ПРЕДЛОГ

З А К О Н

О ЗАШТИТИ КОРИСНИКА ФИНАНСИЈСКИХ УСЛУГА

Г л а в а I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1.

Овим законом уређују се права корисника финансијских услуга које пружају банке, даваоци финансијског лизинга, платне институције, институције електронског новца, јавни поштански оператор и трговци, као и услови и начин остваривања и заштите тих права.

Значење појединих појмова

Члан 2.

Поједини појмови, у смислу овог закона, имају следећа значења:

1) **кредитне услуге** су услуге које банка, платна институција и институција електронског новца пружају корисницима ових услуга по основу уговора о кредиту, уговора о кредитној картици, уговора о дозвољеном прекорачењу, а у случају банке – и по основу недозвољеног прекорачења;

2) **банкарске услуге** су кредитне услуге и услуге које пружа банка по основу уговора о депозиту;

3) **финансијски лизинг** (у даљем тексту: лизинг) јесте посао који има значење утврђено законом којим се уређује финансијски лизинг;

4) **финансијске услуге** су банкарске услуге, кредитне услуге и услуге финансијског лизинга;

5) **финансијска погодба** је продаја са оброчним отплатама цене или други облик финансирања корисника који има исту економску суштину а коју нуди трговац и која подразумева одложено плаћање дуга у току одређеног периода;

6) **давалац кредита** јесте банка када пружа кредитну услугу, као и платна институција и институција електронског новца када пружају ову услугу у складу са законом којим се уређују платне услуге;

7) **давалац лизинга и предмет лизинга** имају значења одређена законом којим се уређује финансијски лизинг;

8) **банка** има значење утврђено законом којим се уређују банке;

9) **платна институција** означава платну институцију у смислу закона којим се уређују платне услуге и јавног поштанског оператора када пружа услуге у складу с тим законом;

10) **институција електронског новца** има значење утврђено законом којим се уређују платне услуге;

11) **трговац** је правно или физичко лице које врши продају финансијском погодбом и наступа на тржишту у оквиру своје пословне делатности или у друге комерцијалне сврхе;

12) **давалац финансијских услуга** (у даљем тексту: давалац услуга) јесте:

(1) банка када пружа банкарске услуге,

(2) платна институција и институција електронског новца као даваоци кредита,

(3) давалац лизинга;

13) **корисник финансијске услуге** (у даљем тексту: корисник) јесте физичко лице које користи или је користило финансијске услуге или се даваоцу услуга обратило ради коришћења финансијских услуга, и то:

(1) физичко лице које ове услуге користи, користило их је или намерава да их користи у сврхе које нису намењене његовој пословној или другој комерцијалној делатности,

(2) предузетник, у смислу закона којим се уређују привредна друштва,

(3) пољопривредник, као носилац или члан породичног пољопривредног газдинства у смислу закона којим се уређују пољопривреда и рурални развој;

14) **уговор о кредиту** има значење утврђено законом којим се уређују облигациони односи;

15) **уговор о стамбеном кредиту** означава уговор о кредиту који је банка закључила с корисником ради куповине, изградње, адаптације или реконструкције стамбене непокретности (кућа, стан, део стамбене зграде који је намењен становању, гаража или гаражно место заједно са станом и земљиште са грађевинском дозволом за изградњу куће) а који је обезбеђен хипотеком на стамбеној непокретности, као и уговор о кредиту који је банка закључила ради рефинансирања таквог кредита;

16) **уговор о депозиту** има значење утврђено одредбама закона којим се уређују облигациони односи;

17) **уговор о револвинг кредиту** је уговор о кредиту који кориснику омогућава да једном одобрени износ кредита, у одређеном периоду, користи више пута у висини неискоришћених или враћених средстава, с тим што се неискоришћени део кредита повећава за висину отплата тог кредита (нпр. уговор о дозвољеном прекорачењу, уговор о кредитној картици и сл.);

18) **уговор на даљину** означава уговор којим се једна уговорна страна (давалац услуга) обавезује да ће пружити финансијске услуге другој уговорној страни (кориснику тих услуга), а у вези с којим се пружање информација и предузимање других активности у предуговорној фази, односно закључење уговора врше искључиво употребом једног или више средстава комуникације на даљину, у оквиру организоване понуде пружања ових услуга;

19) **кредитна картица** је платна картица која кориснику те картице омогућава подизање готовог новца и плаћање робе и услуга на кредит;

20) **споредне услуге** су услуге које давалац услуга нуди кориснику у вези са уговором о финансијским услугама;

21) **пракса везивања услуга** означава понуду и закључивање уговора о кредиту у пакету с другим финансијским или платним услугама или услугама осигурања ако уговор о кредиту не би био доступан појединачно и независно од понуђеног пакета;

22) **пракса обједињавања услуга** означава понуду и закључивање уговора о кредиту у пакету с другим финансијским или платним услугама или услугама осигурања ако је уговор о кредиту кориснику доступан и појединачно, али не нужно под истим условима као кад је понуђен у пакету са овим услугама;

23) **дозвољено прекорачење** је изричито уговорени износ средстава који давалац кредита ставља на располагање кориснику платног рачуна када на том рачуну нема довољно средстава да би се извршила платна трансакција коју је корисник иницирао, односно за коју је корисник дао сагласност;

24) **недозвољено прекорачење** је износ средстава за који је банка у складу са уговором или законом задужила текући рачун корисника у своју корист или у корист трећих лица када на том рачуну није било довољно средстава за извршење трансакције, укључујући средства по основу дозвољеног прекорачења;

25) **повезани уговор о кредиту** је уговор који служи искључиво за финансирање набавке одређене робе или услуге и који са уговором о продаји те робе или услуге чини економску целину, при чему економска целина постоји ако давалац кредита користи услуге добављача робе или пружаоца услуге ради нуђења, рекламирања или закључивања уговора о кредиту или је роба, односно услуга која је предмет набавке изричито наведена у том уговору;

26) **износ кредита** је укупна сума која је одобрена кориснику у складу са уговором;

27) **укупна цена кредита за корисника** означава све трошкове тог кредита за корисника, укључујући камату и накнаде у корист банке, порезе, као и накнаде у вези с кредитом које је корисник дужан да плати трећим лицима директно или преко банке а које су банци познате, укључујући и накнаде за споредне услуге које су обавезне да би се кредит добио, односно да би се добио под одређеним условима;

28) **укупан износ који корисник треба да плати на основу уговора о кредиту** јесте збир износа кредита и укупне цене кредита за корисника;

29) **номинална каматна стопа** означава каматну стопу изражену као фиксни или променљиви проценат који се на годишњем нивоу примењује на износ повучених кредитних средстава, односно на износ нето финансирања лизинга, односно на примљени депозит;

30) **ефективна каматна стопа код уговора о кредиту** означава укупну цену кредита за корисника изражену у односу на износ кредита као проценат на годишњем нивоу, а која се обрачунава у складу са овим законом и подзаконским прописима донетим на основу тог закона;

31) **ефективна каматна стопа код уговора о депозиту** означава приход од депозита након одбитка пореза и других трошкова, изражен у односу на износ депозита као проценат на годишњем нивоу, који се обрачунава у складу са овим законом и подзаконским прописима донетим на основу тог закона;

32) **фиксна каматна стопа** означава номиналну каматну стопу изражену искључиво у висини фиксног процента која може бити исказана било као једна номинална каматна стопа која се примењује за целокупни период трајања уговора или као више номиналних каматних стопа које се примењују за различите периоде трајања уговора, при чему ће се каматна стопа сматрати фиксном само за оне периоде за које су висине каматних стопа уговором одређене фиксним процентом;

33) **план отплате, односно исплате** је табеларни преглед свих хронолошки приказаних новчаних токова, намењен информисању корисника, ради ажурнијег праћења његових обавеза по уговору о кредиту, односно лизингу, односно његових потраживања по уговору о депозиту;

34) **превремена отплата** означава потпуно или делимично испуњење обавеза које корисник има по основу уговора о кредиту, револвинг кредиту или лизингу пре датума који је у уговору одређен као датум до којег је корисник дужан да потпуно испуни своје обавезе из овог уговора;

35) **предуговорне информације** су информације које се кориснику пружају пре него што закључи уговор о финансијској услузи како би могао упоредити различите понуде ове финансијске услуге и донети информисану одлуку о томе да ли треба да закључи тај уговор;

36) **трајни носач података** означава папир и свако друго средство (нпр. оптички диск, меморијске картице, хард диск рачунара и електронску пошту) које кориснику омогућава да сачува податке који су му намењени, да тим подацима приступи и да их репродукује у неизмењеном облику у периоду који одговара сврси њиховог чувања;

37) **писана форма** означава текст, односно документ сачињен на папиру или другом трајном носачу података, укључујући и електронски документ, осим ако је овим законом другачије одређено;

38) **средство комуникације на даљину** означава свако средство које се може користити за непосредно оглашавање, достављање информација у предуговорној фази, давање и/или прихват понуде, преговарање и закључивање уговора без истовременог физичког присуства даваоца услуга и корисника (нпр. интернет, електронска пошта, пошта, телефакс и телефон);

39) **репрезентативни пример** је пример у коме су назначени сви елементи неопходни за приказивање услова под којима се одређена финансијска услуга користи;

40) **профилисање** има значење утврђено законом којим се уређује заштита података о личности;

41) **саветодавне услуге** означавају личне препоруке у погледу једне или више банкарских услуга које корисник који се обратио банци захтева, а које представљају одвојену активност у односу на банкарске услуге.

Област примене

Члан 3.

Одредбе овог закона не примењују се на:

1) уговоре о финансијским услугама који имају за циљ инвестирање у финансијске инструменте, изузев уговора о депозиту;

2) уговоре о лизингу код којих није уговорена могућност да прималац лизинга стекне право својине на предмету лизинга;

3) уговоре о кредиту, односно финансијске погодбе закључене у поступку поравнања пред судом или другим органом јавне власти;

4) уговоре о кредиту, односно финансијске погодбе којима се бестеретно одлаже плаћање постојећег дуга;

5) уговоре о зајму на основу којих послодавац, као споредну активност, запосленом позајмљује средства без камате или по стопи нижој од оне по којој се кредит нуди на тржишту и који се не нуди широј јавности;

6) уговоре о кредиту код којих је ефективна каматна стопа 0%;

7) уговоре о финансијским погодбама којима се трговац обавезује да кориснику испоручује одређену врсту робе, односно пружа одређену услугу, а корисник се обавезује да за то у оброцима плаћа цену за коју није уговорена камата и додатне накнаде, при чему је у обавези да укупан износ цене исплати у периоду до 50 дана од дана испоруке робе, односно пружања услуге.

Независно од става 1. тачка 7) овог члана, код уговора о финансијским погодбама којима се трговац који пружа услуге информационог друштва у смислу прописа којима се уређује електронска трговина обавезује да кориснику испоручује одређену врсту робе, односно пружа одређену услугу – одредбе овог закона неће се применити ако се корисник обавезао да за пружену услугу у оброцима плаћа цену за коју нису уговорене камата и додатне накнаде, при чему је дужан да укупан износ цене исплати у року до 14 дана од дана испоруке робе, односно пружања услуге.

Код уговора о кредиту, односно финансијске погодбе код којих је укупан износ кредита, односно цене мањи од 20.000 динара, код уговора о кредиту, односно финансијске погодбе код којих не постоји обавеза плаћања камате нити било ког другог терета и код уговора о кредиту, односно финансијске погодбе под условом отплате кредита у року до три месеца, односно под условом да је уговорено одложено плаћање на рок до три месеца и с плаћањем само занемарљивих трошкова – не примењују се одредбе члана 18. став 1. тач. 8) и 11), члана 20. став 8. тач. 1), 14), 19) и 22) до 27) и члана 70. став 1. овог закона.

Однос према другим прописима

Члан 4.

На питања заштите корисника која нису уређена овим законом примењују се одредбе прописа којима се уређују пословање банака, платне услуге и финансијски лизинг, као и одредбе закона којим се уређују облигациони односи.

На заштиту корисника платних услуга и ималаца електронског новца примењују се одредбе закона којим се уређују платне услуге.

На заштиту корисника кредитних услуга који је потрошач у смислу закона којим се уређују платне услуге или предузетник или пољопривредник у смислу овог закона, при чему те услуге пружају платне институције и институције електронског новца – примењују се и одредбе овог закона које се односе на те кредитне услуге.

На поступак остваривања заштите права и интереса корисника из ст. 2. и 3. овог члана примењују се одредбе овог закона које се односе на остваривање заштите права и интереса корисника.

Забрана дискриминације

Члан 5.

Услови за пружање финансијских услуга не могу бити засновани на дискриминацији по основу држављанства, пребивалишта, боравишта, пола, расе, боје коже, етничког или социјалног порекла, генетских особености, језика, религије или уверења, политичког или било каквог другог мишљења, припадности националној мањини, имовине, рођења, предака, инвалидитета, старосне доби, полне оријентације или било ког другог претпостављеног личног својства.

Давалац услуга може слободно да одлучује о томе да ли ће са одређеним лицем успоставити пословни однос, у складу са утврђеним условима за пружање финансијских услуга.

Одредба става 1. овог члана не доводи у питање право даваоца услуга да одреди различите услове за пружање финансијских услуга, ако су ти услови засновани на објективним критеријумима.

Правила уговарања

Члан 6.

Уговор о финансијској услузи (у даљем тексту: уговор) сачињава се у писаној форми и потписује се својеручно, односно квалификованим електронским потписом, коришћењем најмање два елемента за потврђивање корисничког идентитета (аутентификација) или коришћењем шема електронске идентификације високог нивоа поузданости, у складу са законом и другим прописима.

Свака уговорна страна добија примерак уговора.

Уговор не може да садржи одредбе којима се корисник одриче права која су му гарантована овим законом и такве одредбе су ништаве.

Давалац услуга дужан је да одредбе уговора, посебно оне које се односе на обавезне елементе тог уговора, сачини на јасан и разумљив начин.

Давалац услуга дужан је да у досијеу корисника чува уговор и уговорну документацију која се односи на тог корисника (понуда, нацрт уговора, преглед обавезних елемента, план отплате/исплате, анекс уговора с новим планом отплате, обавештења, опомене и др.) током трајања уговорног односа и најмање пет година након његовог престанка, односно принудне наплате дуга, ако другим законом није утврђен дужи рок.

Захтев и пристанак корисника

Члан 7.

Давалац услуга не може кориснику пружити финансијску услугу без његовог претходног захтева, односно изричитог пристанка.

Давалац услуга не може претпоставити да је корисник дао пристанак за закључење уговора о финансијској услузи или за куповину споредних услуга ако су били приказани у оквиру унапред задатих опција.

Унапред задате опције из става 2. овог члана укључују и поља која су унапред означена на папиру или другом трајном носачу података.

Пристанак корисника на закључење уговора о финансијској услузи или куповину споредних услуга ако су приказани у пољима на папиру или другом трајном носачу података даје се јасном и недвосмисленом потврдном радњом корисника којом се изражава његова конкретна, прецизна, информисана и недвосмислена сагласност са садржајем и суштином тих поља.

Одређеност и одредивост уговорне обавезе

Члан 8.

Уговорна обавеза мора бити одређена, односно одредива.

Новчана уговорна обавеза је одредива у погледу висине ако зависи од уговорених променљивих, односно променљивих и фиксних елемената, с тим што су променљиви елементи они који се званично објављују (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.).

Новчана уговорна обавеза је временски одредива ако се на основу уговорених елемената може прецизно и недвосмислено утврдити кад доспева.

Елементи из ст. 2. и 3. овог члана морају бити такве природе да на њих не може утицати једнострана воља ниједне од уговорних страна.

Давалац услуга дужан је да у пословним просторијама у којима нуди услуге корисницима, на својој интернет страници, као и на трајном носачу података у оквиру електронских услуга, држи истакнуто видно обавештење о вредности уговорених променљивих елемената из става 2. овог члана на дневном нивоу.

Уговори уређени овим законом не могу да садрже упућујућу норму на пословну политику, опште и посебне услове пословања и друге акте даваоца услуга кад су у питању они елементи који су овим законом предвиђени као обавезни елементи тих уговора.

Давалац услуга дужан је да новчану уговорну обавезу утврђује на начин одређен овим законом.

Општи услови пословања

Члан 9.

Општим условима пословања даваоца услуга, у смислу овог закона, сматрају се услови пословања које је донео давалац услуга и који се примењују на кориснике, а којима се уређују услови за успостављање односа између корисника и даваоца услуга и поступак комуникације између њих, као и услови за обављање пословања између корисника и даваоца услуга.

Општи услови пословања морају бити усклађени са законима и другим прописима, а поред тога, давалац услуга треба да кроз те услове обезбеди примену добрих пословних обичаја, добру пословну праксу и фер однос према кориснику.

Општи услови пословања обухватају и акте којима се утврђују накнаде и други трошкови које давалац услуга наплаћује корисницима (нпр. тарифа накнада).

Елементи уговора о финансијским услугама који су овим законом прописани као обавезни не могу бити уговорени између даваоца услуга и корисника само прихватањем општих услова пословања или другог сличног акта који не представља појединачни уговор са корисником закључен на начин и у форми који су прописани овим законом.

Давалац услуга дужан је да на видном месту у пословним просторијама у којима нуди услуге корисницима и на интернет страници обезбеди да се корисник пре закључења уговора упозна са општим условима пословања на српском језику.

Ако давалац услуга донесе нове или промени важеће опште услове пословања, дужан је да о томе обавести корисника на уговорен начин и да му те измене учини доступним, и то најкасније 30 дана пре почетка њихове примене, а у том року је дужан и да их истакне на видном месту у пословним просторијама и на интернет страници, с јасном назнаком датума од када почињу да се примењују.

Давалац услуга дужан је да кориснику пружи одговарајућа објашњења и инструкције који се односе на примену општих услова пословања у вези са одређеном финансијском услугом, као и да му, на његов захтев, те услове без одлагања достави у писаној форми.

Начин обрачуна ефективне каматне стопе

Члан 10.

Ефективна каматна стопа као дисконтна стопа изједначава, на годишњој основи, садашње вредности свих новчаних токова, односно садашње вредности свих новчаних примања са садашњим вредностима свих новчаних издатака по основу коришћења финансијских услуга а који су познати у моменту исказивања те стопе.

Новчани токови из става 1. овог члана укључују најмање:

1) све отплате и исплате кредита/депозита;

2) накнаде које корисник плаћа даваоцу услуга, односно преко даваоца услуга (нпр. камате, накнаде, порези, таксе и сл.), односно погодности које прима (камате и друге безусловне погодности);

3) накнаде у вези са споредним услугама које представљају услов за коришћење финансијске услуге, односно за њено коришћење на одређени начин (нпр. трошкови осигурања живота, имовине и лица и др.).

Ако је услов за коришћење финансијске услуге отварање текућег или другог платног рачуна, у новчане токове из става 1. овог члана укључују се и трошкови отварања и вођења тог рачуна, као и сви трошкови у вези са извршењем тих новчаних токова.

Новчани токови из става 1. овог члана не укључују:

1) трошкове настале због неиспуњења уговорних обавеза;

2) трошкове у вези с куповином робе настале независно од тога да ли се плаћање врши готовински или на други начин.

Обрачун ефективне каматне стопе заснива се на следећим претпоставкама:

1) да ће уговор о финансијској услузи остати на снази током уговореног периода;

2) да ће уговорне стране испунити своје уговорне обавезе и да ће то учинити у роковима наведеним у уговору;

3) да ће номинална каматна стопа и остали трошкови остати непромењени до краја трајања уговора.

Одредбе ст. 1. до 5. овог члана сходно се примењују на даваоца лизинга.

Давалац услуга дужан је да ефективну каматну стопу обрачунава на јединствен, прописани начин, ради поређења истоврсних понуда различитих давалаца услуга.

Народна банка Србије ближе утврђује услове и начин обрачуна ефективне каматне стопе за финансијске услуге.

Стопа законске затезне камате код уговора о финансијским и платним услугама

Члан 11.

Ако корисник из члана 2. тачка 13) подтачка (1) овог закона не испуни у уговореном року своју обавезу из уговора уређеног овим законом или законом којим се уређују платне услуге – на доспелу а неизмирену обавезу примењује се законска затезна камата прописана овим чланом или номинална редовна каматна стопа из уговора ако је она већа од те стопе законске затезне камате.

Стопа затезне камате из става 1. овог члана на износ дуга који гласи на динаре утврђује се на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Народне банке Србије увећане за шест процентних поена.

Стопа затезне камате из става 1. овог члана на износ дуга који гласи на евре утврђује се на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за шест процентних поена.

Стопа затезне камате из става 1. овог члана на износ дуга који гласи на другу страну валуту утврђује се на годишњем нивоу у висини референтне/основне каматне стопе коју прописује и/или примењује приликом спровођења главних операција централна банка земље домицилне валуте увећане за шест процентних поена.

Ако референтна/основна каматна стопа из ст. 3. и 4. овог члана није утврђена као фиксна каматна стопа, него је утврђена у одређеном распону између минималне и максималне каматне стопе од стране домицилне централне банке – стопа затезне камате утврђује се као аритметичка средина минималне и максималне референтне/основне каматне стопе увећане за шест процентних поена.

Стопа затезне камате утврђује се на начин из ст. 3. и 4. овог члана и у случају да износ дуга гласи на страну валуту а исплаћује се у динарима.

Затезна камата у смислу овог закона обрачунава се за календарски број дана периода доцње у измиривању обавеза у односу на календарски број дана у години (365, односно 366 дана), применом простог интересног рачуна од сто и декурзивног начина обрачуна, без приписа обрачунате затезне камате главници истеком обрачунског периода, према следећој формули:

$$k = \frac{G \times p \times d}{100 \times G_d},$$

где је:

k – износ затезне камате,

G – износ дуга,

p – прописана годишња стопа затезне камате,

d – календарски број дана доцње у обрачунском периоду,

Gd – календарски број дана у години (365 – проста година, односно 366 – преступна година).

Затезна камата из става 1. овог члана обрачунава се за све календарске дане у обрачунском периоду. Под обрачунским периодом подразумева се

период од првог дана доцње, односно промене износа дуга и/или промене стопе затезне камате у периоду доцње за који се врши обрачун, закључно са даном коначног измирења дуга.

У обрачунским периодима из става 8. овог члана примењује се стопа затезне камате која је важила у периоду за који се врши обрачун. Укупан износ затезне камате представља збир обрачунате камате за сваки појединачни обрачунски период из става 8. овог члана.

Стопе затезне камате из ст. 2. до 4. овог члана објављује Народна банка Србије на својој интернет презентацији и оне се примењују од наредног дана од дана објављивања.

Народна банка Србије ће стопе затезне камате из ст. 3. и 4. овог члана објављивати за валуте предвиђене прописом којим се утврђују врсте девиза и ефективног страног новца које се купују и продају на девизном тржишту.

Ограничење каматних стопа

Члан 12.

Променљива каматна стопа код уговора о кредиту не може се применити у вредности већој од просечне пондерисане каматне стопе за постојеће уговоре о кредиту исте врсте, односно намене у истој валути (индексације) увећане за 1/4 те стопе.

Променљива каматна стопа код уговора о стамбеном кредиту не може се применити у вредности већој од просечне пондерисане каматне стопе за постојеће уговоре о стамбеном кредиту с променљивом каматном стопом у истој валути (индексације) увећане за 1/4 те стопе.

Фиксна каматна стопа код уговора о стамбеном кредиту не може се уговорити у вредности већој од просечне пондерисане каматне стопе за нове уговоре о стамбеном кредиту са фиксном каматном стопом у истој валути (индексације) увећане за 1/4 те стопе.

Ефективна каматна стопа код уговора о кредиту у тренутку његовог закључења не може бити већа од стопе законске затезне камате из члана 11. овог закона увећане за четири процентна поена.

Ефективна каматна стопа код уговора о стамбеном кредиту у тренутку његовог закључења не може бити већа од стопе законске затезне камате из члана 11. овог закона умањене за два и по процентна поена.

Ефективна каматна стопа код уговора о кредитној картици у тренутку његовог закључења не може бити већа од стопе законске затезне камате из члана 11. овог закона увећане за шест процентних поена.

Ефективна каматна стопа код уговора о дозвољеном прекорачењу у тренутку његовог закључења не може бити већа од стопе законске затезне камате из члана 11. овог закона увећане за осам процентних поена.

Поновно издавање (реиздавање) кредитне картице, односно продужење дозвољеног прекорачења у смислу одредаба овог члана представља закључење уговора о кредитној картици, односно о дозвољеном прекорачењу.

Одредбе ст. 7. и 8. овог члана сходно се примењују на недозвољено прекорачење.

Народна банка Србије на својој интернет презентацији објављује просечне пондерисане каматне стопе из ст. 1. до 3. овог члана, и то 1. јуна текуће године – на основу података са стањем на дан 31. марта те године и 1.

децембра текуће године – на основу података са стањем на дан 30. септембра те године.

Ако је код било које врсте уговора о кредиту с променљивом каматном стопом на уговорени дан усклађивања та стопа виша од каматне стопе из ст. 1. и 2. овог члана – давалац кредита дужан је да за наредни период отплате, односно до следећег усклађивања номиналне камате стопе примени стопу из тих ставова.

Банка је дужна да при закључењу уговора о кредиту примењује ограничења из овог члана у року од 15 дана од дана објављивања просечних пондерисаних стопа, односно стопа законске затезне камате из члана 11. овог закона.

Народна банка Србије ближе уређује врсту, односно намену и структуру кредита за које објављује просечну пондерисану каматну стопу из овог члана, као и начин обрачуна и објављивања те стопе.

Одредбе овог члана не примењују се на кориснике из члана 2. тачка 13) подтач. (2) и (3) овог закона.

Право на одустанак

Члан 13.

Корисник има право да одустане од закљученог уговора о кредиту, уговора о револвинг кредиту и уговора о лизингу – у року од 14 дана од дана закључења уговора, без навођења разлога за одустанак.

Код уговора о стамбеном кредиту, односно уговора о кредиту који је обезбеђен хипотеком – корисник може одустати од уговора под условом да није почео да користи кредит, односно финансирање.

Код повезаних уговора о кредиту који се закључују ради куповине одређене робе где је предвиђена могућност поврата робе и целокупног плаћеног износа у року који је дужи од 14 дана – корисник има право да у том року одустане од уговора о финансијској услузи.

При одустанку од уговора из става 1. овог члана, а пре истека рока из тог става, корисник је дужан да о свом одустанку обавести даваоца услуга на начин којим се потврђује пријем овог обавештења, при чему се датум пријема тог обавештења сматра датумом одустанка од уговора. Ово обавештење доставља се у писаној форми.

Корисник који одустане од уговора о кредиту или уговора о револвинг кредиту дужан је да одмах, а најкасније у року од 30 дана од дана слања обавештења из става 4. овог члана, банци врати главницу и плати редовну камату из тог уговора за период коришћења кредита или револвинг кредита.

Корисник који одустане од уговора о лизингу са опцијом куповине предмета лизинга дужан је да даваоцу лизинга одмах по слању обавештења из става 4. овог члана врати предмет лизинга. Корисник из овог става дужан је да одмах, а најкасније у року од 30 дана од дана слања обавештења из става 4. овог члана, даваоцу лизинга накнади претрпљену штету ако је дошло до умањења вредности предмета лизинга и плати уговорену редовну камату за период од дана закључења уговора до дана плаћања те камате.

Давалац услуга из става 4. овог члана нема право на друге накнаде, осим накнада из ст. 5. и 6. овог члана и стварних трошкова, а у случају из става 2. овог члана – банка има право на накнаду стварних трошкова које је имала поводом закључења уговора о кредиту.

Корисник мора бити упознат са стварним трошковима из става 7. овог члана пре закључења уговора о кредиту.

Ако давалац услуга или трећа страна на основу уговора с тим даваоцем пружа и споредне услуге у вези с финансијским услугама из ст. 1. и 2. овог члана – корисника не обавезује уговор о споредним услугама ако користи своје право на одустанак од основног уговора.

Право на обавештавање

Члан 14.

Давалац услуга нема право да наплати никакву накнаду за податке и информације које је дужан да достави кориснику у складу са овим законом, без обзира на форму и начин достављања тих података и информација.

Корисник има право да на захтев добије оне податке и информације у вези са закљученим уговором о финансијским услугама за које обавеза достављања није изричито прописана овим законом, као и да поново добије информације и податке који су му у складу са овим законом већ достављени, а давалац услуга тада има право да му наплати примерену накнаду.

Лице које је дало средство обезбеђења (у даљем тексту: давалац средства обезбеђења) по уговору о кредиту или лизингу има право да једном годишње, а на његов захтев једном месечно, без накнаде и у писаној форми добије план отплате, стање дуга, као и друге податке у вези са измиривањем обавеза главног дужника.

Обавеза минималне професионалне оспособљености

Члан 15.

Запослени који су ангажовани на пословима продаје финансијских услуга, односно споредних услуга или пружању саветодавних услуга дужни су да поседују одговарајуће квалификације, знање и искуство, као и професионалне и личне квалитете, да поступају у складу с пажњом доброг стручњака, добрим пословним обичајима и пословном етиком, да поштују личност и интегритет корисника, те да кориснике потпуно и тачно информишу о условима коришћења тих услуга.

Давалац услуга дужан је да обезбеди да запослени који су ангажовани на пословима продаје, односно пружања услуга из става 1. овог члана поседују одговарајуће квалификације, као и да обезбеди редовну обуку тих запослених.

Народна банка Србије може да пропише ближе услове у погледу знања, стручности и квалификација које морају поседовати запослени из става 2. овог члана, као и начин и услове за спровођење њихове обуке.

Правила пословног понашања и финансијска едукација корисника

Члан 16.

Давалац услуга дужан је да поступа поштено, транспарентно и с пажњом доброг стручњака, као и да при спровођењу својих пословних активности узима у обзир права и интересе корисника и води рачуна о њиховој заштити. Пословне активности из овог става обухватају и креирање и оглашавање финансијских услуга, закључивање и спровођење уговора о финансијским услугама, као и пружање споредних и саветодавних услуга.

При закључивању уговора о финансијским услугама и пружању саветодавних услуга, давалац услуга дужан је да узме у обзир све информације о околностима у којима се корисник налази, као и било које специфичне захтеве корисника, а које му је корисник предочио, те да има у виду и разумне

претпоставке о ризицима који произлазе из ситуације у којој се корисник налази током целог периода трајања уговора о финансијским услугама, као и да упозори корисника на ове ризике.

Давалац услуга дужан је да изради и примењује политику исплате зарада и других накнада својим запосленима тако да исплата накнада не утиче на испуњавање обавеза из става 1. овог члана, као и да приликом пружања саветодавних услуга не доводи у питање поступање у најбољем интересу корисника, односно да пружање тих услуга не зависи од продајних циљева.

Давалац услуга дужан је да при изради и примени политика исплате зарада и других накнада за своје запослене који су одговорни за процену кредитне способности поштује следећа начела:

1) политику исплате зарада и других накнада која промовише одговарајуће и ефективно управљање ризиком и не подстиче преузимање ризика које прелази границу ризика прихватљивог за даваоца услуга;

2) политику исплате зарада и других накнада која је у складу с пословном стратегијом, циљевима, вредностима и дугорочним интересима даваоца услуга и која укључује мере за избегавање сукоба интереса (нпр. висина накнаде не зависи од броја одобрених захтева).

Давалац услуга дужан је да предузима мере у циљу финансијске едукације корисника, а нарочито у питањима одговорног задуживања корисника и одрживог управљања дугом.

Давалац услуга у обавези је да корисницима на јасан и прецизан начин пружа основне информације о поступку закључивања уговора о финансијским услугама, а посебну пажњу мора посветити корисницима који први пут закључују ове уговоре, нарочито ако то чине на даљину.

Г л а в а II

ИНФОРМИСАЊЕ КОРИСНИКА У ПРЕДУГОВОРНОЈ ФАЗИ И ПРОЦЕНА КРЕДИТНЕ СПОСОБНОСТИ

Основна правила оглашавања

Члан 17.

Финансијске услуге морају да се оглашавају на јасан и разумљив начин, а оглашавање не сме да садржи нетачне информације, односно информације које могу створити погрешну представу о условима под којима корисник може користити ове услуге, о њиховој доступности и трошковима, као и о укупном износу који корисник треба да плати ради коришћења тих услуга.

При оглашавању кредитних услуга и лизинга, огласна порука мора да садржи јасно и истакнуто упозорење следеће садржине: „Пажња! Позајмљивање новца кошта.“ или сличног садржаја на основу којег би корисници морали постати свесни да позајмљивање новчаних средстава подразумева плаћање камате и других накнада од стране корисника.

Ако се оглашавају кредитне услуге или лизинг чија је номинална каматна стопа 0%, назначавају се и сви услови под којима се те кредитне услуге одобравају.

При оглашавању кредитних услуга и лизинга забрањено је користити изразе којима се ове услуге означавају као бесплатне или сличне изразе ако је одобрење те услуге условљено закључењем другог уговора или било чим што представља трошак за корисника или ствара другу обавезу.

Ако је за закључење уговора о кредитној услузи и о лизингу обавезно и закључење уговора о споредним услугама (нпр. уговора о осигурању), а притом се цена споредне услуге не може одредити унапред – постојање такве обавезе исказује се на репрезентативном примеру јасно, сажето и на видљив начин, заједно са исказивањем ефективне каматне стопе.

Посебна правила оглашавања

Члан 18.

Давалац услуга дужан је да при оглашавању финансијских услуга код којих огласна порука садржи каматну стопу или било који нумерички податак који се односи на цену или приход – јасно и прецизно, тако да буду лако читљиве или јасно чујне и прилагођене техничким ограничењима носача путем којег се врши оглашавање, у оквиру те огласне поруке на репрезентативном примеру наведе следеће стандардне информације:

1) пословно име или другу ознаку из које недвосмислено произлази о ком даваоцу услуга је реч;

2) врсту кредита/депозита/предмета лизинга;

3) износ кредита/депозита/предмета лизинга;

4) висину и врсту номиналне каматне стопе (фиксну, променљиву или обе ако је применљиво), заједно с појединостима о свим накнадама укљученим у укупну цену кредита, односно лизинга за корисника;

5) ефективну каматну стопу;

6) валуту у којој се уговара кредит/депозит/лизинг;

7) начин индексирања кредита/депозита/лизинга;

8) рок отплате кредита/лизинга, односно рок исплате депозита;

9) укупну цену кредита/лизинга за корисника;

10) све трошкове који падају на терет корисника;

11) укупан износ који корисник плаћа на основу уговора о кредиту/револвинг кредиту/лизингу, број рата и висину појединачне рате, а код уговора о депозиту укупан износ (износ депозита и камата) који је банка дужна да исплати;

12) средства обезбеђења;

13) тамо где је применљиво – упозорење да промена курсних разлика може довести до промене у укупном износу који корисник плаћа по основу уговора о кредиту/револвинг кредиту/лизингу;

14) упозорење о постојању ризика који је специфичан за конкретан уговор о кредиту/револвинг кредиту/лизингу, ако је применљиво.

Оглашавањем из става 1. овог члана сматра се оглашавање у смислу закона којим се уређује оглашавање – оглашавање у средствима јавног информисања, у просторијама даваоца услуга (брошуре, рекламни леци и др.), на интернет страници, друштвеним мрежама и сл.

Давалац услуга при оглашавању финансијске услуге није дужан да наведе репрезентативни пример ако у огласној поруци наведе ефективну каматну стопу без навођења номиналне каматне стопе или било ког другог нумеричког податка у вези с том услугом.

Изузетно, у посебним и оправданим случајевима у којима носач који се користи за саопштавање информација из става 1. овог члана не омогућује визуелни приказ информација, подаци о укупном износу који корисник плаћа на основу уговора о кредитним услугама или уговора о лизингу, броју рата и висини појединачне рате, односно подаци о укупном износу који је банка дужна да исплати код уговора о депозиту – не морају бити приказани у репрезентативном примеру.

У посебним и оправданим случајевима у којима електронски носач који се употребљава за саопштавање информација из става 1. овог члана не омогућује уочљив и јасан визуелни приказ тих информација, кориснику се мора обезбедити могућност да додиром прста (нпр. кликом, клизним помицањем или преласком прста) приступи подацима о укупном износу који би корисник био дужан да исплати по уговору о кредитним услугама или уговору о лизингу, броју рата и висини појединачне рате, односно подацима о укупном износу који је банка дужна да исплати код уговора о депозиту.

При оглашавању лизинга, поред података из става 1. овог члана, давалац лизинга дужан је да наведе и бруто набавну вредност предмета лизинга, висину учешћа и износ нето финансирања.

При оглашавању из става 1. овог члана, висина ефективне каматне стопе треба да буде назначена, односно написана тако да је уочљивија од осталих елемената.

Забрањено је оглашавање уговора о кредиту и револвинг кредиту, односно уговора о лизингу којим се:

1) корисници подстичу да закључују те уговоре уз навођење да ће се тиме побољшати њихова финансијска ситуација;

2) наводи да у случају да корисник није уредно поступао по тим уговорима или у слуају да су ти уговори регистровани у бази података која служи процени кредитне способности корисника – то ће имати мали утицај или неће уопште имати утицај при одлучивању о захтеву корисника за закључење новог уговора;

3) сугерише да закључење ових уговора доводи до повећања финансијских средстава корисника, представља замену за штедњу или може повећати животни стандард корисника.

Народна банка Србије ближе прописује ограничења, услове и начин оглашавања финансијских услуга.

Опште информације

Члан 19.

Корисник има право да од даваоца услуга у било ком тренутку, у писаној форми, на начин за који се корисник определио, добије јасне и разумљиве информације о финансијским услугама које тај давалац нуди.

Ако се информације из става 1. овог члана кориснику достављају у пословним просторијама даваоца услуга, корисник има право да на захтев те информације добије на папиру.

Информације из овог члана обухватају:

1) пословно име, адресу, број телефона и имејл адресу даваоца услуга;

2) намену за коју та финансијска услуга може бити искоришћена;

3) потенцијално трајање уговора;

4) висину и променљивост номиналне каматне стопе;

5) елементе на основу којих се одређује уговорена променљива номинална каматна стопа, њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати и начин измене, као и фиксни елемент ако је уговорен;

6) репрезентативни пример на којем ће бити приказани укупан износ и укупна цена финансијске услуге, као и укупан износ који корисник плаћа на основу уговора о финансијској услузи;

7) ефективну каматну стопу, као и све претпоставке примењене у њеном рачунању;

8) валуту у којој се уговара финансијска услуга, а код уговора индексираних у страној валути и објашњење о последицама које примена те индексације може имати на корисника;

9) врсту и висину свих потенцијалних накнада и других трошкова који ће пасти на терет корисника уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви – периоде у којима ће се мењати и начин измене;

10) избор различитих доступних опција у погледу могућности извршења обавеза корисника по основу уговора, укључујући број рата и износ појединачне рате, као и периоде у којима рате доспевају за наплату;

11) средства обезбеђења;

12) право корисника на превремену отплату по основу уговора, услове и начин остваривања овог права, као и висину накнада у вези с тим;

13) право корисника на одустанак од уговора, услове и начин одустанка, као и висину трошкова у вези с тим;

14) евентуалну обавезу закључивања уговора о споредним услугама које су у вези са уговором о финансијској услузи, кад је то закључивање обавезно ради закључења уговора о финансијској услузи или ради његовог закључења под условима на тржишту и, према потреби, појашњење да споредне услуге корисник може купити од другог пружаоца услуга;

15) код уговора код којих је као средство обезбеђења уговорена хипотека на непокретности – обавештење кориснику да ли је неопходна процена непокретности, ко је одговоран за спровођење те процене и да ли се за корисника јављају трошкови у вези с тим;

16) опште упозорење о могућим последицама у случају неиспуњења обавеза корисника из уговора о финансијској услузи, као и каматне стопе које се примењују у случају доцње.

Податке и информације из овог члана давалац услуга даје на основу репрезентативног примера за категорију корисника којој конкретан корисник припада.

Народна банка Србије може ближе уредити садржину општих информација из овог члана и начин њиховог пружања, односно може утврдити поступак по којем ће давалац услуга ближе уредити садржину и начин обавештавања из овог члана.

Понуда

Члан 20.

Давалац услуга дужан је да кориснику пружи јасне и разумљиве информације и објашњења о условима који се односе на уговор о финансијској услузи за који је корисник показао интересовање (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца тих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији.

Давалац услуга дужан је да кориснику достави понуду у примереном року пре закључења уговора, односно прихватања понуде.

Примерени рок из става 2. овог члана у случају кредитних услуга не може бити краћи од два радна дана, а рачуна се од дана пријема обавезујуће понуде даваоца услуга до дана када је корисник закључио уговор или прихватио понуду за закључење уговора.

Ако корисник у писаној форми изричито захтева да закључи уговор или прихвати понуду за закључење уговора одмах након достављања понуде, давалац услуга није дужан да сачека протек примереног рока из става 3. овог члана.

Ако је понуда кориснику достављена у периоду краћем од 24 часа пре него што је закључио уговор или прихватио понуду, давалац кредита, односно давалац лизинга дужан је да кориснику у року који не може бити краћи од три дана нити дужи од седам дана од закључења уговора или прихватања понуде пошаље подсетник у којем ће га обавестити о његовом праву да одустане од уговора и објаснити поступак одустанка од уговора предвиђен чланом 13. овог закона. Овај подсетник кориснику се доставља у писаној форми – на начин предвиђен уговором.

Давалац услуга дужан је да кориснику услугу понуди у динарима, осим ако корисник захтева да му се услуга понуди у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути, у складу с прописима којима се уређује девизно пословање. Давалац услуга дужан је да кориснику у писаној форми укаже на ризике које корисник преузима кад се услуга пружа у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути.

Народна банка Србије прописује у којој страној валути давалац услуга може кориснику понудити и одобрити, односно индексирати кредит, лизинг и кредитну картицу – ако корисник захтева да му се услуга понуди у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути у складу са ставом 6. овог члана.

Понуда се сачињава на прописаном обрасцу у писаној форми и садржи јасно и сажето приказане следеће податке:

1) врсту услуге;

2) пословно име, адресу, број телефона и имејл адресу даваоца услуга;

3) укупан износ депозита, кредита, односно предмета лизинга, као и услове њиховог коришћења;

4) укупну цену кредита/лизинга за корисника;

5) укупан износ који корисник плаћа на основу уговора о кредиту/лизингу, а код уговора о депозиту укупан износ (износ депозита и камата) који је банка дужна да исплати – све израчунато на дан давања понуде;

6) валуту у којој се уговара депозит/кредит/лизинг;

7) трајање уговора, односно рок отплате;

8) висину и променљивост номиналне каматне стопе;

9) елементе на основу којих се одређује уговорена променљива номинална каматна стопа, њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати и начин измене, као и фиксни елемент ако је уговорен;

10) ефективну каматну стопу и укупан износ који корисник треба да плати, односно који треба да му се исплати, приказан на репрезентативном примеру у коме су назначени сви елементи на основу којих је тај износ обрачунат;

11) ако је уговорена променљива каматна стопа – упозорење о њеном утицају на ефективну каматну стопу;

12) износ и број рата кредита, односно рата лизинг накнада и периоде у којима доспевају (месечно, тромесечно и сл.);

13) врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, укључујући и трошак процене непокретности код уговора о кредиту код којих је као средство обезбеђења уговорена хипотека на непокретности, уз одређење да ли су накнаде и трошкови фиксни или променљиви, а ако су променљиви – периоде у којима ће се мењати и начин измене;

14) ако су уговором предвиђени различити начини повлачења средстава с различитим накнадама или каматним стопама, напомена да другачији механизми повлачења средстава могу довести до виших ефективних каматних стопа;

15) евентуалну обавезу закључивања уговора о споредним услугама које су у вези са уговором о кредиту, односно лизингу (нпр. уговора о осигурању и др.) кад је то закључивање обавезно ради добијања кредита/лизинга или ради добијања кредита/лизинга под условима из огласа;

16) каматне стопе које се примењују у случају доцње у складу са овим законом;

17) услове и поступак раскида уговора, нарочито код понуда уговора који се закључују на неодређено време;

18) упозорење у вези с последицама пропуштања плаћања и неиспуњења других обавеза;

19) средства обезбеђења;

20) право корисника на одустанак од уговора, услове и начин одустанка, као и висину трошкова у вези с тим;

21) право корисника на превремену отплату кредита/лизинга и висину накнаде у вези с тим, као и транспарентно и разумљиво објашњење како се ова накнада израчунава;

22) информацију да корисник има право на обавештење о резултатима увида у базу података ради процене своје кредитне способности и да је то обавештење бесплатно у случају из члана 25. став 4. овог закона;

23) право корисника који намерава да с даваоцем услуга закључи уговор – да добије бесплатну копију нацрта тог уговора;

24) рок у којем даваоца услуга обавезују услови из понуде, који не може бити краћи од два радна дана од дана уручивања, односно пријема понуде, осим у случају из члана 53. овог закона, када тај рок не може бити краћи од три радна дана;

25) право корисника на приговор и притужбу, као и могућност покретања поступка посредовања пред Народном банком Србије ради вансудског решавања спорног односа;

26) план отплате кредита/лизинга, односно исплате депозита који садржи све уплате и исплате за време трајања уговора, укључујући уплате и исплате за све споредне услуге повезане са уговором које се истовремено продају;

27) упознавање корисника с тим да су износи депозита, кредита, односно лизинга наведени у понуди персонализовани на основу аутоматизоване обраде података, укључујући и профилисање.

Поред података из става 8. овог члана, понуда која се односи на лизинг услугу садржи и следеће податке:

1) бруто набавну вредност предмета лизинга;

2) износ учешћа;

3) податке о обавези осигурања предмета лизинга;

4) висину трошкова уписа уговора код Агенције за привредне регистре које корисник плаћа после закључења уговора о лизингу;

5) услове извршења права откупа предмета лизинга/продужења уговора о лизингу.

Понуда за закључење уговора о дозвољеном прекорачењу и кредитној картици не мора да садржи податке из става 8. тач. 12) и 21) овог члана, али садржи податке прописане законом којим се уређују платне услуге.

Понуда за закључење уговора о дозвољеном прекорачењу садржи и обавештење у којим се случајевима од корисника може захтевати потпуна отплата дозвољеног прекорачења рачуна.

Понуда за закључење повезаног уговора о кредиту, поред елемената из става 8. овог члана, садржи и ознаку робе или услуге и њену готовинску цену.

Код уговора којим је у складу са одредбама члана 44. ст. 1. и 3. овог закона предвиђена могућност одложеног плаћања или неки други облик измиривања новчане обавезе како би се кориснику олакшало испуњење те обавезе, понуда за закључење овог уговора садржи све елементе из става 8. овог члана, осим елемената из тач. 14) и 15) тог става, као и обавештење о томе да ли се од корисника може захтевати потпуна отплата дуга у било ком тренутку.

Давалац услуга дужан је да корисника који намерава да с њим закључи уговор обавести да на захтев може без накнаде добити текст нацрта тог уговора – као предлог за његово закључивање.

Ако корисник поднесе захтев из става 14. овог члана, давалац услуга дужан је да му без накнаде у писаној форми достави текст нацрта уговора из тог става, ако је давалац услуга у моменту подношења тог захтева вољан да закључи уговор.

Ако услове финансирања даваоца лизинга презентује треће лице – давалац лизинга дужан је да с тим лицем закључи уговор о пословној сарадњи

којим се ово лице обавезује да те услове презентује на исти начин као давалац лизинга.

Народна банка Србије прописује изглед и ближе уређује садржину образаца на којима се сачињава понуда и на којима се указује на ризике које корисник преузима када се услуга пружа у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути, као и садржину тог указивања.

Давалац услуга може кориснику заједно с понудом пружити и друге податке за које оцени да су корисни за корисника (попут информација о пружању саветодавних услуга), а ти подаци морају бити јасно читљиви и садржани у посебном документу.

Примерена објашњења

Члан 21.

Давалац услуга дужан је да кориснику без накнаде и пре закључења уговора о финансијским услугама за које је корисник показао интересовање – пружи примерена објашњења о том уговору и свим споредним услугама којима се кориснику омогућава да процени да ли су тај уговор и те споредне услуге прилагођени његовим потребама и финансијској ситуацији.

Примерена објашњења из става 1. овог члана обухватају:

1) основна обележја предложеног уговора, као и предложених споредних услуга, ако постоје;

2) конкретне начине на које би предложени уговор или споредне услуге могле утицати на корисника, укључујући и последице неиспуњавања или неуредног испуњавања обавезе плаћања;

3) ако се споредне услуге пружају заједно са уговором – податак о томе да ли се сваки елемент из тог пакета може отказати посебно, као и о последицама таквог отказивања по корисника.

У оправданим случајевима, давалац услуге може своје обавезе из ст. 1. и 2. овог члана прилагодити околностима у којима се нуди конкретна финансијска услуга, врсти те услуге, као и лицу којем се она нуди.

Народна банка Србије може ближе прописати садржину примерених објашњења за одређене финансијске услуге и начин давања тих објашњења.

Понуда на основу профилисања

Члан 22.

Ако давалац услуга кориснику нуди персонализовану понуду која се темељи на аутоматизованој обради података о личности у смислу прописа којима се уређује заштита тих података – дужан је да га о томе обавести на јасан и разумљив начин.

Обавеза процене кредитне способности

Члан 23.

Пре закључења уговора о кредитним услугама или уговора о лизингу – давалац услуга дужан је да изврши процену кредитне способности корисника.

Ако се уговорне стране након закључења уговора из става 1. овог члана сагласе да се задужење корисника повећа – давалац услуга дужан је да поново процени кредитну способност тог корисника.

Процена кредитне способности корисника спроводи се у интересу корисника, како би се спречили његова презадуженост и неодговорно

одобравање кредита код даваоца услуге. Код ове процене узимају се у обзир сви показатељи на основу којих се може закључити да ли ће корисник уредно испуњавати своје обавезе из уговора.

Процена кредитне способности спроводи се на основу релевантних и тачних података о приходима и расходима корисника и другим финансијским и економским околностима које су од значаја за ову процену, водећи рачуна о природи, року отплате и укупном ризику кредитне услуге за корисника.

Показатељи и подаци из ст. 3. и 4. овог члана могу да укључују доказ о приходима или другим изворима за отплату и податке о финансијској и укупној имовини и обавезама, у складу с прописом Народне банке Србије.

Показатељи и подаци из ст. 3. и 4. овог члана не укључују посебне врсте података о личности у смислу закона којим се уређује заштита тих података.

Показатеље и податке из ст. 3. до 5. овог члана давалац услуга прибавља из релевантних и поузданих извора којима се може доказати њихова веродостојност, од корисника, као и на основу увида у базу података о задужености корисника.

Давалац услуга дужан је да на одговарајући начин провери показатеље и податке из ст. 3. до 5. овог члана, укључујући и употребу документације која се може независно проверити (попут извода из јавно доступних регистара и сл.).

Ако је један захтев за закључење уговора заједнички поднело више корисника, давалац услуга дужан је да спроводе процену кредитне способности на основу заједничке способности тих корисника да извршавају обавезе из уговора.

Давалац услуга дужан је да унутрашњим актима уреди поступак за процену кредитне способности корисника, као и да утврди правила о документовању и чувању података и документације из ст. 3 до 5, 7. и 8. овог члана.

База података о задужености корисника

Члан 24.

База података о задужености корисника садржи податке за чије је прикупљање и обраду корисник претходно дао сагласност у писаној форми и податке који се прикупљају и обрађују у тој бази непосредно на основу закона, и то нарочито податке о његовој задужености код давалаца услуга и других финансијских институција и уредности измиривања обавеза у вези с том задуженошћу.

Давалац услуга дужан је да, ради обезбеђивања поузданости базе из става 1. овог члана, редовно доставља и ажурира податке који се воде у тој бази, а одговара и за тачност тих података.

Народна банка Србије може прописати начин успостављања, организовања и рада базе података из става 1. овог члана (кредитни регистар), укључујући и начин њеног финансирања, као и начин прикупљања, достављања, обраде и чувања податка из те базе.

Резултат процене кредитне способности

Члан 25.

Давалац услуга закључује уговор о кредитним услугама или уговор о лизингу само ако резултат процене кредитне способности указује на то да је вероватно да ће корисник испуњавати обавезе из уговора на начин и у роковима предвиђеним тим уговором.

Давалац услуга дужан је да одлучи о захтеву корисника за коришћење услуге, односно да омогући кориснику да закључи уговор у року од 15 радних дана од дана када је корисник доставио све тражене податке, информације и документацију.

У случају стамбеног кредита, односно кредита обезбеђеног хипотеком – банка може продужити рок из става 2. овог члана за 10 радних дана, али је дужна да о том продужењу обавести корисника пре истека рока из тог става.

Ако давалац услуга одбије захтев за закључење уговора из става 1. овог члана, дужан је да без одлагања у писаној форми:

1) обавести корисника о одбијању овог захтева, а може да наведе и разлоге за одбијање тог захтева;

2) обавести корисника о подацима из базе податка из члана 24. овог закона који су утицали на одлуку о одбијању захтева;

Ако с корисником закључи уговор о кредитним услугама или уговор о лизингу, давалац услуга не може накнадно раскинути или изменити тај уговор на штету корисника на основу тога што је процена кредитне способности била неправилно спроведена. Ако у том случају ипак докаже да је корисник свесно ускратио или лажно приказао показатеље и информације, односно документацију из члана 23. ст. 3. до 5. и 7. овог закона – давалац услуга има право и да тај уговор раскине или да га измени на штету корисника.

Процена кредитне способности профилисањем

Члан 26.

Ако давалац услуге одбије захтев за закључење уговора из члана 25. овог закона на основу процене кредитне способности корисника која укључује примену аутоматизоване обраде личних података, корисник има право да од даваоца услуга затражи и добије помоћ лица ангажованих од стране даваоца услуга, у оквиру које корисник има право да:

1) затражи и добије јасно и разумљиво објашњење о поступку процене кредитне способности, укључујући објашњење о аутоматизованој обради личних података, као и о њеним ризицима, значају и ефектима на одлуку;

2) искаже своје ставове о процени кредитне способности на основу аутоматизоване обраде личних података;

3) затражи да давалац услуга преиспита процену кредитне способности и донету одлуку.

Давалац услуга дужан је да корисника обавести о његовим правима из става 1. овог члана у обавештењу из члана 25. став 4. овог закона, с тим да је на даваоцу услуга терет доказивања да је кориснику пружио то обавештење.

Г л а в а III

САДРЖАЈ УГОВОРА О ФИНАНСИЈСКИМ УСЛУГАМА

Уговор о кредиту

Члан 27.

Уговор о кредиту садржи следеће обавезне елементе:

1) врсту кредита;

2) период на који се кредит одобрава, односно рок отплате кредита;

3) пословно име, односно име, адресу и број телефона даваоца кредита и корисника, као и имејл адресу даваоца кредита и корисника, ако је корисник поседује;

4) износ кредита који се одобрава и услове повлачења средстава;

5) код кредита индексираног у страној валути – валуту индексације, назнаку да се при одобравању и отплати кредита примењује званични средњи курс динара према тој валути на дан одобравања, односно отплате и датум обрачуна;

6) висину номиналне каматне стопе уз одређење да ли је фиксна или променљива, а ако је променљива – елементе на основу којих се одређује (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.), њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати, као и фиксни елемент ако је уговорен;

7) ефективну каматну стопу, при чему је потребно навести све претпоставке примењене у рачунању ефективне каматне стопе;

8) укупну цену кредита за корисника;

9) укупан износ који корисник треба да плати на основу уговора о кредиту, израчунат на дан закључења уговора;

10) број рата кредита, појединачни износ рате у тренутку закључења уговора, као и период у коме рате доспевају за наплату;

11) план отплате кредита и право корисника да у било ком тренутку у току трајања уговора бесплатно добије тај план (ако се камата и трошкови отплаћују без истовремене отплате главнице – план отплате кредита треба да садржи само рокове и услове отплате камате и трошкова);

12) метод који се примењује код обрачуна камате (конформни, пропорционални и др.);

13) обавештење о каматној стопи која се примењује у случају доцње у складу са овим законом и њену висину у време закључења уговора;

14) остале последице у случају доцње (кашњења у отплати кредита, односно у случају неизмиривања обавеза), услове, поступак и последице отказа, односно раскида уговора о кредиту, као и податак о могућности поверавања активности наплате потраживања;

15) услове и начин уступања потраживања;

16) врсту и висину свих накнада које падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксне или променљиве, а ако су променљиве – периоде у којима ће се мењати, као и врсту и висину других трошкова (порези, таксе, накнаде надлежним органима, трошак процене вредности непокретности и др.);

17) врсте средстава обезбеђења, могућност за њихову замену другим средством обезбеђења током периода отплате кредита, као и услове активирања тих средстава у случају неизмиривања обавеза;

18) услове и начин превремене отплате кредита и висину накнаде у вези с тим, као и транспарентно и разумљиво објашњење како се ова накнада израчунава;

19) право корисника на одустанак од уговора, као и услове и начин тог одустанка;

20) евентуалну обавезу закључивања уговора о споредним услугама које су у вези са уговором о кредиту (нпр. уговор о платним услугама, уговор о осигурању и сл.);

21) врсту писане форме коју је корисник одабрао за обавештења која му давалац кредита доставља у складу са овим законом и уговором о кредиту (нпр. подсетник из члана 20. став 5. овог закона, обавештења у случају измене закљученог уговора о кредиту, обавештења о промени номиналне каматне стопе, код уговора о револвинг кредиту – обавештења из члана 41. овог закона);

22) право на приговор и притужбу и покретање поступка посредовања пред Народном банком Србије ради вансудског решавања спорног односа, уз објашњење кориснику о начину подношења приговора, притужбе и предлога за посредовање;

23) адресу Народне банке Србије као органа који врши контролу давалаца кредита.

Повезани уговор о кредиту, поред елемената из става 1. овог члана, садржи и ознаку робе или услуге, њену готовинску цену и обавештење о престанку важења повезаног уговора у случају коришћења права на одустанак од уговора, као и о правима која корисник има према даваоцу кредита у складу с чланом 51. овог закона.

Обавезни елементи уговора о кредиту из става 1. овог члана и повезаног уговора о кредиту из става 2. овог члана морају бити јасно читљиви и прилагођени тако да се води рачуна о техничким ограничењима трајног носача података на којем су приказани.

При закључивању уговора из става 1. овог члана, давалац кредита уз уговор доставља план отплате кредита и преглед обавезних елемената кредита који садржи сажето приказане основне податке о кредиту.

После закључења уговора о кредиту, давалац кредита дужан је да и даваоцу средства обезбеђења достави копију тог уговора с планом отплате и прегледом обавезних елемената, осим ако је давалац средства обезбеђења продавац ствари која је предмет хипотеке или другог заложног права на основу купопродајног уговора за чију реализацију су одобрена средства тог кредита.

Уговор о кредитној картици

Члан 28.

Уговор о кредитној картици, поред елемената оквирног уговора утврђених законом којим се уређују платне услуге, садржи и следеће обавезне елементе:

1) износ одобрених средстава која корисник може користити у одређеном периоду (кредитни лимит);

2) ако се кредитни лимит одобрава и обрачунава у страној валути – назнаку валуте;

3) рок доспећа и проценат минималне месечне обавезе за плаћање;

4) висину номиналне каматне стопе уз одређење да ли је фиксна или променљива, а ако је променљива – елементе на основу којих се одређује (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.), њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати, као и фиксни елемент ако је уговорен;

5) ефективну каматну стопу, при чему је потребно навести све претпоставке примењене у рачунању ефективне каматне стопе;

6) метод који се примењује код обрачуна камате (конформни, пропорционални и др.);

7) врсту и висину свих накнада које падају на терет корисника кредитне картице, уз одређење да ли су фиксне или променљиве, а ако су променљиве – периоде у којима ће се мењати, као и врсту и висину других трошкова;

8) начин измиривања обавеза, уз посебно истицање рока за отплату коришћених средстава без обрачуна камате, ако су такви услови уговорени;

9) обавештење о каматној стопи која се примењује у случају доцње у складу са овим законом и њену висину у време закључења уговора;

10) врсте средстава обезбеђења, могућност њихове замене другим средством обезбеђења током периода отплате кредита, као и услове активирања тих средстава у случају неизмиривања обавеза;

11) последице у случају неизмиривања обавеза у складу са уговором, услове и последице отказа, односно раскида уговора, као и податак о могућности поверавања активности наплате потраживања;

12) услове и начин уступања потраживања;

13) право корисника на одустанак од уговора, као и услове и начин тог одустанка, у складу с чланом 13. овог закона;

14) право корисника да у сваком тренутку може измирити дуговање;

15) право на превремену отплату недоспелих обавеза по кредитној картици, без камате и других накнада;

16) евентуалну обавезу закључивања уговора о споредним услугама које су у вези са уговором о кредитној картици (нпр. уговор о осигурању);

17) врсту писане форме коју је корисник одабрао за обавештења која му давалац кредита доставља у складу са овим законом и уговором;

18) право на приговор и притужбу, као и могућност покретања поступка посредовања пред Народном банком Србије ради вансудског решавања спорног односа, уз објашњење о начину подношења приговора, притужбе и предлога за посредовање;

19) адресу Народне банке Србије као органа који врши контролу давалаца кредита.

Обавезни елементи уговора о кредитној картици из става 1. овог члана морају бити јасно читљиви и прилагођени тако да се води рачуна о техничким ограничењима трајног носача података на којем су приказани.

При закључивању уговора из става 1. овог члана, давалац кредита кориснику уз уговор доставља преглед обавезних елемената тог уговора који садржи сажето приказане основне податке из тог уговора.

После закључења уговора о кредитној картици, давалац кредита дужан је да даваоцу средства обезбеђења достави копију тог уговора с прегледом обавезних елемената, осим ако је корисник кредитне картице истовремено и давалац средства обезбеђења.

Уговор о дозвољеном прекорачењу

Члан 29.

Уговор о дозвољеном прекорачењу садржи елементе из члана 28. став 1. овог закона.

Уговором о дозвољеном прекорачењу уређује се и у којим случајевима се од корисника може захтевати потпуна отплата дозвољеног прекорачења, а овај уговор садржи и податак о праву корисника да то прекорачење у сваком тренутку превремено отплати без накнаде.

Обавезни елементи уговора о дозвољеном прекорачењу из става 1. овог члана морају бити јасно читљиви и прилагођени тако да се води рачуна о техничким ограничењима трајног носача података на којем су приказани.

При закључивању уговора из става 1. овог члана, давалац кредита кориснику уз тај уговор доставља преглед обавезних елемената тог уговора, који садржи основне податке о дозвољеном прекорачењу.

После закључења уговора о дозвољеном прекорачењу, давалац кредита дужан је да и даваоцу средства обезбеђења достави копију тог уговора с прегледом обавезних елемената уговора.

Недозвољено прекорачење

Члан 30.

Ако банка омогући кориснику недозвољено прекорачење – уговор о отварању и вођењу текућег рачуна, односно о пружању платних услуга, поред елемената оквирног уговора утврђених законом којим се уређују платне услуге, мора да садржи и следеће обавезне елементе:

1) податак да је кориснику омогућено недозвољено прекорачење по рачуну;

2) висину номиналне каматне стопе уз одређење да ли је фиксна или променљива, а ако је променљива – елементе на основу којих се одређује (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.), њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати, као и фиксни елемент ако је уговорен;

3) врсту и висину свих накнада које падају на терет корисника, уз одређење да ли су фиксне или променљиве, а ако су променљиве – периоде у којима ће се мењати, као и врсту и висину других трошкова.

Уговор о лизингу

Члан 31.

Уговор о лизингу садржи следеће обавезне елементе:

1) пословно име, односно име, адресу и број телефона даваоца лизинга и корисника, као и имејл адресу даваоца лизинга и имејл адресу корисника ако је корисник поседује;

2) бруто набавну вредност предмета лизинга (збир вредности по којој је давалац лизинга стекао право својине над предметом лизинга и обрачунатог пореза на додату вредност);

3) износ учешћа (износ који корисник плаћа даваоцу лизинга и који се исказује у односу на бруто набавну вредност предмета лизинга);

4) износ нето финансирања (разлика између бруто набавне вредности предмета лизинга и учешћа);

5) број рата лизинг накнаде, износ појединачне рате, као и период у коме рате доспевају за наплату;

6) преосталу вредност предмета лизинга (део износа нето финансирања који се може уговорити, који корисник не отплаћује кроз рате, већ одједном, после истека периода на који је уговор закључен ако је уговором предвиђено право корисника да откупи предмет лизинга);

7) код лизинга индексираног у страној валути – валуту индексације, назнаку да се при одобравању и отплати лизинга примењује званични средњи курс и датум обрачуна;

8) висину номиналне годишње каматне стопе уз одређење да ли је фиксна или променљива, а ако је променљива – елементе на основу којих се одређује (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.), њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати, као и фиксни елемент ако је уговорен;

9) ако корисник сноси трошкове пореза на (укупну) камату, износ тог пореза израчунат на дан закључења уговора, уз назнаку да се укупан износ пореза може променити у случају промене номиналне каматне стопе;

10) ефективну каматну стопу и укупан износ који корисник треба да плати, израчунат на дан закључења уговора, при чему је потребно навести све претпоставке примењене у рачунању ефективне каматне стопе;

11) укупну цену лизинга за корисника;

12) укупан износ који корисник треба да плати на основу уговора о лизингу, израчунат на дан закључења уговора;

13) обавезу осигурања предмета лизинга;

14) право откупа предмета лизинга/продужења уговора;

15) услове и начин превремене отплате и висину накнаде у вези с тим, као и транспарентно и разумљиво објашњење како се ова накнада израчунава;

16) метод који се примењује код обрачуна камате (конформни, пропорционални и др.);

17) каматну стопу која се примењује у случају доцње у складу са овим законом и њену висину у време закључења уговора;

18) врсту и висину свих накнада које падају на терет примаоца лизинга, уз одређење да ли су фиксне или променљиве, а ако су променљиве – периоде у којима ће их давалац лизинга мењати, као и врсту и висину других трошкова (порези, накнаде надлежним органима и др.);

19) врсте средстава обезбеђења, могућност њихове замене током периода отплате предмета лизинга, као и услове активирања тих средстава у случају неизмиривања обавеза;

20) обавештење о праву даваоца лизинга да прода предмет лизинга;

21) услове, поступак и последице раскида уговора о лизингу, као и обавештење о условима и начину уступања потраживања;

22) право корисника на одустанак од уговора, услове и начин одустанка;

23) врсту писане форме коју је корисник одабрао за обавештења која му давалац лизинга доставља у складу са овим законом и уговором;

24) право на приговор и притужбу, као и могућност покретања поступка посредовања пред Народном банком Србије ради вансудског решавања спорног односа, уз објашњење о начину подношења приговора, притужбе и предлога за посредовање;

25) адресу Народне банке Србије као органа који врши контролу давалаца лизинга.

Обавезни елементи уговора о лизингу из става 1. овог члана морају бити јасно читљиви и прилагођени тако да се води рачуна о техничким ограничењима трајног носача података на којем су приказани.

Код уговора о лизингу – каматна стопа, накнаде и други трошкови, ако су променљиви, морају зависити од уговорених елемената који се званично објављују (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.) и чија је природа таква да на њихову вредност не може утицати једнострана воља ниједне од уговорних страна.

При закључивању уговора из става 1. овог члана, давалац лизинга кориснику уз уговор доставља план отплате лизинга и преглед обавезних елемената тог уговора који садржи сажето приказане основне податке о лизингу.

Уговор о депозиту

Члан 32.

Уговор о депозиту садржи следеће обавезне елементе:

1) врсту депозита и период на који банка прима депозит;

2) пословно име, односно име, адресу и број телефона банке и корисника, као и имејл адресу банке и имејл адресу корисника, ако је корисник поседује;

3) износ средстава који банка прима у депозит;

4) валуту у којој корисник полаже а банка исплаћује средства на име депозита, а у случају депозита са уговореном валутном клаузулом – и тип курса валуте који се примењује при полагању, односно исплати депозита (званични средњи курс), као и датум обрачуна;

5) план исплате депозита;

6) висину номиналне годишње каматне стопе, уз назнаку да ли за корисника постоји обавеза плаћања пореза;

7) ефективну каматну стопу, при чему је потребно навести све претпоставке примењене у рачунању ефективне каматне стопе;

8) укупан износ депозита који банка исплаћује кориснику након истека периода на који је депозит примљен, односно након престанка уговора;

9) безусловне погодности које банка пружа у вези с депозитом;

10) променљивост номиналне каматне стопе (фиксна или променљива);

11) елементе на основу којих се одређује уговорена променљива номинална каматна стопа, њихову висину у време закључења уговора и периоде у којима ће се мењати, као и фиксни елемент ако је уговорен;

12) метод који се примењује код обрачуна камате (конформни, пропорционални и др.);

13) начин на који и услове под којима корисник може располагати средствима депозита;

14) врсту и висину свих накнада које падају на терет депонента, уз одређење да ли су фиксне или променљиве, а ако су променљиве – периоде у којима ће се мењати, као и врсту и висину других трошкова (порези, накнаде надлежним органима и др.);

15) услове и начин аутоматског продужавања орочења;

16) услове и начин раскида уговора који су закључени на неодређено време;

17) износ осигураног депозита;

18) врсту писане форме коју је корисник одабрао за обавештења која му банка доставља у складу са овим законом и уговором;

19) право на приговор и притужбу, као и могућност покретања поступка посредовања пред Народном банком Србије ради вансудског решавања спорног односа, уз објашњење о начину подношења приговора, притужбе и предлога којим се пред Народном банком Србије покреће поступак посредовања;

20) адресу Народне банке Србије, као органа који врши контролу банака.

Обавезни елементи уговора о депозиту из става 1. овог члана морају бити јасно читљиви и прилагођени тако да се води рачуна о техничким ограничењима трајног носача података на којем су приказани.

Код уговора о депозиту – накнаде и други трошкови, ако су променљиви, морају зависити од уговорених елемената који се званично објављују (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.) и чија је природа таква да на њихову вредност не може утицати једнострана воља ниједне од уговорних страна.

При закључивању уговора из става 1. овог члана, банка кориснику доставља план исплате депозита, као и преглед обавезних елемената депозита који садржи основне податке о депозиту.

У случају аутоматског продужавања орочења депозита, банка је дужна да, најкасније 30 дана пре истека рока орочења, корисника обавести о року на који се продужава уговор о депозиту, као и о новој каматној стопи, при чему корисник има право да уговор раскине у било ком тренутку након пријема тог обавештења, и то без накнаде а уз камату уговорену за истекли орочени период, ако је уговор раскинуо у року од 30 дана од дана пријема обавештења о новој каматној стопи.

Ако корисник раскине уговор о депозиту у складу са ставом 5. овог члана, банка је дужна да му омогући пренос новчаних средстава у складу са одредбама закона којим се уређују платне услуге које се односе на услугу промене платног рачуна.

Форма и садржина образаца

Члан 33.

Народна банка Србије прописује форму и садржину обрасца плана отплате кредита/лизинга и плана исплате депозита, као и прегледа обавезних елемената уговора о финансијским услугама.

Уговори о другим услугама које пружају банке

Члан 34.

Уговор о сефу и уговори о другим услугама које пружају банке у складу са законом (нпр. давање авала, девизно-валутни и мењачки послови) садрже врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника, односно корисник с њима мора бити упознат пре закључења уговора ако се ти уговори не закључују у писаној форми у складу са законом.

Одредбе чл. 5. до 9, чл. 14. до 16, чл. 35. и 36. и чл. 59. до 66. овог закона сходно се примењују на уговоре из става 1. овог члана.

Г л а в а IV

ИЗМЕНЕ УГОВОРА И ПРОМЕНЉИВА КАМАТНА СТОПА

Поступак измене елемената уговора

Члан 35.

Ако давалац услуга намерава да измени неки елемент уговора о финансијским услугама, осим у случају измене променљиве каматне стопе у складу са овим законом, дужан је да у писаној форми достави кориснику предлог тих измена, најмање месец дана пре почетка, односно планираног почетка њихове примене.

Предлог из става 1. овог члана садржи:

1) јасан и прецизан опис предложених измена, са одговарајућим појашњењем о положају корисника у односу на положај пре тих измена;

2) напомену да је за предложене измене потребан пристанак корисника у ситуацијама прописаним чланом 36. овог закона, уз прецизирање начина и рока за давање такве сагласности;

3) појашњење измена које се примењују по сили закона, другог прописа или на основу уговора, ако је применљиво;

4) опис последица које могу наступити ако корисник не пристане на те измене, односно ако захтева раскид уговора, укључујући и навођење трошкова који падају на терет корисника у случају тог раскида;

5) датум од када се примењују ове измене.

Измена обавезних елемената уговора

Члан 36.

Ако давалац услуга намерава да измени неки од обавезних елемената уговора о финансијским услугама дужан је да с корисником закључи анекс уговора у форми која је прописана за тај уговор. Ако корисник није сагласан са овом изменом, давалац услуга не може из тог разлога једнострано изменити услове из уговора, нити уговор једнострано раскинути, односно отказати.

Ако се висина фиксне каматне стопе или фиксног елемента променљиве каматне стопе, односно висине накнада и других трошкова мењају у корист корисника или ако се кориснику дају одређена права да користи додатне или

споредне услуге без увођења нових или повећања постојећих камата, накнада и других трошкова – те измене могу се примењивати без примене става 1. овог члана и члана 35. овог закона.

Ако је у корист корисника промењена висина фиксне каматне стопе или фиксног елемента променљиве каматне стопе, давалац услуга обавештава о томе корисника у писаној форми и доставља, односно чини доступним том кориснику измењени план отплате кредита или лизинга, односно план исплате депозита, и то пре почетка примене тих измена, ако прописом није друкчије одређено.

Одредбе овог члана не примењују се у случају промене висине променљиве каматне стопе услед промене променљивог елемента те стопе, односно због примене члана 12. овог закона.

Променљива номинална каматна стопа

Члан 37.

Променљива номинална каматна стопа је каматна стопа чија висина зависи од уговорених променљивих елемената, односно променљивих и фиксних, с тим што су променљиви елементи они који се званично објављују (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.).

Висина променљиве каматне стопе не може бити негативна, односно мања од нуле.

Променљиви елементи, односно индекси и референтне стопе из става 1. овог члана морају бити уговорени на јасан и разумљив начин, морају бити објективни и доступни, тако да их уговорне стране и институције које спроводе надзор могу проверити.

Природа елемената из става 1. овог члана мора бити таква да на њих не може утицати једнострана воља ниједне од уговорних страна.

Уговором о кредитним услугама или уговором о лизингу може се предвидети одредба да ће се при обрачуну променљиве каматне стопе вредност њеног променљивог елемента, односно референтне стопе која је мања од нуле узимати као вредност нула, ако пре нуђења таквих уговора корисницима, давалац услуге у поступку пред Народном банком Србије докаже да таква одредба може довести до јасне користи за кориснике.

Висина каматне стопе код уговора о депозиту, без обзира на то да ли је фиксна, променљива или фиксна и променљива, не може бити негативна, односно мања од нуле.

Банка, односно давалац лизинга дужни су да променљиву номиналну каматну стопу утврђују на начин одређен одредбама овог члана.

Народна банка Србије може уредити поступак из става 5. овог члана.

Обавештење о промени каматне стопе

Члан 38.

Ако је уговорена променљива номинална каматна стопа, давалац услуга дужан је да, у складу са уговором, о измени те стопе корисника обавести у писаној форми, и то пре почетка примене измењене стопе (пре почетка периода отплате, односно коришћења преосталог износа кредита по тој новој стопи), односно најмање 15 дана пре доспећа рате кредита по измењеној каматној стопи која је измењена применом члана 12. овог закона, и да у том обавештењу наведе датум од када се измењена стопа примењује.

Давалац услуга дужан је да у обавештењу из става 1. овог члана посебно прикаже нову вредност променљивог елемента (референтна стопа, индекс и сл.), уз податак о томе ког дана је та вредност објављена од стране администратора тог елемента , као и износ фиксног елемента и укупну висину нове каматне стопе.

Уз обавештење из става 1. овог члана давалац услуга у писаној форми доставља кориснику и измењени план отплате кредита или лизинга, односно план исплате депозита.

Давалац услуга дужан је да, на захтев корисника, план из става 3. овог члана учини доступним кориснику за све време трајања уговорног односа, и то без накнаде.

Обавеза обавештавања из става 1. овог члана постоји и у случају измене променљивих елемената који утичу на висину других новчаних обавеза.

Престанак обрачуна и објављивања референтне стопе

Члан 39.

Ако је уговорена променљива стопа заснована на референтној стопи чији обрачун и објављивање престану, примењиваће се стопа која је уговором о финансијским услугама предвиђена као резервна, односно заменска стопа.

У случају из става 1. овог члана, ако уговором о финансијским услугама није предвиђена резервна, односно заменска стопа, примењиваће се стопа или неки други променљиви елемент који се званично објављује и на чију висину не може утицати ниједна од уговорних страна, а које одреди Народна банка Србије.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана сходно се примењују и када је уместо референтне стопе у складу с чланом 8. овог закона уговорен неки други променљиви елемент.

Референтна стопа просечног трошка финансирања банкарског сектора

Члан 40.

Народна банка Србије може на својој интернет презентацији објавити референтну стопу просечног трошка финансирања банкарског сектора Републике Србије, која се може уговорити као променљиви елемент променљиве номиналне каматне стопе.

Народна банка Србије може ближе уредити начин обрачуна и објављивања референтне стопе из става 1. овог члана.

Г л а в а V

ПОСЕБНА ПРАВА КОРИСНИКА

Права у вези са уговором о револвинг кредиту

Члан 41.

Корисник може на уобичајени начин, без накнаде и у сваком моменту, осим ако је уговорен отказни рок, који не може бити дужи од месец дана – да откаже уговор о револвинг кредиту.

Ако је тако уговорено, давалац кредита може отказати уговор о револвинг кредиту тако што ће корисника у писаној форми обавестити о отказу најкасније два месеца раније.

Ако је тако уговорено, давалац кредита може из оправданих разлога (неовлашћено коришћење кредита, значајно погоршање кредитне способности корисника и др.) ускратити кориснику право на повлачење средстава, с тим да је дужан да га о разлозима тог ускраћивања обавести у писаној форми, и то, ако је могуће, одмах или у року од наредна три дана, осим у случају да је пружање таквих обавештења забрањено другим прописима.

Обавештавање о стању дуга и прекорачењу рачуна

Члан 42.

Давалац услуга дужан је да, у року од 15 дана од дана уношења података о доцњи корисника у базу података о задужености из члана 24. овог закона, кориснику без накнаде достави обавештење о стању његовог дуга по уговору о кредиту, револвинг кредиту, односно лизингу.

Обавештење из става 1. овог члана садржи податке о висини главнице, камата, накнада и др., изражених појединачно, податке о укупном стању дуга на одређени дан, као и објашњење да су подаци о доцњи евидентирани у бази података о задужености, те последице које то може имати по корисника.

У случају дозвољеног прекорачења, давалац кредита дужан је да најмање једанпут месечно кориснику без накнаде, у писаној форми, достави обавештење – извод о свим променама на његовом рачуну, а дужан је да то обавештење достави без одлагања на захтев корисника, с тим да у том случају има право да наплати примерену накнаду.

Обавештење из става 3. овог члана обавезно садржи следеће податке:

1) број рачуна;

2) период на који се извод односи;

3) датум промене, опис промене, као и износ и врсту промене (одобрење или задужење рачуна);

4) претходно и ново стање рачуна, као и датум слања извода;

5) примењену номиналну каматну стопу;

6) све зарачунате накнаде и трошкове;

7) ако постоји, минимални износ који корисник мора да плати.

Банка је дужна да одмах и без одлагања обавести корисника ако је његов рачун задужен за износ који је довео до коришћења недозвољеног прекорачења.

У обавештењу из става 5. овог члана банка наводи:

1) износ недозвољеног прекорачења;

2) тренутни износ прекорачења;

3) каматну стопу која ће се применити на износ прекорачења;

4) податке о другим евентуалним накнадама, трошковима и уговорним казнама;

5) датум до којег корисник мора извршити исплату дугованог износа.

Кориснику недозвољеног прекорачења који измири дуг по том прекорачењу у року од пет дана од дана задужења рачуна по основу којег се налази у недозвољеном прекорачењу банка не наплаћује камату на недозвољено прекорачење нити било коју другу накнаду.

Ако корисник редовно користи недозвољено прекорачење рачуна, банка је дужна да му понуди неку другу врсту кредитне услуге или пружање саветодавних услуга.

Престанак и смањење дозвољеног и недозвољеног прекорачења

Члан 43.

Ако давалац дозвољеног или недозвољеног прекорачења донесе одлуку о смањењу износа тих прекорачења или одлуку о раскиду уговора о дозвољеном прекорачењу, односно одлуку о престанку примене недозвољеног прекорачења – дужан је да о томе обавести корисника на уговорени начин месец дана пре датума примене тог смањења или раскида уговора, односно престанка примене недозвољеног прекорачења.

У случају из става 1. овог члана, давалац дозвољеног или недозвољеног прекорачења дужан је да кориснику, пре покретања извршног поступка и без додатних трошкова, понуди могућност отплате износа дуговања у 12 једнаких месечних рата, уз примену номиналне каматне стопе из уговора о дозвољеном прекорачењу, односно каматне стопе која се примењује за недозвољено прекорачење.

Олакшице у случају проблема у отплати дуга

Члан 44.

Ако у току трајања уговорног односа наступе околности које корисника доводе у тешко имовинско стање, односно друге битне околности на које корисник не може да утиче, давалац кредита мора применити разумне мере којима ће кориснику олакшати отплату дугованог износа пре покретања извршног поступка, при чему ће се посебно узети у обзир личне околности корисника.

Давалац кредита није дужан да примењује мере из става 1. овог члана према кориснику према коме је те мере већ применио, након чега је тај корисник поново запао у доцњу, односно није дужан да примени те мере ако корисник не одговори на понуду даваоца кредита у року који му тај давалац кредита остави, а који не може бити краћи од десет дана.

Под разумним мерама из става 1. овог члана подразумевају се потпуно или делимично рефинансирање дуга из уговора, односно измене уговорених услова, попут следећих мера:

1) продужење рока отплате;

2) промена врсте уговора;

3) одложено плаћање целокупног износа кредита, камате, главнице, дозвољеног или недозвољеног прекорачења, дуга по кредитној картици или одређених рата кредита, за одређени период;

4) смањење каматне стопе;

5) одобрење да корисник не врши исплате у одређеном периоду;

6) делимична отплата дуга;

7) промена валуте у којој је изражена обавеза, ако новчана обавеза није изражена у динарима;

8) делимичан опрост и консолидација дуга;

9) проглашење застоја у отплати (мораторијум) за одређени период, у коме давалац кредита не обрачунава затезну камату на доспело а неизмирено потраживање.

Приликом измене уговорених услова из става 3. овог члана, давалац кредита није дужан да спроводи процену кредитне способности корисника у смислу чл. 23. до 26. овог закона, под условом да се том изменом знатно не повећава укупан износ који корисник треба да плати.

Одредба става 4. овог члана не доводи у питање обавезу процене кредитне способности корисника у складу с другим прописима.

Ако банка, због неиспуњења новчаних обавеза корисника по уговору о кредиту, раскине тај уговор, односно прогласи целокупан износ преосталог дуга по том уговору доспелим – банка не може вршити наплату дуга с рачуна корисника код те банке применом одредаба закона којим се уређују платне услуге а које се односе на задужење платног рачуна корисника без платног налога тог корисника.

Одредбе овог члана сходно се примењују на даваоца лизинга.

Код повезаних уговора о кредиту, давалац кредита и корисник могу у уговору о кредиту изричито предвидети да је у случају доцње корисника и под условима утврђеним у уговору о кредиту за потпуну отплату кредита довољно да се на даваоца кредита изврши пренос права својине на роби обухваћеној повезаним уговором о кредиту или да се изврши пренос прихода од продаје те робе.

Народна банка Србије може ближе прописати услове, критеријуме и начин примене мера из овог члана.

Измирење обавеза по стамбеном кредиту у случају проблема у отплати

Члан 45.

Код уговора о стамбеном кредиту код којих је као средство обезбеђења уговорена хипотека на непокретности, пре покретања вансудског поступка намирења у складу са законом којим се уређује хипотека, односно пре покретања извршног поступка, банка је дужна да кориснику понуди следеће:

1) да у року који банка одреди, а који не може бити краћи од два месеца, корисник изврши продају непокретности и да банци пренесе приход од продаје те непокретности, ради плаћања укупног износа дуга по стамбеном кредиту, укључујући доспелу камату и евентуалне трошкове;

2) да у року од месец дана банци пренесе право својине на тој непокретности.

Банка је дужна да у складу са ставом 1. овог члана кориснику понуди опцију преноса права својине из тачке 2) тог става само ако је према последњој процени тржишна вредност некретнине најмање за 5% већа од дуга корисника који укључује камате и евентуалне трошкове.

Пренос права својине из става 1. тачка 2) овог члана представља замену испуњења у смислу закона којим се уређују облигациони односи и не сматра се преносом уз накнаду у смислу закона којим се уређује порез на имовину.Банка има право да обрачунава камату на дуг корисника у периоду који је одређен за продају непокретности, односно пренос права својине на непокретности, по стопи чија висина представља половину вредности стопе затезне камате, односно половину вредности уговорене редовне камате у смислу члана 11. овог закона, ако је редовна камата већа од затезне камате.

У случају продаје непокретности од стране корисника, купопродајна цена се уплаћује на рачун банке повериоца, а одредба уговора о купопродаји непокретности којим је другачије одређено – ништава је.

Након наплате свог потраживања преносом купопродајне цене из става 5. овог члана, банка је дужна да истог дана пренесе на рачун корисника евентуални преостали износ купопродајне цене из тог става.

Банка није дужна да поступи у складу са ставом 1. тачка 2) овог члана у следећим случајевима:

1) корисник кредита није и власник непокретности која је предмет хипотеке, са уделом 1/1;

2) предмет хипотеке је стечен у току трајања брачне заједнице, а брачни партнер који је солидарни дужник по стамбеном кредиту или јемац, није дао изричиту сагласност за пренос права својине на тој непокретности на банку;

3) постоји више корисника стамбеног кредита који је обезбеђен хипотеком на непокретности, а нису се сви корисници сагласили с преносом права својине на тој непокретности;

4) на непокретности је уписана хипотека другог реда, забележба спора и/или извршења, или је, након успостављања хипотеке у корист банке, уписано право плодоуживања, право закупа, службености или било који други терет који би на било који начин ограничавао право својине банке на тој непокретности након преноса, односно спречаво банку да се одмах укњижи као власник на непокретности;

5) стамбени кредит је осигуран код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита а не постоји њена сагласност на опцију измирења обавеза корисника по стамбеном кредиту преносом права својине на непокретности;

6) кредит је проглашен доспелим у целости пре 1. јануара 2025. године.

Ако корисник одбије понуду из става 1. овог члана, односно у року из тог става који је банка одредила не пренесе приход од продаје непокретности или не пренесе право својине на непокретности на банку – банка може покренути вансудски поступак намирења у складу са законом којим се уређује хипотека, односно извршни поступак, а ради намирења свог потраживања.

Народна банка Србије може ближе прописати услове, критеријуме и начин примене мера, односно поступања банака у намирењу потраживања по стамбеним кредитима из овог члана.

Право на примену истог типа курса

Члан 46.

Давалац кредита дужан је да и при одобравању кредита индексираног у страној валути и при отплати тог кредита примењује званични средњи курс динара према валути у којој је тај кредит индексиран.

Ако је уговор о кредиту из става 1. овог члана исплаћен пре почетка примене овог закона на начин који није у складу с тим ставом, банка је дужна да при отплати тог кредита примењује тип девизног курса по којем је тај кредит исплаћен (куповни или продајни) или да примењује тип девизног курса који је повољнији за корисника.

Одредба става 1. овог члана сходно се примењује на уговор о лизингу, односно депозиту.

Право на исти метод обрачуна камате

Члан 47.

Ако има обавезу полагања наменског депозита са уговореном каматом ради добијања кредита, корисник има право да се на тај депозит примењује исти метод обрачуна камате који је примењен на обрачун камате на износ одобреног кредита, а банка је дужна да му омогући остварење тог права.

Превремена отплата

Члан 48.

Корисник има право да у било ком тренутку, у потпуности или делимично, изврши своје обавезе из уговора о кредиту, у ком случају има право на умањење укупне цене кредита за износ камате и свих других накнада које се наплаћују у корист даваоца кредита за преостали период трајања тог уговора (превремена отплата).

При обрачуну умањења из става 1. овог члана укупна цена кредита умањује се и за сразмерни износ накнада које су једнократно наплаћене у корист даваоца кредита за целокупан период отплате, а у случају потпуне превремене отплате може се умањити и за сразмерни износ накнада наплаћених у корист трећих лица (нпр. повраћај сразмерног износа премије осигурања).

Када корисник захтева отплату кредита, давалац кредита дужан је да му одмах по пријему тог захтева у писаној форми достави све податке потребне за разумевање последица те одлуке, као што су износ умањења укупне цене кредита за износ камате и накнада, укључујући износ умањења за сразмеран износ једнократно наплаћене накнаде, као и износ накнаде за превремену отплату коју је корисник дужан да плати даваоцу кредита.

Давалац кредита дужан је да у року од три радна дана од дана подношења захтева из става 3. овог члана омогући кориснику да изврши превремену отплату, с тим да се као дан превремене отплате узима дан када је корисник обезбедио средства на рачуну код тог даваоца за извршење превремене отплате.

Давалац кредита може да уговори накнаду за превремену отплату кредита ако је за период превремене отплате уговорена фиксна номинална каматна стопа, а код стамбених кредита и кредита чија је намена куповина непокретности ако је уговорена фиксна или променљива номинална каматна стопа.

Накнада из става 5. овог члана може се уговорити до висине претрпљене штете због превремене отплате, а највише до 1% износа превремено отплаћеног кредита, и то ако је период између превремене отплате и рока испуњења обавезе из уговора о кредиту дужи од једне године, а ако је овај период краћи, ова накнада не може бити већа од 0,5% износа превремено отплаћеног кредита.

Давалац кредита може тражити накнаду из става 5. овог члана под условом да је износ превремене отплате у периоду од дванаест месеци већи од 1.200.000 динара.

Накнада из става 5. овог члана не може се захтевати у следећим случајевима:

1) ако се отплата врши на основу закљученог уговора о осигурању чија је намена обезбеђивање отплате;

2) у случају дозвољеног прекорачења рачуна или кредитне картице;

3) ако се отплата врши у току периода за који је уговорена променљива номинална каматна стопа, осим код стамбених кредита.

Накнада из овог члана ни у једном случају не може бити већа од износа камате коју би корисник платио током периода између превремене отплате и рока испуњења обавезе из уговора о кредиту.

Под штетом из овог члана подразумева се разлика између камате уговорене с корисником и тржишне камате по којој банка може да пласира износ добијен превременом отплатом у моменту ове отплате, укључујући и административне трошкове.

Под тржишном каматом из става 10. овог члана подразумева се просечна пондерисана каматна стопа за ту врсту кредита коју на својој интернет страници објављује Народна банка Србије.

Одредбе овог члана сходно се примењују на уговор о лизингу.

Обавештење о измирењу обавеза и повраћај средстава обезбеђења

Члан 49.

Када корисник измири све своје обавезе по уговору о финансијској услузи, давалац услуга дужан је да га у писаној форми обавести да је измирио све своје обавезе по том уговору, и то у року од 15 дана од дана измирења тих обавеза.

Обавештење из става 1. овог члана садржи податке о уговору по коме су измирене обавезе према даваоцу услуга, износ измирених обавеза и потпис одговорног лица.

Корисник, односно давалац средства обезбеђења има право да, након потпуног измирења обавеза корисника према даваоцу услуга, преузме неискоришћена средства обезбеђења дата по том уговору.

Ако је средство обезбеђења из става 3. овог члана меница – право корисника, одсносно даваоца тог средства обезбеђења (издавалац менице) да преузме неискоришћену меницу престаје након годину дана од дана измирења обавеза по уговору у вези с којим је та меница издата.

Након истека рока из става 4. овог члана, давалац услуга је дужан да уништи меницу из тог става, о чему сачињава записник, који доставља кориснику и издаваоцу менице.

Ако не може да омогући издаваоцу менице из става 4. овог члана да преузме меницу (изгубљена или уништена меница у тренутку када је корисник измирио све своје обавезе), давалац услуга је дужан да кориснику, односно издаваоцу менице уз обавештење из става 1. овог члана достави и потврду да је меница изгубљена, односно уништена.

У случају из става 6. овог члана, давалац услуга је дужан да издаваоцу менице исплати износ који одговара износу трошкова које је корисник сносио у вези с меничним бланкетом, са законском затезном каматом од дана измиривања обавеза по уговору о финансијској услузи из става 1. овог члана до дана исплате тих трошкова издаваоцу.

Ако меница из става 4. овог члана буде наплаћена, односно злоупотребљена – банка је дужна да издаваоцу те менице надокнади стварну штету, са законском затезном каматом од дана наплате менице до исплате те накнаде.

Ако је средство обезбеђења из става 3. овог члана хипотека уписана у корист даваоца кредита или покретна ствар над којом је успостављена залога уписом заложног права у одговарајући регистар, давалац кредита дужан је да одмах након отплате кредита предузме одговарајуће активности ради брисања хипотеке, односно заложног права из тог регистра и да без одлагања обавести о томе корисника односно даваоца тог средства обезбеђења, као и њиховом брисању, осим ако ако је прописано да их о брисању хипотеке, односно заложног права обавештава тај регистар.

Давалац кредита не може наплатити никакву накнаду за предузимање радњи из става 9. овог члана, без обзира на постојање стварних трошкова.

Обавезе даваоца кредита из става 9. овог члана не доводе у питање право корисника, односно даваоца средства обезбеђења на располагање неисписаном хипотеком у смислу закона којим се уређује хипотека, ако је тог даваоца пре отплате кредита обавестио о намери да користи то своје право.

Уступање потраживања

Члан 50.

Давалац кредита потраживање из уговора о кредитним услугама закљученог с корисником из члана 2. тачка 13) подтачка (1) овог закона може уступити само другом даваоцу кредита, с тим да банка своје потраживање из тих уговора може уступити само другој банци.

Давалац кредита дужан је да без одлагања обавести корисника о уступању потраживања из става 1. овог члана.

Ако је давалац средства обезбеђења корисник из члана 2. тачка 13) подтачка (1) овог закона, на њега се примењују правила о уступању потраживања која важе за главног дужника.

У случају уступања потраживања даваоца кредита из уговора о кредитним услугама, корисник задржава сва права која су уговорена, као и право истицања приговора према другом даваоцу кредита које је имао и према првом даваоцу кредита, а други давалац кредита не може корисника довести у неповољнији положај од положаја који би имао да то потраживање није пренето и корисник због тога не може бити изложен додатним трошковима.

Одредбе овог члана сходно се примењују на потраживања из уговора о лизингу.

Г л а в а VI

ПОВЕЗАНИ УГОВОРИ О КРЕДИТУ И ПРАКСА ОБЈЕДИЊАВАЊА/ВЕЗИВАЊА УСЛУГА

Повезани уговори о кредиту

Члан 51.

Ако корисник своје право на одустанак од уговора о куповини робе, односно пружању услуге остварује у складу са законом којим се уређује заштита потрошача – не обавезује га повезани уговор о кредиту.

У случају из става 1. овог члана, продавац је дужан да о одустанку од уговора о куповини робе, односно пружању услуге обавести даваоца кредита у року од осам дана од тог одустанка, а давалац кредита дужан је да износ кредита (с каматом) који је корисник отплатио до момента одустанка од тог уговора врати кориснику без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана кад је обавештен о одустанку.

Ако се закључи уговор о куповини робе, односно пружању услуге, а кредит на основу повезаног уговора о кредиту не буде одобрен – уговор о куповини робе, односно пружању услуге се раскида, осим ако лице коме није одобрен кредит одлучи да тај уговор остане на снази.

Одредбе овог члана сходно се примењују на уговор о лизингу.

Пракса обједињавања и везивања услуга

Члан 52.

Давалац кредита може да примењује праксу обједињавања услуга.

Даваоцу кредита забрањено је да примењује праксу везивања услуга.

Изузетно од става 2. овог члана, давалац кредита може као услов за закључење уговора о кредиту да захтева од корисника отварање или одржавање претходно отвореног платног или штедног рачуна ако је сврха таквог рачуна искључиво:

1) прикупљање средстава за отплату кредита и/или

2) отплаћивање кредита и/или

3) пружање додатног средства обезбеђења у случају неиспуњавања обавеза.

У случају из става 3. овог члана, као и у случају обједињавања услуга, давалац кредита може захтевати да корисник депонује одређени износ, односно део редовног месечног прихода (зарада, пензија, накнада зараде и сл.) на свом платном или штедном рачуну који се води код те банке.

При одређивању износа из става 4. овог члана, давалац кредита дужан је да води рачуна о сразмерности између тог (месечног) износа и износа (месечних) обавеза по кредиту, као и сврси која се депоновањем тог износа настоји постићи.

Полиса осигурања повезана са уговором о кредиту

Члан 53.

Давалац кредита може од корисника да захтева достављање одговарајуће полисе осигурања повезане са уговором о кредиту, при чему је дужан да води рачуна о пропорционалности између износа кредита и захтеване полисе осигурања.

У случају из става 1. овог члана давалац кредита дужан је да прихвати и полису осигурања коју је издао пружалац услуге осигурања који се разликује од оног којег је предложио тај давалац, ако та полиса осигурања пружа исти ниво јемства, при чему давалац кредита не може изменити услове кредита које је понудио кориснику.

При издавању полисе осигурања повезане са уговором о кредиту не могу се користити лични подаци корисника који се односе на дијагнозе онколошких болести након протека 15 година од завршетка лечења корисника.

Давалац кредита дужан је да обавести корисника о томе да у периоду који не може бити краћи од три радна дана има право да упореди различите понуде осигурања повезаних са уговором о кредиту, при чему тај давалац у овом периоду не може мењати захтеване услове осигурања.

Корисник може на свој изричит захтев прибавити полису осигурања и пре истека рока из става 4. овог члана.

Дозвољеност праксе везивања услуга

Члан 54.

Пракса везивања услуга дозвољена је и ако банка у поступку пред Народном банком Србије учини извесним да везивање производа или категорија производа за уговор о кредиту у конкретном случају доводи до јасне користи за кориснике, узимајући притом у обзир доступност и цене релевантних производа који се нуде на тржишту.

Народна банка Србије може уредити поступак из става 1. овог члана.

Г л а в а VII

УСЛУГЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА САВЕТОВАЊЕ КОРИСНИКА

Услови за пружање саветодавних услуга

Члан 55.

Банка може да пружа саветодавне услуге у погледу банкарских услуга у складу са одредбама овог закона.

Давалац услуга који није банка не може пружати саветодавне услуге.

Банка је дужна да обавести корисника о томе да ли у вези са услугом коју тај корисник захтева та банка може пружити саветодавне услуге или их је већ пружила том кориснику.

Банка може да пружи саветодавне услуге кориснику само ако он то изричито захтева или на то пристане закључењем уговора о пружању саветодавних услуга.

Приликом пружања саветодавних услуга банка не може да користи израз „независни саветник“ или „независни савет“ и може саветовати корисника искључиво у погледу финансијских услуга које она пружа.

Пре пружања саветодавних услуга или закључења уговора о пружању тих услуга, банка је дужна да кориснику у писаној форми достави следеће:

1) податак о томе да се препорука банке темељи искључиво на понуди производа и услуга те банке;

2) податак о висини накнаде коју је корисник дужан да плати за пружање саветодавних услуга ако се таква накнада наплаћује или о методу који се користи за израчунавање ове накнаде у случају да се износ накнаде не може утврдити у тренутку достављања тих података.

Податке из става 6. овог члана банка може доставити кориснику у оквиру предуговорног информисања.

Начин пружања саветодавних услуга

Члан 56.

Када банка пружа кориснику саветодавне услуге, дужна је да:

1) прикупи потребне информације о финансијској ситуацији корисника, његовим потребама и сврси која се намерава постићи уговором о финансијској услузи, како би могла да му препоручи за њега прикладан уговор;

2) процени финансијску ситуацију и потребе корисника на основу информација из тачке 1) овог става, које морају бити ажуриране у тренутку процене, при чему је дужна да узме у обзир разумне претпоставке о ризицима који произлазе из финансијске ситуације корисника током трајања препорученог уговора о финансијској услузи;

3) размотри довољно велики број услуга из своје понуде које су исте врсте и карактеристика као услуга за коју је корисник заинтересован и на основу тога препоручи један или више уговора о финансијској услузи из те понуде који су прикладни с обзиром на потребе, финансијску ситуацију и личне околности корисника;

4) поступа у најбољем интересу корисника;

5) кориснику у писаној форми уручи доказ о пруженој препоруци коју је корисник одабрао и која је назначена у уговору о пружању саветодавних услуга.

Банка је дужна да упозори корисника у случају да одређени уговор о финансијској услузи може довести до појаве специфичног ризика за корисника с обзиром на његову финансијску ситуацију.

Народна банка Србије може ближе уредити начин пружања саветодавних услуга, као и услове за пружање тих услуга.

Г л а в а VIII

УГОВОРИ НА ДАЉИНУ

Члан 57.

На финансијске услуге из овог закона које се уговарају, односно пружају на даљину примењују се одредбе овог закона и закона којим се уређује заштита корисника финансијских услуга код уговарања на даљину.

Давалац услуга дужан је да кориснику с којим је закључио уговор на даљину коришћењем одређеног средства комуникације на даљину омогући да преко тог истог средства остварује своја права утврђена овим законом.

Ако корисник и давалац услуга закључују уговор о финансијској услузи путем електронских услуга, корисник има право да у предуговорној фази, као и у оправданим случајевима након закључења уговора, а током радног времена даваоца услуга које не може бити краће од 50 сати недељно – захтева комуникацију са запосленим, односно физичким лицем ангажованим код тог даваоца ради пружања потребних објашњења.

Корисник може потписати уговор на даљину у вредности до 1.200.000 динара, а изузетно и уговор о депозиту на даљину у вредности до 2.400.000 динара, ако је давалац услуга проверио и потврдио његов кориснички идентитет коришћењем најмање два елемента за потврђивање корисничког идентитета (аутентификација) или коришћењем шема електронске идентификације високог нивоа поузданости, у складу са законом и другим прописима.

Народна банка Србије може ближе прописати поједина права корисника финансијских услуга код уговарања финансијских услуга на даљину, као и услове и начин остваривања и заштите тих права.

Г л а в а IX

НЕПОШТЕНА ПОСЛОВНА ПРАКСА И НЕПРАВИЧНЕ УГОВОРНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 58.

Народна банка Србије може утврђивати да ли је давалац услуге обављао непоштену пословну праксу или уговарао, односно примењивао неправичне одредбе.

Одредба уговора о финансијској услузи о којој се није појединачно преговарало сматраће се неправичном ако, противно начелу савесности и поштења, проузрокује значајну неравнотежу у правима и обавезама уговорних страна, на штету корисника.

Сматра се да се није појединачно преговарало о одредби уговора ако је сачињена унапред, те корисник није могао да утиче на суштину те одредбе, посебно у случају унапред сачињених стандардних уговора, односно уговора по приступу.

Чињеница да се о појединим деловима одредбе или о одређеној одредби појединачно преговарало не доводи у питање примену овог члана у односу на остале одредбе уговора ако укупуна процена уговора указује да се и даље ради о уговору по приступу.

Ако давалац услуга тврди да се о стандардној одредби уговора појединачно преговарало, терет доказивања те чињенице је на њему.

Приликом процене правичности одредбе уговора о финансијској услузи узимају се у обзир врста и природа те услуге, услови и околности под којима је уговор закључен, као и све остале одредбе тог уговора или повезаног уговора.

Одредбе уговора којима је одређен предмет уговора, тј. предмет финансијске услуге, као и одредба о цени те услуге као противчинидбе за ту услугу – не могу бити предмет процене правичности у смислу одредаба овог члана, под условом да су формулисане јасно и разумљиво.

Ако постоји сумња у погледу значења одређене одредбе у уговору о финансијској услузи, применићe се значење које је највише у корист корисника.

Одредба уговора о финансијској услузи за коју Народна банка Србије утврди да је неправична престаје да производи правно дејство од тренутка утврђивања њене неправичности.

Изузетно од става 9. овог члана, ако је неправична уговорна одредба произвела значајне материјалне последице по корисника, Народна банка Србије може одредити да одредба уговора о финансијској услузи за коју је утврдила да је неправична престаје да производи правно дејство од тренутка уговарања те одредбе, али највише три године од првог дана године у којој је утврђена неправичност.

Одредба из става 9. овог члана не доводи у питање право суда да утврди ништавост неправичне одредбе у уговору о финансијској услузи.

На питања неправичних уговорних одредби која нису уређена овим законом примењују се одредбе закона којима се уређује заштита потрошача.

Непоштена пословна пракса има значење утврђено законом којим се уређује заштита потрошача.

Поступак за утврђивање непоштене пословне праксе или неправичних уговорних одредаба Народна банка Србије спроводи у поступку контроле, односно надзора који је прописан законом којим се уређује пословање даваоца услуга.

Ако утврди да је давалац услуга обављао непоштену пословну праксу или уговарао неправичне одредбе, Народна банка Србије применом неке од мера из закона којим се уређује пословање тог даваоца налаже обуставу примене такве пословне праксе, односно забрану примене и уговарања тих одредаба, а може даваоцу услуга наложити предузимање и других активности.

У случају из става 15. овог члана, Народна банка Србије даваоцу услуга може изрећи новчану казну у складу са законом којим се уређује пословање тог даваоца услуга.

Г л а в а X

ОСТВАРИВАЊЕ ЗАШТИТЕ ПРАВА И ИНТЕРЕСА КОРИСНИКА

Право на приговор даваоцу услуга

Члан 59.

Корисник има право на приговор даваоцу услуга у писаној форми (у даљем тексту: приговор) ако сматра да се тај давалац не придржава одредаба овог закона, других прописа којима се уређују финансијске услуге, општих услова пословања и/или обавеза из уговора закљученог с корисником.

Корисник има право на приговор у року од шест месеци од дана сазнања да је учињена повреда његовог права.

У сваком случају право на подношење приговора престаје након истека три године од дана када је учињена повреда права корисника.

Корисником из става 1. овог члана сматра се и давалац средства обезбеђења.

Давалац услуга дужан је да подносиоцу приговора достави јасан, разумљив и потпун одговор на приговор у писаној форми најкасније у року од 15 дана од дана пријема приговора.

У одговору из става 5. овог члана давалац услуга дужан је да укаже кориснику на његово право да поднесе притужбу Народној банци Србије, као и да га упозна с начином на који може да поднесе ту притужбу.

Изузетно од става 5. овог члана, ако давалац услуга из разлога који не зависе од његове воље не може да достави одговор у року из тог става – тај се рок може продужити за још највише 15 дана, о чему је овај давалац дужан да у писаној форми обавести подносиоца приговора у року од 15 дана од дана пријема приговора.

Давалац услуга дужан је да у обавештењу из става 7. овог члана јасно и разумљиво наведе разлоге због којих није могао да достави одговор у року од 15 дана од дана пријема приговора, као и крајњи рок за давање одговора у складу с тим ставом.

Давалац услуга не може подносиоцу приговора наплатити накнаду нити било које друге трошкове за поступање по приговору.

Давалац услуга дужан је да у пословним просторијама у којима нуди услуге корисницима, на интернет страници, као и у оквиру електронских услуга, обезбеди могућност подношења приговора, односно могућност да се корисник или давалац средства обезбеђења упознају с начином подношења приговора и начином поступања по приговору.

Ако је финансијска услуга уговорена на даљину, давалац услуга дужан је да кориснику омогући да на исти начин, истим средством комуникације на даљину, односно у истој писаној форми поднесе приговор.

Народна банка Србије ближе прописује начин подношења приговора, као и начин поступања даваоца услуга по приговору.

Право на притужбу Народној банци Србије

Члан 60.

Ако је незадовољан одговором на приговор из члана 59. овог закона или му тај одговор није достављен у року из тог члана – подносилац приговора може, пре покретања судског поступка, Народној банци Србије поднети притужбу, у писаној форми (у даљем тексту: притужба), ако сматра да се давалац услуга не придржава одредаба овог закона, других прописа којима се уређују финансијске услуге, општих услова пословања или обавеза из уговора закљученог с корисником, односно подносиоцем приговора.

Подносилац приговора може поднети притужбу у року од шест месеци од дана пријема одговора из става 1. овог члана или протека рока из тог става.

Народна банка Србије неће разматрати притужбу у следећим случајевима:

1) ако је поднета пре него што је поднет приговор даваоцу услуга, односно пре истека рока за одговор на приговор;

2) ако се односи на приговор који је даваоцу услуга поднет након истека рока за подношење приговора из члана 59. ст. 2. и 3. овог закона;

3) ако је поднета након покретања судског, односно извршног поступка или ако је њен предмет спорно питање поводом кога се води или је правноснажно окончан судски поступак;

4) ако се њоме захтева да Народна банка Србије обезбеди да давалац услуга изврши судску одлуку, одлуку другог надлежног органа и организације или лица коме је поверено вршење јавних овлашћења (јавни извршитељи, јавни бележници и сл.);

5) ако постоји очигледна несразмера између вредности предмета притужбе и трошкова решавања те притужбе који настају за Народну банку Србије;

6) ако је ради утврђивања чињеничног стања и разматрања притужбе неопходно извести доказе које Народна банка Србије не изводи, као што је саслушање странака, сведока, вештачење, увиђај и сл.;

7) ако из чињеничног стања, а по процени Народне банке Србије, произлази да постоје основи сумње да се ради о преварном поступању корисника;

8) ако из њене садржине јасно произлази да њен циљ није заштита права корисника који је поднео притужбу, односно ако корисник злоупотребљава право на притужбу, нарочито ако притужба има неразумну, неозбиљну или увредљиву садржину;

9) ако садржи исте наводе и/или захтеве као притужба истог корисника по којој се већ поступало.

Чињенично стање у поступку по притужби Народна банка Србије утврђује на основу документације у писаној форми коју доставе давалац услуга и корисник и у овом поступку се не изводе докази саслушањем странака, сведока, вештачењем, увиђајем и слично.

Изузетно од става 4. овог члана, у сложенијим предметима, односно ако постоји већи број притужби са сличним чињеничним стањем – Народна банка Србије може, ради правилног и потпуног утврђивања чињеничног стања, обавити разговоре с представницима даваоца услуга, при чему ти разговори

могу да се тонски снимају, уз претходну сагласност представника даваоца услуга.

Након пријема притужбе, Народна банка Србије од даваоца услуга на ког се притужба односи тражи да се изјасни о наводима из притужбе и достави одговарајуће доказе – у року који она одреди у свом захтеву а који не може бити дужи од 15 дана од дана пријема овог захтева.

Након изјашњења даваоца услуга на притужбу, односно протека рока из става 6. овог члана – Народна банка Србије може од тог даваоца захтевати додатна изјашњења, односно достављање одговарајућих доказа у року који одреди у свом захтеву.

Ако се давалац услуге не изјасни у прописаном року или је достављено изјашњење непотпуно, односно ако не достави доказе у складу са ст. 6. и 7. овог члана – Народна банка Србије може, без обзира на даље поступање по притужби, решењем новчано казнити овог даваоца у износу 150.000 динара, а на ту новчану казну сходно се примењују одредбе члана 62. ст. 8, 10. и 11. овог закона.

Народна банка Србије може од подносиоца притужбе захтевати да допуни своју притужбу, односно да се изјасни на одређене околности, као и да достави одређене доказе, односно документацију којом доказује своје наводе, у року који она одреди у свом захтеву.

Народна банка Србије обавештава подносиоца притужбе о налазу по притужби у року од три месеца од дана пријема притужбе, а у сложенијим предметима тај рок се може продужити за додатних шест месеци, о чему је Народна банка Србије дужна да подносиоца притужбе обавести у писаној форми пре истека првобитног рока.

Обавештење о налазу по притужби Народна банка Србије може доставити и даваоцу услуга.

Ако је притужба корисника оцењена као неоснована, а Народна банка Србије процени да би се спорни однос ипак могао решити у поступку посредовања пред Народном банком Србије, указаће кориснику на ту могућност у обавештењу о налазу.

Народна банка Србије ближе прописује начин подношења притужбе, као и начин поступања по притужби, а може да пропише и минималну вредност предмета притужбе испод које ће се сматрати да постоји очигледна несразмера из става 3. тач. 5) овог члана.

Посредовање пред Народном банком Србије

Члан 61.

Ако је подносилац приговора незадовољан одговором на приговор или му тај одговор није достављен у прописаном року, спорни однос између подносиоца приговора и даваоца услуга може се решити и у поступку посредовања пред Народном банком Србије.

Поступак посредовања пред Народном банком Србије је поступак у којем стране добровољно настоје да спорни однос реше путем преговарања, уз помоћ једног или више посредника из става 4. овог члана.

На поступак посредовања пред Народном банком Србије који је прописан овим чланом не примењују се одредбе закона којим се уређује посредовање у решавању спорова.

Поступак посредовања пред Народном банком Србије спроводе запослени у Народној банци Србије који поседују одговарајућа знања и квалификације, као и овлашћење гувернера за обављање послова посредовања – посредници.

Народна банка Србије објављује на својој интернет страници списак посредника из става 4. овог члана.

Посредник из става 4. овог члана настоји да се спорни однос реши, тако што износи своје виђење чињеничног стања и правне квалификације и у складу с тим предлаже решења која сматра законитим, разумним и правичним.

Поступак посредовања је поверљив и бесплатан за стране у том поступку.

Поступак посредовања спроводи се у просторијама Народне банке Србије или на даљину коришћењем средстава електронске комуникације.

Поступак посредовања покреће се на предлог једне стране у спору који је прихватила друга страна, након чега се закључује споразум о приступању посредовању.

Предлог из става 9. овог члана обавезно садржи и рок за његово прихватање, који не може бити краћи од пет дана од дана достављања тог предлога.

Поступак посредовања окончава се на један од следећих начина:

1) закључењем споразума о решавању спора посредовањем;

2) одлуком посредника да се поступак обуставља, јер даље вођење поступка није целисходно;

3) изјавом једне стране да одустаје од даљег спровођења поступка, осим у случају да у поступку посредовања учествује више страна, које након одустанка једне од страна одлуче да наставе поступак посредовања;

4) протеком рока од 60 дана од дана закључења споразума о приступању посредовању, ако се стране не споразумеју другачије.

Споразум страна постигнут у поступку посредовања пред Народном банком Србије сачињава се у писаној форми. Овај споразум има снагу извршне исправе ако садржи изјаву дужника да пристаје да се после доспелости одређене обавезе или испуњења одређеног услова спроведе принудно извршење (клаузула извршности), потписе страна и потврду о извршности коју ставља Народна банка Србије и не морају га оверити суд или јавни бележник.

Након што се покрене поступак посредовања, корисник више не може поднети притужбу, осим ако је ово посредовање окончано обуставом или одустанком, а ако је притужба већ поднета – Народна банка Србије ће застати с поступањем по притужби, односно обуставити ово поступање ако је посредовање окончано споразумом.

Рок за подношење притужбе из члана 60. став 2. овог закона не тече док траје поступак посредовања.

Народна банка Србије ближе прописује начин подношења предлога за покретање поступка посредовања пред Народном банком Србије, као и начин поступања по овом предлогу.

Мере за отклањање неправилности

Члан 62.

Ако се у поступку по притужби утврди да се давалац услуга није придржавао одредаба овог закона, других прописа којима се уређују финансијске услуге, општих услова пословања или обавеза из уговора закљученог с корисником – Народна банка Србије сачињава налаз, који доставља на изјашњење даваоцу услуга.

Давалац услуга може се изјаснити на налаз из става 1. овог члана у року који је одређен тим налазом, али који не може бити дужи од 15 дана.

Ако давалац услуга у остављеном року не достави изјашњење на налаз или се, према оцени Народне банке Србије, наводима из изјашњења не мења чињенично стање, односно правна оцена дата у налазу – Народна банка Србије доноси решење којим налаже даваоцу услуга да у одређеном року отклони утврђене неправилности и да јој о томе достави доказ у року утврђеном тим решењем.

Ако се налазом из става 1. овог члана утврди да је давалац услуга учинио повреду из члана 72. овог закона, односно повреде за које су законом којим се уређују платне услуге утврђене новчане казне које се изричу у поступку остваривања заштите права и интереса корисника платних услуга и ималаца електронског новца – Народна банка Србије решењем из става 3. овог члана том даваоцу истовремено изриче и новчану казну из тог члана, односно новчану казну утврђену законом којим се уређују платне услуге, на основу дискреционе оцене тежине утврђених неправилности, понашања даваоца услуга и одговорних лица тог даваоца и других битних околности под којима је учињена утврђена неправилност.

Ако давалац услуга у случају из става 3. овог члана Народној банци Србије не достави доказ да је отклонио неправилности у року утврђеном решењима из тог става, Народна банка Србије доноси решење којим овом даваоцу изриче нову новчану казну, и то у највишем износу те казне утврђеном у члану 72. овог закона, односно у закону којим се уређују платне услуге.

Ако је ради правовременог отклањања неправилности у конкретном случају неопходно даваоцу услуга одмах, односно у кратком року дати такав налог или је давалац услуга, да је поступао с пажњом доброг стручњака, могао да отклони неправилност у току поступка, али то није учинио, при чему је у току поступка по притужби даваоцу услуга достављањем захтева за изјашњење већ пружена прилика да се изјасни о свим чињеницама значајним за одлучивање – Народна банка Србије може донети решење којим даваоцу услуга налаже да отклони утврђене неправилности, односно изриче новчану казну из члана 72. овог закона – без претходног достављања налаза по притужби на изјашњење.

Ако је уз изјашњење на налаз давалац услуга доставио доказ да је већ отклонио све неправилности утврђене у налазу, Народна банка Србије – узимајући у обзир то да ли се ради о потенцијалној системској неправилности, као и ценећи раније поступање тог даваоца, тежину утврђених неправилности, показану спремност даваоца услуга да их отклони, као и друге битне околности под којима су те неправилности учињене – може решењем обуставити поступак или независно од тога што су неправилности отклоњене изрећи новчану казну у складу са ст. 4. и 5. овог члана.

Новчана казна из овог члана уплаћује се на рачун Народне банке Србије.

Ако банка не уплати новчану казну која је изречена решењем из овог члана у року одређеном тим решењем, новчана казна се принудно наплаћује

преносом новчаних средстава банке на рачуну код Народне банке Србије у корист рачуна Народне банке Србије.

Против решења из овог члана може се водити управни спор, при чему тужба против овог решења не може спречити ни одложити његово извршење.

У управном спору против решења из овог члана суд не може решити управну ствар за чије је решавање овим законом утврђена надлежност Народне банке Србије.

Обавештење даваоцу услуга

Члан 63.

Ако су у поступку по притужби утврђене неправилности мањег значаја, односно неправилности за које је оцењено да немају системски карактер (нпр. последица су оперативне грешке или пропуста у раду запослених и сл.) а у интересу је корисника да се те неправилности отклоне у што краћем року – Народна банка Србије може уместо налаза из члана 62. став 1. овог закона даваоцу услуга упутити обавештење о могућности да тај давалац утврђене неправилности отклони у року одређеном тим обавештењем, како се не би предузеле мере у складу с чланом 62. овог закона.

Ако давалац услуга достави доказ да је поступио у складу са обавештењем из става 1. овог члана, Народна банка Србије неће предузимати мере у складу с чланом 62. овог закона.

Ако давалац услуге не поступи у складу са обавештењем из става 1. овог члана, Народна банка Србије доноси решење у складу с чланом 62. став 6. овог закона.

Спровођење контролних поступака и прикупљање података

Члан 64.

Одредбе овог члана не доводе у питање овлашћење Народне банке Србије да, у складу са одредбама посебних закона којима се уређује пословање давалаца услуга, обави контролу, односно надзор над усклађеношћу пословања давалаца услуга са овим законом и другим прописима којима се уређују финансијске услуге, као и да, у случају утврђених неправилности, предузима мере и изриче новчане казне у складу с тим посебним законима.

Контролу, односно надзор из става 1. овог члана, укључујући и предузимање мера и изрицање новчаних казни из тог става, Народна банка Србије може обавити и на основу сазнања о неправилностима које је учинио давалац услуга а до ког је дошла током поступања по притужби или спровођења поступка посредовања у складу са овим законом.

Народна банка Србије утврђује податке, информације и извештаје у вези са применом овог закона и других прописа којима се уређују финансијске услуге а које су даваоци услуга дужни да редовно, односно по посебном захтеву достављају Народној банци Србије, као и начин њиховог достављања.

Објављивање информација о изреченим мерама

Члан 65.

Народна банка Србије два пута годишње, за период од 1. јануара до 30. јуна и период од 1. јула до 31. децембра, на својој интернет страници и/или на други одговарајући начин објављује списак давалаца услуга према којима су изречене мере у складу с чл. 62. и 63. овог закона, односно у складу са законом којим се уређује пословање давалаца услуга.

Право на судску заштиту

Члан 66.

Покретање и вођење поступка по приговору и притужби, односно поступка посредовања из овог закона нису услов за остваривање права корисника на судску заштиту у складу са законом, не искључују остваривање тог права нити утичу на њега.

Специфичности заштите корисника кад је давалац услуга из државе чланице или треће државе

Члан 67.

На заштиту корисника у вези с финансијским услугама које давалац услуга из друге државе чланице Европске уније (у даљем тексту: држава чланица) или треће државе пружа у Републици Србији преко огранка или заступника примењују се одредбе чл. 59. до 66. овог закона.

Приговор из члана 59. овог закона подноси се непосредно огранку, односно заступнику даваоца услуга из става 1. овог члана.

Ако корисник поднесе притужбу против даваоца услуга који финансијске услуге пружа непосредно у складу с прописима Европске уније – Народна банка Србије о тој притужби обавештава надлежни орган матичне државе чланице тог даваоца.

Народна банка Србије, односно други посредници дужни су да у случају прекограничних спорова активно сарађују и да, у складу са законом, размењују информације и податке с телима друге државе чланице овлашћеним за вансудско решавање спора између даваоца услуга и корисника.

Одредбе члана 72. ст. 2. и 4. овог закона односе се и на даваоца услуга и издаваоца електронског новца из државе чланице или треће државе који, у складу са законом којим се уређују платне услуге, у Републици Србији пружају платне услуге, односно услуге издавања електронског новца преко огранка или заступника.

Г л а в а XI

ФИНАНСИЈСКЕ ПОГОДБЕ КОЈЕ НУДИ ТРГОВАЦ

Сходна примена

Члан 68.

На финансијске погодбе сходно се примењују одредбе чл. 5. до 9. и чл. 14. и 17. овог закона.

Одустанак од финансијске погодбе

Члан 69.

Корисник који одустане од финансијске погодбе с трговцем дужан је да трговцу одмах врати предмет купопродаје.

Корисник из овог става дужан је да одмах, а најкасније у року од 30 дана од дана слања обавештења о одустанку из става 1. овог члана, трговцу накнади претрпљену штету ако је дошло до умањења вредности предмета купопродаје и плати уговорену камату из уговора о финансијској погодби од дана закључења уговора о купопродаји до дана плаћања камате, а трговац нема право на друге накнаде.

Оглашавање и понуда

Члан 70.

При оглашавању, у понуди, као и у уговору о финансијским погодбама које нуди трговац, а нарочито код продаје са оброчним отплатама цене – трговац мора нарочито да наведе податке о роби или услузи, готовинску цену, као и износ који се плаћа унапред на име учешћа или прве рате.

Изузетно, у посебним и оправданим случајевима у којима носач који се користи за саопштавање информација из става 1. овог члана не омогућује њихов визуелни приказ, ове информације не морају бити приказане при оглашавању.

У посебним и оправданим случајевима у којима електронски носач који се употребљава за саопштавање информација из става 1. овог члана не омогућује њихов визуелни приказ на уочљив и јасан начин, кориснику се мора обезбедити могућност приступања овим информацијама додиром прста (нпр. кликом, клизним помицањем или преласком прста).

Ако се оглашава финансијска погодба за куповину робе с каматном стопом 0%, назначавају се и све повољности које има корисник који цену робе плаћа готовински.

Ако се оглашава продаја са оброчним отплатама цене која се у смислу овог закона сматра кредитирањем корисника – разлика између цене за куповину на одложено плаћање и за куповину за готовину мора бити процентуално исказана.

Министар надлежан за послове заштите потрошача ближе прописује облик и садржину обрасца понуде финансијске погодбе.

Г л а в а XII

НАДЗОР

Члан 71.

Народна банка Србије врши надзор над применом овог закона на даваоце услуга, у складу са овим законом, законом којим се уређују положај, организација, овлашћења и функције Народне банке Србије, као и законима којима се уређује пословање тих давалаца услуга.

Министарство надлежно за заштиту потрошача врши надзор над применом овог закона на даваоце финансијских погодби, у складу са законом којим се уређује заштита потрошача.

Г л а в а XIII

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Новчане казне Народне банке Србије

Члан 72.

За поступање супротно одредбама овог закона, односно за његову неправилну примену казниће се банка новчаном казном од 60.000 до 1.000.000 динара, у поступку из члана 62. овог закона.

За поступање супротно одредбама овог закона, односно за његову неправилну примену казниће се давалац лизинга, односно платна институција и институција електронског новца новчаном казном од 50.000 до 800.000 динара, у поступку из члана 62. овог закона.

За поступање супротно одредбама уговора или општих услова пословања казниће се банка новчаном казном од 30.000 до 1.000.000 динара, у поступку из члана 62. овог закона.

За поступање супротно одредбама уговора или општих услова пословања казниће се давалац лизинга, односно платна институција и институција електронског новца новчаном казном од 20.000 до 500.000 динара, у поступку из члана 62. овог закона.

Прекршајне казне

Члан 73.

Новчаном казном од 50.000 до 800.000 динара казниће се за прекршај трговац који је правно лице:

1) ако финансијске погодбе пружа супротно начелу забране дискриминације из члана 5. овог закона (члан 5);

2) ако уговор о финансијској погодби није сачињен у писаној форми и потписан на начин прописан чланом 6. овог закона (члан 6. став 1);

3) ако корисник не добије примерак уговора о финансијској погодби (члан 6. став 2);

4) ако уговор о финансијској погодби садржи одредбе којима се корисник одриче права која су му гарантована овим законом (члан 6. став 3);

5) ако у досијеу корисника не чува уговор о финансијској погодби или уговорну документацију која се односи на корисника, на начин и у року прописаним у члану 6. овог закона (члан 6. став 5);

6) ако кориснику пружи услугу финансијске погодбе без његовог претходног захтева или изричитог пристанка (члан 7. став 1);

7) ако претпостави да је корисник дао пристанак на закључење уговора о финансијској погодби или за куповину споредних услуга ако су били приказани у оквиру унапред задатих опција (члан 7. став 2);

8) ако уговор о финансијској погодби садржи упућујућу норму на пословну политику или друге акте даваоца финансијских услуга кад су у питању они елементи који су овим законом предвиђени као обавезни елементи тог уговора (члан 8. став 6);

9) ако новчану уговорну обавезу не утврди на начин одређен одредбама члана 8. овог закона (члан 8. став 7);

10) ако не обезбеди усклађеност општих услова пословања који се односе на финансијске погодбе са законом и другим прописима (члан 9. став 2);

11) ако кроз опште услове пословања који се односе на финансијске погодбе не обезбеди примену добрих пословних обичаја, добру пословну праксу и фер однос према кориснику (члан 9. став 2);

12) ако на видном месту у пословним просторијама у којима нуди услуге корисницима и на интернет страници не обезбеди да се корисник упозна са општим условима пословања на српском језику, пре закључења уговора (члан 9. став 5);

13) ако приликом промене општих услова пословања корисника о томе не обавести на уговорен начин и те промене не достави или их не учини доступним кориснику, најкасније 30 дана пре почетка њихове примене (члан 9. став 6);

14) ако кориснику не пружи одговарајућа објашњења и инструкције које се односе на примену општих услова пословања у вези с финансијском погодбом или му не достави те услове, у писаној форми и без одлагања, иако је корисник то захтевао (члан 9. став 7);

15) ако кориснику не достави податке и информације у вези са уговором о финансијској погодби које је дужан доставити у складу са овим законом или ако кориснику наплати накнаду за податке и информације које је дужан да му у складу са овим законом достави, без обзира на форму и начин на који се они достављају (члан 14. став 1);

16) ако кориснику на његов захтев не достави податке и информације у вези са закљученим уговором о финансијској погодби које нису изричито наведене овим законом или ако кориснику на његов захтев не достави поново информације и податке које су му у складу са овим законом већ достављене (члан 14. став 2);

17) ако при оглашавању користи изразе којима се финансијска погодба означава као бесплатна или сличне изразе ако је одобрење те финансијске погодбе условљено закључењем другог уговора или је условљено било чим што представља трошак за корисника или ствара другу обавезу (члан 17. став 4);

18) ако постојање обавезе за закључење уговора о споредним услугама, при чему се цена споредне услуге не може одредити унапред, не искаже на репрезентативном примеру јасно, сажето и на видљив начин, заједно са исказивањем ефективне каматне стопе (члан 17. став 5);

19) ако у случају одустанка корисника од уговора, поред накнаде штете, односно камате, захтева од корисника да плати и друге накнаде (члан 69. став 2);

20) ако при оглашавању, у понуди, као и у уговору о финансијској погодби, не наведе податке о роби или услузи, готовинску цену и износ који се плаћа унапред на име учешћа или прве рате у складу с чланом 70. ст. 1, 2. и 3. овог закона (члан 70. ст. 1, 2. и 3);

21) ако при оглашавању финансијске погодбе за куповину робе с каматном стопом 0% не назначи све повољности које има корисник који цену робе плаћа готовински (члан 70. став 4);

22) ако код продаје са оброчним отплатама цене која се у смислу овог закона сматра кредитирањем корисника процентуално не искаже разлику између цене за куповину на одложено плаћање и цене за куповину за готовину (члан 70. став 5).

За радње из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у трговцу који је правно лице новчаном казном од 20.000 до 200.000 динара.

За радње из става 1. овог члана казниће се и трговац који је предузетник новчаном казном од 30.000 до 500.000 динара.

Г л а в а XIV

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 74.

Давалац услуга дужан је да своје опште акте усклади са одредбама овог закона најкасније до дана почетка његове примене, односно појединих његових одредаба.

До доношења подзаконских аката у складу са овим законом примењују се подзаконски акти донети на основу Закона о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“, бр. 36/2011 и 139/2014), осим оних одредаба тих аката које нису у складу са овим законом.

Члан 75.

Одредбе члана 42. став 8. овог закона у делу који се односи на пружање саветодавних услуга и чл. 55. и 56. овог закона примењиваће се од 1. јануара 2026. године.

Одредбе члана 67. овог закона примењиваће се од дана приступања Републике Србије Европској унији.

Члан 76.

Одредбе члана 12. ст. 2. и 3. овог закона примењују се од 1. јануара 2028. године.

До почетка примене члана 12. став 2. овог закона, променљива каматна стопа код уговора о стамбеном кредиту не може се применити у вредности већој од просечне пондерисане каматне стопе за постојеће уговоре о стамбеном кредиту с променљивом каматном стопом у истој валути (индексације) увећане за 1/5 те стопе.

До почетка примене члана 12. став 3. овог закона фиксна каматна стопа код уговора о стамбеном кредиту не може се уговорити у вредности већој од просечне пондерисане каматне стопе за нове уговоре о стамбеном кредиту са фиксном каматном стопом у истој валути (индексације) увећане за 1/5 те стопе.

До 31. децембра 2025. године променљива каматна стопа код уговора о стамбеном кредиту не може се применити, односно фиксна каматна стопа код уговора о стамбеном кредиту не може се уговорити у вредности већој од 5%.

Банка је дужна да корисницима кредита са променљивом каматном стопом из става 4. овог члана достави, односно учини доступним обавештење о примени те стопе и нови план отплате, пре доспећа рате кредита која се обрачунава по каматној стопи из тог става.

На уговоре о кредитној картици који су закључени до почетка примене овог члана примењује се номинална каматна стопа која не може бити већа од стопе законске затезне камате из члана 11. овог закона која важи на тај дан увећане за шест процентних поена.

На уговоре о дозвољеном прекорачењу који су закључени до почетка примене овог члана примењује се номинална каматна стопа која не може бити већа од стопе законске затезне камате из члана 11. овог закона која важи на тај дан увећане за осам процентних поена.

Банка је дужна да корисницима из ст. 6. и 7. овог члана достави, односно учини доступним обавештење о примени каматне стопе из тих ставова, пре доспећа камате по тој стопи.

Члан 77.

Народна банка Србије ће први пут објавити стопе затезне камате из члана 11. овог закона на дан ступања на снагу овог закона.

Народна банка Србије ће први пут утврдити и објавити просечну пондерисану каматну стопу из члана 12. став 1. овог закона, на дан ступања на снагу овог закона, а према последњим познатим подацима.

Члан 78.

На обавезе корисника из члана 2. тачка 13) подтачка (1) овог закона, које су доспеле и нису измирене пре 1. јануара 2025. године, од тог дана примењује се стопа затезне камате из члана 11. овог закона или номинална редовна каматна стопа из уговора, ако је та уговорена стопа већа од стопе затезне камате из тог члана.

Члан 79.

Корисник који је измирио обавезе по уговору о финансијској услузи пре ступања на снагу овог закона, а до тада није преузео меницу која није искоришћена као средство обезбеђења по том уговору, односно издавалац менице – могу да преузму неискоришћену меницу до 31. децембра 2025. године.

Након истека рока из става 1. овог члана, давалац услуга је дужан да уништи меницу из тог става, о чему сачињава записник, који је дужан да достави на захтев корисника или издаваоца менице.

Ако не може у року из става 1. овог члана да омогући издаваоцу менице из тог става да преузме меницу (изгубљена или уништена меница), давалац услуга је дужан да кориснику или издаваоцу менице који је захтевао њено преузимање достави потврду да је меница изгубљена, односно уништена.

У случају из става 3. овог члана, давалац услуга је дужан да издаваоцу менице исплати износ који одговара износу трошкова које је корисник сносио у вези с меничним бланкетом, са законском затезном каматом од дана измиривања обавеза по уговору о финансијској услузи у вези са којим је та меница издата, до дана исплате тих трошкова издаваоцу.

Ако меница из става 1. овог члана буде наплаћена, односно злоупотребљена – банка је дужна да издаваоцу те менице надокнади стварну штету, са законском затезном каматом од дана наплате менице до исплате те накнаде.

Ако је измирио обавезе по уговору о финансијској услузи пре ступања на снагу овог закона, а средство обезбеђења по том уговору је била хипотека уписана у корист даваоца кредита или покретна ствар над којом је успостављена залога уписом заложног права у одговарајући регистар, давалац кредита дужан је да најкасније до 31. марта 2025. године предузме одговарајуће активности ради брисања хипотеке, односно заложног права из тог регистра, ако до тада хипотека, односно заложно право већ нису брисани, као и да без одлагања обавести корисника о томе, као и о њиховом брисању, осим ако је прописано да их о брисању хипотеке, односно заложног права обавештава тај регистар.

Давалац кредита не може наплатити никакву накнаду за предузимање радњи из става 6. овог члана, без обзира на постојање стварних трошкова.

Члан 80.

Даном почетка примене овог закона, 1. јула 2025. године, престаје да важи Закон о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“, бр. 36/2011 и 139/2014).

Поступци заштите права и интереса корисника започети у складу са Законом о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“, бр. 36/2011 и 139/2014) и прописима донетим на основу тог закона – окончаће се у складу с тим законом и прописима.

Члан 81.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а примењује се од 1. јула 2025. године, осим одредаба чл. 11, 12, 45, 49, 76, 78. и 79. овог закона, које се примењују од 1. јануара 2025. године.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тачка 6. Устава Републике Србије, којом је утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, јединствено тржиште, правни положај привредних субјеката, систем обављања привредних и других делатности, монетарни и банкарски систем. Такође, чланом 90. Устава Републике Србије утврђено је да Република Србија штити потрошаче и да су посебно забрањене радње усмерене против здравља, безбедности и приватности потрошача, као и све нечасне радње на тржишту – што представља основ за регулисање заштите корисника финансијских услуга.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Заштита корисника финансијских услуга, односно физичких лица која користе банкарске услуге и услуге финансијског лизинга посебно је регулисана Законом о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“, бр. 36/2011), који је усвојен у мају 2011. године, а почео је да се примењује 5. децембра те године.

Непосредни повод за доношење тог закона била је тадашња пракса одређених банака да, и поред уговарања променљиве каматне стопе и валутне клаузуле, чиме су и валутни и кредитни ризик пребачени на корисника, једнострано и без сагласности корисника повећавају каматну стопу. Поред заштите корисника од таквог начина поступања банака, тај закон је уредио и низ других значајних питања, као што су примена средњег курса за исплату и отплату кредита, предуговорно информисање, право на одустанак од уговора и превремену отплату, информисање корисника, обрачун ефективне каматне стопе итд.

Усвајањем Закона о изменама и допунама Закона о заштити корисника („Службени гласник РС“, бр. 139/2014) у децембру 2014. године уведени су нови и унапређени постојећи механизми заштите корисника финансијских услуга. Најпре је обухват овог закона проширен допуном дефиниције корисника финансијских услуга (у даљем тексту: корисник), која је сада, поред физичких лица, обухватила и предузетнике и пољопривреднике. Поред тога, измењен је поступак по притужби и дата су шира овлашћења Народној банци Србије у том поступку (нове мере и новчане казне), која су омогућила да се неправилности у поступању банака отклањају много ефикасније. Додатно, Народној банци Србије дато је овлашћење да може да утврђује да ли давалац финансијских услуга обавља непоштену пословну праксу или уговара неправичне уговорне одредбе, те да следствено томе забрањује примену такве праксе и одредаба.

Једна од одредаба из тог закона која је имала велики материјални ефекат јесте и обавеза банке да при отплати кредита од стране корисника примењује исти тип курса који је применила и при исплати. Наиме, Закон о заштити корисника финансијских услуга из 2011. године забранио је дотадашњу спорну праксу банака да уговарају различити тип курса који се примењује при исплати и отплати кредита, прописујући примену искључиво средњег курса, али су корисници који су пре почетка примене тог закона узели кредит индексиран у страној валути и даље трпели негативне материјалне последице примене различитог типа курса, а посебно корисници стамбених кредита. Процењује се да је применом ове одредбе, која је прописана наведеним законом из 2014. године, од 2015. године до данас корисницима сачувано неколико десетина милиона евра.

У протеклих дванаест година примене Закона о заштити корисника финансијских услуга и његових измена и допуна из 2014. године, Народна банка Србије активно је користила све његове одредбе и механизме како би унапредила положај корисника финансијских услуга.

Тако је кроз поступак притужби који је водила Народна банка Србије обештећен огроман број корисника, чиме је избегнуто оптерећивање судова новим споровима и чекање корисника на остваривање својих права (у просеку Народна банка Србије решава притужбе у року од месец дана, иако је законски рок три месеца, а у сложенијим предметима шест месеци). Колико се овај поступак ефикасно користи показују подаци за 2023. годину, када су банке саме решиле 48.115 приговора, од чега је основаних приговора било чак 23.163 или 48%. Другим речима, у скоро 50% случајева банке су „признале“ да је корисник у праву, чиме је спорни однос одмах решен. Тиме је спречено да се овакви спорови решавају у знатно дужем и скупљем судском поступку. Корисници који су били незадовољни одговором банке, те су поднели притужбу – у 35% случајева нашли су задовољење у овом поступку пред Народном банком Србије, која је у тим случајевима налагала банкама да отклоне неправилности. Директни материјални ефекат за кориснике кроз појединачне поступке по притужбама и посредовање (повраћај средстава, смањење дуга, отпис потраживања, умањење накнаде или рате кредита и сл.) у последњих пет година износи 124,8 милиона динара. Од краја 2017. године до априла 2024. године у поступцима по притужбама корисника донето је 53 решења којима су изречене новчане казне и 39 решења којима је наложено отклањање неправилности. Највећи део ових решења је донет у периоду до 2020. године, и тим решењима је био обухваћен велики број банака. У наредном периоду банке су саме пре окончања поступка отклањале неправилности, свесне високог степена извесности мера Народне банке Србије

Иако у Србији још не постоји институт колективне тужбе, Народна банка Србије користећи своје супервизорске инструменте ефикасно спроводи колективну заштиту корисника, спроводећи контролне поступке пре свега према банкама, кад год на основу појединачне притужбе корисника или других расположивих информација процени да је у питању потенцијална системска неправилност. Тако се веома брзо, мером из контролног поступка, успешно отклањају неправилности (корисницима се враћа новац, смањује дуг, не повећава камата, не наплаћује накнада и сл.) према хиљадама корисника. У периоду од 2019. до 2023. године кроз ове мере остварен је директан материјални ефекат већи *од милијарду динара*. Поред тога, додатни бенефит за кориснике остварен је и кроз посебне активности Народне банке Србије усмерене ка правилној и уједначеној примени законских одредаба. Тако се на основу једног тумачења одредбе важећег закона које је дала Народне банке Србије корисницима који су у одређеној ситуацији годишње враћа укупно око 600 милиона динара. Додатно, на основу још једног тумачења у вези с применом правила о застарелости потраживања банке су извршиле отпис, односно опрост дуга корисницима у укупном износу 2,2 милијарде динара. Треба додати и да Народна банка Србије у условима негативних каматних стопа на тржишту није дозвољавала да банке наплаћују депонентима ту камату, па је тако у случају једне банке забранила наплату одређене накнаде за коју је оцењено да представља негативну каматну стопу, чиме је очекиван приход те банке умањен за 1,8 милиона евра.

За последње четири године банкама је упућено 13 писмених опомена. У истом периоду у контролним поступцима је изречено 9 новчаних казни. Додатно, у знатном броју случајева банкама је, без формалног вођења поступка, достављањем обавештења сугерисано предузимање одређених

мера, што су банке увек прихватале. Овај „меки“ приступ примењиван је посебно у ситуацијама у којима се радило о сложеним процесима а где је била неопходна брза реакција банака, попут одређених случајева злоупотреба платних инструмената.

Са значајним искуством које је током тих година стечено, уз активно праћење праксе Суда правде ЕУ у примени директива које се односе на заштиту корисника и примену упоредних искустава пре свега земаља Европске уније сачињен овај предлог закона који треба да ниво заштите корисника који је у пракси достигнут сачува и унапреди, стварајући тако основ и подстицај за даљи напредак у овој области. Народна банка Србије као предлагач овог закона, активно је пратила рад Европске комисије на припреми нове директиве о потрошачким кредитима, те је спремно дочекала њено усвајање у октобру 2023. године. Директивом (ЕУ) 2023/2225 од 18. октобра 2023. о уговорима о кредиту са потрошачима којим се замењује Директива 2008/48 (у даљем тексту: Директива 2023/2225), заштита потрошача као корисника кредита подигнута је на још виши ниво. Одредбе Директиве 2023/2225 готово су у потпуности имплементиране у одредбе овог закона. Нису транспоноване само оне одредбе које се односе на одређене специфичне врсте кредитних производа које не постоје на домаћем тржишту, односно у домаћем правном систему. Поред тога, будући да се овим законом уређују права корисника свих кредита, укључујући и стамбене кредите, односно кредите који су обезбеђени хипотеком, искоришћена је прилика да се закон усклади и са Директивом 2014/17 Европског парламента и Савета од 4. фебруара 2014. о уговорима о кредиту за потрошаче који се односе на стамбене непокретности (у даљем тексту: Директива 2014/17). У сваком случају, имплементација одредаба поменутих директива извршена је уз неопходна прилагођавања, како би се уклопиле у домаћи правни систем, при чему су поједина права корисника додатно проширена у односу на права гарантована тим директивама.

Предлогом закона се најпре стандарди предуговорног обавештавања, оглашавања и уопште информисања подижу на још виши ниво, тако да се са што мање документације, уз избегавање бирократског језика, на јасан и разумљив начин и кроз о савете дате у доброј вери, кориснику помогне да пронађе услугу која ће најбоље да задовољи његове потребе, али и да му се објасни да задуживање кошта и да са собом носи одређене ризике. Да би банке могле да пруже оваква објашњења, неопходно је најпре подићи ниво знања и вештина њихових запослених који продају финансијске услуге, па је питање квалификација и способности тих запослених, те њиховог стручног усавршавања додатно регулисано. С тим у вези, први пут се на финансијском тржишту регулишу саветодавне услуге које банка може да пружа свом клијенту.

Такође, први пут се уводи ограничење каматних стопа за готово све врсте кредита (стамбени, потрошачки, готовински, кредитна картица, прекорачење по рачуну). Нагли раст каматних стопа који је наступио у другој половини 2022. године, као последица борбе централних банака са инфлацијом, могао је да, пре свега кориснике стамбених кредита, доведе у ситуацију да теже редовно отплаћују те кредите. Народна банка Србије реаговала је и Одлуком о привременим мерама за банке које се односе на стамбене кредите физичким лицима („Службени гласник РС“, бр. 78/2023; у даљем тексту: Одлука о привременим мерама) из септембра 2023. године, којом је привремено ограничила каматну стопу и за постојеће и за новоодобрене кредите. Ипак, како би се ово питање системски и свеобухватно решило, потребно је уредити га законом и обухватити и друге кредитне производе. Одређивање максималних вредности каматних стопа не представља административну меру, јер су те вредности променљиве и зависе

директно од просечне стопе на тржишту. На тај начин ће се без ремећења тржишне утакмице остварити циљ који прокламује Директива 2023/2225 – да се ефикасно обезбеди да се корисницима не наплаћују превисоке каматне стопе, али и да у случају наглог раста каматних стопа на тржишту, тај раст буде успорен у односу на кориснике.

У погледу недозвољеног прекорачења, уводи се обавеза процене кредитне способности и за ово прекорачење, као и могућност олакшаног изласка из зачараног круга дозвољеног и недозвољеног прекорачења, кроз отплату тог прекорачења, односно дуга на рате. Генерално, детаљније је у односу на важећи закон регулисана процена кредитне способности корисника, ради спречавања његове презадужености, али и ради његовог благовременог информисања о постојању доцње.

Закон иде у корак и са свеприсутном дигитализацијом, и то тако што јасно прописује да се уговор о финансијским услугама може закључити у писаној форми и електронској форми, а да се поред својеручног потписа, односно квалификованог електронског потписа може користити и двофакторска аутентификација до одређене вредности уговора (1.200.000 динара код уговора о кредиту и 2.400.000 динара код уговора о депозиту). Осим тога, уговор се својеручно не мора потписати само на папиру, већ се то може учинити и на таблету или неком другом сличном уређају као трајном носачу података.

Први пут се регулише пракса везивања и обједињавања услуга, тако да се даваоцу кредита забрањује да одобравање кредита услови обавезом коришћења неке друге услуге, осим изузетно (отварање рачуна преко којег се врши отплата кредита), док му се с друге стране даје право да обједињава услуге, нпр. да понуди одређени пакет који је као такав повољнији него куповина услуга одвојено, с тим да сваки корисник мора имати могућност да услуге користи и одвојено, односно да користи само неку од услуга из пакета.

Овим законом је јасно одређено шта чини укупну цену кредита за корисника, при чему је дозвољено да та цена буде исказана и кроз више компоненти. С тим у вези, допуњена је листа обавезних елемената уговора и прецизирана његова садржина. Додатно, регулисан је и начин поступања давалаца кредита у случају када се каматна стопа измени по сили прописа, као што је био случај са Одлуком о привременм мерама којим је ограничена, односно смањена каматна стопа на стамбене кредите.

Регулисано је и питање евентуалног престанка објављивања, односно коришћења референтне каматне стопе. Будући да већина банака није у своје уговоре унела заменску стопу за постојеће референтне стопе, у случају евентуалних неочекиваних дешавања, те привремене немогућности коришћења референтне стопе, да би уговор о кредиту, депозиту и лизингу остао на снази неопходно је применити одређену каматну стопу. Зато је Народној банци Србије дато овлашћење да може да пропише заменску стопу која би се користила привремено или трајно уместо уговорене референтне стопе.

Прецизиране су обавезе давалаца кредита у погледу повраћаја средстава обезбеђења, а пре свега обавезе банака у вези са брисањем хипотеке.

Иако је тржиште финансијских услуга банкоцентрично, платне услуге које чине све већи удео банкарских услуга, истовремено стварају конкуренцију банкама у краткорочном кредитирању потрошње. Десет година након доношења Закона о платним услугама, који је дао могућност платним институцијама и институцијама електронског новца да кредитирају потрошњу својих корисника

на рок до годину дана, било је потребно јасно предвидети и у одређеним смислу прецизирати обавезе и ових давалаца кредита.

Посебно поглавље посвећено је унапређењу поступка по приговору и притужби, дајући Народној банци Србије већи опсег мера како би се у сваком конкретном случају користиле оне најефикасније.

Поред поступка по притужби, Народна банка Србије једно је од најуспешнијих тела за посредовање у решавању спорова у Србији, с великим бројем закључених споразума, и то не само код банкарских услуга, већ и код услуга осигурања. Ипак, институт посредовања који је уређен општим законом о посредовању у решавању спорова није прилагођен функцији заштите корисника коју врши Народна банка Србије. Зато је овим законом посредовање по садржини овлашћења посредника претворено у мирење (енг. *conciliation*). За разлику од посредовања, код мирења медијатор у складу са својим најбољим знањем даје предлоге за решење спорног односа и активно подстиче стране да прихвате то решење или да дају одговарајућу алтернативу том предлогу.

У складу с важећим законом, Народна банка Србије је до сада спровела седам поступака у којима је утврдила да су банке уговарале неправичне уговорне одредбе или примењивале непоштену пословну праксу. На основу искуства из тих поступака, имајући у виду и праску Суда правде ЕУ у тумачењу ових института, овим предлогом закона унапређени су ти институти, који су иначе детаљније регулисани Законом о заштити потрошача.

Предложено је да примена закона почне 1. јула 2025. године, изузев одредаба о ограничењу каматних стопа, законској затезној камати, обавештавању о измиривању обавеза и повраћају средстава обезбеђења, као и одребе о измирењу обавеза по стамбеном кредиту у случају проблема у отплати које би се примењивале од 1. јануара 2025. године, док се истовремено примена одредаба закона које се односе на пружање саветодавних услуга одлаже до 1. јануара 2026. године. Ови рокови су тако одређени да би се обвезници припремили за примену закона, као и да би се оставило довољно времена за сачињавање подзаконских аката који треба да детаљно уреде одређена питања, попут оглашавања, информисања, обрачуна ефективне каматне стопе итд. Иначе, треба истаћи да постојећи изузетно високи ниво заштите корисника оставља времена и простора да се у складу са европском праксом сви обвезници адекватно спреме за примену новог закона.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Закон о заштити корисника финансијских услуга садржи четрнаест поглавља.

Прво поглавље (Основне одредбе) обухвата одредбе којима се утврђују предмет закона и обухват његове примене, односно врсте финансијских услуга које су обухваћене овим законом и дефинишу поједини основни појмови. Поред тога, овим поглављем су уређена основна правила уговарања, принцип одређености и одредивости уговорне обавезе, општи услови пословања, начин обрачуна каматне стопе и законске затезне каматне стопе за уговоре о финансијским услугама, ограничење каматних стопа, право корисника на обавештавање и одустанак, као и правила пословног понашања даваоца услуга и обавеза финансијске едукације корисника, тако да та правила заједно представљају општи оквир заштите корисника.

У члану 1. констатовано је да је предмет овог закона уређивање права корисника финансијских услуга и дати су услови и начин остваривања и заштите тих права.

У члану 2. дефинисани су поједини појмови, као што су кредитне услуге, банкарске услуге, финансијски лизинг и, коначно, финансијске услуге као појам који обухвата све претходно наведене услуге. Појам кредитних услуга обухвата: кредит, кредитну картицу, дозвољено прекорачење и недозвољено прекорачење. Ове услуге у складу с важећим прописима могу да пружају банке, а под одређеним додатним условима (у погледу намене и рочности) и платне институције, односно институције електронског новца (изузев недозвољеног прекорачења), тако да дефиниција даваоца кредита обухвата ове субјекте. У погледу дефиниције финансијског лизинга (у даљем тексту: лизинг), даваоца лизинга, уговора о кредиту и уговора о депозиту – упућује се на релевантне законе. Дата је дефиниција даваоца финансијских услуга (за којег се у тексту закона користи скраћени назив: „давалац услуга“) тако да тај термин поред банака, институција електронског новца и платних институција, обухвата и даваоца финансијског лизинга, с тим да не обухвата трговца који нуди финансијске погодбе.

Једна од најважнијих дефиниција која одређује домет овог закона јесте дефиниција појма „корисник финансијских услуга“ (за који се у тексту закона користи скраћени назив: „корисник“). Тако је као корисник одређено физичко лице које финансијске услуге користи у сврхе које нису намењене његовој пословној или другој комерцијалној делатности. Ипак, поред физичких лица – потрошача, појам корисника обухвата и предузетника, као и пољопривредника као носиоца регистрованог пољопривредног газдинства. Дакле, појам корисника финансијских услуга не обухвата правна ни физичка лица која нису предузетници када финансијске услуге користе у оквиру своје професионалне или комерцијалне делатности (нпр. адвокати, јавни бележници и јавни извршитељи). С друге стране, када је реч о платним услугама, и ова лица у складу са Законом о платним услугама имају могућност да своја права која су им призната тим законом заштите у поступку прописаном овим законом.

Дефинисана је и финансијска погодба као продаја са оброчним отплатама цене или други облик финансирања корисника који има исту економску суштину а коју нуди трговац и која подразумева одложено плаћање дуга у току одређеног периода. Уговор о револвинг кредиту дефинисан је тако да обухвата, између осталог и уговор о дозвољеном прекорачењу рачуна и уговор о кредитној картици, док је уговор на даљину дефинисан по угледу на дефиницију овог уговора из Директиве (ЕУ) 2023/2673 Европског парламента и Савета од 22. новембра 2023. године о уговорима о финансијским услугама закљученим на даљину. Поред тога, дефинисани су и повезани уговори о кредиту, који чине једну економску целину са уговором о продаји одређене робе или услуге, што је нарочито важно у случају једностраног раскида уговора о кредиту који је повезан са уговором о купопродаји робе, односно пружању услуга, али и у случају раскида тих уговора за које је везан уговор о кредиту.

Имајући у виду нејасноће у тумачењу појединих основних појмова у вези с кредитом, које су делом допринеле настанку масовних судских спорова, али и пратећи приступ Директиве 2023/2225, која такође садржи ове дефиниције – унете су дефиниције износа кредита, укупне цене кредита за корисника, укупног износа који корисник треба да плати на основу уговора о кредиту, као и ефективне каматне стопе. Тако износ кредита представља суму која је кориснику одобрена по уговору о кредиту, а укупна цена кредита за корисника означава све трошкове тог кредита за корисника, укључујући камату и накнаде у корист банке, порезе, као и накнаде у вези с кредитом које је корисник дужан да плати трећим лицима директно или преко банке а које су банци познате, укључујући и накнаде за споредне услуге које су евентуално услов да би се кредит одобрио, односно да би се кредит добио под одређеним условима.

Укупан износ који корисник треба да плати по уговору о кредиту јесте збир два поменута износа, тј. збир износа кредита и износа укупне цене кредита за корисника. Ефективна каматна стопа у случају кредита дефинисана је као укупна цена кредита за корисника изражена у односу на износ кредита као проценат на годишњем нивоу, која се обрачунава у складу са овим законом и његовим подзаконским прописима.

Такође, чланом 2. се за сврхе овог закона, трајни носач података одређује као папир и свако друго средство (нпр. оптички диск, меморијске картице, хард диск рачунара и електронска пошта) које кориснику омогућава да сачува податке који су му намењени, да тим подацима приступи и да их репродукује у неизмењеном облику у периоду који одговара сврси њиховог чувања, а писана форма као текст, односно документ сачињен на папиру или другом трајном носачу података, као и електронски документ.

Од нових и значајних дефиниција треба издвојити и дефиницију саветодавних услуга које су дефинисане као личне препоруке у погледу једне или више банкарских услуга које корисник који се обратио банци захтева, а које представљају одвојену активност у односу на банкарске услуге. Уводи се и појам профилисања, и то тако да се упућује на значење овог појма утврђено у закону којим се уређује заштита података о личности.

Чланом 3. утврђени су изузеци од примене овог закона. Сви предвиђени изузеци у складу су са Директивом 2023/2225.

Тако је искључена примена закона на уговоре о финансијским услугама који имају за циљ инвестирање у финансијске инструменте, изузев уговора о депозиту, будући да се ради о инвестиционим услугама, које иначе нису ни обухваћене појмом финансијске услуге. Поред тога, искључена је и услуга оперативног лизинга, која није предмет овог закона. Дакле, иако претходно поменуте услуге и без овог изузетка нису обухваћене овим законом, оне су поменуте и у оквиру овог члана ради искључења било какве дилеме у погледу односа тог закона и тих услуга.

Закон се не примењује ни на уговоре о зајму где послодавац у оквиру своје споредне активности позајмљује средства својим запосленима, без камате или по стопи нижој од оне по којој се кредит нуди на тржишту и који се не нуди широј јавности. Предвиђено је да се закон не примењује ни на уговоре о кредиту код којих је ефективна каматна стопа 0%. Оправдано је да се овај закон не може примењивати ни у случају уговора и споразума који су закључени пред судом или другим органима јавне власти. Такође, нема места примени одредаба закона ни када се ради о уговорима о кредиту или финансијским погодбама којима се бестеретно одлаже плаћање постојећег дуга по кредиту (реструктурирање кредита).

Такође, закон се не примењује на уговоре о финансијским погодбама којима се трговац обавезује да кориснику испоручује одређену врсту робе, односно пружа одређену услугу, а корисник се обавезује да за то у оброцима плаћа цену за коју није уговорена камата и додатне накнаде, при чему је корисник обавезан да укупан износ цене исплати у периоду до 50 дана од дана испоруке робе, односно пружања услуге. Ипак, када ове услуге представљају услуге информационог друштва у смислу прописа којима се уређује електронска трговина, закон се неће примењивати само ако је рок за исплату укупног износа цене до 14 дана. Наиме, оваква одложена плаћања последица су пословне праксе трговаца која се обично употребљава како би се корисницима омогућило да плате тек након пријема робе или услуга, што може бити корисно за њих, посебно у случају рекламација у вези са испорученом робом. Краћи рок за исплату цене предвиђен је у случају продаје роба и услуга

путем интернета, будући да се ради о продавцима који по правилу имају приступ великој бази купаца и сходно томе имају способност да подстакну кориснике на импулсивну куповину и прекомерну потрошњу. С тим у вези, свођењем изузетка од примене на одложено плаћање до 14 дана, обезбеђено је да велики интернет продавци у случају обезбеђивања финансирања путем трговачке погодбе морају да примењују одредбе овог закона.

За поједине врсте услуга – уговор о кредиту, односно финансијска погодба код којих је укупан износ кредита, односно цене мањи од 20.000 динара, уговор о кредиту, односно финансијска погодба код којих не постоји обавеза плаћања камате нити било ког другог терета и уговор о кредиту, односно финансијска погодба под условом отплате кредита у року до три месеца, односно под условом да је уговорено одложено плаћање на рок до три месеца и с плаћањем само занемарљивих трошкова – предвиђено је искључење само појединих одредаба закона, и то у области оглашавања и предуговорног информисања корисника. То је урађено како би се смањио обим администрирања код овако малих износа којима се углавном финансира куповина тачно одређеног производа.

Чланом 4. уређен је однос овог закона са другим законима којима се регулишу финансијске и платне услуге. С тим у вези, од посебног значаја је однос овог закона према законима којима се уређују платне услуге, облигациони односи, пословање банака и давалаца финансијског лизинга. Тако је прописано да се на заштиту корисника платних услуга и ималаца електронског новца, у смислу њихових права и обавеза, примењују одредбе закона којим су уређене платне услуге, али да се у погледу поступка заштите тих права примењују одредбе овог закона. Другим речима, права која су корисницима платних услуга (правним и физичким лицима) гарантована Законом о платним услугама и подзаконским актима донетим на основу тог закона – корисници тих услуга могу заштити у поступку по приговору и притужби који је прописан овим законом. Додатно, када се ради о кредитним услугама које потрошачима, предузетницима или пољопривредницима пружају институције електронског новца и платне институције – та лица такође могу у поступку по приговору и притужби који је прописан овим законом заштитити своја права.

Чланом 5. прописано је начело забране дискриминације, те је наведено на којим основима не могу бити засновани услови за пружање финансијских услуга, али је истовремено предвиђено да начело забране дискриминације не доводи у питање право даваоца услуге да одреди различите услове за пружање тих услуга, ако су ти услови засновани на објективним критеријумима. Иначе, у пракси постоје притужбе корисника у којима се они неосновано позивају на наводну дискриминацију (као у случају одбијања захтева за кредит због превеликог кредитног ризика услед веома честог коришћења услуге клађења). С друге стране, постоје случајеви када је утврђено да су притужбе биле основане, као у случају породиље када је банка одбила да уопште разматра захтев за кредит или када је раскинула до тада важећи уговор о кредиту зато што породиља уместо зараде прима накнаду зараде, а кредитна политика банке и апликација за подношење кредитних захтева предвиђају само зараду и пензију као редовне приливе који омогућавају подношење захтева за одобрење кредита. Ови примери показују шта у смислу предложеног члана 5. закона може бити, а шта није дискриминаторно поступање даваоца услуга.

Чланом 6. предвиђено је да се уговор о финансијској услузи сачињава у писаној форми, која је како је претходно наведено у члану 2. дефинисана као текст, односно документ сачињен на папиру или другом трајном носачу података, као и електронски документ. Затим се у овом члану одређује начин

потписивања уговора који је у писаној форми, и то тако што је предвиђен својеручни потпис (на папиру или другом трајном носачу података – нпр. таблет), квалификовани електронски потпис у случају електронског документа, или потписивање двофакторском аутентификацијом (провером и потврдом идентитета коришћењем два међусобно независна разноврсна елемента, заснована на поседовању, знању или биометрији).

Чланом 7. прописана је изричита забрана „прикривене“ продаје, односно пружања финансијских услуга. Ради се о ситуацији у којој се уз неку услугу „провуче“ и нека услуга која кошта, а коју корисник није желео, нити је на њу на било који начин пристао. С тим у вези, изричито је забрањено користити тзв. унапред задате опције, где се уз услугу која се купује унапред означи (штиклира) и нека споредна услуга. Оваква пракса је посебно заступљена у случају закључивања уговора на даљину, односно коришћењем дигиталних сервиса. Овим чланом се прецизира да се пристанак на закључење уговора или куповину споредних услуга ако су приказани у пољима на папиру или другом трајном носачу података даје јасном и недвосмисленом потврдном радњом корисника којом се изражава његова конкретна, прецизна, информисана и недвосмислена сагласност са садржајем и суштином тих поља.

Чланом 8. прописано је да уговорна обавеза мора бити одређена или одредива. Дефинисани су услови за одредивост новчане уговорне обавезе у погледу њене висине и доспећа. Наведено правило представља конкретизацију члана 46. Закона о облигационим односима, којим је прописано да уговорна обавеза мора бити могућа, допуштена и одређена, односно одредива. Ипак, с обзиром на историјат неправилне примене те одредбе Закона о облигационим односима, било је неопходно прецизније дефинисати одредивост, између осталог и тако да на параметре који стопу чине одредивом не може утицати једнострана воља ниједне од уговорних страна. С тим у вези, ставом 6. је наглашено да уговор не може да садржи одредбу којом се упућује на пословну политику, опште и посебне услове пословања и друге акте даваоца услуга, када су у питању елементи који су законом прописани као обавезни елементи уговора.

Чланом 9. дефинисани су општи услови пословања, који редовно чине саставни део уговора о финансијским услугама. Општим условима пословања често се регулишу поједина општа питања у вези са свим услугама које давалац услуга нуди, као што су услови за успостављање пословног односа, облици комуникације с клијентима и генерално се кроз њих рефлектује пословна политика банке. Зато је битно да ова правила буду објављена на видном месту у пословним просторијама у којима се корисницима нуде услуге, као и на интернет страници, како би се корисник могао са њима упознати пре закључења уговора. Поред наведеног, а како би се обезбедила потпуна информисаност корисника, предвиђена је и обавеза даваоца услуга да кориснику пружи објашњења и инструкције које се односе на примену општих услова пословања, као и да их кориснику на његов захтев достави без одлагања.

Ипак, изричито је прописано да се обавезни елементи уговора који су прописани овим законом не могу уговарати с корисником кроз опште услове пословања, као ни кроз било који други општи акт, већ да ти елементи морају бити конкретизовани у појединачном уговору с корисником.

У складу са општим начелима уговорног права, и за опште услове пословања предвиђено је да морају бити у складу са законом и другим прописима, али је додатно предвиђен захтев даваоцима услуга да кроз њих обезбеде примену добрих пословних обичаја, добру пословну праксу и фер

однос према кориснику. За измене општих услова пословања није потребна сагласност корисника, имајући у виду да су у њима садржани елементи који се не сматрају обавезним у смислу овог закона, али је давалац услуга у обавези да о њиховим изменама корисника обавести и да му их учини доступним, најкасније 30 дана пре почетка њихове примене, а у том року је дужан и да их истакне на видном месту у пословним просторијама и на интернет страници с јасном назнаком датума од када почињу да се примењују. То обавештење банка треба да достави кориснику на начин како је то претходно уговорено.

Чланом 10. прописан је начин обрачуна ефективне каматне стопе, након што је претходно у члану 2. дата дефиниција овог појма. Овим чланом се прописује да се обрачун ефективне каматне стопе заснива на упоређивању свих новчаних токова из одређеног уговора о финансијској услузи, и то тако да се сви будући токови своде, дисконтују на нето садашњу вредност. Тако се, примера ради, код уговора о кредиту узимају у обзир износ кредита који банка исплати кориснику, све исплате корисника према банци или трећим лицима, као што су рате кредита, једнократне накнаде (нпр. премија осигурања, накнада за обраду кредитног захтева, накнада за процену вредности непокретности, накнада за оверу заложне изјаве и упис хипотеке) и све друге исплате које корисник има током отплате кредита. Не узимају се у обзир евентуални новчани токови, као што су новчане обавезе корисника због непоштовања уговорних обавеза или трошкови за корисника који настају у вези с куповином робе који постоје независно од тога да ли се та роба плаћа готовински, односно одједном или се финансира из кредита. При обрачуну ефективне каматне стопе, морају се узети одређене претпоставке (да ће корисник редовно отплаћивати кредит, да ће каматна стопа остати непромењена итд.), с тим да сви даваоци услуга морају на једнообразан начин примењивати те претпоставке. Овако обрачуната ефективна каматна стопа представља прецизан показатељ укупне цене кредита и најбољи инструмент за упоређивање понуда различитих давалаца услуга.

Прописано је да Народна банка Србије ближе уређује начин обрачуна ефективне каматне стопе.

Чланом 11. уводи се стопа законске затезне камате код уговора о финансијским и платним услугама која се примењује у ситуацији када потрошач (физичко лице) не испуни у уговореном року своју обавезу из уговора регулисаног овим законом или законом којим се уређују платне услуге (уколико је већа од номиналне редовне камате из уговора). Ова законска затезна камата обрачуната је по истој формули као и законска затезна камата из Закона о затезној камати, али са мањим опсегом увећања, чиме се постиже повољнији положај за потрошаче из ових уговора. Истовремено, целисходно је да се у истом закону којим се регулише ограничење каматних стопа код уговора о кредиту, стамбеном кредиту, кредитној картици и дозвољеном и недозвољеном прекорачењу нађу и одредбе којима се обрачунава законска затезна камата која се примењује у случају доцње код ових уговора, а на основу које се израчунава и максимална вредност ефективне каматне стопе за ове уговоре. Предложено решење има за циљ да олакша положај дужницима по основу коришћења финансијских услуга које, по правилу, стварају већа задужења и битно оптерећују приходе физичких лица у односу на њихова друга задужења и којим корисници решавају неке од својих најважнијих животних потреба, попут куповине или адаптације стана.

У случају да износ дуга гласи на динаре, износ законске затезне камате утврђује се у зависности од висине референтне каматне стопе Народне банке Србије. Ако износ дуга гласи на евре, затезна камата утврђује се у зависности од висине референтне каматне стопе Европске централне банке на главне

операције за рефинансирање, а ако гласи на другу страну валуту – утврђује се у висини референтне/основне каматне стопе коју централна банка земље домицилне валуте прописује и/или примењује при спровођењу главних операција. Народна банка Србије ће на својој интернет презентацији објављивати стопе законске затезне камате утврђене овим чланом закона, а оне ће се примењивати наредног дана од дана објављивања.

Чланом 12. закона први пут се законом уводи ограничење каматних стопа на готово све врсте кредита. Чланом 31. Директиве 2023/2225 прописано је да ће државе чланице предузети мере, као што су ограничења, да ефикасно спрече злоупотребе и да обезбеде да корисницима не могу бити наплаћене превисоке каматне стопе, односно ефективне каматне стопе или укупна цена кредита. Имајући у виду наведено, као и досадашње мере Народне банке Србије, а пре свега Одлуку о привременим мерама, којом су до краја 2024. године ограничене каматне стопе на стамбене кредите, затим стање на тржишту каматних стопа за различите врсте кредитних производа, као и упоредна искуства – овим чланом се предлаже ограничење каматних стопа код стамбених кредита и свих врста потрошачких и готовинских кредита, укључујући и кредитне картице и дозвољено и недозвољено прекорачење. Поред остваривања циља који је предвиђен у поменутој одредби Директиве 2023/2225 – спречавање наплаћивања превисоких каматних стопа – ова ограничења имају за циљ и да спрече нагли раст каматних стопа и зато су нарочито усмерена према променљивим каматним стопама. Тако је у ставу 1. прописано да се променљива каматна стопа код уговора о кредиту не може применити у вредности већој од просечне пондерисане каматне стопе за постојеће уговоре о кредиту исте врсте, односно намене у истој валути (индексације) увећаној за 1/4. Примера ради, према подацима о просечној пондерисаној каматној стопи за динарске готовинске и потрошаке кредите у септембру 2024. године (која износи 11,8%) највиша номинална каматна стопа за ове кредите не би могла да буде већа од 14,75%. Овај максимум се не може прећи током целокупног периода отплате кредита, без обзира на вредност уговорене референтне каматне стопе. Другим речима, ако у одређеном периоду током отплате кредита, а услед раста уговорене референте стопе, збир те стопе и марже (укупна каматна стопа) буде већи од прописане максималне стопе, примењује се та прописана вредност. Додатно, готовински кредити су ограничени и преко ефективне каматне стопе (готовински кредити с фиксном стопом су ограничени искључиво преко ефективне стопе), тако што је максимална дозвољена ефективна стопа једнака збиру законске затезне камате из члана 11. овог закона, која тренутно на динаре износи 11,75% и 4 п.п., што укупно износи 15,75%. Треба имати у виду да ефективна стопа у складу с чланом 10. овог закона укључује све трошкове и накнаде које, поред камате, плаћа корисник, као што су премија осигурања, одржавање (пакета) текућег рачуна, кредитне накнаде и сл.

Када је реч о стамбеним кредитима индексираним у еврима, ту ће захваљујући поменутој мери Народне банке Србије којом су каматне стопе на стамбене кредите већ ограничене, лимити прописани овим чланом имати највише ефеката. Према ставу 2. овог члана променљива каматна стопа код уговора о стамбеном кредиту који је одобрен, односно индексиран у еврима не може се применити у вредности већој од просечне пондерисане каматне стопе за постојеће уговоре о стамбеном кредиту с променљивом стопом у истој валути (индексације) увећаној за 1/4 те стопе. Код нових стамбених кредита са фиксном каматном стопом та стопа не може се уговорити у вредности већој од просечене пондерисане стопе на ту врсту новоодобрених кредита која је увећана за 1/4 те стопе. Ово решење ће се примењивати од 1. јануара 2028. године. Међутим, до тада ће ограничења каматне стопе код стамбених кредита

бити још значајнија. Наиме, прелазном одредбом члана 76. овог закона најпре је прописано је да се до краја 2025. године на постојеће и нове кредите с променљивом каматном стопом примењује максимална стопа од 5%. Када је реч о новим уговорима, банка и корисник могу уговорити променљиву стопу која је у тренутку закључења уговора већа од овог ограничења, али се та уговорена стопа не може примењивати ако је она већа од максималне стопе, која до краја 2025. године износи 5%.

Додатно, прописано је да се у периоду од годину дана од почетка примене овог закона (до краја 2025. године) код стамбених кредита са фиксном стопом може уговорити каматна стопа која не може бити већа од 5%.

Након истека овог периода, односно од 1. јануара 2026. године до краја 2027. године максимална стопа за стамбене кредите с променљивом стопом биће једнака просечној пондерисаној стопи за постојеће кредите с променљивом каматном стопом у истој валути (индексације) увећаној за 1/5 те стопе, а за кредите са фиксном каматном стопом максимална стопа која се може уговорити одговараће просечној пондерисаној стопи за новоуговорене кредите са фиксном стопом увећаној такође за 1/5. Према подацима за септембар ове године, просечна пондерисана стопа на стамбене кредите износи 4,54%, што значи да би према постојећим подацима (треба имати у виду тренд пада референтних стопа) максимална дозвољена стопа са увећањем од 1/5 износила 5,45%.

Када је реч о кредитној картици и дозвољеном (недозвољеном) прекорачењу, као тренутно најскупљим кредитним производима, ограничење је везано за висину стопе законске затезне камате (из овог закона), при чему је ограничена искључиво ефективна каматна стопа. То је урађено јер је, за разлику од стамбених, па и готовинских и потрошачких кредита, просечна стопа код кредитних картица и дозвољеног прекорачења у претходном периоду била је врло висока, па везати ограничење за постојећу просечну пондерисану стопу не би имало ефекта, посебно у првих неколико месеци. Ово ограничење ефективне стопе односи се на нове уговоре, док су постојећи уговори обухваћени прелазном одредбом из члана 76. Истовремено, прописано је да се поновно издавање (реиздавање) кредитне картице, као и продужење дозвољеног прекорачења сматра закључењем новог уговора. На тај начин, банка ће бити дужна да и приликом продужења дозвољеног прекорачења или кредитне картице примењује ово ограничење ефективне каматне стопе.

Максимална вредност ефективне каматне стопе код кредитне картице одређена је као збир законске затезне камате (обрачунате на основу члана 11. овог закона) и шест процентних поена (што тренутно износи 17,75%), док је код дозвољеног и недозвољеног прекорачења максимална вредност ефективне стопе одређена као збир стопе законске затезне камате из члана 11. овог закона и осам процентних поена (што тренутно износи 19,75 %). Према подацима Народне банке Србије, просечна пондерисна *номинална* каматна стопа (која за разлику од ефективне не обухвата све трошкове) за становништво у септембру 2024. године код кредитних картица износи 22,3%, код дозвољеног прекорачења износи 28,42%, док код недозвољеног износи 26,16%. Ово показује да би од дана ступања на снагу закона, уз задржавање постојећих референтних стопа, одмах дошло до смањења каматне стопе на кредитне картице за више од 4,55% (јер се ради о поређењу ефективне и номиналне стопе), код дозвољеног прекорачења за више од 8,67%, а код недозвољеног прекорачења за више од 6,4%.

Ограничење ефективне каматне стопе прописано је заправо за све новоодобрене кредите, а сврха овог ограничења је да се спречи заобилажење

ограничења номиналне каматне стопе увођењем одређених кредитних накнада. Тако је одређено да максимална вредност ефективне стопе код стамбених кредита не може бити већа од стопе законске затезне камате (из члана 11. овог закона) умањене за два и по процентна поена. То према тренутним подацима значи да би максимална ефективна каматна стопа на стамбене кредите индексиране у еврима (обухвата све трошкове у вези са стамбеним кредитом) износила 6,9%.

Банке су обавезане да, ако је на уговорени дан усклађивања променљиве каматне стопе та стопа већа од максималне стопе из овог члана, примењују ту дозвољену вредност каматне стопе до следећег усклађивања те стопе.

Предвиђено је да Народна банка Србије два пута годишње објављује просечне пондерисане стопе. Такође, дато је овлашћење Народној банци Србије да ближе уреди врсту, односно намену и структуру кредита за које објављује просечну пондерисану каматну стопу, те начин обрачуна и објављивања тих стопа.

Прво објављивање просечних пондерисаних стопа регулисано је прелазном одредбом у члану 77.

Чланом 13. предвиђено је право корисника на одустанак од уговора о финансијској услузи, које представља једно од основних права корисника у вези с финансијским услугама. Наиме, кориснику је дато право да одустане од закљученог уговора о кредиту, уговора о револвинг кредиту, те уговора о лизингу са опцијом куповине предмета – у року од 14 дана од дана закључења уговора (енг. *cooling-off period*), и то без навођења разлога за одустанак, али је пре истека наведеног рока корисник дужан да о томе обавести даваоца услуге, под условима и на начин који су уговорени. У питању је правило успостављено у оквиру потрошачког права, према којем потрошач има одређени рок након закључења уговора да се предомисли и изврши повраћај купљене робе, односно у контексту финансијских услуга – да изврши повраћај прибављене финансијске услуге.

Овај члан изричито предвиђа да корисник има право на одустанак и код уговора о стамбеном кредиту, односно уговора о кредиту који је обезбеђен хипотеком, где је предвиђен услов да корисник може одустати од уговора само ако није почео да користи кредит, односно финансирање – у супротном би у овој ситуацији било отежано извршити повраћај новчаних средстава банци.

Код повезаних уговора о кредиту предвиђена је могућност коришћења права на одустанак од уговора у року дужем од 14 дана, уколико повезани уговор о купопродаји пружа кориснику могућност да у року дужем од 14 дана од дана закључења овог уговора искористи своје право на одустанак. Из разлога целисходности се у том случају и на повезани уговор о кредиту продужава рок за коришћење права на одустанак на овај дужи период.

Коришћење права на одустанак са собом повлачи и одређене обавезе за корисника, па је тако предвиђено да је корисник који одустане од уговора о кредиту дужан да, у року од 30 дана од дана слања обавештења о одустанку, банци врати главницу и плати редовну камату из уговора за период коришћења кредита. Такође, корисник који одустане од уговора о лизингу са опцијом куповине предмета лизинга дужан је да даваоцу лизинга одмах врати предмет лизинга, као и да му одмах, а најкасније у року од 30 дана, надокнади претрпљену штету у случају да је дошло до умањења вредности предмета лизинга, те да плати уговорену редовну камату за период од закључења уговора до плаћања те камате. Поред наведених обавеза, корисник има и

обавезу враћања стварних трошкова (код уговора о кредиту који је обезбеђен хипотеком, као и код уговора чији је предмет куповина, односно финансирање куповине непокретности, има и обавезу плаћања стварних трошкова које је банка имала поводом закључења овог уговора), с тим да корисник мора бити упознат са свим наведеним обавезама пре закључења уговора.

Коначно, утврђено је и дејство одустанка на уговоре о споредним услугама. У складу са супсидијарном природом тих услуга, ако би корисник искористио своје право на одустанак од уговора о финансијским услугама – више га не би обавезивао ни уговор о споредним услугама.

Чланом 14. регулисано је једно од основних права корисника – право на обавештавање, при чему се прави разлика између достављања података и информација које је давалац услуга дужан да кориснику достави у складу са овим законом – у ком случају давалац услуга нема право да наплати никакву накнаду и достављања података и достављања информација које давалац услуга није дужан да достави у складу са овим законом или поновног достављања, на захтев корисника, информација које су му већ достављене – у ком случају је давалац услуга такође обавезан да на захтев корисника ове информације и податке достави кориснику, али у том случају има право на примерену накнаду. Додатно, с обзиром на то да постоји неспорни правни интерес даваоца средства обезбеђења да у сваком тренутку буде упознат са уредношћу измиривања обавеза за које јемчи својом имовином – прописано је да он има право да редовно (једном годишње), а на његов захтев и чешће, добија податке о стању дуга, као и друге информације у вези са уредношћу отплате кредита, односно лизинга.

Члан 15. дефинише обавезу даваоца услуга да обезбеди да запослени који су ангажовани на пословима продаје финансијских услуга и споредних услуга, као и пружања саветодавних услуга, морају поседовати одговарајуће квалификације, знање и искуство, као и професионалне и личне квалитете, те да морају поступати у складу с пажњом доброг стручњака, добрим пословним обичајима и пословном етиком, поштовати личност и интегритет корисника и кориснике потпуно и тачно информисати о условима коришћења тих услуга. Такође, утврђена је и обавеза обуке запослених. Ово је неопходно јер се у пракси највећи део корисника опредељује да закључи одређени уговор, односно користи одређену услугу на основу информација које добије од продавца. Да би корисник разумео економске последице одлуке коју доноси, он мора да буде правовремено и тачно информисан о карактеристика одређене услуге и његовим обавезама у вези с плаћањем те услуге. Потпуну информисаност није увек могуће обезбедити само кроз обрасце и писана упозорења, већ је потребно да продавац има „одговор на сва питања“. Предвиђена је могућност да Народна банка Србије пропише ближе услове у погледу знања, стручности и квалификација запослених, као и начин и услове спровођења њихове обуке.

Чланом 16. предвиђено је да је давалац услуга обавезан да при спровођењу својих пословних активности поступа поштено, транспарентно и с пажњом доброг стручњака, као и да узима у обзир права и интересе корисника, те да води рачуна о њиховој заштити. Набројани су и одређени захтеви које даваоци услуга морају имати у виду приликом израде и примењивања политике исплате зарада и других накнада својим запосленима, као и начела у изради и примени политика исплате зарада и других накнада према запосленима који су одговорни за процену кредитне способности.

Овим чланом предвиђена је и обавеза даваоца услуга да предузима мере у циљу финансијске едукације, а нарочито у питањима одговорног

задуживања корисника и одрживог управљања дугом. Наглашена је обавеза даваоца услуга да корисницима на јасан начин пружа основне информације о поступку закључивања уговора о финансијским услугама, те да посебну пажњу мора посветити корисницима који први пут закључују ове уговоре, нарочито ако то чине на даљину. Ове одредбе препознају значај финансијске едукације корисника где се корисници претходно упознају са својим правима, обавезама и одговорностима, након чега се очекује да ће поступати с већим степеном пажње и опрезности, а истовремено ће бити свесни својих права и интереса, као и могућности и начина њихове заштите. Важност финансијске едукације и подизања нивоа финансијске писмености код грађана је већ годинама препозната на нивоу Европске уније, али и у оквиру других међународних организација.

Друго поглавље садржи одредбе којима се прописују начин оглашавања финансијских услуга и лизинга, подаци који том приликом морају бити наведени о овим услугама, садржина општих информација о финансијским услугама које се кориснику морају доставити, као и садржина понуде која се кориснику доставља пре закључења уговора о финансијској услузи, те форма и начин њеног достављања. У овом поглављу је предвиђена и обавеза процене кредитне способности потенцијалног или постојећег корисника кредитне услуге или услуге финансијског лизинга. Иначе, важно је разумети да предуговорна фаза траје од објављивања огласне поруке којом се рекламира одређени кредитни производ, па све до закључења уговора о кредиту с конкретним корисником, те да је неопходно разликовати ниво и степен информисаности који је уопште могуће остварити у различитим сегментима предуговорне фазе, као и обавезе банке (те права корисника која им кореспондирају) у сваком од тих сегмената.

Одредбама члана 17. најпре је прокламовано основно правило код оглашавања финансијских услуга – да се те услуге оглашавају на јасан и разумљив начин, те да огласна порука не сме да садржи информације које могу створити погрешну представу о условима под којима се могу користити услуге које се оглашавају, те погрешно схватање о њиховој доступности, трошковима и сл. Даље се детаљно уређује оглашавање финансијских услуга. Тако је предвиђено да се при оглашавању кредитних услуга и лизинга у огласној поруци мора истаћи упозорење да позајмљивање новчаних средстава подразумева плаћање камате и других накнада од стране корисника, а ако се оглашавају услуге чија је номинална каматна стопа 0%, морају се назначити сви услови под којима се те услуге одобравају. Истовремено, забрањено је да се при оглашавању користе изрази који ове услуге означавају као бесплатне или слични изрази, ако је одобрење ове услуге условљено закључењем другог уговора или било чим што представља трошак за корисника или ствара другу обавезу. Ако је за закључење уговора о кредитној услузи или лизингу обавезно закључење уговора о споредним услугама, при чему се цена ове услуге не може унапред одредити – предвиђена је обавеза да се на репрезентативном примеру јасно наведе и постојање такве обавезе. Основна сврха предметних одредаба јесте да се при рекламирању ових услуга корисници ни на који начин, објективно посматрано, не обмањују у погледу карактеристика и трошкова одређене услуге.

Чланом 18. предвиђена је обавеза даваоца услуга да у огласној поруци у којој наводи било који нумерички податак (каматна стопа, цена услуге, приход у случају депозита и сл.) у вези са услугом коју оглашава наведе и репрезентативни пример који садржи најважније податке о тој услузи. Иако се ради о најважнијим подацима (нпр. врста кредита, износ кредита, номинална и ефективна каматна стопа, укупан износ који корисник плаћа, валута, начин

индексације, упозорење на валутни ризик, средства обезбеђења), тих података има релативно много, па је овим чланом прецизирано да се ти подаци у огласној поруци наводе, односно саопштавају тако да буду лако читљиви или јасно чујни, као и прилагођени техничким ограничењима носача путем којег се врши оглашавање. Управо због ових ограничења које одређени облици оглашавања са собом носе, предвиђени су одређени изузеци у погледу садржине репрезентативног примера код појединих начина оглашавања. Тако је предвиђено да у случајевима у којима носач података који се користи за саопштавање информација из става 1. члана 18. не омогућује визуелни приказ информација – подаци о укупном износу који корисник плаћа на основу уговора о кредиту или уговора о лизингу, броју рата и висини појединачне рате, односно подаци о укупном износу који је банка дужна да исплати код уговора о депозиту не морају бити приказани у репрезентативном примеру. Додатно, у посебним и оправданим случајевима у којима електронски носач који се употребљава не омогућује уочљив и јасан визуелни приказ тих информација, кориснику се мора обезбедити могућност да додиром прста (нпр. кликом, клизним помицањем или преласком прста) приступи подацима о укупном износу који корисник мора исплатити по уговору о кредитним услугама или уговору о лизингу, броју рата и висини појединачне рате, односно подацима о укупном износу који је банка дужна да исплати код уговора о депозиту.

Када је реч о услузи лизинга, поред наведених података, репрезентативни пример садржи и бруто набавну вредност предмета лизинга, висину учешћа и износ нето финансирања.

С друге стране, овим чланом је прописано да не постоји обавеза да се репрезентативни пример укључи у огласну поруку ако се у тој поруци не наводи ниједан нумерички податак у вези с карактеристикама, односно ценом те услуге, као ни када се нумерички податак наведе искључиво у облику висине ефективне каматне стопе, без навођења номиналне каматне стопе или било ког другог нумеричког податка. У сваком случају, при оглашавању постоји обавеза да се ефективна каматна стопа оглашава уочљивије у односу на друге податке.

Прописано је да се у смислу овог закона оглашавањем сматрају сви облици оглашавања у складу са законом којим се уређује оглашавање (оглашавање у средствима јавног информисања, у просторијама даваоца услуга, на интернет страници, друштвеним мрежама и сл.).

Изричито је прописано да је забрањено оглашавање уговора о кредиту, односно уговора о лизингу у којима се 1) корисници подстичу да закључују те уговоре уз навођење да ће се тиме побољшати њихова финансијска ситуација; 2) наводи да у случају да корисник није уредно поступао по тим уговорима или у случају да су ти уговори регистровани у бази података која служи процени кредитне способности корисника, то ће имати мали утицај или неће уопште имати утицај при одлучивању о захтеву корисника за закључење новог уговора; 3) сугерише да закључење ових уговора доводи до повећања финансијских средстава корисника, представља замену за штедњу или може повећати животни стандард корисника.

Дато је и овлашћење Народној банци Србије да детаљније регулише оглашавање финансијских услуга.

Чланом 19. регулисана је садржина општих информација које корисник има право да добије од даваоца услуга у било ком тренутку, у писаној форми и на начин за који се корисник определио, а ако се ове информације достављају у пословним просторијама даваоца услуга, корисник има право да их добије на папиру. Дакле, у питању су информације које корисник добија од даваоца услуга о конкретној финансијској услузи за коју је показао интересовање, али

које још нису персонализоване у виду понуде, која се кориснику доставља касније. Подаци који се заинтересованом кориснику достављају кроз опште информације служе пре свега томе да корисник може да упореди услове под којима различити даваоци услуга нуде услугу за коју је заинтересован. Ради се о додатним подацима, односно информацијама у односу на оне који су наведени кроз оглашавање – попут информација о намени за који се може користити финансијска услуга, те правима корисника на одустанак од уговора и превремену отплату, затим о одређеним трошковима у вези са закључењем или извршењем уговора, а даје се и упозорење о могућим последицама у случају непоштовања обавеза из уговора. То су информације након којих корисник одлучује да ли ће од банке захтевати конкретну понуду.

Чланом 20. уређује се садржина конкретне индивидуалне персонализоване понуде која се кориснику уручује пре закључења уговора. Док се опште информације из члана 19. кориснику достављају уз одређене претпоставке и на основу информација које корисник презентује банци, понуда се даје на основу релевантних податка које давалац услуга прибави од корисника и на други начин у складу са законом и након што се, у случају кредитних производа и лизинга, изврши процена кредитне способности корисника, односно одобри кредитна услуга или лизинг. На основу овакве персонализоване понуде најбоље се могу упоредити услови које нуде различити даваоци одређене финансијске услуге. За разлику од општих информација, односно информативне понуде, понуда из овог члана обавезује даваоца услуга у року који он одреди, али који код кредитних услуга не може бити краћи од два радна дана од дана давања те понуде. Другим речима, у случају кредитних услуга, од тренутка достављања понуде кориснику до закључења уговора или прихватања те понуде мора протећи разуман период, с тим да је одређено да тај период, односно рок не може бити краћи од два радна дана од дана пријема понуде. Основна сврха овог периода јесте да се кориснику остави довољно времена да добро размотри понуду, схвати економске последице закључења уговора и ризике које преузима. Поред тога, тај период додатног сагледавања понуде треба да спречи импулсивно задуживање, односно потрошњу.

Међутим, из практичних разлога, у интересу корисника, дата је могућност кориснику да у писаној форми изричито захтева да прихвати понуду и закључи уговор одмах након пријема понуде. Наиме, апсолутна забрана закључења уговора одмах након пријема понуде могла би да доведе до отежаног остваривања легитимних интереса корисника који су у директној вези са уговором о финансијској услузи који закључује. Нпр. корисник је пред истеком рока који је предуговором договорен за закључење уговора и исплату продајне цене некретнине или истиче рок примене попуста на одређену робу и сл. Осим тога, када се уговор закључује у пословници банке, потпуна примена правила о „застоју“ обавезивала би корисника да поново долази у пословницу банке, што може да буде додатно административно оптерећење и за корисника и за банку. С друге стране, када корисник захтева да се одмах закључи уговор, односно ако је између пријема понуде и закључења уговора протекло мање од једног дана (24 часа), давалац услуга је дужан да кориснику у року који не може бити краћи од три дана нити дужи од седам дана од закључења уговора или прихватања понуде пошаље подсетник у којем ће га обавестити о његовом праву да одустане од уговора и објаснити поступак тог одустанка који је предвиђен овим законом.

Прецизирано је и да је давалац услуга дужан да кориснику услугу понуди у динарима, осим ако корисник захтева да му се услуга понуди у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути, када је давалац

услуга дужан да кориснику у писаној форми укаже на ризике које у том случају преузима. Дефинисани су подаци и информације које се кориснику достављају у оквиру понуде за различите врсте уговора о финансијским услугама, попут уговора о кредиту, дозвољеном прекорачењу, кредитној картици, лизингу или депозиту, повезаног уговора о кредиту и уговора којим се одлаже плаћање или предвиђа неки други облик измиривања новчане обавезе. Информације и подаци који се у овој фази пружају имају за циљ да кориснику пруже свеобухватну слику о основним карактеристикама финансијске услуге, тачном износу каматних стопа (ефективне и номиналне), као и свим другим трошковима и накнадама, укључујући и укупан износ који је корисник у обавези да плати на основу уговора, те правима која корисник има на основу овог уговора (као што су право на одустанак, превремену отплату, бесплатну копију предлога уговора, право на приговор и притужбе, те могућност покретања поступка посредовања) и начину на који та права може остварити.

Поред наведених података, за поједине услуге прописани су додатни или делом другачији подаци, као што је случај са дозвољеним прекорачењем или лизингом. Тако је прописано да понуда за закључење уговора о дозвољеном прекорачењу садржи и обавештење о томе у којим се случајевима од корисника може захтевати потпуна отплата дозвољеног прекорачења рачуна, док код повезаних уговора о кредиту понуда садржи и ознаку робе/услуге и њену готовинску цену. Такође, узете су у обзир и одређене специфичности уговора о лизингу.

Предвиђено је и да Народна банка Србије утврђује обрасце који се кориснику уручују као понуда за закључење уговора, као и образац обавештења којим се кориснику указује на ризике које преузима када се услуга пружа у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути, те садржину тог указивања.

Чланом 21. дефинисана су примерена објашњења која је давалац услуга дужан да пружи кориснику пре закључења уговора. Ради се о објашњењу, односно појашњењу информација које су кориснику већ пружене у писаној форми у складу с претходним одредбама закона, а циљ ових објашњења је да запослени код даваоца услуга кроз непосредну комуникацију објасни кориснику карактеристике услуге, последице закључења уговора, као и неизмиривања обавеза по уговору. У пракси, ова „људска интервенција“ је често кључна и то је последња прилика за доношење економске одлуке базиране на пуној информисаности корисника – да закључи или да одустане од закључења одређеног уговора. Дато је овлашћење Народној банци Србије да ближе пропише садржину ових примерених објашњења за одређене финансијске услуге и начин давања тих објашњења.

Члан 22. предвиђа обавезу за даваоца услуга да када нуди кориснику персонализовану понуду која се темељи на профилисању, тј. на аутоматизованој обради података о личности у смислу прописа којима се регулише заштита ових података – обавести о томе корисника на јасан и разумљив начин. Разлог за прописивање ове одредбе је у томе што се очекује све већа употреба вештачке интелигенције од стране давалаца услуга, и то како код креирања производа (према захтевима, очекивањима одређене категорије корисника) тако и код процене кредитног ризика. Нпр. ако је давалац услуга конкретни производ понудио одређеном кориснику или одређеној категорији корисника по цени одређеној на основу аутоматске обраде одређених података (користећи вештачку интелигенцију), корисник мора с тим да буде упознат, како би при одлучивању да ли да купи тај производ имао у виду како је понуда за њега креирана.

Чланом 23. дефинисана је обавеза даваоца услуга да пре закључења уговора о кредитним услугама или уговора о лизингу изврши процену кредитне способности корисника. Разумно је очекивати да ће сваки давалац кредита или лизинга и без ове законске одредбе пре него што одобри тај кредит/лизинг најпре проценити да ли је заинтересовани корисник способан да отплаћује кредит, односно лизинг. Та процена коју врши давалац кредитних услуга усмерена је на заштиту његових интереса, док је сврха прописивања минимума процене кредитне способности у овом члану спречавање презадуженост корисника. Овим чланом је одређено да се та процена врши на основу релевантних и тачних информација о приходима и расходима корисника и другим финансијским и економским околностима значајним за ову процену, водећи рачуна о природи, року отплате и укупном ризику кредитне услуге за корисника. Ти подаци прикупљају се од корисника и из релевантних извора, и то како унутрашњих (нпр. ради се о клијенту банке) тако и спољних (нпр. приступ одређеним базама података), као и увидом у базу података о задужености корисника, односно о његовој кредитној историји. Изричито је наведено да се не могу користити посебни подаци о личности у смислу закона којим се уређује заштита података о личности (етничко порекло, политичко мишљење, верско или филозофско уверење, чланство у синдикату, генетски и биометријски подаци). У сваком случају, прописана је обавеза за даваоца кредита да ближе уреди процену кредитне способности, као и да утврди правила о документовању и чувању података и документације из овог члана.

Члан 24. садржи одредбе којима је ближе дефинисана база података о задужености корисника, која се у члану 23. наводи као један од релевантних извора за процену кредитне способности. Одређено је да се подаци у бази прикупљају и обрађују на основу изричитог пристанка корисника и/или на основу закона, као и да се у тој бази прикупљају нарочито подаци о задужености корисника код финансијских институција и уредности измиривања обавеза по основу коришћења услуга које те институције пружају (што значи да се ради о базама података – кредитним регистрима, у оквиру којих се могу прикупљати и други подаци о задужености корисника (нпр. по основу пореских обавеза, комуналних услуга и сл.). Како би подаци који се користе из те базе били тачни, потпуни и ажурни, изричито је прописана обавеза даваоца услуга да редовно доставља и ажурира податке који се воде у овој бази, те да давалац одговара за тачност ових података. Ова обавеза, као и одговорност даваоца која из ње произлази, изузетно је важна, будући да нетачни подаци могу водити ка презадужености корисника или, насупрот томе, ограничавању његових права и интереса да користи одређену кредитну услугу. Будући да начин рада јединог кредитног регистра – кредитног бироа у оквиру Удружења банака Србије тренутно није изричито и детаљно регулисан прописима, већ је заснован на правилима уговорног права, дато је овлашћење Народној банци Србије да може подзаконским прописом да уреди начин рада и организовања, укључујући и начин финансирања, кредитног регистра, као и врсту и обим података који се могу прикупљати и начин њиховог чувања.

Чланом 25. изричито је предвиђено да се уговор о кредитним услугама или уговор о лизингу може закључити само ако резултат процене кредитне способности укаже да ће корисник вероватно испуњавати обавезе из уговора на уговорен начин и у уговореним роковима, што је и у складу са основном сврхом процене кредитне способности, односно спречавањем презадужености корисника и неодговорног одобравања кредита. Прописан је и рок у којем је давалац услуга обавезан да одлучи о захтеву корисника и омогући му закључење уговора, и то 15 радних дана од дана када је корисник доставио све тражене податке, информације и документацију, док се у случају стамбеног

кредита овај рок може продужити за додатних 10 радних дана, о чему је банка дужна да обавести корисника.

Предвиђена је обавеза даваоца кредита да корисника коме је одбијен захтев за кредит о томе одмах обавести, с тим да може да наведе разлоге одбијања тог захтева. У сваком случају, давалац је обавезан да корисника обавести ако је приликом процене кредитне способности утврдио да у кредитном регистру постоје евидентирани подаци о доцњи корисника у вези са одређеном финансијском услугом, ако су ти подаци утицали на доношење одлуке о одбијању захтева за кредит.

Члан 26. односи се на процену кредитне способности профилисањем, где су дефинисана права која корисник у том случају има према даваоцу услуга, попут права да добије објашњења о поступку процене кредитне способности, да искаже своје ставове о процени кредитне способности на основу аутоматизоване обраде личних података, као и право да од даваоца услуга захтева да преиспита процену кредитне способности и донету одлуку.

Трећим поглављем дефинисан је садржај уговора о финансијским услугама, односно обавезни елементи уговора о кредиту, уговора о кредитној картици, уговора о дозвољеном прекорачењу, уговора о отварању и вођењу текућег рачуна када је омогућено недозвољено прекорачење, уговора о лизингу и уговора о депозиту.

Чланом 27. прописани су обавезни елементи уговора о кредиту. Списак обавезних елемената знатно је шири од онога што су битни елементи уговора о кредиту у смислу Закона о облигационим односима – износ кредита, каматна стопа и рок отплате, без којих се уговор не може именовати као уговор о кредиту. Сврха обавезних елемената јесте да се у самом уговору о кредиту, а не кроз опште услове пословања или неки други сличан уговорни документ, уреде сва значајна питања у вези с тим уговором. Уз правило које је прописано наредним одредбама овог закона – да се обавезни услови уговора могу мењати само уз корисникову изричиту сагласност – корисник је у потпуности заштићен од било каквих једностраних измена. Поред претходно наведених битних елемената, обавезни елементи уговора о кредиту између осталог укључују и: ефективну каматну стопу, укупну цену кредита за корисника, услове повлачења средстава, валуту индексације, метод обрачуна камате, укупан износ који корисник треба да плати на основу уговора о кредиту, број рата кредита, појединачан износ рате у тренутку закључења уговора, као и период у коме рате доспевају за наплату, врсте средстава обезбеђења и могућност за њихову замену другим средством обезбеђења током периода отплате кредита, услове за активирање средстава обезбеђења у случају неизмиривања обавеза, последице неизмиривања обавеза, услове и начин отказа, односно раскида уговора и последице тог раскида, услове и начин уступања потраживања итд.

Прописано је да поред ових обавезних елемената, повезани уговор о кредиту садржи и ознаку робе или услуге, њену готовинску цену и обавештење о престанку важења повезаног уговора у случају коришћења права на одустанак од уговора, као и о правима која корисник има према даваоцу кредита а која су утврђена у члану 51. овог закона.

Посебно је наглашено да обавезни елементи уговора о кредиту и повезаног уговора о кредиту морају бити јасно читљиви и прилагођени тако да се води рачуна о техничким ограничењима трајног носача података на којем су приказани.

Предвиђена је обавеза даваоца кредита да одмах након закључења уговора, уз тај уговор кориснику достави план отплате кредита и преглед

обавезних елемената кредита као посебан документ који садржи сажето приказане основне податке о кредиту. Такође, ако давалац средства обезбеђења није корисник кредита – и њему се доставља копија тог уговора с планом отплате и прегледом обавезних елемената, осим у ситуацијама када се не остварује сврха тог достављања, нпр. када продавац некретнине успоставља хипотеку над некретнином коју продаје, ради одобрења кредита купцу за куповину те непокретности.

Чланом 28. прописани су обавезни елементи уговора о кредитној картици, као врсте уговора о револвинг кредиту. Чланом 16. став 2. Закона о платним услугама прописано је да када је предмет оквирног уговора о пружању платних услуга издавање и коришћење кредитне картице, тај уговор поред елемената прописаних тим законом садржи и обавезне елементе уговора о кредитној картици утврђене законом којим се уређује заштита корисника. У сваком случају, без обзира на то да ли се кредитна картица издаје у оквиру пакета платног рачуна или одвојено од њега – уговор о кредитној картици обавезно садржи одредбе о: износу кредитног лимита, валути у којој су средства расположива, каматној стопи (номиналној и ефективној), врсти и висини свих накнада које падају на терет корисника, начину измиривања обавеза (уз посебно истицање рока за отплату коришћених средстава без обрачуна камате ако су такви услови уговорени), о евентуалној обавези закључивања уговора о споредним услугама, праву на превремену отплату обавеза по кредитној картици без накнаде, последицама у случају неизмиривања обавеза у складу са уговором, условима и последицама отказа, односно раскида уговора, те о могућности поверавања активности наплате потраживања и условима и начину уступања потраживања. Такође је прописана обавеза достављања прегледа обавезних елемената на посебном формулару, као и обавеза достављања копије уговора даваоцу средства обезбеђења када је то лице које није корисник картице.

Чланом 29. регулисани су обавезни елементи уговора о дозвољеном прекорачењу, као још једног облика уговора о револвинг кредиту. С тим у вези, у погледу обавезних елемената упућује се на члан 28. закона – уговор о кредитној картици. Као и код претходна два уговора о кредиту, и овде постоји обавеза даваоца да кориснику достави преглед обавезних елемената, као и да копију уговора достави другом даваоцу средства обезбеђења. Посебно је прописано да у овим уговорима мора бити садржан податак о томе у којим случајевима се од корисника може захтевати потпуна отплата овог прекорачења, као и податак о праву корисника да то прекорачење у сваком тренутку може превремено отплатити без накнаде.

Чланом 30. регулисано је недозвољено прекорачење. Наиме, поред чекова код којих банке корисника који је издао чек гарантују кориснику чека исплату по том чеку, чак и када он нема покриће, све заступљенија постаје и услуга плаћања на рате дебитним картицама. За разлику од чекова где је законом забрањено издати чек без покрића, што је ипак само једна прокламација (јер банке једна другој гарантују исплату и по чеку без покрића), код услуге подела на рате дебитном картицом банке унапред рачунају с тим да корисник у тренутку доспећа рате можда неће имати довољно средстава на рачуну (својих или из дозвољеног прекорачења), те при одобравању ове, како оне то називају, „функционалности“, спроводе заправо процену кредитне способности и одређују кредитни лимит. У таквој ситуацији банка својевољно уговара производ који подразумева ситуацију у којој на дан доспећа обавезе корисник нема довољно средстава за њено измирење. Ради се о једној врсти додатног дозвољеног прекорачења под одложним условом, које се уговара прећутно, кроз уговор о отварању и вођењу текућег рачуна, односно кроз

издавање одређених платних инструмената који су везани за тај рачун. Будући да је недозвољено прекорачење везано за текући рачун у банци, јасно је да је ова услуга једним делом регулисана Законом о платним услугама. С друге стране, овим законом је предвиђено да је давалац ове услуге, а то може бити само банка, дужан да корисника којем је ова услуга омогућена обавести да му је та услуга омогућена, као и да у том обавештењу наведе висину каматне стопе и свих других накнада које му могу бити наплаћене у вези с коришћењем те услуге.

Чланом 31. уређени су обавезни елементи уговора о лизингу. Поред оних елемента који су заједнички са уговором о кредиту и другим финансијским услугама, овом одредбом су као обавезни елементи предвиђени и елементи специфични за лизинг, као што су: бруто набавна вредност предмета лизинга (која представља збир вредности по којој је давалац лизинга стекао право својине над предметом лизинга и обрачунатог пореза на додату вредност), износ учешћа корисника, износ нето финансирања (као разлика између бруто набавне вредности предмета лизинга и учешћа) и преостала вредност предмета лизинга (која представља део износа нето финансирања који се може уговорити, који корисник не отплаћује кроз рате, већ одједном, после истека периода на који је уговор закључен ако је уговором предвиђено право корисника да откупи предмет лизинга). Као и код осталих уговора, предвиђено је да обавезни елементи морају бити јасно читљиви и прилагођени трајном носачу података на којем су сачињени, односно приказани, као и да се кориснику доставља посебан преглед тих обавезних елемента.

Чланом 32. наведени су обавезни елементи уговора о депозиту. Први обавезни елемент тог уговора јесте одредба о врсти депозита и период на који банка прима депозит. У погледу дефиниције уговора о депозиту, закон у члану 2. се упућује на дефиницу тог уговора из Закона о облигационим односима. Са аспекта врсте депозита као првог обавезног елемента, уговором треба одредити да ли се ради о новчаном депозиту по виђењу или ороченом депозиту. Орочени депозити се данас најчешће уговарају тако да корисник ипак може у сваком тренутку раскинути уговор (уз евентуални отказни рок), односно разрочити средства, с тим да у потпуности или делимично губи право на камату за дотадашњи период орочења. Поред ове главне поделе, обавезни елемент којим се одређује врста депозита може да упућује и на поделу депозита према намени. Тако се већина депозита закључује без посебне намене, али постоје и наменски депозити, међу којима су и они који служе као средство обезбеђења у вези с другим финансијским услугама.

С обзиром на то да овде давалац услуга, тачније банка, плаћа камату кориснику, структура обавезних елемента уговора је нешто другачија. Тако се међу обавезним елементима налазе: износ средстава који банка прима у депозит, план исплате депозита, укупан износ депозита који банка исплаћује кориснику након истека периода на који је депозит примљен, односно након престанка уговора, безусловне погодности које банка пружа у вези с депозитом и сл.

Поред обавезе достављања прегледа обавезних услова и плана исплате депозита, овим чланом уређено је и питање аутоматског реорочења депозита. Ради се о ситуацији у којој је уговорено да се након истека периода орочења средства орочавају под унапред одређеним условима или под условима која банка предвиди у том тренутку, при чему је за примену тих услова довољна прећутна сагласност корисника. Прописано је да у тој ситуацији банка мора кориснику да достави предлог нове стопе по којој ће се депозит орочити на исти период, и то најкасније 30 дана пре истека орочења, а корисник може у сваком тренутку да раскине уговор којим је депозит реорочен, с тим да, ако то учини у

року од 30 дана од дана пријема обавештења, има право на камату за период од почетка примене нове стопе до достављања изјаве о раскиду. У сваком случају, будући да је мобилност клијената из једне у другу банку предуслов за обезбеђивање конкуренције на банкарском тржишту, последњим ставом овог члана гарантовано је право корисницима – депонентима да након истека орочења, ако им нови услови не одговарају, пренесу свој депозит у другу банку, користећи бесплатну услугу промене платног рачуна.

Чланом 33. прописано је да Народна банка Србије прописује изглед и садржину образаца за преглед обавезних елемената уговора и плана отплате кредита/лизинга, односно плана исплате депозита.

Чланом 34. начело информисаности, односно транспарентности примењено је и на друге банкарске услуге (сеф, давање авала, девизно-валутни и мењачки послови), те је прокламована обавеза банке да и код ових услуга обезбеди потпуну информисаност корисника о свим ценовним компонентама и укупној цени. Поред наведеног, предвиђена је и сходна примена појединих чланова закона и на ове уговоре.

Четврто поглавље регулише поступак измене уговора о финансијским услугама, дефинише променљиву каматну стопу и начин њеног обрачуна, као и поступак у случају њене промене.

Чл. 35. и 36. регулисана је измена уговора о финансијским услугама. Циљ наведених одредаба јесте да, у складу са грађанскоправним начелима једнакости и аутономије воље, спречи једностране одлуке економски јаче стране. Важећим законом је у члану 28. регулисана само измена обавезних елемената уговора, док се овим законом прописује да измена било које одредбе уговора повлачи са собом обавезу банке да кориснику достави предлог измена у којем ће јасно и прецизно навести предложене измене, с појашњењем како те измене утичу на положај корисника. Банка је дужна да у том случају стави и напомену ако је за примену тих измена неопходна сагласност корисника (што јесте случај ако се ради о обавезним елементима уговора) и пружи посебно појашњење ако су измене извршене по сили закона (нпр. усклађивање општих услова пословања са законом или примена ограничене каматне стопе). Најзад, банка је у случају измене уговора дужна да укаже и на последице по корисника које могу наступити ако корисник захтева раскид уговора, односно ако не пристане на те измене (укључујући и навођење трошкова који падају на терет корисника у случају тог раскида), као и на датум почетка примене измена, што је посебно важно у случају измена на основу прећутне сагласности корисника или примене по сили закона.

Чланом 36. дефинисан је поступак измене обавезних елемената уговора, па је тако предвиђено да је у том случају давалац финансијских услуга дужан да са корисником закључи анекс уговора у форми која је прописана за тај уговор, а ако корисник није сагласан са овом изменом, давалац услуга не може из тог разлога једнострано изменити услове из уговора, нити може уговор једнострано раскинути, односно отказати. На тај начин се корисник, по правилу слабија економска страна, штити од једностраних одлука даваоца услуга. Изузетак је предвиђен у случају измене висине фиксне каматне стопе или фиксног елемента променљиве каматне стопе, односно висине накнада и других трошкова када се они мењају у корист корисника или ако се кориснику дају одређена права да користи додатне или споредне услуге без увођења нових или повећања постојећих камата, накнада и других трошкова, у ком случају није потребно применити поступак измене уговора прописан чл. 35. и 36. Такво решење је оправдано, јер се њиме корисник ставља у повољнији положај. Истовремено, постоји обавеза даваоца услуга да кориснику достави

измењени план отплате кредита или лизинга, односно план исплате депозита и у ситуацији када је у корист корисника промењена висина фиксне каматне стопе или фиксног елемента променљиве каматне стопе. Изричито је прописано да није потребно захтевати сагласност корисника ни ако се мења променљива каматна стопа услед промене референтних стопа (BELIBOR, EURIBOR) или због примене ограничења из члана 12. овог закона.

Чланом 37. регулисана је променљива каматна стопа. Чланом 8. већ је највећим делом уређено питање променљивости каматне стопе, кроз њену одредивост, на начин да на промену стопе не може да утиче ниједна од уговорних страна, већ да она мора да буде везана за неки индекс или референтну стопу. Даљом разрадом основног правила о променљивој номиналној каматној стопи утврђено је да она зависи од уговорених променљивих, односно променљивих и фиксних елемената, с тим што су променљиви елементи они који се званично објављују (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.). Прецизира се да индекси и референтне стопе морају бити уговорени на јасан и разумљив начин и морају бити објективни и доступни, тако да их уговорне стране и институције које спроводе надзор могу проверити.

У периоду од марта 2015. године до августа 2022. године, једна од најзначајнијих референтних стопа за кориснике – EURIBOR била је негативна, што је ситуација до тада незабележена у историји. У тој ситуацији поставило се питање да ли се за ту (негативну) вредност умањује маржа и тако укупна каматна стопа чини нижом. Народна банка Србије заузела је став да се мора применити и негативна вредност референтне стопе, при чему треба имати на уму да уговорима у то време није била регулисана (неочекивана) ситуација негативне референтне каматне стопе. Такав супервизорски приступ је за велики број корисника кредита у том тренутку имао врло повољне непосредне последице, јер је значио *de facto* смањење марже банке и тиме укупне каматне стопе и висине рате кредита. Међутим, као питање од значаја за шире сагледавање стабилности финансијског система, остало је питање да ли је то с друге стране значило да су банке код одобравања нових кредита у укупну премију ризика укључиле и ризик негативне референтне камате стопе. Због тога је сада овим чланом изузетно дозвољено да се код уговора о кредитним услугама или уговора о лизингу уместо негативне вредности референтне стопе дозволи примена вредности нула (*zero floor reference rate*), под условом да давалац услуга у поступку пред Народном баном Србије (нпр. поступак за пријаву новог производа у складу с прописом којим се уређује управљање ризицима банке) докаже да таква уговорна клаузула може произвести јасне бенефите за кориснике.

На крају, прописано је да променљива каматна стопа код уговора о депозиту не може бити негативна, без обзира на збир референте стопе и марже, будући да би се у супротном дошло у ситуацију да банка наплаћује камату депоненту за држање и коришћење његовог депозита, што онда мења природу овог уговора.

Чланом 38. прописана је обавеза обавештавања корисника о новој висини каматне стопе, када је уговорена променљива каматна стопа. Најчешћи облик променљиве каматне стопе јесте онај где се та стопа састоји од фиксног елемента (марже) и референтне стопе као што су BELIBOR код динарских кредита и EURIBOR код кредита индексираних у еврима. У уговорима о кредиту и депозиту најчешће се користе ове стопе рочности 3 или 6 месеци и најчешће се усклађују тромесечно или шестомесечно. Поред кредита са искључиво променљивом каматном стопом, на тржишту се нуде и кредити (пре свега стамбени) са мешовитом каматном стопом, где је у првих неколико година

отплате стопа фиксна, а затим се примењује унапред договорена променљива стопа (фиксна маржа + референтна стопа). Измена референтне стопе, односно прелазак са фиксне на променљиву стопу, доводи до промене каматне стопе, те промене рате кредита и укупног износа који корисник треба да плати до краја отплате кредита. Зато је благовремено, јасно и прецизно обавештавање корисника о новој каматној стопи и износу рате кредита коју ће плаћати у наредном периоду (3, 6 месеци или дуже) кључно за остваривање начела одређености, односно одредивости новчане уговорне обавезе. У односу на обавештење из важећег закона, где је давалац услуга могао у складу са уговором да ово обавештење достави све до доспећа рате кредита обрачунате по новој стопи – чланом 38. овог предлога закона давалац услуга се обавезује да то обавештење мора искључиво да достави пре почетка примене нове каматне стопе, односно пре првог дана коришћења преосталог износа кредита по новој каматној стопи. У случају измене каматне стопе применом члана 12. овог закона, давалац услуга дужан је да корисника обавести о измени каматне стопе најмање 15 дана пре доспећа рате кредита по измењеној каматној стопи и да у том обавештењу наведе датум од када се измењена стопа примењује. Ставом 2. овог члана прецизирано је да обавештење о новој каматној стопи мора да садржи и информацију о новој вредности референтне стопе и о томе на који дан је од стране администратора стопе објављена та вредност. Поред наведеног, давалац услуга се обавезује да учини доступним корисницима план отплате, односно исплате све време током трајања уговора.

Чланом 39. регулисана је ситуација у којој евентуално престане обрачун, односно објављивање одређене референтне стопе на коју се упућује у уговору о финансијској услузи. Сведоци смо да након 31. децембра 2021. године више нису доступне LIBOR стопе у фунтама (GBP), еврима (EUR), швајцарским францима (CHF) и јапанским јенима (JPY), како је претходно и најавила Агенција за супервизију финансијских тржишта у Великој Британији (*Financial Conduct Authority – FCA*), која врши надзор и над администратором стопе LIBOR (*ICE Benchmark Administration*). Иако је одлуком Народне банке Србије из 2011. године забрањено индексирање кредита у страној валути осим у еврима (при чему се за кредите индексиране у еврима углавном користи EURIBOR), престанак објављивања стопе LIBOR имао је утицај на депозите који су уговорени у променљивој каматној стопи, па је Народна банка Србије морала да реагује препоруком од 20. јануара 2022. године о примени одређене заменске стопе. Иако је извршена одређена реформа начина обрачуна и објављивања стопе EURIBOR, при чему се не доводи у питање стабилност обрачуна и објављивања домаће стопе BELIBOR, предложеном законском одредбом утврђено је да се као заменска стопа примењује пре свега она која је одређена уговором. То би значило да би даваоци услуга требало да у уговору предвиде заменску, односно резервну стопу, за случај неких ванредних околности које би могле угрозити постојање ових стопа. Пошто даваоци услуга то у пракси не чине, а каматна стопа је обавезни и битни елемент уговора о кредиту, депозиту и финансијском лизингу – прописано је да Народна банка Србије може да у таквим околностима одреди врсту референтне стопе или индекса који би се користили за утврђивање висине променљиве каматне стопе.

Чланом 40. дефинисано је да Народна банка Србије може објавити на својој интернет презентацији референтну стопу просечног трошка финансирања банкарског сектора Републике Србије која се може уговорити као променљиви елемент променљиве номиналне каматне стопе, при чему Народна банка Србије може и ближе уредити начин обрачуна и објављивања те референтне стопе. Могућност Народне банке Србије да ближе уреди

методологију обрачуна и објављивања референтне каматне стопе доприноси транспарентности и извесности на тржишту финансијских услуга.

Пето поглавље предвиђа бројна посебна права корисника финансијских услуга, као што су: право на олакшице у случају проблема у отплати, право на замену испуњења у случају проблема у отплати стамбеног кредита (пренос права својине на банку као измирење дуга), права корисника у вези с превременом отплатом кредита и уступањем потраживања и право на примену истог типа курса.

У члану 41. предвиђена су посебна права корисника у вези са уговором о револвинг кредиту, где се између осталих сврставају и уговор о дозвољеном прекорачењу рачуна и уговор о кредитној картици. Тако је предвиђено да корисник може на уобичајени начин, без накнаде и у сваком моменту, осим ако је уговорен отказни рок који не може бити дужи од месец дана – да откаже уговор о револвинг кредиту, док давалац кредита, ако је то уговорено, може отказати уговор о револвинг кредиту тако што ће корисника о отказу обавестити у писаној форми најкасније два месеца раније. У складу с наведеним роком, корисник има довољно времена да потражи алтернативе на тржишту кредитних услуга. Када банка иницира отказ уговора, отказни рок је дупло дужи него када то учини корисник. Могућност укидања права корисника на повлачење средстава предвиђена је само ако је то уговорено, и то из оправданих разлога, при чему је давалац кредита дужан да обавести корисника о разлозима ускраћивања одмах или у року од наредна три дана.

Чланом 42. ст. 1. и 2. прописана је обавеза даваоца кредитних услуга и лизинга да у року од 15 дана од дана евидентирања доцње у кредитном регистру обавести корисника о томе, те да наведе податке о дугу у вези с којим је доцња евидентирана. Додатно, давалац је дужан да кориснику објасни последице које за њега могу произаћи због евидентирања доцње у Кредитном бироу (утицај на кредитну способност корисника). На тај начин се корисници у врло кратком року обавештавају о дуговањима која улазе у њихову кредитну историју, те могу да реагују како би избегли не само негативне материјалне ефекте у виду затезне камате, судских и трошкова извршења, већ и последице по њихову кредитну способност. Ставом 3. овог члана регулисано је обавештавање код уговора о дозвољеном прекорачењу рачуна, те је одређено да је давалац кредита дужан да најмање једанпут месечно, без накнаде и у писаној форми, кориснику достави обавештење, односно извод о свим променама на његовом рачуну, а дужан је да то обавештење достави без одлагања на захтев корисника, уз право да наплати примерену накнаду. Истовремено, прецизирано је који су подаци обавезно садржани у овом обавештењу.

Ставом 5. овог члана дефинисана је обавеза банке да одмах и без одлагања обавести корисника ако је његов рачун задужен за износ који је довео до коришћења недозвољеног прекорачења, те је прецизирано које податке је банка том приликом у обавези да достави кориснику. Истовремено, предвиђен је и подстрек за кориснике да без одлагања измире дуг по основу недозвољеног прекорачења, па је тако дефинисано да ако корисник измири овај дуг у року од пет дана од дана када уђе у недозвољено прекорачење, банка му неће наплатити камату на то прекорачење нити било коју другу накнаду. Такође, став 8. овог члана регулише и одређене ситуације коришћења недозвољеног прекорачења рачуна, па тако предвиђа да у случају да корисник редовно користи недозвољено прекорачење рачуна, банка је у обавези да му понуди неку другу врсту кредитне услуге или пружање саветодавних услуга. Наведено правило изражава потребу за додатном заштитом корисника који често користе недозвољено прекорачење по рачуну.

Члан 43. дефинише обавезу даваоца дозвољеног или недозвољеног прекорачења да корисника обавести најмање месец дана унапред о својој одлуци о смањењу износа тих прекорачења или о раскиду уговора о дозвољеном прекорачењу, односно престанку недозвољеног прекорачења. Наведени рок служи да омогући кориснику да избегне нагле промене финансијских навика. Истовремено, давалац услуга дужан је да у том случају, а пре покретања извршног поступка и без додатних трошкова, кориснику понуди могућност отплате износа дуговања у 12 једнаких месечних рата, уз примену номиналне каматне стопе из уговора о дозвољеном прекорачењу, односно оне стопе која се примењује на недозвољено прекорачење. На овај начин корисницима је омогућено да овај дуг отплате у ратама, уместо да га одмах измире у целости или да се дуг принудно наплати у извршном поступку.

Чланом 44. предвиђене су одређене олакшице које давалац кредита треба да понуди кориснику који има проблеме у отплати, али за којег се оцени да је способан да редовно измирује дуг уз примену одређених олакшица. С тим у вези, предвиђено је да, ако наступе околности које корисника доводе у тешко имовинско стање, односно друге битне околности на које корисник не може да утиче, давалац кредита мора применити разумне мере којима ће кориснику олакшати отплату дугованог износа пре покретања извршног поступка, при чему ће се посебно узети у обзир личне околности корисника. Као пример разумних мера наведени су продужење рока отплате, промена врсте уговора, одложено плаћање камате, смањење каматне стопе, застој у отплати, делимични опрост дуга, конверзија валута итд. Предузимајући разумне мере у циљу олакшања отплате дуга, давалац кредита покушава да корисника одржи у редовној отплати, што је и у његовом интересу, као и у интересу корисника. Ове олакшице се у упоредном праву описно називају „*период за предах“* (енг. *breathing period*), при чему се најчешће користе мере као што су мораторијум, рефинансирање дуга по нижој камати, смањење каматне стопе и делимични опрост. Циљ ових олакшица јесте да се дужнику обезбеди довољно времена да боље организује своје финансије, да потражи помоћ у отплати дуга и да озбиљно схвати ситуацију у циљу спречавања извршног поступка. Прописано је да давалац услуга није дужан да приликом примене ових олакшица спроводи процену кредитне способности, у складу са овим законом, с тим да се тиме не дира у обавезе процене кредитне способности које давалац кредита може да има у складу с другим прописима. Истовремено, дефинисани су и случајеви у којима давалац кредита није дужан да примењује олакшице – нпр. у случају када је давалац кредита већ применио мере, након чега је дужник поново запао у доцњу или ситуација у којој корисник не одговори на понуду даваоца у разумном року који му давалац кредита остави, при чему је минимални рок десет дана.

Ставом 6. је регулисана ситуација у којој давалац кредита који је истовремено и пружалац платних услуга (корисник – дужник редовне приходе остварује преко рачуна код тог даваоца) раскине уговор о кредиту с корисником, односно прогласи доспелим целокупан дуг по кредиту. Изричито је прописано да у тој ситуацији давалац кредита нема право да самостално, без спровођења извршног поступка, спроводи наплату с рачуна корисника, чак и када би такво право даваоца било уговорено. Наиме, чланом 67. став 1 тачка 2) Закона о платним услугама („Службени гласник РС“, бр. 139/2014, 44/2018 и 64/2024) прописано је да пружалац платних услуга (давалац услуга у смислу овог предлога закона) може задужити платни рачун корисника без његовог платног налога, између осталог, ради наплате доспелих потраживања по основу кредита или других доспелих потраживања, ако је такав начин наплате уговорен. Та одредба је у пракси доводила до тога да банке у случају раскида уговора не спроводе извршни поступак (што је у неким случајевима било и у

интересу корисника, јер су избегнути трошкови принудног извршења), већ саме наплаћују потраживање с рачуна, због чега су права корисника била угрожена, у смислу да се није нужно примењивало право на тзв. егзистенцијални минимум, односно ограничења извршења на заради/пензији предвиђена законом којим је уређено извршење. Због тога се овим ставом прецизира начин коришћења поменуте одредбе Закона о платним услугама у случају финансијских услуга, и то тако да се члан 67. став 1. тачка 2) тог закона може користити само док банка уговор не раскине и прогласи целокупно потраживање доспелим, након чега банка може да користи средства обезбеђења ради принудне наплате дуга.

Ставом 8. овог члана кориснику је дата могућност да дуг по кредиту измири заменом испуњења, односно преносом права својине на покретној ствари која је коришћена као средство обезбеђења или преносом прихода од продаје те ствари.

На крају, дато је овлашћење Народној банци Србије да подзаконским актом ближе пропише услове, критеријуме и начин примене ових олакшица.

Члан 45. уводи правило по којем корисник који има тешкоће у отплати стамбеног кредита који је обезбеђен хипотеком свој дуг према банци може измирити тако што ће у року од најмање два месеца сам продати некретнину и из продајне цене измирити дуг према банци (а остатак задржати) или може пренети право својине на хипотекованој непокретности на банку, чиме ће се дуг по стамбеном кредиту сматрати измиреним у целости. Чланом 28. став 5. Директиве 2014/17 прописано је да у случају да постигнута продајна цена утиче на износ који корисник дугује – државе чланице *морају да имају поступке и мере које ће омогућити постизање најбоље цене за некретнину која се продаје*, док је ставом 4. тог члана прописано да државе не треба да спречавају уговорне стране код уговора о кредиту да уговоре да је пренос права својине на средству обезбеђења или прихода од његове продаје довољан за отплату кредита.

Међутим, у судском и вансудском поступку продаје непокретности, некретнине заложене за стамбени кредит често се продају по цени знатно испод тржишне. Таква продајна цена некада није довољна да покрије преостали износ дуга корисника, па он остаје без некретнине, а и даље дугује банци. Овим чланом предвиђа се решење које ће подстаћи банку, односно корисника да сами, ван извршног поступка продају заложену некретнину по цени која је веома близу тржишној. Наиме, за разлику од продаје некретнине у извршном поступку, када корисник сам продаје некретнину он има значајан подстицај да је прода по највишој могућој цени, јер ће сав износ који преостане након измирења дуга задржати он. Поред тога, избегавају се трошкови извршног поступка које такође сноси дужник. Осим тога, потенцијални купци ће пре купити некретнину директно од корисника, него у поступку извршења.

Друго решење представља измирење дуга по кредиту преносом права својине (замена испуњења). Да би се ова могућност применила неопходно је да заложена некретнина на тржишту вреди најмање 5% више од износа дуга. Такође, неопходно је да је корисник кредита једини власник те некретнине, као и да на њој не постоје други терети, односно права трећих лица, која на било који начин ограничавају право својине банке. Ако је некретнина стечена у току трајања брачне заједнице а супружници су солидарни дужници по кредиту или је један од супружника јемац – за пренос права својине неопходна је сагласност оба супружника. Исто важи и ако постоји више корисника кредита (неопходна је сагласност свих корисника).

Банка на овај начин стиче право својине на некретнини и истовремено престаје њено потраживање према кориснику по основу стамбеног кредита.

Банка затим има подстицај да слободно на тржишту прода некретнину по што већој цени, како би из те цене наплатила своје потраживање.

Дакле, оба ова механизма обезбеђују оно што је предвиђено као обавеза Директивом 2014/17 – да се постигне што је могуће већа цена некретнине која је коришћена као средство обезбеђења стамбеног, односно хипотекарног кредита.

Додатно, оба ова решења као алтернатива извршном поступку подстичу решење спорног односа на темељу уговорног права и принципу *bona fides*, при чему се избегавају трошкови извршног поступка и смањују укупни административни трошкови.

У складу с разумном претпоставком да олакшице у отплати дуга не треба да проузрокују додатне трошкове и тако умањују ефекте тих олакшица, предвиђен је став у којем се наводи да пренос права својине представља замену испуњења у смислу закона којим су уређени облигациони односи, те да се такав пренос не сматра преносом уз накнаду у смислу закона којим се уређује порез на имовину. Другим речима, том одредбом се предвиђа да у случају преноса права својине на банку у смислу овог члана не настаје пореска обавеза по основу пореза на пренос апсолутних права.

Истовремено, банци је обезбеђен сигуран начин наплате потраживања из стамбеног кредита. Без обзира на обавезу да кориснику да могућност самосталне продаје, за случај да корисник не поступи по закону, односно да одбије предлог банке, њој и даље стоји на располагању покретање вансудског поступка намирења, односно извршног поступка ради намирења свог потраживања. Додатно, да би се спречила злоупотреба, предвиђено је да се, ако корисник искористи опцију продаје некретнине, купопродајна цена мора уплатити на рачун банке повериоца. Наглашено је да је ништава одредба уговора о купопродаји којом је предвиђено да се купопродајна цена не преноси на рачун банке која је хипотекарни поверилац.

Како би се омогућило да се ови механизми примењују што је могуће пре, предвиђено је да се одредбе овог члана примењују од 1. јануара 2025. године, као и ограничења каматних стопа.

Имајући у виду да се може јавити потреба за ближим уређењем начина примене овог члана, дато је овлашћење Народној банци Србије да у ту сврху може донети одговарајући подзаконски акт.

Чланом 46. регулисана је примена курса замене валута при исплати и отплати кредита, лизинга и депозита. Важећим законом прописано је да постоји обавеза примене средњег курса при одобравању и исплати кредита, као и при обрачуну рата кредита и његовој отплати. Међутим, ово правило примењује се само на кредите који су закључени од 5. децембра 2011. године, па тим правилом нису били обухваћени сви кредити који су у то време били у отплати, а закључени су у претходном периоду. Зато је изменама и допунама из 2014. године додата прелазна одредба којом је предвиђена примена истог типа курса, тј. да је банка дужна да при обрачуну и наплати рате кредита користи исти тип курса који је користили и при исплати кредита, како би се корисници заштитили од курсних разлика.

Чланом 47. предвиђа се примена истог метода обрачуна отплате кредита и исплате депозита ако се ради о обједињеним услугама.

Чланом 48. уређена је превремена отплата кредита. Предвиђено је опште правило по којем сваки корисник може у било ком тренутку да изврши превремену отплату кредита, у ком случају има право на умањење преосталог

укупног износа кредита који треба да отплати, за износ камате и свих других накнада, за преостали период трајања уговора. Прецизирано је да друге накнаде укључују све накнаде које банка наплаћује или је једнократно (за цео период трајања уговора) већ наплатила, тако да је у том случају банка дужна да, чак и ако су те накнаде већ наплаћене, изврши њихов сразмерни повраћај, односно за тај износ умањи преостали дуг. Додатно, предвиђено је да је, након што прими захтев корисника за превремену отплату, давалац кредита дужан да у писаној форми обавести корисника о свим последицама превремене отплате, односно о могућностима које му стоје на располагању. Такође, одређено је да је давалац кредита дужан да изврши превремену отплату у року од три радна дана од пријема захтева, с тим да се сматра да је превремена отплата извршена на дан када је поднет захтев, како би се избегао обрачун камате за период док давалац не поступи по том захтеву. Предвиђено је да је давалац кредита овлашћен да предвиди накнаду за превремену отплату ако је уговорена фиксна каматна стопа, и то за период за који се врши превремена отплата, док та могућност постоји и у случају променљиве стопе код уговора чији је предмет куповина непокретности. Ова накнада је ограничена до висине штете коју давалац кредита трпи због превремене отплате (камата коју неће наплатити), с тим да се та штета одређује тако што се пореде каматна стопа из уговора и каматна стопа на тржишту по којој у тренутку превремене отплате давалац кредита може да пласира средства која му корисник враћа кроз превремену отплату. Ипак, та накнада ни у ком случају не може бити већа од 1% ако је преостали, првобитни рок отплате дужи од годину дана, односно од 0,5% ако је тај рок краћи од годину дана. Додатно, давалац кредита може наплатити ту накнаду под условом да је износ превремене отплате у периоду од дванаест месеци већи од 1.200.000 динара.

Прописани су и случајеви у којима се накнада за превремену отплату не може захтевати, односно уговорити, и то у случају кредитне картице, дозвољеног прекорачења и ако се отплата врши на основу закљученог уговора о осигурању чија је намена обезбеђивање отплате. На крају је предвиђено да се ове одредбе о превременој отплати сходно примењују на лизинг.

Чланом 49. дефинишу се правила која се односе на обавештење корисника који изврши све обавезе по уговору о финансијској услузи, па је тако прецизирано да је давалац услуга дужан да корисника у писаној форми обавести да је измирио све своје обавезе по том уговору, и то у року од 15 дана од дана измирења тих обавеза. Истовремено, овај члан уређује заштиту даваоца средства обезбеђења, и то након што корисник потпуно измири своје обавезе, те је предвиђено да корисник, односно давалац средства обезбеђења има право да, након потпуног измирења обавеза корисника према даваоцу услуга, преузме неискоришћена средства обезбеђења дата по том уговору.

Прописана су додатна правила о повраћају средстава обезбеђења у случају да је то средство меница. Наиме, бланко сопствена меница се најчешће користи као средство обезбеђења и у поседу банака постоји огроман број тако издатих меница. С тим у вези, потребно је било одредити рок у којем су корисници дужни да се определе да ли ће користити своје право да захтевају повраћај неискоришћене менице или банка може да их уништи уз сачињавање записника који ће садржати серијске бројеве уништених меничних бланкета. Додатно, оцењено је да је поступак амортизације менице који је осмишљен средином прошлог века неодговарајући за заштиту права корисника, односно даваоца тог средства обезбеђења (издаваоца менице). Зато је предвиђено да, у случају да не може да обезбеди повраћај менице, давалац услуга исплати издаваоцу трошкове меничног бланкета које је сносио, заједно за законском затезном каматом од дана измиривања обавеза по уговору у вези са којим је

меница издата, до дана накнаде тих трошкова од стране даваоца. Поред тога, изричито је прописано да корисник има право на накнаду стварне штете са законском затезном каматом ако меница која је издата у вези са обавезама које је корисник измирио према банци буде накнадно наплаћена (злоупотребљена).

Ако је средство обезбеђења хипотека уписана у корист даваоца кредита или покретна ствар над којом је успостављена залога уписом заложног права у одговарајући регистар, давалац кредита дужан је да одмах након отплате кредита предузме одговарајуће активности ради брисања хипотеке, односно заложног права из регистра. Прецизирано је да трошкове у вези с тим (нпр. трошкови овере брисовне дозволе коју издаје банка) сноси банка. Додатно, давалац услуга је дужан да корисника, односно даваоца средства обезбеђења обавести о предузетим активностима, као и о брисању заложног права, док ће у случају хипотеке корисник, односно давалац хипотеке бити обавештени од стране надлежног регистра (Републичког геодетског завода).

Будући да је чланом 53. Закона о хипотеци („Службени гласник РС“, бр. 115/2005, 60/2015, 63/2015 - одлука УС и 83/2015) предвиђена могућност располагања неисписаном хипотеком, последњим ставом овог члана изричито је наведено да корисник, односно давалац средства обезбеђења може пре отплате кредита да се изјасни да не жели испис хипотеке, како би је пренео на другог повериоца.

Чланом 50. регулисано је уступање потраживања давалаца кредита према корисницима, и то тако да се та потраживања могу уступити само другом даваоцу кредита, с тим да банка своја потраживања може уступити само другој банци, али не и другим даваоцима кредита, као што су платне институције или институције електронског новца. На овај начин корисници кредита не могу доћи у положај да уместо банке за повериоца имају неко друго лице које није под строгим регулаторним режимом под каквим су банке. Уступање потраживања притом не треба мешати са поверавањем наплате потраживања, што јесте дозвољено (ту се ради о дужницима који не отплаћују свој дуг редовно). Иначе, предвиђено је да се у случају уступања потраживања корисник о томе обавештава, те да према новом даваоцу кредита задржава сва права која има према уговору и закону, као и да не може бити у неповољнијем положају него што би био да потраживање није уступљено. Одређено је да се ове одредбе сходно примењују на лизинг.

Шесто поглавље уређује повезане уговоре о кредиту, односно оне уговоре о кредиту чија је намена јасно утврђена (наменски потрошачки кредити) и код којих постоји пословна сарадња између даваоца кредита и продавца, односно пружаоца одређене услуге. У оквиру овог поглавља регулише се и пракса обједињавања и везивања услуга.

Члан 51. садржи посебна правила која се односе на повезане уговоре о кредиту, и то пре свега када је реч о коришћењу права на одустанак. Наиме, у случају да корисник искористи своје право на одустанак од уговора о куповини робе, односно пружања услуге, неће га обавезивати ни повезани уговор о кредиту. У тој ситуацији, предвиђена је сарадња између продавца и даваоца кредита, где ће продавац о одустанку обавестити даваоца кредита у року од осам дана, а давалац кредита дужан је да отплаћени износ кредита (са каматом) који је корисник отплатио до момента одустанка од тог уговора врати кориснику најкасније у року од 30 дана од дана пријема обавештења о одустанку. У ставу 3. овог члана предвиђено је да, ако корисник закључи уговор о куповини робе, односно пружању одређене услуге а кредит му не буде одобрен – уговор о куповини робе, односно пружању услуге се раскида, уз

изузетак ако корисник одлучи да тај уговор остане на снази. Став 4. овог члана предвиђа сходну примену одредаба тог члана на уговор о лизингу.

Чл. 52. до 54. први пут се уређује унакрсна продаја финансијских услуга у виду обједињавања (енг. *bundling*) и везивања (енг. *tying*) услуга. Како је и предвиђено дефиницијом у члану 2. закона, пракса обједињавања услуга означава нуђење и продају две или више услуге обједињено, с тим да корисник има могућност да их набави и одвојено. Укупна цена тако обједињених услуга обично је нижа од цене тих услуга када се користе, тј. набављају одвојено. У сваком случају, корисник увек има право да захтева да користи само неку од спојених услуга, односно да ту услугу набави одвојено. Под тим условима, пракса обједињавања услуга је дозвољена.

С друге стране, пракса везивања услуга подразумева да се кредит условљава коришћењем неке друге услуге заједно с кредитом и таква је пракса забрањена, осим у случају да се за кредит везује текући рачун који се користи ради измирења обавеза по том кредиту, односно ради прикупљања средстава у циљу измирења обавеза или као додатно средство обезбеђења. Ради се, заправо, о обавези отварања платног рачуна код банке која одобрава кредит и депоновања редовних прихода на тај рачун (зарада, пензија, накнада зараде и сл.). Ипак, ст. 4. и 5. овог члана прописано је да се код захтева за пренос зараде мора водити рачуна о сразмерности (месечног) износа (дела) те зараде и износа (месечне) обавезе по кредиту. Наиме, не може се одобравање кредита условљавати преносом целе зараде, не водећи рачуна о износу (рате) кредита, и односу рате кредита и зараде.

Чланом 53. регулисана је ситуација у којој давалац кредита захтева полису осигурања, и то изричитом обавезом тог даваоца да прихвати полису било ког друштва за осигурање ако она пружа исти ниво јемства, односно покрића, као и обавезом даваоца да при захтевању одређене полисе води рачуна о пропорционалности између износа кредита и захтеване полисе (премија и осигурана сума).

Чланом 54. прописан је још један изузетак од забране везивања услуга, и то под условом да банка у поступку пред Народном банком Србије успе да покаже, односно ако учини извесним да везивање производа или категорија производа за ове уговоре у конкретном случају доводи до јасне користи за кориснике, узимајући притом у обзир доступност и цене релевантних производа који се нуде на тржишту. Прописано је да Народна банка Србије може уредити овај поступак.

У седмом поглављу садржане су одредбе којима се први пут регулише пружање саветодавних услуга од стране банака.

Чланом 55. дефинисано је да банке пружају саветодавне услуге у погледу банкарских услуга, а да давалац услуга који није банка не може пружати саветодавне услуге. Наведено решење је усвојено пошто је оцењено да код банака, услед примене прилично строгих регулаторних захтева, те адекватних стандарда корпоративног управљања, постоји најмања вероватноћа да би приликом пружања саветодавних услуга могло доћи до потенцијалних злоупотреба. Код пружања саветодавних услуга, Директива 2023/2225 оставља могућност државама чланицама да забране употребу појма „савет“ и „саветник“, те да под одређеним условима употребљавају израз „независан савет“ и „независан саветник“. У закону је усвојено решење по којем се банкама не забрањује употреба појма „савет“ нити „саветник“, при чему је забрањена употреба израза „независан“, али се код пружања саветодавних услуга банка ограничава искључиво на пружање ових услуга у односу на финансијске услуге које она пружа.

Ставом 3. овог члана предвиђена је обавеза банке да корисника обавести да ли у вези са услугом коју тај корисник захтева та банка може пружити саветодавне услуге или их је већ пружила. Пре пружања саветодавних услуга или закључења уговора о пружању саветодавних услуга, банка мора обавестити корисника да се њена препорука темељи искључиво на понуди производа и услуга које нуди та банка, а кориснику се мора пружити и податак о висини накнаде коју је дужан да плати за пружање саветодавних услуга ако се таква накнада уопште наплаћује, односно метод који се користи за њено израчунавање.

Чланом 56. дефинишу се додатне обавезе банке приликом пружања саветодавних услуга: да прикупи потребне информације о финансијској ситуацији корисника и његовим потребама; да на основу овако прикупљених информација процени финансијску ситуацију и потребе корисника; да размотри довољно велики број услуга из своје понуде који су исте врсте и карактеристика као услуга за коју је корисник заинтересован и на основу тога препоручи једну или више услуга; да поступа у најбољем интересу корисника, као и да кориснику у писаној форми уручи доказ о пруженој препоруци коју је корисник одабрао и која је назначена у уговору о пружању саветодавних услуга.

Осмо поглавље (**члан 57**) регулише уговоре о финансијским услугама у ситуацијама када се ови уговори закључују путем средстава комуникације на даљину, услед чега је за ове уговоре потребно предвидети нека специфична правила. Важећим Законом о заштити корисника финансијских услуга код уговарања на даљину („Службени гласник РС“, бр. 44/2018) имплементирана је Директива 2002/65/ЕЗ Европског парламента и Савета од 23. септембра 2002. године о оглашавању на даљину финансијских услуга, којом се допуњују директиве 90/619/ЕЗ, 97/7//ЕЗ и 98/27/ЕЗ. Међутим, у међувремену је донета нова директива која регулише ову област – Директива (ЕУ) 2023/2673 Европског парламента и Савета од 22. новембра 2023. године, па је сврха овог члана да се њиме имплементира неколико кључних новина које нису садржане у Закону о заштити корисника финансијских услуга код уговарања на даљину.

С тим у вези, најпре је изричито прописано да се сва права која су корисницима гарантована овим законом, примењују и на кориснике услуга које су уговорене или се пружају на даљину, односно да се на уговоре на даљину примењује и овај закон и Закон о заштити корисника финансијских услуга код уговарања на даљину, што је у складу и са чланом 3. тог закона, који упућује на закон о заштити корисника финансијских услуга и његову сходну примену. Даље, уведен је стандард тзв. људске интервенције, којим се кориснику гарантује да у сваком тренутку може да добије асистенцију лица које је ангажовано, односно запослено код даваоца услуга. Поједини аспекти дигиталних технологија могу деловати збуњујуће на поједине кориснике који нису навикли на њихову употребу. Осим тога, даваоци услуга ради смањења трошкова и аутоматизације обраде захтева и одговора на питања често доводе кориснике у ситуацију у којој дигиталне технологије не могу да реше њихов проблем. Зато је неопходно корисницима гарантовати контакт са запосленима банке, ако и поред коришћења различитих дигиталних канала комуникације не успеју да добију одређене одговоре. Овим чланом је повећана максимална вредност уговора о финансијској услузи који се може закључити у електронском облику и потписати путем два елемента аутентификације. Тако је прописано да се уговор на даљину може закључити коришћењем двофакторске аутентификације до износа 1.200.000 динара, а уговор о депозиту до износа 2.400.000 динара. Разлог за овакво разликовање је у томе што је уговор о депозиту мање ризичан, с обзиром на то да се новац депонује, односно да за корисника не ствара финансијску обавезу, већ права. На овај начин је дат

додатни подстицај даваоцима кредита у правцу дигитализације њихових услуга и побољшања корисничког искуства. Истовремено, банке и корисници су подстакнути да још у већој мери користе двофакторску аутентификацију као свеприсутну технику провере идентитета корисника на коју се ослања све више дигиталних услуга у различитим аспектима интернет пословања, чак и ван банкарства.

Деветим поглављем, односно **чланом 58,** регулисани су институти неправичних уговорних одредаба и непоштене пословне праксе. Овим чланом је дато овлашћење Народној банци Србије да може да утврђује да ли давалац услуга уговара, односно примењује неправичне уговорне одредбе, односно да ли обавља непоштену пословну праксу. Иако је упоредно посматрано у земљама ЕУ овлашћење утврђивања неправичних одредаба у потрошачким уговорима, као и непоштене праксе, резервисано искључиво за судове, у пракси се показало да овакво овлашћење даје супервизору давалаца финансијских услуга веома ефикасан алат у заштити колективних интереса корисника тих услуга.

Ови институти примарно су уређени Законом о заштити потрошача, на који се и упућује у погледу дефиниције непоштене пословне праксе, као и у погледу тзв. сиве и црне листе неправичних уговорних одредаба (одредбе за које се сматра, односно претпоставља да су неправичне). Међутим, Закон о заштити потрошача – за разлику од Директиве о неправичним уговорним одредбама (93/13/ЕЕЗ) од 5. априла 1993. године, из које је преузет овај институт – не садржи изузетак у погледу могућности процене правичности цене и предмета уговора, што је у случају финансијских услуга оцењено као неадекватно решење. Такође, за разлику од поменуте директиве, тај закон није прецизирао да се процена правичности врши искључиво за одредбе о којима се није појединачно преговарало. Зато је институт неправичних одредаба у уговорима између давалаца услуга и корисника овим чланом посебно уређен. Још једна битна разлика у погледу неправичних уговорних одредаба у односу на Закон о заштити потрошача прописана је ставом 10. овог члана, којим је предвиђено да неправична уговорна одредба престаје да производи дејство (да се примењује) даном њеног утврђивања. То је у потпуности адекватно решење у ситуацији када неправичност утврђује Народна банка Србије, будући да утврђивање ништавости неке одредбе треба да остане у искључивој надлежности суда. С тим у вези, у ставу 12. је изричито прописано да се овим чланом не дира у право суда да као последицу неправичности уговорне одредбе утврди ништавост, имајући у виду да је Суд правде ЕУ заузео јасан став да утврђивање неправичности једне уговорне одредбе у смислу правилне примене Директиве 93/13 треба да води њеном искључењу из уговора као да никада није ни постојала (*ex tunc*). Ипак, поред тога, Народној банци Србије је изузетно дата могућност да и она својим супервизорским актом поништи неправичну уговорну одредбу, од дана уговарања, под условом да између почетка године када је поменутим актом утврђена неправичност и дана уговарања није прошло више од три године, а ако је протекао дужи период – укидају се правне последице које је та одредба произвела три године уназад. Ово решење је узроковано тиме што, за разлику од упоредне судске праксе, домаћи судови нису имали разумевања за потребу одређивања максимално дозвољеног периода (у упоредној судској пракси: *limitation period*) између тренутка када је закључен неки уговор и када се може тражити утврђивање ништавости тог уговора или неке његове одредбе. Због тога се долазило у ситуацију да се утврђује ништавост (одредбе) уговора који су на снази десет и више година или су претходно престали испуњењем.

У погледу поступка којим се утврђује да ли постоји непоштена пословна пракса, односно да ли су уговорене неправичне одредбе, упућено је на законе којим се уређује пословање давалаца услуга (Закон о банкама, Закон о финансијском лизингу, Закон о платним услугама). Ако утврди да је давалац услуга обављао непоштену пословну праксу или уговарао неправичне одредбе, Народна банка Србије је овлашћена да наложи забрану обављања такве праксе, односно уговарање и примену тих одредаба и уз то, у складу с поменутим законима који уређују пословање давалаца услуга, може им изрећи новчану казну.

Десето поглавље односи се на остваривање заштите права и интереса корисника кроз приговор, притужбу и посредовање, као и путем мера за отклањање неправилности које предузима Народна банка Србије.

Чланом 59. регулисано је право на приговор даваоцу услуга. Тако је одређено да корисник који сматра да се давалац услуга не придржава прописа, општих услова пословања или уговора – у сваком тренутку може да поднесе приговор. Субјективни рок за подношење приговора је шест месеци од дана сазнања за повреду, односно од дана сазнања за чињенице и околности које по мишљењу корисника представљају повреду прописаних или уговорених обавеза банке. Објективни рок је три године од дана када су се десиле околности које представљају потенцијалну повреду права корисника. Исто право на приговор има и давалац средства обезбеђења. Прописано је да је давалац услуга дужан да кориснику достави јасан, разумљив и потпун одговор у року од 15 дана од дана пријема приговора, с тим да се у одређеним случајевима, када одговор на приговор не зависи од воље даваоца услуга, тај рок може продужити на 30 дана, уз обавештење корисника о том продужењу у првобитно прописаном року.

Прописана је обавеза даваоца услуга да, поред пословних просторија и интернет странице, корисницима омогући подношење приговора и у оквиру електронских услуга. Пратећи развој електронских услуга, очекивано је да ће корисници долазити до сазнања о праву на приговор и остваривати га у оквиру тих електронских сервиса.

Прописано је да Народна банка Србије ближе уређује поступак по приговору корисника.

Чланом 60. регулисано је право корисника на притужбу Народној банци Србије. Притужба се може поднети под условом да претходно није покренут, односно вођен судски поступак, и то у року од шест месеци од пријема одговора на приговор, односно истека рока за достављање тог одговора. Из овог јасно произлази да се притужба може поднети тек након што је претходно поднет приговор даваоцу услуга. С тим у вези, ако се притужба која се Народној банци Србије поднесе без претходног подношења приговора даваоцу услуга – сматра се преурањеном и она се не разматра, већ се корисник обавештава да најпре мора да се обрати даваоцу услуга. Поред наведеног, притужба се сматра неуредном и не разматра се у следећим случајевима: ако је истекао рок за подношење приговора даваоцу услуга; ако је предмет притужбе спорно питање у вези с којим је покренут или се водио судски поступак; ако се притужбом захтева да у односу на банку Народна банка Србије принудно спроведе неку одлуку суда или другог надлежног органа; ако постоји очигледна несразмера између вредности предмета притужбе и трошкова решавања те притужбе који настају за Народну банку Србије; ако из садржине притужбе јасно произлази да њен циљ није заштита права корисника који је поднео притужбу, односно ако корисник злоупотребљава право на притужбу, нарочито због тога што притужба има неразумну, неозбиљну или увредљиву садржину; ако је ради

утврђивања чињеничног стања и разматрања притужбе неопходно извести доказе које Народна банка Србије не изводи, као што је саслушање странака, сведока, вештачење, увиђај и сл.; ако из чињеничног стања, а по процени Народне банке Србије, произлази да постоје основи сумње да се ради о преварном поступању корисника; када се ради о поновљеној притужби, односно притужби која садржи исте наводе и/или захтеве као и притужба истог корисника по којој се већ поступало.

У вези са извођењем доказа, односно утврђивањем чињеничног стања предвиђено је да Народна банка Србије поступак по притужби спроводи на основу документације у писаној форми коју доставе корисник и банка, те да не изводи доказе својствене парничном поступку (саслушање, вештачење и сл.). Ипак, изузетно, код сложенијих предмета, односно када постоји већи број притужби са сличним чињеничним стањем – дозвољено је да се одржи квази-усмена расправа са даваоцем услуга, тачније да се организују разговори с представницима даваоца услуга ради бржег и потпунијег утврђивања чињеничног стања. Наведено решење је практично врло значајно код предмета код којих би без детаљног усменог излагања било несразмерно тешко утврдити чињенично стање ради даљег поступања по притужби.

Прописано је да по захтеву Народне банке Србије банка доставља изјашњење на притужбу у року који је одређен у том захтеву, с тим да тај рок не може бити дужи од 15 дана, а прописана је и могућност изрицања новчане казне ако се то изјашњење не достави у предвиђеном року или ако је то изјашњење непотпуно, односно ако не садржи захтевану документацију (доказе).

Додатно, прописана је могућност да се захтева допуна притужбе од корисника, имајући у виду да корисници понекад подносе непотпуне, односно неуредне притужбе, те да се у притужби не изјасне у погледу одређених, некада кључних, околности у вези са спорним односом који имају са даваоцем услуга.

Рок за решавање притужбе је три месеца, с тим да се код сложенијих предмета тај рок може продужити за додатних шест месеци. Овде треба рећи да је и у важећем закону прописан исти рок, али да је просечан рок решавања притужбе у Народној банци Србије око месец дана. Када је реч о продужењу рока, тај инструмент се углавном користи када се ради о системским неправилностима, односно када Народна банка Србије спроводи супервизорске активности којим је обухваћен већи број корисника, што захтева додатно време. Ипак, и тада се прописани законски рокови поштују.

Иначе, важећим законом је прописано да се обавештење о налазу по притужби доставља кориснику, али не и банци. На тај начин, ако је притужба неоснована, банка остаје ускраћена за разлоге те неоснованости, који често не одговарају разлозима које је банка навела у одговору на приговор. Банка тако нема могућност да се упозна с мишљењем Народне банке Србије о спорном питању, што може бити значајно за унапређење њене праксе. Зато је сада овим чланом предвиђено да Народна банка Србије може увек, по сопственој оцени, да обавештење о налазу достави и банци.

На крају, ако сматра да спорни однос који није решен у поступку по притужби ипак може бити решен кроз поступак посредовања, Народна банка Србије у обавештењу о налазу по притужби упознаје корисника с могућношћу да предложи посредовање.

Последњим ставом је дато овлашћење Народној банци Србије да може подзаконским актом ближе уредити поступак по притужби.

Чланом 61. регулисан је поступак посредовања пред Народном банком Србије. Овом одредбом се предвиђа активније учешће Народне банке Србије, односно њених запослених у поступку посредовања. Уместо да, како је иначе предвиђено општим законом о посредовању у решавању спорова, медијатор само подстиче стране да се договоре, овом одредбом се медијаторима из Народне банке Србије даје право да изнесу свој став (односно став Народне банке Србије) у вези са спорним питањем, као и да предложе правично решење, односно споразум. Одређено је да су посредници лица запослена у Народној банци Србије које овлашћењем одреди гувернер. У пракси ће то бити, као и до сада, запослени који раде у организационој јединици Народне банке Србије која поступа по притужбама корисника. Као и до сада, поступак посредовања је бесплатан и одржава се у просторијама Народне банке Србије, с тим да се може спровести и на даљину, коришћењем савремених средстава електронске комуникације. Споразум који се постигне у овом поступку сачињава се у писаној форми и има снагу извршне исправе, ако садржи клаузулу извршности, при чему није потребно да га оверава јавни бележник, чиме се спречава настанак непотребних трошкова у овом иначе потпуно бесплатном поступку. Осим тога, Народна банка Србије има такав ауторитет да је ризик од неизвршења споразума од стране даваоца минималан, а уз то има много ефикасније механизме од принудног извршења да обезбеди да давалац услуга спроведе споразум. Иначе, поступак се може покренути и пре и након подношења притужбе, као и након окончања поступка по притужби. Ако се поступак води након подношења притужбе, а поступак по притужби није окончан, застаће се са решавањем притужбе до окончања поступка посредовања.

Чланом 62. регулисане су мере које Народна банка Србије предузима према даваоцу услуга (банка, давалац лизинга, платна институција, институција електронског новца) ако се у поступку по притужби утврди да се тај давалац није придржавао овог закона, другог закона или прописа којим су регулисане финансијске услуге (нпр. Закон о платним услугама, Закон о облигационим односима, подзаконски пропис којим је уређено оглашавање финансијских услуга, подзаконски пропис којим је уређена провера и потврда корисничког идентитета итд.), општих услова пословања и обавеза из уговора. Ако утврди неправилности, односно кршење ових прописа, аката, односно уговора, Народна банка Србије сачињава и доставља даваоцу услуга на изјашњење налаз, на који се тај давалац може изјаснити у року који не може бити дужи од 15 дана. Ако оцени да су примедбе даваоца услуга на налаз неосноване, односно да не мењају утврђено чињенично стање или правну квалификацију дату у налазу, Народна банка Србије доноси решење којим том даваоцу налаже отклањање неправилности и уз то изриче новчану казну ако се ради о неправилностима у вези с применом овог закона, док у случају других закона, као што је то Закон о платним услугама, изриче новчану казну ако је утврђена неправилност санкционисана тим законом. Ако давалац услуга у року одређеном решењем не отклони неправилност, односно не предузме мере које су наложене тим решењем – Народна банка Србије изриче максималну казну која је прописана овим законом, односно Законом о платним услугама.

У одређеним случајевима потребно је да Народна банка Србије делује одмах и решењем наложи отклањање неправилности, без претходног достављања налаза даваоцу услуга. То су ситуације када је ради правовременог отклањања неправилности неопходно даваоцу услуга одмах, односно у веома кратком року дати такав налог или је давалац услуга, да је поступао с пажњом доброг стручњака, могао сам да отклони неправилност у току поступка али то није учинио, при чему је у току поступка по притужби

даваоцу услуга претходно већ пружена прилика да се изјасни о свим чињеницама значајним за одлучивање.

С друге стране, ако је уз изјашњење на налаз давалац доставио доказ да је већ отклонио све неправилности утврђене у налазу, Народна банка Србије може – узимајући у обзир да ли се ради о потенцијалној системској неправилности, као и ценећи раније поступање тог даваоца, тежину утврђених неправилности, показану спремност даваоца услуга да их отклони и друге битне околности под којима су те неправилности учињене – да обустави поступак и не изрекне новчану казну даваоцу услуга.

Прописано је да тужба против решења Народне банке Србије не одлаже његово извршење, као и да оно има снагу извршне исправе.

Против решења које је донето у овом поступку може се водити управни спор ограничене јурисдикције.

Чланом 63. превиђена је додатна могућност за отклањање неправилности које су утврђене у поступку по притужби. Ради се о мање значајним, појединачним и несистемским неправилностима даваоца услуга, а у интересу је корисника да се та неправилност отклони у што краћем року. У таквим случајевима, Народна банка Србије може, уместо мера из члана 62. овог закона, да даваоцу услуга упути обавештење којим му налаже да отклони одређену неправилност и у којем му указује да ће ако не поступи у складу са тим обавештењем, Народна банка Србије донети решење. Ако давалац поступи у складу са захтевом Народне банке Србије из обавештења, Народна банка Србије обуставља поступак, односно не предузима мере из члана 62. овог закона.

Чланом 64. прописано је да поступак по притужби и овлашћења која Народна банка Србије има у том поступку не доводе у питање њена овлашћења да спроводи контролни поступак над даваоцима услуга у складу са законом којим је уређен њихов надзор, те да тим даваоцима изриче мере прописане тим посебним законима (нпр. Закон о банкама, Закон о платним услугама и Закон о финансијском лизингу). Осим тога, изричито се наводи да управо поступак по притужби може бити извор сазнања за отпочињање контролних поступака уређених тим законима.

Чланом 65. предвиђено је да се на сајту Народне банке Србије објављује списак давалаца услуга према којима је предузета нека од мера из чл. 62. и 63. или нека од мера из контролног поступка који је регулисан посебним законом.

Чланом 66. јасно је прецизирано да поступак по притужби није услов нити препрека за вођење судског поступка. Исто важи и у случају поступка посредовања.

У члану 67. уређена је заштита права корисника финансијских услуга у случају да давалац услуга из државе чланице Европске уније или треће државе пружа услугу у Републици Србији преко огранка или заступника. У таквим случајевима, корисник може остварити своја права путем приговора, притужбе, кроз поступак посредовања, као и судским путем, док Народна банка Србије има овлашћења за предузимање мера за отклањање неправилности исто као када је реч о даваоцу услуга са седиштем у Републици Србији. Корисник приговор подноси непосредно огранку, односно заступнику даваоца услуга са седиштем у иностранству. У случају подношења притужбе против даваоца услуга који финансијске услуге пружа непосредно у складу с прописима Европске уније, Народна банка Србије о томе обавештава надлежни орган државе чланице у којој је седиште даваоца услуга. У случајевима

прекограничних спорова, Народна банка Србије, односно други посредници имају обавезу сарадње и размене информација и података с телима других држава овлашћеним за вансудско решавање спорова, у складу с релевантним националним законима. Народна банка Србије има овлашћење да, у складу с чланом 72. ст. 2. и 4, казни пружаоца платних услуга и издаваоца електронског новца из друге државе који пружају платне услуге, односно услуге издавање електронског новца у Србији, када они поступе супротно одредбама овог закона, односно када га неправилно примене, као и када поступе супротно одредбама уговора или општих услова пословања. Циљ ове одредбе је неометано пословање пружалаца услуга из других држава на територији Републике Србије по њеном уласку у Европску унију, као и очување права корисника и суштинских надлежности Народне банке Србије у заштити права корисника.

Овај члан се може примењивати тек након пријема Републике Србије у пуноправно чланство, па је зато прелазном одредбом члана 75. закона одложена примена до тог тренутка.

Једанаесто поглавље обухвата одредбе које се односе на финансијске погодбе: сходну примену појединих одредаба и специфичности права на одустанак од финансијске погодбе, те регулише оглашавање и понуду финансијских погодби које нуди трговац. Директива 2023/2225 не дефинише појам финансијске погодбе, али га спомиње у члану 2. став 2. тачка (h) којом се регулише један од основа искључења од примене те директиве. Дефиниција финансијских погодби у овом закону ослања се на термин финансијске погодбе из одељка о продаји са оброчним отплатама цене из Закона о облигационим односима, с тим што је однос одредаба из овог поглавља и правила из Закона о облигационим односима однос *lex specialis* према *lex generali*.

Члан 68. предвиђа сходну примену појединих одредаба овог закона (5. до 9, 14. и 17), на финансијске погодбе.

Чланом 69. прописана је обавеза корисника да, у случају одустанка од финансијске погодбе, трговцу одмах врати предмет купопродаје. Уколико је трговац због одустанка претрпео штету услед умањења вредности предмета, корисник је дужан да му плати накнаду одмах или у року од 30 дана од дана слања обавештења о одустанку, заједно са уговореном каматом из основног посла од дана закључења уговора о купопродаји до дана плаћања камате.

Чланом 70. прописане су обавезе трговца у вези са оглашавањем и понудом финансијских погодби. Трговац мора да наведе податке о роби или услузи, цену и износ учешћа, односно прве рате. Обавезе из овог члана код оглашавања се, изузетно, не морају испунити у оправданим и ретким случајевима у којима средство са ког се приказује понуда не омогућује одговарајући визуелни приказ. У случају да се оглашавање врши путем електронског носача којии не дозвољава визуелни приказ на јасан начин, кориснику се мора омогућити приступ овим информацијама, на пример, отварањем падајућег менија, *pop-up* поруке, скроловањем и слично. Ако се оглашава кредит за куповину робе чија је каматна стопа 0%, морају се навести све повољности које има корисник који цену робе плаћа готовински. У случају продаје са оброчним отплатама која се сматра кредитирањем корисника, разлика између цене за куповину на одложено и куповину за готовину мора се исказати процентуално. С обзиром на специфичности понуде финансијских погодби, остављена је могућност да облик и садржину обрасца финансијске погодбе ближе прописује министарство надлежно за заштиту потрошача.

Дванаесто поглавље **(члан 71)** уређује надлежност Народне банке Србије да врши надзор у складу са овим законом, Законом о Народној банци

Србије, као и у складу са другим законима којима се уређује пословање давалаца услуга. Надзор над трговцима као даваоцима финансијских погодби врши министарство надлежно за заштиту потрошача, у складу са законом којим се уређује заштита потрошача.

Тринаестим поглављем регулисане су административне новчане казне које се изричу банкама, даваоцима лизинга, платним институцијама и институцијама електронског новца, као и прекршајне казне које се изричу трговцима.

Када су у питању банке, даваоци лизинга, платне институције и институције електронског новца, имајући у виду да се овим даваоцима услуга у складу са овим законом изричу административне санкције у посебном управном поступку, и то искључиво према даваоцима услуга као правним лицима, а не према физичким лицима њиховим заступницима (одговорна лица) – није било потребно набрајати повреде закона које су кажњиве, а затим понављати исти распон за сва та кажњива поступања. Зато је у **члану 72.** овог закона предвиђена једна одредба којом је прописана јединствена казна (распон) од 60.000 до 1.000.000 динара за повреду било које одредбе закона. Када је реч о распону, треба рећи да је основна сврха новчане казне као административне мере, односно санкције генерална превенција, зато се у складу са овим законом и објављује списак давалаца према којима су изречене и ове мере. Да би новчана казна остварила ту сврху, најважнија је извесност кажњавања, тј. постојање високог степена извесности да ће давалац у случају поступања супротно закону бити кажњен. То је много важније од висине запрећене казне. Притом треба имати у виду да се ради о новчаним казнама које се изричу због неправилности у појединачном случају, где су материјалне последице које трпи корисник ипак мањег обима, што доводи до тога да је запрећена, односно изречена казна и по неколико десетина пута већа од тих последица. Додатно, прописана је могућност кажњавања банака новчаном казном од 30.000 до 1.000.000 динара у случају поступања супротно одредбама уговора или општих услова пословања.

Када је реч о осталим даваоцима услуга (давалац лизинга, институција електронског новца и платна институција) предвиђена је новчана казна за повреду прописа у износу од 50.000 до 800.000 динара, а за повреду обавеза из уговора, односно општих услова пословања – од 20.000 до 500.000 динара.

Чланом 73. прописани су прекршаји трговаца као давалаца финансијских погодби. Тако је дат опис радње извршења за повреде овог закона, за које је запрећена новчана казна од 50.000 до 800.000 динара, док је за одговорно лице предвиђена новчана казна од 20.000 до 200.000 динара, а за трговца предузетника од 30.000 до 500.000 динара.

У последњем поглављу налазе се прелазне и завршне одредбе.

Чланом 74. је прописано да су даваоци услуга дужни да ускладе своје акте са одредбама овог закона до почетка његове примене. С друге стране, подзаконски акти донети на основу важећег закона ће наставити да се примењују до доношења нових подзаконских аката.

Чланом 75. је примена одредаба које регулишу саветодавне услуге одложена до 1. јануара 2026. године, како би се створили неопходни услови за увођење ових услуга на домаће тржиште, док је примена члана 67. одложена до пуноправног чланства Републике Србије у ЕУ.

Чланом 76. ставом 1. одложена је примена члана 12. став 2, који максималну променљиву камату стопу код стамбених кредита дефинише као просечну пондерисану стопу на постојеће стамбене кредите с променљивом

стопом увећане за 1/4. Наиме, примена ове одредбе је одложена до 1. јануара 2028. године. До тада, односно од 1. јануара 2026. закључно са 31. децембром 2027. године, у складу са ставом 2. овог члана, максимална стопа код стамбених кредита с променљивом стопом одговараће просечној пондерисаној стопи увећаној за 1/5. У истом периоду, уместо одредбе из става 3. члана 12. овог закона, примењиваће се став 3. члана 76, према којем се максимална фиксна каматна стопа код уговора о стамбеном кредиту не може уговорити у вредности већој од просечне пондерисане стопе на те новоодобрене кредите у претходном периоду, увећане за 1/5.

Ставом 4. овог члана прописано је да се у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2025. године, код свих уговора с променљивом каматном стопом (кредити који су закључени пре ступања на снагу закона, као и кредити који ће бити закључени након тога), не може применити номинална каматна стопа која је већа од 5%. Тим ставом је прописано и да фиксна каматна стопа код уговора о стамбеном кредиту који се закључују током 2025. године не може бити већа од 5%.

Без овог прелазног решења у односу на Одлуку о привременим мерама, која је ограничила каматне стопе на нешто нижем нивоу, уследио би значајан раст каматних стопа услед поновног враћања на примену уговорене стопе, имајући притом у виду да је тренутна вредност референтне стопе EURIBOR око 2,9%, док је просечна маржа око 3%, што у збиру чини 5,9%. Оцењено је да је прелазни рок од годину дана за прелазак на уговорену стопу у овом тренутку довољан, јер се очекује даљи пад стопе EURIBOR.

Ст. 5. и 6. предвиђено је да ће се ограничење ефективне стопе из члана 12. закона, а које важи за нове уговоре о кредитној картици и дозвољеном (недозвољеном) прекорачењу, примењивати и на постојеће уговоре, али као ограничење њихове номиналне каматне стопе. Другим речима, према тренутно важећој референтној стопи Народне банке Србије, код постојећих кредитних картица и дозвољеног и недозвољеног прекорачења максимална номинална каматна стопа износиће 17,75%, односно 19,75%.

Прописано је да се корисницима постојећих стамбених кредита са променљивом стопом достави или учини доступним обавештење о каматној стопи од 5% са новим планом отплате пре доспећа рате кредита по тој стопи. Обавештење ће се доставити или учинити доступним и корисницима кредитних картца и дозвољеног прекорачења по важећим уговорима, код којих је каматна стопа по тим уговорима већа од оне прописане овим чланом.

Чланом 77. је прописано да ће Народна банка Србије први пут утврдити и објавити просечне пондерисане каматне стопе из члана 12. став 1. овог закона на дан ступања на снагу овог закона, а према последњим познатим подацима.

Чланом 78. је прецизирано да се на сва неизмирена потраживања из уговора који су регулисани овим законом а која су доспела пре почетка примене тог закона примењује затезна камата из Закона о затезној камати, док се на потраживања која су доспела након тога примењује затезна камата из члна 11. овог закона. Наравно, ово важи ако уговорена редовна камата није већа од прописане законске затезне камате.

Чланом 79. регулисано је прелазно решење у случају кад је корисник измирио обавезе по уговору о финансијској услузи пре ступања на снагу овог закона, а до тада није преузео менице које нису искоришћене као средство обезбеђења по том уговору, тако да корисник, односно издавалац менице – могу да преузму неискоришћену меницу до 31. децембра 2025. године. Након

истека овог рока давалац услуга је дужан да уништи меницу, а на захтев корисника је дужан да му достави записник у вези са уништавањем те менице. У сваком случају, када давалац услуга не може да пронађе меницу (изгубљена или уништена) дужан је да кориснику који је захтевао преузимање менице изда потврду да је меница изгубљена или уништена и тада је дужан да том кориснику врати износ трошкова меничног бланкета са затезном каматом од дана измиривања обавеза по уговору у вези са којим је меница издата до дана исплате. Такође, давалац одговара кориснику за штету која евентуално настане за корисника услед наплате, односно злоупотребе те менице. Овим чланом је предвиђена и прелазна одредба у вези са сачињавањем брисовних дозвола ради исписа хипотеке. Тако је дат рок банкама да до 31. марта 2025. године овере брисовне дозволе за све до сада отплаћене уговоре о кредиту код којих је средство обезбеђења хипотека.

Чланом 80. је прописано да даном почетка примене овог закона, тј. од 1. јула 2025. године, престаје да важи Закон о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“, бр. 36/2011 и 139/2014), а да ће се поступци заштите права и интереса започети у складу са тим законом, окончати у складу у складу са одредбама тог закона.

Чланом 81. предвиђено је да овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС“, а да се примењује од 1. јула 2025. године, осим одредаба чл. 11, 12, 45, 49, 76, 78. и 79. овог закона, које се примењују од 1. јануара 2025. године.

РАЗЛОЗИ ЗА СТУПАЊЕ НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА НАРЕДНОГ ДАНА ОД ДАНА ДАНА ЊЕГОВОГ ОБЈАВИВАЊА, сагласно члану 196. став 4. Устава Републике Србије, произлазе из чињенице да је неопходно да се да се благовремено предузму активности на, с једне стране, обезбеђењу примене ограничења каматних стопа од 1. јануара 2025. године, када престаје примена Одлуке о привременим мерама, а да се истовремено остави довољан прелазни период од шест месеци за даваоце услуга да се ускладе са одредбама новог закона. Поред тога, овај период од шест месеци потребан је и за доношење подзаконских аката у складу са овим законом. Додатно, како је претходно наведено код образложења члана 76. овог закона, члан 12. ст. 2. и 3. примењиваће се тек од 1. јануара 2028. године, а до тада ће се примењивати ужи коридори за одређивање максималних каматних стопа, како је предвиђено чланом 76. ст. 2. и 3, односно до краја 2025. године максимална каматна стопа од 5%, како је предвиђено ставом 4. тог члана.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење Закона није потребно обезбедити финансијска средства у буџету Републике Србије.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКАТА ЗАКОНА

1. Које проблеме Закон треба да реши, односно који се циљеви Законом постижу?

У оквиру другог поглавља образложења – Разлози за доношење закона, детаљно је објашњено који се циљеви постижу доношењем овог закона, а у оквиру образложења појединачних решења изнети су и очекивани ефекти тих одредаба, посебно када је реч о ограничењу каматних стопа. У наведеном делу образложења су укратко изнети и одређени материјални ефекти примене досадашњег закона, из чега се могу уочити и потенцијални значајни позитивни материјални ефекти овог закона.

Један од основних циљева овог закона, али и свих других прописа који се доносе на основу тог закона, свакако јесте боља информисаност корисника, која треба да доведе до тога да корисници доносе одлуке о коришћењу финансијских услуга на основу потпуне информисаности, са свешћу о економским последицама које за њих произлазе, односно схватањем предвидивих ризика којима ће бити изложени. С тим у вези, овим законом су подигнути стандарди информисања корисника кроз одредбе које регулишу оглашавање, предуговорно информисање, понуду, садржину уговора, пружање примерених појашњења итд. Додатно, пооштрени су стандарди који се односе на професионалну оспособљеност запослених који нуде, односно продају финансијске услуге. То треба да обезбеди да се корисницима пружају поуздане и тачне информације, односно одговори на сва њихова питања у вези са одређеном финансијском услугом, јер без обзира на сву предуговорну документацију, која је често обимна, просечан корисник се пре свега поузда и доноси одлуку на основу информација које добије од запослених код даваоца услуга. С тим у вези, регулисано је и питање давања савета корисницима, и то тако да се спречи сукоб интереса, будући да запослени који продају услуге добијају одређене новчане подстицаје, односно награде у складу са оствареним циљевима продаје одређених услуга.

Ограничење каматних стопа на стамбене и готовинске (и потрошачке) кредите, као и на кредитне картице и дозвољено прекорачење има за циљ да:

- спречи да даваоци кредита наплаћују (пре)високе каматне стопе;
- спречи нагли раст променљивих каматних стопа;
- подстакне уговарање фиксне каматне стопе.

Значај и (дуго)рочност ових циљева је различит у зависности од врсте кредита. Иако се ограничавање каматних стопа пре свега схвата као смањивање каматних стопа, односно као примена ниже каматне стопе у односу на ону која је уговорена (у прелазном периоду), ограничење каматних стопа код стамбених кредита има за дугорочни циљ спречавање наглог раста ових стопа, као и подстицање уговарања фиксне каматне стопе, чиме корисници тих кредита престају да буду изложени каматном ризику.

Када је реч о кредитним картицама и (не)дозвољеном прекорачењу, ограничењем стопа на ове производе спречава се наплата превисоких камата. Наиме, просечна пондерисана номинална каматна стопа на дозвољено прекорачење у јануару 2024. године, у периоду када је референтна стопа Народне банке Србије била 6,5%, износила је 28,7%. Међутим, и у јануару 2022. године, када је референтна стопа Народне банке Србије била на историјском минимуму од свега 1%, просечна пондерисана каматна стопа на дозвољено прекорачење износила је 28,9%. Ови подаци показују да ова каматна стопа није реаговала на промене на тржишту новца. Слична је ситуација и код кредитних картица, где је просечна пондерисана каматна стопа у јануару 2022. износила 21,7% док је у јануару 2024. износила 22,6%. Везивањем ограничења ових стопа за законску затезну камату, чији је променљив елемент референтна стопа Народне банке Србије, обезбедиће се да каматна стопа на ове производе прати промене на тржишту, односно цену извора средстава.

У случају готовинских кредита, ограничавањем стопе и код ових кредита, и то кроз прописивање максималне номиналне и ефективне стопе, спречава се било какво прекомерно одступање у будућности и стварају повољни услови за смањење стопа на нашем тржишту. Осим тога, као и код стамбених кредита, спречава се потенцијални нагли раст каматне стопе у случају наглих поремећаја на тржишту. Притом треба имати у виду да, без обзира на то што

просечена пондерисана стопа за скоро три процентна поена нижа од максималне номиналне стопе (која тренутно износи 14,75%), односно од максималне ефективне стопе од 15,75% (која притом обухвата све трошкове које сноси корисник кредита) – може се очекивати да ће примена овог ограничења оборити каматне стопе за поједине кориснике ових кредита, попут пензионера, као и код одређених кредита који се одобравају у малим износима и са врло кратким роковима отплате.

Законом се обезбеђује и да банке пре покретања принудне наплате дуга корисницима с проблемима у отплати понуде одређене олакшице (попут смањења камате, застоја у отплати, рефинансирање кредита) или неки други облик реструктурирања дуга. С тим у вези, предвиђене су посебне олакшице у случају да је кредит обезбеђен хипотеком, односно у случају стамбених кредита. И поред константног раста цена некретнина у последњих шест година, заложене некретнине се у извршном поступку често продају знатно испод тржишне цене. То дужнике доводи у ситуацију да остају без некретнине (за коју су иначе дали учешће бар 10 до 20%) а и даље дугују банци, и евентуално Националној коорпорацији за осигурање стамбених кредита. Притом се из продајне цене најпре наплаћују трошкови извршења, без обзира на постигнуту продајну цену, што показује да они који спроводе тај поступак немају нужно подстицај да постигну што већу цену, док банка као поверилац има подстицај само да та цена буде у висини преосталог дуга. Зато је овим законом банка обавезана да корисницима пре покретања извршног поступка, понуди две могућности: да сами продају некретнину, или да пренесу право својине на банку чиме се сматра да су измирили дуг по кредиту. Независно од тога што Директива 2014/17 јасно предвиђа обавезу за државе чланице (у смислу приступних преговора и државе кандидате) да *морају да имају поступке и мере који ће омогућити постизање најбоље цене за некретнину која се продаје,* ово је потпуно разумно решење са аспекта заштите корисника, имајући у виду какве последице по њих може да има продаја стамбене непокретности.

Овим законом се обезбеђује и правни основ за детаљнију анализу појединих пракси унакрсне продаје финансијских услуга. Наиме, као основно правило одређено је да је пракса везивања услуга, осим изузетно, ограничена, а да је пракса обједињавања услуга дозвољена.

Закон детаљније уређује и институт неправичних уговорних одредаба, будући да је оцењено да начин регулисања овог института у Закону о заштити потрошача није у потпуности адекватан за финансијске услуге, посебно узимајући у обзир досадашњу судску праксу.

Поступак по притужби корисника је значајно унапређен, пре свега захваљујући искуствима из праксе.

2. Да ли су разматране могућности да се проблеми реше и без доношења закона?

Имајући у виду да су искоришћени сви постојећи институти важећег закона, за даље унапређење права корисника финансијских услуга било је неопходно предложити нови закон. Поред тога, неопходно је имплементирати Директиву 2023/2225 ради даљег усклађивања са Европским законодавством. Притом, ограничавање каматних стопа јесте законска материја јер се њиме непосредно утиче на садржину уговорног односа између давалаца услуга и корисника.

3. Зашто је доношење закона најбољи начин за решавање проблема?

Имајући у виду материју која се уређује, чињеницу да је већи број судских спорова у претходном периоду вођен у вези с пружањем појединих финансијских услуга и потребу правне сигурности, јасно је да је закон најбољи начин за решавање потенцијалних проблема у области заштите корисника финансијских услуга, као што је то био и до сада. Интенција законодавца је да обезбеди одговарајући нормативни оквир којим се јединствено и јасно уређују основна питања из ове области, а чиме се остварују ефикасност извршавања обавеза давалаца финансијских услуга, постизање равнотеже у уговорним односима давалаца услуга и корисника, те очување финансијске стабилности.

4. На кога ће и како утицати предложена решења?

Предложена решења ће, пре свега, имати позитиван утицај на положај корисника финансијских услуга, али и на пружаоце финансијских услуга. Постигнути ниво заштите права корисника подиже се увођењем нових института, као и проширењем постојећих права. Најзначајнија новина у погледу заштите корисника представља увођење ограничења каматних стопа за низ кредитних производа, као и увођење посебне законске затезне камате код уговора о финансијским и платним услугама. Ниже каматне стопе довешће до веће потражње за кредитним услугама, где ће корисницима унапред бити позната највиша каматна стопа, а самим тим и највиши износ дуговања по конкретној кредитној услузи. Законом су, поред тога, уведени и други институти инспирисани досадашњим искуством у примени закона, европским законодавством и решењима из упоредне праксе, попут регулисања праксе везивања и обједињавања, саветодавних услуга, финансијске едукације, као и обавезе даваоца финансијских услуга у погледу олакшица у случају проблема у отплати дуга. Истовремено, проширена су права корисника из важећег закона, и то у областима предуговорног, односно уговорног информисања, броја и садржине права корисника у уговорном односу са даваоцима услуга, укључујући и уговоре закључене средствима комуникације на даљину, те у области поступка заштите права корисника путем приговора, предлога за посредовање, као и притужбе Народној банци Србије. Корисници финансијских услуга осетиће позитиван утицај и кроз транспарентније нуђење финансијских услуга, на који начин ће бити у могућности да одаберу најповољнију финансијску услугу која одговара њиховим потребама. С друге стране, даваоцима финансијских услуга даје се додатни подстицај да, у правно извеснијем окружењу, оглашавају и пружају финансијске услуге када су међусобна права и обавезе детаљно уређени и разграничени. На тај начин, обезбеђује се веће поверење корисника у рад давалаца финансијских услуга, као и функционисање укупног домаћег финансијског сектора. Најзад, с обзиром на то да је највећи број давалаца финансијских услуга, пре свега банака, на нашем тржишту део групације са седиштем у некој од земаља Европске уније, такви домаћи даваоци финансијских услуга сада ће имати и законски подстицај да у свом пословању примене добру европску праксу њихових матичних друштава.

5. Које ће трошкове примена Закона изазвати код грађана и привреде, посебно малих и средњих предузећа?

Закон неће изазвати додатне трошкове грађанима. Може се очекивати да у првом периоду примене Закона дође до повећања оперативних трошкова за даваоце финансијских услуга, и то услед усклађивања њиховог пословања са одредбама Закона. Ови трошкови се односе превасходно на прилагођавање начина пословања и апликативних решења информационих технологија које те институције користе у раду, као и на усклађивање њихових општих аката. Ипак, ови трошкови су оправдани и усмерени су на битно умањење правних и других ризика у будућем пословању даваоца финансијских услуга. Поред тога,

физичким лицима и предузетницима доносе се додатне уштеде (као и даваоцима финансијских услуга) због проширења круга правних послова који се могу закључивати употребом двофакторске аутентификације, без потребе доласка у пословне просторије банке.

6. Да ли су позитивне последице доношења Закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити?

Пошто је оцењено да доношење Закона неће довести до трошкова по буџет Републике Србије и Народну банку Србије, нити ће створити значајније додатне трошкове даваоцима финансијских услуга – позитивне последице доношења Закона описане у образложењу, које се огледају у детаљном и свеобухватном уређивању уговарања финансијских услуга и унапређењу заштите корисника, оправдавају процењене трошкове његовог доношења и примене. Наиме, позитивне последице доношења Закона вишеструко превазилазе потенцијалне трошкове које ће даваоци финансијских услуга евентуално имати ради усклађивања са Законом. Не само што позитивне последице обухватају велики број корисника (практично сваког тренутног и будућег корисника финансијских услуга), већ ће и очекивано већа потражња за овим услугама, дугорочно посматрано, даваоцима финансијских услуга донети финансијске и друге бенефите који ће засигурно превазићи трошкове усклађивања са овим законом.

7. Да ли се Законом подржавају стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција?

Прописијући јасна, а некад и детаљна правила, овај закон кроз унапређење правне сигурности допринос подстицању конкуренције на тржишту финансијских и платних услуга. Прописивањем коридора каматних стопа, односно максималних вредности тих стопа, обезбеђује се оквир који треба да спречи било који вид злоупотребе од стране учесника на тржишту који евентуално имају или могу стећи доминантни положај. Заштита тржишта се обезбеђује и кроз регулисање праксе унакрсне продаје финансијских услуга, као и упућивањем на институт непоштене пословне праске из Закона о заштити потрошача. Унапређењем одређених правила у вези са уговарањем на даљину обезбеђује се даљи подстицај за раст тржишта дигитализованих финансијских услуга, као и иновације у тој области. Премда овим Законом није директно предвиђено стварање нових привредних субјеката, примена инструмента преноса права својине са корисника који има проблеме у отплати стамбеног кредита на банку, могла би да доведе до оснивања посебних привредних друштава за управљање стеченим непокретностима.

8. Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о Закону?

Предлог Закона је објављен почетком септембра 2024. године, чиме је покренута јавна расправа. На тај начин су све заинтересоване стране имале прилику да се упознају с предвиђеним законским новинама и да се о њима изјасне. С тим у вези, даваоци финансијских услуга и корисници доставили су примедбе и предлоге. Сви достављени коментари и предлози су размотрени, а један део је и усвојен. Током учешћа на различитим конференцијама и панелима, заинтересоване стране су имале прилику да са представницима Народне банке Србије дискутују о предложеним решењима. Шира јавност је упозната с предложеним решењима, пре свега у вези са ограничењем каматних стопа, кроз учешће представника Народне банке Србије у различитим информативним емисијама и програмима на радију и телевизији.

9. Које ће се мере током примене Закона предузети да би се остварило оно што се доношењем Закона намерава?

По усвајању предложених законских решења очекују се активности на њиховој примени од стране давалаца финансијских услуга, а све у циљу усклађивања (измена) уговорне документације, као и интерних аката давалаца услуга, док ће Народна банка Србије донети подзаконске акте ради ближег уређивања појединих законских решења. Поред тога, Народна банка Србије ће, у складу са својим овлашћењима, вршити континуирани надзор над применом нових законских решења од стране давалаца финансијских услуга, те ће у овим поступцима евентуално предузимати одговарајуће мере ради усклађивања поступања субјеката надзора са свим прописаним обавезама.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа:

Народна банка Србије, као једини предлагач прописа

2. Назив прописа:

Предлог Закона о заштити корисника финансијских услуга / Proposal for the Law on the Protection of Financial Service Consumers

3. Усклађеност прописа са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС", број 83/08) (у даљем тексту: Споразум)

а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа

Одредбе Споразума – Наслов VI Усклађивање прописа, примена права и правила конкуренције, члан 78. Заштита потрошача и Наслов VIII, Политике сарадње, члан 91. Банкарство, осигурање и друге финансијске услуге

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума

Члан 8. Споразума - Највише шест година

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума

„**Испуњава у потпуности"**

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума

Нема

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније

Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније (НПАА) у делу 3. Способност преузимања обавеза из чланства у ЕУ, 3.28. Заштита потрошача и здравља, 3.28.1. Заштита потрошача, наведено је да је планирано доношење измена и допуна Закона о заштити корисника финансијских услуга.

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима

Уговор о функционисању Европске уније, Део трећи, Политика и унутрашње мере Уније, Наслов XV, Заштита потрошача, члан 169

The Treaty on the Functioning of the European Union, Part Three, Union Policies and Internal Actions, Title XV, Consumer Protection, Article 169

„потпуно усклађен“ – пропис је у складу с одредбама примарних извора права Европске уније и усклађен је са свим начелима која из тих одредаба произлазе.

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима

32023L2225
Директива (ЕУ) 2023/2225 Европског парламента и Савета од 18. октобра 2023. године о уговорима о кредитима за потрошаче којом се ставља ван снаге Директива 2008/48/ЕЗ
Directive (EU) 2023/2225 of the European Parliament and of the Council of 18 October 2023 on credit agreements for consumers and repealing Directive 2008/48/EC
„потпуно усклађен” – предлог прописа је у складу с одредбама секундарних извора права Европске уније, усклађен је са свим начелима која из тих одредаба произлазе па се њиме преузимају све одредбе секундарног извора права Европске уније у питању;

32023L2673
Директива (ЕУ) 2023/2673 Европског парламента и Савета од 22. новембра 2023. године којом се мења Директива 2011/83/ЕУ о уговорима о финансијским услугама закљученим на даљину и ставља ван снаге Директива 2002/65/ЕЗ
Directive (EU) 2023/2673 of the European Parliament and of the Council of 22 November 2023 amending Directive 2011/83/EU as regards financial services contracts concluded at a distance and repealing Directive 2002/65/EC
„потпуно усклађен” – предлог прописа је у складу с одредбама секундарних извора права Европске уније, усклађен је са свим начелима која из тих одредаба произлазе па се њиме преузимају све одредбе секундарног извора права Европске уније у питању;

32014L0017
Директива 2014/17/ЕУ Европског парламента и Савета од 4. фебруара 2014. године о уговорима о кредитима за потрошаче који се односе на стамбене непокретности, којом се мењају Директива 2008/48/ЕЗ и Директива 2013/63/ЕУ и Уредба (ЕУ) бр. 1093/2010
Directive 2014/17/EU of the European Parliament and of the Council of 4 February 2014 on credit agreements for consumers relating to residential immovable property and amending Directives 2008/48/EC and 2013/36/EU and Regulation (EU) No 1093/2010
„потпуно усклађен” – предлог прописа је у складу с одредбама секундарних извора права Европске уније, усклађен је са свим начелима која из тих одредаба произлазе па се њиме преузимају све одредбе секундарног извора права Европске уније у питању;

32013L0011
Директива 2013/11/ЕУ Европског парламента и Савета од 21. маја 2013. године о алтернативном решавању потрошачких спорова којом се мења Уредба (ЕЗ) 2006/2004 и Директива 2009/22/ЕЗ

Directive 2013/11/EU of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on alternative dispute resolution for consumer disputes and amending Regulation (EC) No 2006/2004 and Directive 2009/22/EC

„потпуно усклађен" – предлог прописа је у складу с одредбама секундарних извора права Европске уније, усклађен је са свим начелима која из тих одредаба произлазе па се њиме преузимају све одредбе секундарног извора права Европске уније у питању.

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима

/

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност

/

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

/

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредаба секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

Табела усклађености закона са Директивом (ЕУ) 2023/2225 и табела усклађености закона са Директивом 2014/17/ЕУ достављене су уз овај пропис.

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

Званичних превода нема.

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

Да, на енглески.

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености

У изради прописа нису учествовали домаћи ни страни консултанти.

Датум: 25. новембар 2024. године

Гувернер Народне банке Србије

Др Јоргованка Табаковић

1. Назив прописа ЕУ Directive (EU) 2023/2225 of the European Parliament and of the Council of 18 October 2023 on credit agreements for consumers and repealing Directive 2008/48/EC Директива (ЕУ) 2023/2225 Европског парламента и Савета од 18. октобра 2023 о уговорима о кредитима за потрошаче којом се ставља ван снаге Директива 2008/48/ЕЗ	2. „CELEX” ознака ЕУ прописа 32023L2225
3. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа **Народна банка Србије**	4. датум израде табеле 20. новембар 2024. године
5. Назив (важећег, предлога, предлога) прописа чије одредбе су предмет анализе усклађености са прописом ЕУ **Предлог закона о заштити корисника финансијских услуга – Draft Law on Financial Services Consumer Protection**	6. Бројчане ознаке (шифре) планираних прописа из базе НПИ 2022-87

7. Усклађеност одредаба прописа са одредбама прописа ЕУ							
а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)	ђ)
Одредба прописа ЕУ (члан, став, подстав, тачка, анекс)	Садржина одредбе	Одредбе прописа (члан, став, тачка)	Садржина одредбе	Усклађеност одредбе прописа са одредбом прописа ЕУ (потпуно усклађено, делимично усклађено, неусклађено, непреносиво)	Разлози за делимичну усклађеност, неусклађеност или непреносивост	Предвиђени датум за постизање потпуне усклађености	Напомена о усклађености прописа са прописима ЕУ

1.	Овом Директивом се утврђује заједнички оквир за усклађивање одређених аспеката закона и других прописа држава чланица о уговорима о потрошачким кредитима.	Члан 1.	Овим законом уређују се права корисника финансијских услуга које пружају банке, даваоци финансијског лизинга, платне институције, институције електронског новца, јавни поштански оператор и трговци, као и услови и начин остваривања и заштите тих права.	Потпуно усклађено / проширена заштита			Обухват предлога закона је шири, јер превазилази потрошачке кредите и обухвата и неке друге финансијске услуге – попут финансијског лизинга, а садржи и главу која се односи на финансијске погодбе. Истовремено, поред потрошачког кредита, обухваћени су и стамбени кредити који су Директивом изузети, управо имајући у виду њихов значај и потребу заштите корисника у Србији. Истовремено, предлог закона садржи и одредбе које се односе на финансијске услуге које се пружају на даљину.

2.1.	Ова директива се примењује на уговоре о кредиту.	Члан 1.	Овим законом уређују се права корисника финансијских услуга које пружају банке, даваоци финансијског лизинга, платне институције, институције електронског новца, јавни поштански оператор и трговци, као и услови и начин остваривања и заштите тих права.	Потпуно усклађено / проширена заштита			Исти коментар као и код претходне одредбе.
2.2.	Ова Директива се не примењује на следеће:						
2.2. (a)	уговоре о кредиту који су обезебеђени хипотеком или другим сличним обезбеђењем које се у држави чланици употребљава на непокретној имовини или обезбеђене правом везаним за непокретну имовину;		/	Потпуно усклађено / проширена заштита			Заштита је проширена и на уговоре о кредиту обезбеђене хипотеком или другим сличним обезбеђењем и кредите за куповину непокретности.
2.2. (b)	уговоре о кредиту чија је сврха прибављање или						

	задржавање имовинских права на земљишту или на постојећој или пројектованој згради, укључујући просторе који се употребљавају у сврхе повезане с обављањем делатности, пословањем или професијом;		/	Потпуно усклађено / проширена заштита			Такође, у погледу кредита чија је сврха прибављања непокретности, важи претходна напомена о усклађености.
2.2. (c)	уговоре о кредиту са укупним износом већим од 100.000 €;		/	Потпуно усклађено / проширена заштита			Није предвиђена горња граница, посебно имајући у виду да се Закон о заштити корисника истовремено примењује и на стамбене, односно хипотекарне кредите.
2.2. (d)	уговоре о кредиту где послодавац, као споредну активност, запосленом одобрава кредит, без камате или по стопи нижој од оне која преовладава на тржишту, и који се не нуде широј јавности;	Члан 3. став 1. тачка 5)	5) уговоре о зајму на основу којих послодавац, као споредну активност, запосленом позајмљује средства без камате или по стопи нижој од оне по којој се кредит нуди на тржишту и који се не нуди широј јавности;	Потпуно усклађено			

2.2. (е)	уговоре о кредиту који су закључени са инвестиционим предузећима дефинисаним у члану 4. став 1. тачка (1) Директиве2014/65/ЕУ Европског парламента и Савета или закључених са кредитним установама дефинисаним у члану 4. став 1. тачка (1) Уредбе ЕУ 575/2013 у сврху омогућавања инвеститору да изврши трансакцију везану за један или више инструмента набројаних у одељку Ц Анекса I Директиве 2014/65/ЕУ где у трансакцији учествују инвестициона предузећа или кредитне установе које су одобриле кредите;	Члан 3. став 1. тачка 1)	1) уговоре о финансијским услугама, који имају за циљ инвестирање у финансијске инструменте, изузев уговора о депозиту;	Потпуно усклађено			
2.2. (f)	уговоре о кредиту који су резултат поравнања постигнутог у суду	Члан 3. став 1. тачка 3)	3) уговоре о кредиту, односно финансијске погодбе закључене у поступку поравнања пред	Потпуно усклађено			

	или пред неким другим законом одређеним органом;		судом или другим органом јавне власти;				
2.2. (g)	уговоре о закупу или лизингу где обавеза или могућност куповине предмета уговора није утврђена нити самим уговором нити посебним споразумом;	Члан 3. став 1. тачка 2)	2) уговоре о лизингу код којих није уговорена могућност да прималац лизинга стекне право својине на предмету лизинга;	Потпуно усклађено			Финансијски лизинг као посао уређен је Законом о финансијском лизингу. У складу са тим законом обавеза куповине предмета уговора није изричито предвиђена, а предлог обухвата посао финансијског лизинга како је дефинисан у поменутом закону. Стога је предметна одредба Директиве примењена само на уговоре о лизингу код којих није уговорена *могућност* да прималац лизинга стекне право својине на предмету лизинга.
2.2. (h)	одложена плаћања за које: (1) добављач робе	Члан 3. став 1. тачка 7) и став 2.	7) уговоре о финансијским погодбама којима се трговац обавезује да кориснику	Потпуно усклађено			

	или пружалац услуга, ако трећа страна не нуди кредит, потрошачу даје рок за плаћање те робе или услуга коју је испоручио тај добављач односно пружалац услуге; (2) купопродајна цена се плаћа без камата и без икаквих других накнада, те само уз ограничене накнаде које потрошач треба платити за задоцнела плаћања и које су одређене у складу с националним правом; и (3) плаћање треба у целости извршити у року од 50 дана од испоруке робе или услуге. У случају одложеног плаћања коју нуде добављачи робе или пружаоци услуга који нису микроподузећа, мала или средња		испоручује одређену врсту робе, односно пружа одређену услугу, а корисник се обавезује да за то у оброцима плаћа цену за коју није уговорена камата и додатне накнаде, при чему је у обавези да укупан износ цене исплати у периоду до 50 дана од дана испоруке робе. односно пружања услуге. Независно од става 1. тачка 7) овог члана, код уговора о финансијским погодбама којима се трговац који пружа услуге информационог друштва у смислу прописа којима се уређује електронска трговина обавезује да кориснику испоручује одређену врсту робе, односно пружа одређену услугу – одредбе овог закона неће се применити				

	подузећа како су дефинисана у Препоруци 2003/361/ЕЗ ако ти добављачи или пружаоци услуга нуде услуге информацијског друштва у смислу члана 1. став 1. тачка (б) Директиве (ЕУ) 2015/1535 Европског парламента и Савета које се састоје од закључења уговора на даљину с потрошачима о продаји робе или пружању услуга у смислу члана 2. тачка 7. Директиве 2011/83/ЕУ, предметно искључење из подручја примене ове Директиве примењује се само ако су испуњени следећи услови: (1) трећа страна не нуди нити купује кредит; (2) плаћање треба у		ако се корисник обавезао да за пружену услугу у оброцима плаћа цену за коју нису уговорене камата и додатне накнаде, при чему је дужан да укупан износ цене исплати у року до 14 дана од дана испоруке робе, односно пружања услуге.				

	целости извршити у року од 14 дана од испоруке робе или услуга; и (3) купопродајну цену треба платити без камата и без икаквих других накнада те само уз ограничене накнаде које потрошач треба платити за задоцнела плаћања и које су одређене у складу с националним правом;						
2.2. (i)	уговоре о кредиту везаним за одложену бесплатну отплату постојећег дуга;	Члан 3. став 1. тачка 4)	4) уговоре о кредиту, односно финансијске погодбе којима се бестеретно одлаже плаћање постојећег дуга;	Потпуно усклађено			
2.2. (j)	уговоре о кредиту где се од потрошача захтева да положи неки предмет на чување код даваоца кредита као обезбеђење и где је одоворност потрошача стриктно ограничена на заложену ствар;			Потпуно усклађено			Ови уговори свакако нису дозвољени у домаћем праву.
2.2. (k)	уговоре о кредиту који су везани за						Предметни уговори нису изузети из

	зајмове одобрене ужој јавности по законским одредбама у јавном интересу, и по нижој каматној стопи од оне која влада на тржишту или бескаматно или под другим условима који су повољнији за потрошача него они који владају на тржишту.			Потпуно усклађено / проширена заштита			примене овог закона, па се и на њих односе правила.
2.2.(l)	уговоре о кредиту који постоје на 20. новембар 2026. године; међутим, члан 23. и 24, члан 25. став 1. друга реченица, члан 25. став 2, члан 28. и члан 39. примењују се на све уговоре о кредиту без рока доспећа који постоје на 20. новембар 2026. године.	Члан 75.	Одредбе члана 42. став 8. овог закона у делу који се односи на пружање саветодавних услуга и чл. 55. и 56. овог закона примењиваће се од 1. јануара 2026. године. Одредбе члана 67. овог закона примењиваће се од дана приступања Републике Србије Европској унији.	Потпуно усклађено			У прелазним и завршним одредбама је дефинисано ступање закона на снагу, те почетак примене закона, укључујући и примену закона у односу на поједине одредбе - нпр. услуге пружања саветодавних услуга, ограничење каматних стопа.
		Члан 76.	Одредбе члана 12. ст. 2. и 3. овог закона примењују се од 1. јануара 2028. године. До почетка примене члана				

			12. став 2. овог закона, променљива каматна стопа код уговора о стамбеном кредиту не може се применити у вредности већој од просечне пондерисане каматне стопе за постојеће уговоре о стамбеном кредиту с променљивом каматном стопом у истој валути (индексације) увећане за 1/5 те стопе. До почетка примене члана 12. став 3. овог закона фиксна каматна стопа код уговора о стамбеном кредиту не може се уговорити у вредности већој од просечне пондерисане каматне стопе за нове уговоре о стамбеном кредиту са фиксном каматном стопом у истој валути (индексације) увећане за 1/5 те стопе. До 31. децембра 2025.				

			године променљива каматна стопа код уговора о стамбеном кредиту не може се применити, односно фиксна каматна стопа код уговора о стамбеном кредиту не може се уговорити у вредности већој од 5%. На уговоре о кредитној картици који су закључени до почетка примене овог члана примењује се номинална каматна стопа која не може бити већа од стопе законске затезне камате из члана 11. овог закона која важи на тај дан увећане за шест процентних поена. На уговоре о дозвољеном прекорачењу који су закључени до почетка примене овог члана примењује се номинална каматна стопа која не може бити већа од стопе				

			законске затезне камате из члана 11. овог закона која важи на тај дан увећане за осам процентних поена.				
		Члан 81.	Овај закон ступа на снагу трећег дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а примењује се од 1. јула 2025. године, осим одредаба чл. 11, 12, 45, 49, 76. и 77. овог закона, које се примењују од 1. јануара 2025. године.				
2.3.	Независно од става 2. тачка (ц) ова Директива се примењује на уговоре о кредиту са укупним износом већим од 100.000 €, који нису осигурани хипотеком нити неким другим сличним обезбеђењем које се у држави чланици употребљава на непокретној имовини или		/	Потпуно усклађено / проширена заштита			Предлог закона свакако не предвиђа горњу границу износа кредита као услов за своју примену.

	обезбеђене правом везаним за непокретну имовину, када је сврха овог уговора о кредиту реновирање стамбене непокретности.						
2.4.	У случају уговора о кредиту у облику недозвољених прекорачења, примењују се само чланови: (а) члан 1, 2, 3, 17, 19, 25, 31, 35, 36 и чланови од 39. до 50; и (б) члан 18, осим ако државе чланице утврде друкчије.		/	Потпуно усклађено			Недозвољено прекорачење рачуна усаглашено са одредбама Директиве, пре свега чланови 30, 42. и 43. предлога закона.
2.5.	Државе чланице могу из примене ове Директиве изузети уговоре о кредиту у облику дебитних картица с одложеном наплатом:						
2.5. (a)	које пружа кредитна институција или платна институција;			Потпуно усклађено / проширена заштита			Није изузето од примене, те је заштита корисника проширена и у овом делу.
2.5. (b)	према чијим се условима кредит мора отплатити у		/				

	року од 40 дана; и						
2.5. (c)	који су бескаматни и имају само ограничене накнаде за пружање платне услуге.						
2.6.	Државе чланице могу да одлуче да се само чланови 1, 2, 3, 7, 8, 11, 19 и 20, 21. став 1, први подстав, тачке од (а) до (х) и тачка (л), члан 21. став 3. и чланови 23, 25. и чланови од 28. до 50. примењују на уговоре о кредиту закључене са организацијом чије чланство је ограничено на лица која живе или су запослена на одређеној локацији или запослене и пензионисане запослене одређеног послодавца или лица која задовољавају друге захтеве за постојање заједничке везе између чланова одређене националним прописима и која		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Наш банкарски систем не познаје штедно-кредитне задруге на које се ова одредба превасходно односи..

	испуњава следеће услове:						
2.6.a	установљена је ради узајамне користи њених чланова;						
2.6.b	не ствара профит ни за једно друго лице осим за своје чланове;						
2.6.c	врши социјалну функцију прописану националним прописима;						
2.6.d	прима и управља штедњом и обезбеђује извор кредитирања само својих чланова; и						
2.6.e	додељује кредите са ефективном каматном стопом нижом од оне која превладава на тржишту или чија је максимална висина одређена националним прописима.						
2.6. други подстав	Државе чланице могу да изузму из примене ове Директиве уговоре о кредиту закључене од стране организације из првог		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Исти коментар као и код претходне одредбе.

	подстава када је укупна вредност свих постојећих уговора о кредиту закључених од стране организације занемарљив у односу на укупну вредност постојећих уговора о кредиту у држави чланици где је седиште организације и где је укупна вредност важећих уговора које су све такве организације закључиле у држави чланици мања од 1% укупне вредности свих уговора о кредиту који постоје у дотичној држави чланици.						
2.6. трећи подстав	Државе чланице сваке године разматрају да ли и даље постоје услови за примену изузетака из другог подстава и ако сматрају да услови више не постоје морају да предузму акцију у смеру опозива изузетка.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	

2.7.	Државе чланице могу да одлуче да се само чланови 1, 2, 3, 7, 8, 11, 19 и 20, 21. став 1, први подстав, тачке од (а) до (х) и тачка (л), члан 21. став 3. и чланови 23, 25, чланови од 28 до 38 и од 40 до 50 примењују на уговоре о кредиту који предвиђају да се давалац кредита и потрошач усагласе о аранжманима у вези одложене отплате или метода отплате у случајевима кад је потрошач већ у доцњи или је вероватно да ће доћи у доцњу по првобитном уговору о кредиту и где су испуњени следећи услови:						У погледу ових аранжмана, предлог закона у члану 44. став 1. предвиђа да ако у току трајања уговорног односа наступе околности које корисника доводе у тешко имовинско стање, односно друге битне околности на које корисник не може да утиче, давалац кредита мора применити разумне мере којима ће кориснику олакшати отплату дугованог износа пре покретања извршног поступка, при чему ће се посебно узети у обзир личне околности корисника.
2.7.a	такви аранжмани могу да отклоне могућност судског поступка у вези доцње потрошача; и			Потпуно усклађено / проширена заштита			
2.7.b	потрошач закључењем тог уговора тиме не би		/				Потом су у ставу 3. овог члана

	био подвргнут неповољнијим условима од оних утврђених у првобитном уговору о кредиту.						набројане мере које се том приликом могу применити. Притом, предлог закона не искључује примену одредаба закона за ове аранжмане.
2.8.	Државе чланице могу да одлуче да утврдити да се члан 8. став 3. тачка (д), (е) и (ф), члан 10. став 5, члан 11. став 4. и члан 21. став 3. не примењују на један или више следећих уговора о кредиту:	Члан 3. став 3.	Код уговора о кредиту, односно финансијске погодбе код којих је укупан износ кредита, односно цене мањи од 20.000 динара, код уговора о кредиту, односно финансијске погодбе код којих не постоји обавеза плаћања камате нити било ког другог терета и код уговора о кредиту, односно финансијске погодбе под условом отплате кредита у року до три месеца, односно под условом да је уговорено одложено плаћање на рок до три месеца и с плаћањем само занемарљивих трошкова – не примењују се одредбе	Потпуно усклађено			
2.8.a	уговоре о кредиту који обухватају укупан износ кредита мањи од € 200;						
2.8.b	уговоре о кредиту у којима се кредит одобрава без камата и без икаквих других накнада;						
2.8.c	уговоре о кредиту према чијим се условима кредит мора отплатити у року од три месеца и када се плаћају само незнатне накнаде.						

			члана 18. став 1. тач. 8) и 11), члана 20. став 8. тач. 1), 14), 19) и 22) до 27) и члана 70. став 1. овог закона.				
3.	За потребе ове Директиве употребљени изрази имају следеће значење:	Члан 2.					
3. 1)	„потрошач“ означава физичко лице које делује у сврхе које су изван његове делатности, пословања или професије;	Члан 2. став 1. тачка 13)	13) **корисник финансијске услуге** (у даљем тексту: корисник) јесте физичко лице које користи или је користило финансијске услуге или се даваоцу услуга обратило ради коришћења финансијских услуга, и то: (1) физичко лице које ове услуге користи, користило их је или намерава да их користи у сврхе које нису намењене његовој пословној или другој комерцијалној делатности, (2) предузетник, у смислу	Потпуно усклађено / проширена заштита			Предлог закона предвиђа шири појам корисника финансијских услуга у односу на појам потрошача из Директиве, обухватајући не само физичко лице које делује у сврхе која је изван његове делатности, пословања или професије, већ обухвата и предузетника и пољопривредника као носиоца или члана породичног пољопривредног газдинства (али само као физичко лице).

			закона којим се уређују привредна друштва, (3) пољопривредник, као носилац или члан породичног пољопривредног газдинства у смислу закона којим се уређују пољопривреда и рурални развој;				Поред наведеног, предлог закона се примењује и на правна лица када се нађу у улози корисника платних услуга или ималаца електронског новца у смислу закона којим се уређују платне услуге (наведено произилази из члана 4. предлога закона).
3. 2)	„давалац кредита“ означава физичко или правно лице које одобрава или обећава одобравање кредита у оквиру своје делатности, пословања или професије;	Члан 2. став 1. тачке 6), 7), 8), 9), 10), 11) и 12)	6) **давалац кредита** јесте банка када пружа кредитну услугу, као и платна институција и институција електронског новца када пружају ову услугу у складу са законом којим се уређују платне услуге; 7) **давалац лизинга и предмет лизинга** имају значења одређена законом којим се уређује финансијски лизинг; 8) **банка** има значење утврђено законом којим	Потпуно усклађено / проширена заштита			Даваоцем кредита су обухваћени банка, платна институција и институција електронског новца, док даваоца финансијских услуга чине поред даваоца кредита и давалац финансијског лизинга. Додатно, дефинисан је и трговац у погледу услуга које се односе на финансијске погодбе.

			се уређују банке; 9) **платна институција** означава платну институцију у смислу закона којим се уређују платне услуге и јавног поштанског оператора када пружа услуге у складу с тим законом; 10) **институција електронског новца** има значење утврђено законом којим се уређују платне услуге; 11) **трговац** је правно или физичко лице које врши продају финансијском погодбом и наступа на тржишту у оквиру своје пословне делатности или у друге комерцијалне сврхе; 12) **давалац финансијских услуга** (у даљем тексту: давалац услуга) јесте: (1) банка када пружа				

			банкарске услуге, (2) платна институција и институција електронског новца као даваоци кредита, (3) давалац лизинга;				
3. 3)	„уговор о кредиту“ означава споразум по којем давалац кредита одобрава или обећава одобравање потрошачког кредита у облику одложеног плаћања, зајма или сличног финансијског аранжмана, осим уговора о трајном вршењу услуга или трајној испоруци робе при којима потрошач оброчно плаћа за услуге или робу за време вршења услуга односно испоручивања робе.	Члан 2.став 1. тачке 1), 2) 3) 4), 5) и 14)	1) **кредитне услуге** су услуге које банка, платна институција и институција електронског новца пружају корисницима ових услуга по основу уговора о кредиту, уговора о кредитној картици, уговора о дозвољеном прекорачењу, а у случају банке – и по основу недозвољеног прекорачења; 2) **банкарске услуге** су кредитне услуге и услуге које пружа банка по основу уговора о депозиту; 3) **финансијски лизинг**	Потпуно усклађено / проширена заштита			Предлог закона прави разлику између више појмова – кредитне услуге које могу обављати банке, али и платне институције и институције електронског новца (осим у случају недозвољеног прекорачења које услуге пружају само банке), банкарских услуга које пружа само банка и која поред кредитних услуга обухвата и услуге по основу уговора о депозиту

			(у даљем тексту: лизинг) јесте посао који има значење утврђено законом којим се уређује финансијски лизинг; 4) **финансијске услуге** су банкарске услуге, кредитне услуге и услуге финансијског лизинга; 5) **финансијска погодба** је продаја са оброчним отплатама цене или други облик финансирања корисника који има исту економску суштину, а коју нуди трговац и која подразумева одложено плаћање дуга у току одређеног периода; 14) **уговор о кредиту** има значење утврђено у закону којим се уређују облигациони односи;				и уговора о кредиту који је регулисан Законом о облигационим односима. Поред наведеног, предлог закона (за разлику од Директиве) регулише и финансијски лизинг, а банкарске услуге, кредитне услуге и услуге финансијског лизинга су у предлогу збирно означене као финансијске услуге. Поред наведеног предлог закона у Глави XI предвиђа и да се на финансијске погодбе сходно примењују чланови од 5 до 9, чл. 14. и чл. 17. овог закона, а садржи и одредбе које се односе специфично за ове уговоре.
3.4)	„споредна услуга” означава услугу која се нуди потрошачу у	Члан 2. став 1. тачка	20) **споредне услуге** су услуге које давалац услуга нуди кориснику у	Потпуно усклађено			

	вези с уговором о кредиту;	20)	вези с уговором о финансијским услугама;				
3. 5)	„укупна цена кредита за потрошача“ означава све трошкове, укључујући камату, провизије, порезе и било коју врсту накнада које потрошач мора да плати везано за уговор о кредиту и с којима је давалац кредита упознат, осим бележничких трошкова; трошкове везане за споредне услуге везане за уговор о кредиту, нарочито премије осигурања, које су такође укључене у укупну цену кредита за потрошача, уколико је закључење таквог уговора обавезно да би се добио кредит или да би био одобрен под условима који су оглашени;	Члан 2. став 1. тачка 27)	27) **укупна цена кредита за корисника** означава све трошкове тог кредита за корисника, укључујући камату и накнаде у корист банке, порезе, као и накнаде у вези с кредитом које је корисник дужан да плати трећим лицима директно или преко банке а које су банци познате, укључујући и накнаде за споредне услуге које су обавезне да би се кредит добио, односно да би се добио под одређеним условима;	Потпуно усклађено			
3.6)	„укупан износ који потрошач треба да	Члан 2. став 1.	28) **укупан износ који корисник плаћа на**	Потпуно усклађено			

	плати" означава збир укупног износа кредита и свих трошкова кредита које сноси потрошач;	тачка 28)	**основу уговора о кредиту** јесте збир износа кредита и укупне цене кредита за корисника;				
3.7)	„ефективна годишња каматна стопа“ означава укупну цену кредита коју сноси потрошач изражену кроз годишњу стопу отплате укупног износа кредита и која је израчуната на начин прописан у члану 30	Члан 2. став 1. тачка 30)	30) **ефективна каматна стопа код уговора о кредиту** означава укупну цену кредита за корисника изражену у односу на износ кредита као проценат на годишњем нивоу, а која се обрачунава у складу са овим законом и подзаконским прописима донетим на основу тог закона;	Потпуно усклађено			
3.8)	„каматна стопа“ означава каматну стопу изражену као фиксни или променљиви проценат који се примењује на годишњем нивоу на износ повучених кредитних средстава;	Члан 2. став 1. тачка 29)	29) **номинална каматна стопа** означава каматну стопу изражену као фиксни или променљиви проценат који се на годишњем нивоу примењује на износ повучених кредитних средстава, односно на износ нето финансирања лизинга, односно на	Потпуно усклађено			

			примљени депозит;				
3.9)	„фиксна каматна стопа“ означава да су се давалац кредита и потрошач сагласили у уговору о кредиту о једној каматној стопи за целокупни период трајања уговора односно о неколико каматних стопа за различите периоде трајања уговора, искључиво у висини фиксно утврђеног процента. Ако уговор о кредиту не набраја све каматне стопе, каматна стопа ће се сматрати фиксном само за оне временске периоде за које су, приликом закључења уговора о кредиту, висине стопа одређене фиксним процентом;	Члан 2. став 1. тачка 32)	32) **фиксна каматна стопа** означава номиналну каматну стопу изражену искључиво у висини фиксног процента и већу од нуле која може бити исказана било као једна номинална каматна стопа која се примењује за целокупни период трајања уговора или као више номиналних каматних стопа које се примењују за различите периоде трајања уговора, при чему ће се каматна стопа сматрати фиксном само за оне периоде за које су висине каматних стопа уговором одређене фиксним процентом;	Потпуно усклађено			
3. 10)	„укупан износ кредита“ означава максимални износ или укупну суму која се ставља на располагање по уговору о кредиту;	Члан 2. став 1. тачка 26)	26) **износ кредита** је укупна сума која је одобрена кориснику у складу са уговором.	Потпуно усклађено			

3. 11)	„трајни носач података“ означава сваки носач који омогућава потрошачу да сачува податке упућене лично њему, остварује приступ тим подацима у временском периоду који одговара сврси информације и који дозвољава неизмењену репродукцију сачуваног податка;	Члан 2. став 1. тачка 36) и 37)	36) **трајни носач података** означава папир и свако друго средство (нпр. оптички диск, меморијске картице, хард диск рачунара и електронску пошту) које кориснику омогућава да сачува податке који су му намењени, да тим подацима приступи и да их репродукује у неизмењеном облику у периоду који одговара сврси њиховог чувања; 37) **писана форма** означава текст, односно документ сачињен на папиру или другом трајном носачу података, укључујући и електронски документ, осим ако је овим законом другачије одређено;	Потпуно усклађено			
3. 12)	„кредитни посредник” означава физичко или правно лице које не делује као давалац кредита		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Закон о банкама не познаје институт кредитног посредника.

	или јавни бележник и које није ограничено само на повезивање, директно или индиректно, потрошача с даваоцем кредита, те која у оквиру своје делатности, пословања или професије за накнаду која може бити у новчаном облику или било којем другом договореном финансијском облику:						
(a)	представља или нуди уговоре о кредиту потрошачима;						
(b)	помаже потрошачима предузимањем припремних радњи или друге врсте предуговорних административних послова у погледу неких других уговора о кредиту осим оних из тачке (a); или						
(c)	закључује уговоре о кредиту с потрошачима у име						

	даваоца кредита;						
3.13)	„предуговорне информације“ су информације које су пружене пре него што потрошач постане везан уговором о кредиту или, ако је примењиво, подношењем обавезујуће понуде, те које су потрошачу потребне како би могао упоредити различите понуде кредита и донети информисану одлуку о томе да ли жели закључити уговор о кредиту;	Члан 2. став 1. тачка 35)	35) **предуговорне информације** су информације које се кориснику пружају пре него што закључи уговор о финансијској услузи како би могао упоредити различите понуде ове финансијске услуге и донети информисану одлуку о томе да ли треба да закључи тај уговор;	Потпуно усклађено			
3. 14)	„профилисање“ представља профилисање на начин дефинисан чланом 4. тачка 4) Уредбе ЕУ 2016/679	Члан 2. став 1. тачка 40)	40) **профилисање** има значење утврђено законом којим се уређује заштита података о личности;	Потпуно усклађено			Дефиниција профилисања дата у Закону о заштити података о личности - члан 4. став 1. тачка 5), а која одредба је у складу са чланом 4. тачка 4)

							Уредбе 2016/679.
3. 15)	„пракса везивања услуга“ означава понуду или продају уговора о кредиту у пакету с другим засебним финансијским производима или услугама ако уговор о кредиту није потрошачу расположив засебно;	Члан 2. став 1. тачка 21)	21) **пракса везивања услуга** означава понуду и закључивање уговора о кредиту у пакету с другим финансијским или платним услугама или услугама осигурања ако уговор о кредиту не би био доступан појединачно и независно од понуђеног пакета;	Потпуно усклађено			
3. 16)	„пракса обједињавања услуга“ означава понуду или продаја уговора о кредиту у пакету с другим засебним финансијским производима или услугама ако је уговор о кредиту потрошачу расположив и засебно, али не нужно под истим условима као кад је понуђен у пакету с тим другим производима или услугама;	Члан 2. став 1. тачка 22)	22) **пракса обједињавања услуга** означава понуду и закључивање уговора о кредиту у пакету с другим финансијским или платним услугама или услугама осигурања ако је уговор о кредиту кориснику доступан и појединачно, али не нужно под истим условима као кад је понуђен у пакету са овим услугама;	Потпуно усклађено			

3. 17)	„саветодавне услуге“ означавају препоруке кориснику у погледу једне или више трансакција које се односе на уговоре о кредиту и које чине посебну активност у односу на одобравање кредита и активности кредитног посредовања наведене у тачки 12;	Члан 2. став 1. тачка 41)	41) **саветодавне услуге** означавају личне препоруке у погледу једне или више банкарских услуга које корисник који се обратио банци захтева, а које представљају одвојену активност у односу на банкарске услуге.	Потпуно усклађено			
3.18)	„дозвољени минус“ означава изричити споразум о кредиту по коме давалац кредита ставља на располагање потрошачу средства која су већа од тренутног салда на његовом текућем рачуну;	Члан 2. став 1. тачка 23)	23) **дозвољено прекорачење** је изричито уговорени износ средстава који давалац кредита ставља на располагање кориснику платног рачуна када на том рачуну нема довољно средстава да би се извршила платна трансакција коју је корисник иницирао, односно за коју је корисник дао сагласност;	Потпуно усклађено			

3.19)	„прекорачење“ означава прећутно прихваћен дозвољени минус по којем давалац кредита потрошачу ставља на располагање или средства која превазилазе тренутни салдо на потрошачевом рачуну или усаглашени дозвољени минус;	Члан 2. став 1. тачка 24)	24) **недозвољено прекорачење** је износ средстава за који је банка у складу са уговором или законом задужила текући рачун корисника у своју корист или у корист трећих лица када на том рачуну није било довољно средстава за извршење трансакције, укључујући средства по основу дозвољеног прекорачења;	Потпуно усклађено			
3. 20)	„повезани уговор о кредиту“ означава уговор о кредиту где:	Члан 2. став 1. тачка 25)	25) **повезани уговор о кредиту** је уговор који служи искључиво за финансирање набавке одређене робе или услуге и који са уговором о продаји те робе или услуге чини економску целину, при чему економска целина постоји ако давалац кредита користи услуге добављача робе или пружаоца услуге ради нуђења, рекламирања или закључивања уговора о кредиту или је роба,	Потпуно усклађено			
(a)	кредит или услуге у питању искључиво служе за финансирање уговора о испоруци одређене робе или о пружању специфичних услуга; и						
(b)	та два уговора, са објективног становишта, чине комерцијалну јединицу; сматра се да постоји комерцијална						

	јединица **уколико испоручилац робе или пружалац услуге сам финансира кредит потрошача** или, уколико га финансира трећа страна, где давалац кредита користи услуге испоручиоца робе односно пружаоца услуга у вези са рекламирањем, закључењем или припремом уговора о кредиту, или где су специфична роба или извршена специфична услуга изричито наведени у уговору о кредиту.		односно услуга која је предмет набавке изричито наведена у том уговору;				
3. 21)	„превремена отплата“ означава потпуно или делимично испуњење обавеза које потрошач има из уговора о кредиту пре датума договореног у уговору о кредиту;	Члан 2. став 1. тачка 34)	34) **превремена отплата** означава потпуно или делимично испуњење обавеза које корисник има по основу уговора о кредиту, револвинг кредиту или лизингу пре датума који је у уговору одређен као датум до којег је корисник дужан	Потпуно усклађено			

			да потпуно испуни своје обавезе из овог уговора;				

3.22)	„услуге саветовања о дугу“ означавају персонализовану помоћ техничке, правне или психолошке природе коју пружају независни специјализовани субјекти који нису даваоци кредита нити кредитни посредници како су дефинисани у овој Директиви нити су купци кредита или пружаоци услуге сервисирања кредита како су дефинисани у члану 3. тачака 6) и 8) Директиве ЕУ 2021/2167 Европског парламента и Савета, у корист потрошача који имају или би могли имати потешкоћа са испуњењем својих финансијских обавеза.			Неусклађено			Биће размотрено уношење овог института у домаћи поредак у будућности, а након анализе функционисања ове услуге у земљама чланицама Европске уније.
4.1.	За потребе ове Директиве оне државе чланице које претварају износе			Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

	изражене у еврима у своју националну валуту, иницијално у том претварању корист курс који се примењује на дан 19. новембар 2023. године.						
4.2.	Државе чланице могу заокружити износе добијене претварањем из става 1, под условом да такво заокруживање не премашује 10 евра.			Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
5.1.	Државе чланице морају захтевати да када се информације пружају потрошачима у складу са Директивом, такве информације буду пружене потрошачу без накнаде и без обзира на носач који се користи за њихово пружање.	Члан 14.	Давалац услуга нема право да наплати никакву накнаду за податке и информације које је дужан да достави кориснику у складу са овим законом, без обзира на форму и начин достављања тих података и информација. Корисник има право да на захтев добије оне податке и информације у вези са закљученим уговором о финансијским услугама за које обавеза достављања	Потпуно усклађено / проширена заштита			Предлог закона предвиђа поред ситуације дефинисане у овој одредби Директиве, и ситуације када корисник захтева информације које давалац услуге није у обавези да достави у складу са Директивом или оне које је већ доставио, где је давалац услуга у обавези да и ове информације достави кориснику, али тада уз право на наплату накнаде

			није изричито прописана овим законом, као и да поново добије информације и податке који су му у складу са овим законом већ достављени, а давалац услуга тада има право да му наплати примерену накнаду. Лице које је дало средство обезбеђења (у даљем тексту: давалац средства обезбеђења) по уговору о кредиту или лизингу има право да једном годишње, а на његов захтев једном месечно, без накнаде и у писаној форми добије план отплате, стање дуга, као и друге податке у вези са измиривањем обавеза главног дужника.				дефинисане тарифом даваоца услуге. Такође, дефинисано је и право на информисаност даваоца средства обезбеђења.
6.	Државе чланице морају осигурати да услови под којима се кредит одобрава не дискриминишу потрошаче који имају законито боравиште	Члан 5.	Услови за пружање финансијских услуга не могу бити засновани на дискриминацији по основу држављанства, пребивалишта, боравишта, пола, расе,	Потпуно усклађено			

	у Европској унији, на основу њиховог држављанства или места боравка или по било ком основу из члана 21. Повеље Европске уније о основним правима, када ти потрошачи подносе захтев за одобрење кредита, односно кад закључују уговор о кредиту или имају имају такав уговор унутар Европске уније. Првим ставом се не доводи у питање могућност нуђења различитих услова приступа кредиту, ако су ти различити услови оправдани објективним критеријумима		боје коже, етничког или социјалног порекла, генетских особености, језика, религије или уверења, политичког или било каквог другог мишљења, припадности националној мањини, имовине, рођења, предака, инвалидитета, старосне доби, полне оријентације или било ког другог претпостављеног личног својства. Давалац услуга може слободно да одлучује о томе да ли ће са одређеним лицем успоставити пословни однос, у складу са утврђеним условима за пружање финансијских услуга. Одредба става 1. овог члана не доводи у питање право даваоца услуга да одреди различите услове за пружање финансијских услуга, ако су ти услови засновани на објективним критеријумима.				

7.	Не доводећи у питање Директиву 2005/29/ЕЗ, државе чланице морају захтевати да се све врсте оглашавања и маркетиншке комуникације уговора о кредиту буду поштене, јасне и необмањујуће. Забрањено је изражавање у таквим огласима и маркетиншкој комуникацији која би код потрошача могла створити лажна очекивања у вези с доступношћу или трошковима кредита или укупним износом који потрошач треба платити.	Члан 17. став 1.	Финансијске услуге морају да се оглашавају на јасан и разумљив начин, а оглашавање не сме да садржи нетачне информације, односно информације које могу створити погрешну представу о условима под којима корисник може користити ове услуге, о њиховој доступности и трошковима, као и о укупном износу који корисник треба да плати ради коришћења тих услуга.	Потпуно усклађено			
8. 1.	Државе чланице морају захтевати да свако оглашавање које се односи уговоре о кредиту садржи јасно и истакнуто упозорење како би потрошачи били свесни тога да позајмљивање новца	Члан 17. став 2.	При оглашавању кредитних услуга и лизинга, огласна порука мора да садржи јасно и истакнуто упозорење следеће садржине: „Пажња! Позајмљивање новца кошта.“ или сличног садржаја на	Потпуно усклађено			

	кошта и да наведено упозорење гласи „Опрез! Позамљивање новца кошта“ или текста сличног садржаја.		основу којег би корисници морали постати свесни да позајмљивање новчаних средстава подразумева плаћање камате и других накнада од стране корисника.				
8.2.	Државе чланице морају захтевати да оглашавање које се односи на уговоре о кредиту у којем се наводи каматна стопа или било какви бројчани подаци који се односе на било који трошак кредита за потрошача, обухвата стандардне информације у складу са овим чланом. Ова обавеза не важи у случају да национални прописи намећу обавезу навођења ефективне каматне стопе приликом оглашавања уговора о кредиту који не садржи каматну	Члан 18. став 1. и став 3.	Давалац услуга дужан је да при оглашавању финансијских услуга код којих огласна порука садржи каматну стопу или било који нумерички податак који се односи на цену или приход – јасно и прецизно, тако да буду лако читљиве или јасно чујне и прилагођене техничким ограничењима носача путем којег се врши оглашавање, у оквиру те огласне поруке на репрезентативном примеру наведе следеће стандардне информације: Давалац услуга при оглашавању финансијске услуге није дужан да	Потпуно усклађено			

	стопу или било какву бројку везану за цену кредита за потрошача у смислу првог подстава.		наведе репрезентативни пример ако у огласној поруци наведе ефективну каматну стопу без навођења номиналне каматне стопе или било ког другог нумеричког податка у вези с том услугом.				
8.3.	Стандардни подаци морају бити лако читљиви или јасно чујни, зависно од случаја и прилагођени техничким ограничењима носача који се употребљава за оглашавање, те се у њима на јасан, сажет и уочљив начин наводе сви следећи елементи:	Члан 18. став 1.	Давалац услуга дужан је да при оглашавању финансијских услуга код којих огласна порука садржи каматну стопу или било који нумерички податак који се односи на цену или приход – јасно и прецизно, тако да буду лако читљиве или јасно чујне и прилагођене техничким ограничењима носача путем којег се врши оглашавање, у оквиру те огласне поруке на репрезентативном примеру наведе следеће стандардне информације:	Потпуно усклађено			Стандардне информације садржане у репрезентативном примеру су усклађене и са Директивом 2014/17/ЕУ о уговорима о потрошачким кредитима који се односе на стамбене непокретности.
8.3. (а)	каматну стопу, фиксну или варијабилну или обе, заједно са детаљима везаним за било каква давања укључена у укупну цену кредита коју сноси потрошач;		1) пословно име или				

8.3. (b)	укупан износ кредита;		другу ознаку из које недвосмислено произлази о ком даваоцу услуга је реч; 2) врсту кредита/ депозита/ предмета лизинга; 3) износ кредита/ депозита/ предмета лизинга; 4) висину и врсту номиналне каматне стопе (фиксну, променљиву или обе ако је примењиво), заједно с појединостима о свим накнадама укљученим у укупну цену кредита односно лизинга за корисника; 5) ефективну каматну стопу; 6) валуту у којој се уговара кредит/депозит/лизинг; 7) начин индексирања кредита/депозита/лизинга; 8) рок отплате кредита/лизинга, односно				
8.3. (c)	годишњу ефективну каматну стопу;						
8.3. (d)	по потреби, трајање уговора о кредиту;						

			рок исплате депозита; 9) укупну цену кредита/лизинга за корисника; 10) све трошкове који падају на терет корисника; 11) укупан износ који корисник плаћа на основу уговора о кредиту/револвинг кредиту/лизингу, број рата и висину појединачне рате, а код уговора о депозиту укупан износ (износ депозита и камата) који је банка дужна да исплати; 12) средства обезбеђења; 13) тамо где је примењиво – упозорење да промена курсних разлика може довести до промене у укупном износу који корисник плаћа по основу уговора о кредиту/револвинг кредиту/лизингу;				

			14) упозорење о постојању ризика који је специфичан за конкретан уговор о кредиту/револвинг кредиту/лизингу, ако је примењиво.				
8.3. (е)	у случају кредита у облику одложеног плаћања за специфичну робу или услуге, цену за готовину и износ предујма;	Члан 70. став 1.	При оглашавању, у понуди, као и у уговору о финансијским погодбама које нуди трговац, а нарочито код продаје са оброчним отплатама цене – трговац мора нарочито да наведе податке о роби или услузи, готовинску цену, као и износ који се плаћа унапред на име учешћа или прве рате.	Потпуно усклађено			

8.3. (f)	по потреби, укупан износ који потрошач треба да плати и износ рата.	Члан 18. став 1. тачка 11)	11) укупан износ који корисник плаћа на основу уговора о кредиту/револвинг кредиту/лизингу, број рата и висину појединачне рате, а код уговора о депозиту укупан износ (износ депозита и камата) који је банка дужна да исплати;	Потпуно усклађено			

8.3. други подстав	Тачке (е) и (ф) првог подстава не примењују се у посебним и оправданим случајевима у којима носач који се користи за саопштавање стандардних информација из првог подстава не омогућује визуални приказ информација.	Члан 18. став 4.	Изузетно, у посебним и оправданим случајевима у којима носач који се користи за саопштавање информација из става 1. овог члана не омогућује визуелни приказ информација, подаци о укупном износу који корисник плаћа на основу уговора о кредитним услугама или уговора о лизингу, броју рата и висини појединачне рате, односно подаци о укупном износу који је банка дужна да исплати код уговора о депозиту – не морају бити приказани у репрезентативном примеру.	Потпуно усклађено			

		Члан 70. став 2	Изузетно, у посебним и оправданим случајевима у којима носач који се користи за саопштавање информација из става 1. овог члана не омогућује њихов визуелни приказ, ове информације не морају бити приказане при оглашавању.	Потпуно усклађено			
8.4.	Стандардне информације из става 3. првог подстава наводе се у облику репрезентативног примера.	Члан 18 став 1.	Давалац услуга дужан је да при оглашавању финансијских услуга код којих огласна порука садржи каматну стопу или било који нумерички податак који се односи на цену или приход – јасно и прецизно, тако да буду лако читљиве или јасно чујне и прилагођене техничким ограничењима носача путем којег се врши оглашавање, у оквиру те огласне поруке *на репрезентативном примеру* наведе следеће стандардне информације:	Потпуно усклађено			

8.5.	Уколико је обавезно закључење уговора о споредним услугама везаним за уговор о кредиту да би кредит био уопште одобрен или да би био одобрен под условима из огласа, а цена те услуге се не може одредити унапред, стандардне информације из става 3, подстав први морају приказати на јасан, сажет и видљив начин обавезу закључења таквог уговора.	Члан. 17. став 5.	Ако је за закључење уговора о кредитној услузи и о лизингу обавезно и закључење уговора о споредним услугама (нпр. уговора о осигурању), а притом се цена споредне услуге не може одредити унапред – постојање такве обавезе исказује се на репрезентативном примеру јасно, сажето и на видљив начин, заједно са исказивањем ефективне каматне стопе.	Потпуно усклађено			

8.6.	Не доводећи у питање Директиву 2005/29/ЕЗ, у посебним и оправданим случајевима у којима електронски носач који се употребљава за саопштавање стандардних информација из става 3. овог члана не омогућује визуелни приказ тих информација на уочљив и јасан начин, потрошач мора да има могућност приступања информацијама из првог подстава тачке (е) и (ф) тог става кликом, клизним помицањем или преласком прста.	Члан 18. став 5.	У посебним и оправданим случајевима у којима електронски носач који се употребљава за саопштавање информација из става 1. овог члана не омогућује уочљив и јасан визуелни приказ тих информација, кориснику се мора обезбедити могућност да додиром прста (нпр. кликом, клизним помицањем или преласком прста) приступи подацима о укупном износу који би корисник био дужан да исплати по уговору о кредитним услугама или уговору о лизингу, броју рата и висини појединачне рате, односно подацима о укупном износу који је банка дужна да исплати код уговора о депозиту.	Потпуно усклађено			

		Члан 70. став 3.	У посебним и оправданим случајевима у којима електронски носач који се употребљава за саопштавање информација из става 1. овог члана не омогућује њихов визуелни приказ на уочљив и јасан начин, кориснику се мора обезбедити могућност приступања овим информацијама додиром прста (нпр. кликом, клизним помицањем или преласком прста).	Потпуно усклађено			
8.7.	Државе чланице забрањују оглашавање кредитних производа у којима се:	Члан 18. став 8.	Забрањено је оглашавање уговора о кредиту и револвинг кредиту, односно уговора о лизингу којим се:	Потпуно усклађено			
8.7. (а)	подстичу потрошачи да траже кредит наводећи да би се кредитом побољшала њихова финансијска ситуација;	Члан 18. став 8. тачка 1)	1) корисници подстичу да закључују те уговоре уз навођење да ће се тиме побољшати њихова финансијска ситуација;	Потпуно усклађено			

8.7. (b)	наводи да неотплаћени уговори о кредиту или уговори о кредиту регистровани у базама података имају мали утицај или немају утицај на процену захтева за кредит;	Члан 18. став 8. тачка 2)	2) наводи да у случају да корисник није уредно поступао по тим уговорима или у случају да су ти уговори регистровани у бази података која служи процени кредитне способности корисника – то ће имати мали утицај или неће уопште имати утицај при одлучивању о захтеву корисника за закључење новог уговора;	Потпуно усклађено			
8.7. (c)	лажно сугерише да кредит доводи до повећања финансијских средстава, да представља замену за штедњу или да може повећати животни стандард потрошача.	Члан 18. став 8. тачка 3)	3) сугерише да закључење ових уговора доводи до повећања финансијских средстава корисника, представља замену за штедњу или може повећати животни стандард корисника.	Потпуно усклађено			
8.8.	Државе чланице могу, између осталог, забранити оглашавање кредитних производа у којима се:		/	Потпуно усклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Остављена је могућност државама да унесу у домаће прописе правило из ове одредбе Директиве, те ће бити размотрено

8.8. (a)	истиче лакоћа или брзина којом се кредит може добити;						уношење ових решења у подзаконске прописе.
8.8. (b)	наводи да је попуст условљен узимањем кредита;						
8.8. (c)	нуди грејс период у трајању дужем од три месеца за отплату рата кредита.						
9.1.	Државе чланице морају осигурати да даваоци кредита или, ако је примењиво, кредитни посредници, потрошачима у сваком тренутку учине доступним јасне и разумљиве опште информације о уговорима о кредиту, и то на папиру или неком другом трајном носачу који је потрошач одабрао.	Члан 19. став 1.	Корисник има право да од даваоца услуга у било ком тренутку, у писаној форми, на начин за који се корисник определио, добије јасне и разумљиве информације о финансијским услугама које тај давалац нуди.	Потпуно усклађено			

9.1. други подстав	Опште информације о уговорима о кредиту које даваоци кредита или, ако је примењиво, кредитни посредници чине доступним у својим просторима доступне су потрошачу барем на папиру.	Члан 19. став 2.	Ако се информације из става 1. овог члана кориснику достављају у пословним просторијама даваоца услуга, корисник има право да на захтев те информације добије на папиру.	Потпуно усклађено			
9.2.	Опште информације из става 1. овог члана укључују барем следеће:	Члан 19. став 3.	Информације из овог члана обухватају: 1) пословно име, адресу, број телефона и имејл адресу даваоца услуга; 2) намену за коју та финансијска услуга може бити искоришћена; 3) потенцијално трајање уговора; 4) висину и променљивост номиналне каматне стопе; 5) елементе на основу	Потпуно усклађено			Приликом дефинисања обима стандардних информација, узета у обзир и Директива 2014/17/ЕУ о уговорима о потрошачким кредитима који се односе на стамбене непокретности.
9.2. (a)	идентитет, адресу, број телефона и имејл адресу даваоца информација;						
9.2.(b)	сврхе у које се кредит може користити;						
9.2.(c)	могуће трајање уговора о кредиту;						

9.2.(d)	врсте доступне каматне стопе, уз навођење да ли је фиксна или променљива или комбинована, заједно с кратким описом карактеристика фиксне и променљиве стопе, укључујући импликације за потрошача повезане с тиме;		којих се одређује уговорена променљива номинална каматна стопа, њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати и начин измене, као и фиксни елемент ако је уговорен; 6) репрезентативни пример на којем ће бити приказани укупан износ и укупна цена финансијске услуге, као и укупан износ који корисник плаћа на основу уговора о финансијској услузи; 7) ефективну каматну стопу, као и све претпоставке примењене у њеном рачунању; 8) валуту у којој се уговара финансијска услуга, а код уговора индексираних у страној валути и објашњење о последицама које примена те индексације може имати на корисника; 9) врсту и висину свих потенцијалних накнада и других трошкова који ће				
9.2. (e)	репрезентативни пример укупног износа кредита, укупног трошка кредита за потрошача, укупног износа који потршач треба платити и ефективне каматне стопе;						
9.2. (f)	навођење могућих додатних трошкова који нису укључени у укупни трошак кредита за потрошача, а које је потребно платити у вези с уговором о кредиту;						

9.2. (g)	избор различитих доступних опција у погледу могућности отплата кредита даваоцу кредита, укључујући број, учесталост и износ редовних рата отплате;		пасти на терет корисника уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви – периоде у којима ће се мењати и начин измене; 10) избор различитих доступних опција у погледу могућности извршења обавеза корисника по основу уговора, укључујући број рата и износ појединачне рате, као и периоде у којима рате доспевају за наплату; 11) средства обезбеђења; 12) право корисника на превремену отплату по основу уговора, услове и начин остваривања овог права, као и висину накнада у вези с тим; 13) право корисника на одустанак од уговора, услове и начин одустанка,				
9.2. (h)	опис услова који се директно односе на превремену отплату;						
9.2. (i)	опис права на одустанак од уговора;						
9.2. (j)	навођење споредних услуга које је потрошач дужан узети како би добио кредит или како би га добио под условима који се нуде на тржишту и, према потреби, појашњење да споредне услуге може купити од пружаоца услуга који није давалац кредита.						

9.2. (k)	опште упозорење о могућим последицама непоштовања обавеза које су повезане с уговором о кредиту.		као и висину трошкова у вези с тим; 14) евентуалну обавезу закључивања уговора о споредним услугама које су у вези са уговором о финансијској услузи, кад је то закључивање обавезно ради закључења уговора о финансијској услузи или ради његовог закључења под условима на тржишту и, према потреби, појашњење да споредне услуге корисник може купити од другог пружаоца услуга; 15) код уговора код којих је као средство обезбеђења уговорена хипотека на непокретности – обавештење кориснику да ли је неопходна процена непокретности, ко је одговоран за спровођење те процене и да ли се за корисника јављају трошкови у вези с тим; 16) опште упозорење о могућим последицама у случају неиспуњења обавеза корисника из уговора о финансијској услузи, као и каматне стопе које се примењују у случају доцње.				

10.1.	Државе чланице захтевају да давалац кредита и, ако је примењиво, кредитни посредник пруже потрошачу јасне и разумљиве предуговорне информације које су му потребне како би упоредио различите понуда ради доношења информисане одлуке о томе да ли ће закључити уговор о кредиту на основу услова кредита које је понудио давалац кредита и, према потреби, на основу преференција и информација које је изнео потрошач.	Члан 20. став 1.	Давалац услуга дужан је да кориснику пружи јасне и разумљиве информације и објашњења о условима који се односе на уговор о финансијској услузи за који је корисник показао интересовање (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца тих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији.	Потпуно усклађено			

	Такве предуговорне информације се пружају потрошачу благовремено пре него што се обавеже било каквим уговором о кредиту или понудом, између осталог, ако се употребљавају средства комуникације на даљину како су дефинисана у члану 2. тачке (е) Директиве 2002/65/ЕЗ.	Члан 20. став 2.	Давалац услуга дужан је да кориснику достави понуду у примереном року пре закључења уговора, односно прихватања понуде.	Потпуно усклађено			

10.1. други подстав	Ако је од тренутка пружања предуговорних информација из првог подстава овог става до тренутка када је корисник постао обавезан уговором о кредиту или понудом прошло мање од једног дана, државе чланице дужне су захтевати да давалац кредита и, ако је примењиво, кредитни посредник пошаљу подсетник потрошачу о могућности одустанка од уговора о кредиту и поступку који се притом примењује у складу са чланом 26. Тај се подсетник доставља потрошачу на папиру или неком другом трајном носачу који је потрошач одабрао и који је наведен у уговору о кредиту у року од једног до седам дана након	Члан 20. став 3, 4. и став 5.	Примерени рок из става 2. овог члана у случају кредитних услуга не може бити краћи од два радна дана, а рачуна се од дана пријема обавезујуће понуде даваоца услуга до дана када је корисник закључио уговор или прихватио понуду за закључење уговора. Ако корисник изричито захтева да у писаној форми закључи уговор или прихвати понуду за закључење уговора одмах након достављања понуде, давалац услуга није дужан да сачека протек примереног рока из става 3. овог члана. Ако је понуда кориснику достављена у периоду краћем од 24 часа пре него што је закључио уговор или прихватио понуду, давалац услуга дужан је да кориснику у року који не може бити краћи од три дана нити дужи од седам дана од	Потпуно усклађено			Предлог закона предвиђа и изузетак од правила да је потребно да протекне примерени рок између достављања информација и закључења уговора, а то је када корисник изричито захтева да уговор закључи одмах након достављања понуде. Наведено правило је унето из разлога практичности и препознате потребе да би корисницима у одређеним ситуацијама наведено правило по којем су дужни да сачекају протек одређеног времена представљао терет (то би подразумевало нпр. поновни долазак у филијалу, излазак са посла и слично).

	закључења уговора о кредиту или, ако је примењиво, након што потрошач преда понуду кредита која је обавезујућа.		закључења уговора или прихватања понуде пошаље подсетник у којем ће га обавестити о његовом праву да одустане од уговора и објаснити поступак одустанка од уговора предвиђен чланом 13. овог закона. Овај подсетник кориснику се доставља у писаној форми – на начин предвиђен уговором.				

10.2.	Предуговорне информације из става 1. се пружају на папиру или другом трајном носачу који је потрошач одабрао путем „Стандардног европског информационог листа о потрошачком кредиту“ из Анекса I. Све информације које се наводе у обрасцу морају бити једнако уочљиве. Сматра се да је давалац кредита испунио захтеве у вези с пружањем информација из овог става и из члана 3. став 1. и став 2. Директиве 2002/65/ЕЗ ако је тај давалац кредита обезбедио наведени образац.	Члан 20. став 17.	Народна банка Србије прописује изглед и ближе уређује садржину образаца на којима се сачињава понуда и на којима се указује на ризике које корисник преузима када се услуга пружа у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути, као и садржину тог указивања.	Делимично усклађено			Приликом регулисања садржине и образаца од стране Народне банке Србије, садржина овог водиће се рачуна о захтевима из члана 10. Директиве.

10.3.	У предуговорним информацијама из става 1. овог члана се наводе сви следећи елементи на уочљив начин у првом делу „Стандардног европског информационог листа о потрошачком кредиту“ на једној страници:	Члан 20. став 8.	Понуда се сачињава на прописаном обрасцу у писаној форми и садржи јасно и сажето приказане следеће податке:	Потпуно усклађено			
10.3. (a)	идентитет даваоца кредита и, ако је примењиво, укљученог кредитног посредника;	Члан 20. став 8. тачка 2)	2) пословно име, адресу, број телефона и имејл адресу даваоца услуга;	Потпуно усклађено			
10.3. (b)	укупни износ кредита;	Члан 20. став 8. тачка 3)	3) укупан износ депозита, кредита, односно предмета лизинга, као и услове њиховог коришћења;	Потпуно усклађено			
10.3. (c)	трајање уговора о кредиту;	Члан 20. став 8. тачка 7)	7) трајање уговора, односно рок отплате;	Потпуно усклађено			

10.3. (d)	номиналну каматну стопу, или све номиналне каматне стопе уколико се различите каматне стопе примењују у различитим околностима;	Члан 20. став 8. тачка 8) и 9)	8) висину и променљивост номиналне каматне стопе; 9) елементе на основу којих се одређује уговорена променљива номинална каматна стопа, њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати и начин измене, као и фиксни елемент ако је уговорен;	Потпуно усклађено			
10.3. (e)	годишња ефективна каматна стопа и укупан износ који потрошач мора платити;	Члан 20. став 8. тачка 10)	10) ефективну каматну стопу и укупан износ који корисник треба да плати, односно који треба да му се исплати, приказан на репрезентативном примеру у коме су назначени сви елементи на основу којих је тај износ обрачунат;	Потпуно усклађено			

10.3. (f)	у случају кредита у форми одложеног плаћања одређених добара или услуга и у случају повезаних уговора о кредиту, та роба и услуге и њихова цена у готовини;	Члан 70. став 1.	При оглашавању, у понуди, као и у уговору о финансијским погодбама које нуди трговац, а нарочито код продаје са оброчним отплатама цене – трговац мора нарочито да наведе податке о роби или услузи, готовинску цену, као и износ који се плаћа унапред на име учешћа или прве рате.	Потпуно усклађено			
		Члан 20. став 12.	Понуда за закључење повезаног уговора о кредиту, поред елемената из става 8. овог члана, садржи и ознаку робе или услуге и њену готовинску цену.	Потпуно усклађено			

10.3. (g)	трошкови у случају закаснелих плаћања, односно каматна стопа која се примењује у случају закаснелих плаћања и мере за њено прилагођавање те, према потреби, све накнаде које се морају платити у случају неиспуњавања обавезе плаћања;	Члан 20. став 8. тачка 13) и 16)	13) врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, укључујући и трошак процене непокретности код уговора о кредиту код којих је као средство обезбеђења уговорена хипотека на непокретности, уз одређење да ли су накнаде и трошкови фиксни или променљиви, а ако су променљиви – периоде у којима ће се мењати и начин измене; 16) каматне стопе које се примењују у случају доцње у складу са овим законом;	Потпуно усклађено			
10.3. (h)	износ, број и учесталост отплате коју врши потрошач и, по потреби, редослед по којем се отплате имају расподелити на различите дуговане износе обрачунате по различитим номиналним каматним стопама;	Члан 20. став 8. тачка 12)	12) износ и број рата кредита, односно рата лизинг накнада и периоде у којима доспевају (месечно, тромесечно и сл.);	Потпуно усклађено			

10.3. (i)	упозорење о последицама изосталих или закаснелих плаћања;	Члан 20. став 8. тачка 18)	18) упозорење у вези с последицама пропуштања плаћања и неиспуњења других обавеза;	Потпуно усклађено			
10.3. (j)	постојање или непостојање права на одустанак од уговора те, према потреби, рок за одустанак;	Члан 20. став 8. тачка 20)	20) право корисника на одустанак од уговора, услове и начин одустанка, као и висину трошкова у вези с тим;	Потпуно усклађено			
10.3. (к)	постојање права на превремену отплату и, ако је примењиво, информације о праву даваоца кредита на накнаду;	Члан 20. став 8. тачка 21)	21) право корисника на превремену отплату кредита/лизинга и висину накнаде у вези с тим, као и транспарентно и разумљиво објашњење како се ова накнада израчунава;	Потпуно усклађено			
10.3. (l)	адреса, број телефона и имејл адреса даваоца кредита и, ако је примењиво, адреса, број телефона и имејл адреса укљученог кредитног посредника.	Члан 20. став 8. тачка 2)	2) пословно име, адресу, број телефона и имејл адресу даваоца услуга;	Потпуно усклађено			

10.4.	Ако се сви елементи из става 3. не могу приказати уочљиво на једној страници, приказују се у првом делу „Стандардног европског информационог листа о потрошачком кредиту“ на највише две странице. У том случају се информације из тачака (а) до (г) тог става приказују на првој страни обрасца.	Члан 20. став 17.	Народна банка Србије прописује изглед и ближе уређује садржину образаца на којима се сачињава понуда и на којима се указује на ризике које корисник преузима када се услуга пружа у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути, као и садржину тог указивања.	Делимично усклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Одредба није изричито унета али ће бити имплементирана приликом прописивања обрасца понуде, подзаконским актом.
10.5.	У предуговорним информацијама из става 1. се наводе сви следећи елементи који се приказују након елемената наведених у ставу 3. и јасно су одвојени од њих.						
10.5. (а)	врста кредита	Члан 20. став 8. тачка 1)	1) врсту услуга	Потпуно усклађено			

10.5. (b)	услови којима се уређује повлачење средстава;	Члан 20. став 8. тачка 3)	3) укупан износ депозита, кредита, односно предмета лизинга, *као и услове њиховог коришћења*;	Потпуно усклађено			
10.5. (c)	ако се у различитим околностима примењују различите номиналне каматне стопе, услови под којима је уређена примена сваке номиналне стопе и ако су доступни, било који индекс или референтна стопа који се примењују на сваку почетну номиналну каматну стопу, те периоди, услови и поступци за промену сваке номиналне каматне стопе;	Члан 20. став 8. тачка 9)	9) елементе на основу којих се одређује уговорена променљива номинална каматна стопа, њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати и начин измене, као и фиксни елемент ако је уговорен;	Потпуно усклађено			

10.5. (d)	ако су уговором о кредиту предвиђени различити начини повлачења средстава с различитим накнадама или номиналним каматним стопама, ако давалац кредита примењује претпоставку наведену у делу II тачка (б) Анекса III напомена да другачији механизми повлачења средстава за релевантну врсту уговора о кредиту могу довести до виших ефективних каматних стопа;	Члан 20. став 8. тачка 14)	14) ако су уговором предвиђени различити начини повлачења средстава с различитим накнадама или каматним стопама, напомена да другачији механизми повлачења средстава могу довести до виших ефективних каматних стопа;	Потпуно усклађено			

10.5. (е)	према потреби, накнаде за вођење једног или више обавезних рачуна на којима се евидентирају и трансакције уплата и повлачења средстава, накнаде за употребу одређеног средства плаћања за трансакције уплата и повлачења средстава, све друге накнаде које произилазе из уговора о кредиту и услови према којима се било које од тих накнада могу мењати;	Члан 20. став 8. тачка 13)	13) врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, укључујући и трошак процене непокретности код уговора о кредиту код којих је као средство обезбеђења уговорена хипотека на непокретности, уз одређење да ли су накнаде и трошкови фиксни или променљиви, а ако су променљиви – периоде у којима ће се мењати и начин измене;	Потпуно усклађено			Одредба Директиве је обухваћена у оквиру тачке 13) предметног става предлога закона.

10.5. (f)	Репрезентативни пример ефективне каматне стопе и укупног износа који потрошач треба да плати, који се односи на све претпоставке примењене приликом обрачуна те стопе; ако је потрошач обавестио даваоца кредита о једној или више елемената које би желео имати у свом кредиту, попут трајања уговора о кредиту и укупног износа кредита, давалац кредита те елементе узима у обзир;	Члан 20. став 8. тачка 10)	10) ефективну каматну стопу и укупан износ који корисник треба да плати, односно који треба да му се исплати, приказан на репрезентативном примеру у коме су назначени сви елементи на основу којих је тај износ обрачунат;	Потпуно усклађено			

10.5. (g)	према потреби, сви трошкови које је потрошач дужан платити јавном бележнику при закључења уговора о кредиту;			Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	У домаћем праву, уговор о кредиту се не закључује у форми неке од врста јавнобележничких исправа предвиђених Законом о јавном бележништву. Истовремено, у случају стамбених кредита, уговор о хипотеци и заложна изјава се сачињава у облику јавнобележничког записа ако садрже изричиту изјаву обавезаног лица да се на основу уговора о хипотеци, односно заложне изјаве, може, ради остварења дуговане чинидбе, по доспелости обавезе непосредно спровести принудно извршење, било судским било вансудским путем.

							Трошкови јавног бележника су регулисани Јавнобележничком тарифом (дакле не зависе од финансијске институције) те је сматрано да наведени елемент није целисходно уносити у предуговорне информације из члана 20. предлога закона.
10.5. (h)	обавеза закључења уговора о споредним услугама уз уговор о кредиту, ако је закључење таквог уговора обавезно да би се кредит добио или да би се добио под тржишним условима;	Члан 20. став 8. тачка 15)	15) евентуалну обавезу закључивања уговора о споредним услугама које су у вези са уговором о кредиту, односно лизингу (нпр. уговора о осигурању и др.) кад је то закључивање обавезно ради добијања кредита/лизинга или ради добијања кредита/лизинга под условима из огласа;	Потпуно усклађено			
10.5. (i)	према потреби, тражени инструменти обезбеђења;	Члан 20. став 8. тачка 19)	19) средства обезбеђења	Потпуно усклађено			

10.5. (j)	према потреби, информације о начину на који ће се накнада даваоца кредита у случају превремене отплате утврдити;	Члан 20. став 8. тачка 21)	21) право корисника на превремену отплату кредита/лизинга и висину накнаде у вези с тим, *као и транспарентно и разумљиво објашњење како се ова накнада израчунава*;	Потпуно усклађено			
10.5. (k)	право потрошача на то да се одмах и без накнаде обавести, на основу члана 19. став 6. о резултатима увида у базу података који је спроведен у сврху процене његове односно њене кредитне способности;	Члан 20. став 8. тачка 22)	22) информацију да корисник има право на обавештење о резултатима увида у базу података ради процене своје кредитне способности и да је то обавештење бесплатно у случају из члана 25. став 4. овог закона;	Потпуно усклађено			

10.5. (l)	право потрошача, како је утврђено у ставу 8. овог члана, да му се на захтев и без накнаде достави примерак предлога уговора о кредиту на папиру или другом трајном носачу, под условом да је давалац кредита у тренутку подношења захтева вољан наставити са закључењем уговора о кредиту;	Члан 20. став 8. тачка 23)	23) право корисника који намерава да с даваоцем услуга закључи уговор – да добије бесплатну копију предлога тог уговора;	Потпуно усклађено			
10.5. (m)	према потреби, напомена да је цена персонализована на основу аутоматизоване обраде података, укључујући израду профила;	Члан 20. став 8. тачка 27)	27) упознавање корисника с тим да су износи депозита, кредита, односно лизинга наведени у понуди персонализовани на основу аутоматизоване обраде података, укључујући и профилисање.	Потпуно усклађено			

10.5. (n)	према потреби, период током којег су предуговорне информације пружене у складу са овим чланом обавезујуће за даваоца кредита;	Члан 20. став 8. тачка 24)	24) рок у којем даваоца услуга обавезују услови из понуде, који не може бити краћи од два радна дана од дана уручивања, односно пријема понуде, осим у случају из члана 53. овог закона, када тај рок не може бити краћи од три радна дана;	Потпуно усклађено			
10.5. (о)	могућност коришћења механизма вансудских притужби и обештећења за потрошаче, те методе приступа том механизму;	Члан 20. став 8. тачка 25)	25) право корисника на приговор и притужбу, као и могућност покретања поступка посредовања пред Народном банком Србије ради вансудског решавања спорног односа;	Потпуно усклађено			
10.5. (р)	упозорење и објашњење правних и финансијских последица непоштовања других обавеза повезаних са одређеним уговором о кредиту	Члан 20. став 8. тачка 18)	18) упозорење у вези с последицама пропуштања плаћања и неиспуњења других обавеза;	Потпуно усклађено			

10.5. (q)	план отплате који садржи све уплате и исплате за време трајања уговора о кредиту, укључујући уплате и отплате за све споредне услуге повезане с уговором о кредиту које се истовремено продају, при чему се уплате и исплате, у случају да се у различитим околностима примењују различите номиналне каматне стопе, темеље на разумним повећањима номиналне каматне стопе.	Члан 20. став 8. тачка 26)	26) план отплате кредита/лизинга, односно исплате депозита који садржи све уплате и исплате за време трајања уговора, укључујући уплате и исплате за све споредне услуге повезане са уговором које се истовремено продају;	Потпуно усклађено			

10.5. други подстав	Ако се у уговору о кредиту упућује на референтну вредност како је дефинисана у члану 3. став 1. тачка 3. Уредбе (ЕУ) 2016/1011 Европског парламента и Савета, у засебном документу се наводе назив те референтне вредности и њеног администратора, као и могуће последице коју та референтна вредност има за потрошача, а тај засебни документ може се приложити „Стандардном европском информационог листа о потрошачком кредиту“	Члан 20. став 17.	Народна банка Србије прописује изглед и ближе уређује садржину образаца на којима се сачињава понуда и на којима се указује на ризике које корисник преузима када се услуга пружа у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути, као и садржину тог указивања.	Потпуно усклађено			Народна банка Србије прописала је образац о ризицима задуживања са променљивом номиналном каматном стопом и ризицима задуживања у страној валути или уз уговарање валутне клаузуле.

10.6.	Информације приказане у „Стандардном европском информационом листу о потрошачком кредиту“ морају бити усклађене. Морају бити јасно читљиве и притом се мора водити рачуна о техничким ограничењима носача на којем су приказане. Информације се приказују на одговарајући и прикладан начин на различитим каналима, узимајући у обзир интероперабилност.	Члан 20. став 17.	Народна банка Србије прописује изглед и ближе уређује садржину образаца на којима се сачињава понуда и на којима се указује на ризике које корисник преузима када се услуга пружа у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути, као и садржину тог указивања.	Делимично усклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Одредба није изричито унета али ће бити имплементирана приликом прописивања обрасца понуде, подзаконским актом.

10.6. други подстав	Све додатне информације које би давалац кредита евентуално могао пружити потрошачу јасно су читљиве и дају се у засебном документу који се може приложити „Стандардном европском информационом листу о потрошачком кредиту.“	Члан 20. став 18.	Давалац услуга може кориснику заједно с понудом пружити и друге податке за које оцени да су корисни за корисника (попут информација о пружању саветодавних услуга), а ти подаци морају бити јасно читљиви и садржани у посебном документу.	Потпуно усклађено			
10.7.	Одступајући од става 5. овог члана, код комуникације путем телефона, како је наведено у члану 3. став 3. Директиве 2002/65/ЕЗ, опис главних обележја финансијске услуге који се треба пружити на основу члана 3. става 3.	Члан 57. став 1.	На финансијске услуге из овог закона које се уговарају, односно пружају на даљину примењују се одредбе овог закона и закона којим се уређује заштита корисника финансијских услуга код уговарања на даљину.	Потпуно усклађено			Предлог закона предвиђа да ће се на уговоре о финансијским услугама закљученим на даљину сходно применити правила овог закона (и закона који регулише заштиту корисника код

	тачке (б) друге алинеје те директиве обухвата барем елементе из става 3. овог члана. У том случају давалац кредита и, ако је примењиво, кредитни посредник потрошачу достављају „Стандардни европски информациони лист о потрошачком кредиту“ на трајном носачу одмах након закључења уговора о кредиту.	Члан 20. став 2, 3. и став 4.	Давалац услуга дужан је да кориснику достави понуду у примереном року пре закључења уговора, односно прихватања понуде. Примерени рок из става 2. овог члана у случају кредитних услуга не може бити краћи од два радна дана, а рачуна се од дана пријема обавезујуће понуде даваоца услуга до дана када је корисник закључио уговор или прихватио понуду за закључење уговора. Ако корисник изричито захтева да у писаној форми закључи уговор или прихвати понуду за закључење уговора одмах након достављања понуде, давалац услуга није дужан да сачека протек примереног рока из става 3. овог члана.				уговарања на даљину). С тим у вези, правила о садржини и достављању предуговорних информација, односно понуде, примењују се сходно и на уговоре на даљину. Дакле, и код ових уговора је понуду потребно уручити кориснику у разумном року пре закључења уговора, осим ако корисник изричито не захтева да уговор закључи и пре истека овог рока.

10.8.	На захтев потрошача давалац кредита и, ако је примењиво, кредитни посредник, поред „Стандардног европског информационог листа о потрошачком кредиту“, потрошачу без накнаде доставља примерак предлога уговора о кредиту на папиру или на другом трајном носачу, под условом да је давалац кредита у тренутку подношења тог захтева вољан наставити са закључењем уговора о кредиту с потрошачем.	Члан 20. став 14. и 15.	Давалац услуга дужан је да корисника који намерава да с њим закључи уговор обавести да на захтев може без накнаде добити текст предлога тог уговора – као предлог за његово закључивање. Ако корисник поднесе захтев из става 14. овог члана, давалац услуга дужан је да му без накнаде у писаној форми достави текст предлога уговора из тог става, ако је давалац услуга у моменту подношења тог захтева вољан да закључи уговор.	Потпуно усклађено			

10.9.	Кад је реч о уговору о кредиту према којем уплате које извршава потрошач не резултирају тренутном одговарајућом амортизацијом укупног износа кредита, већ се користе за стварање капитала током периода и према условима утврђенима уговором о кредиту или неким додатним уговором, давалац кредита и, ако је примењиво, кредитни посредник у предуговорне информације из става 1. укључује и јасну и сажету изјаву о томе да се таквим уговорима о кредиту не јамчи отплата укупног износа искоришћеног кредита према уговору о кредиту, осим ако се такво јемство изричито пружи.			Непреносиво	Вид. ђ)	Вид ђ)	Примена ове одредбе није препозната у домаћем праву, имајући у виду да се овакви финансијски инструменти у нашем праву не користе.

10.10.	Овај се члан не примењује на добављаче робе или пружаоце услуга који делују у својству кредитних посредника у помоћној улози. Тиме се не доводи у питање обавеза даваоца кредита или, ако је примењиво, кредитног посредника да осигура да потрошач прими предуговорне информације из овог члана.			Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	У домаћем праву није регулисан појам кредитног посредника.

11.1	Када је реч о уговорима о кредиту из члана 2. став 6. или 7, предуговорне информације из члана 10. став 1. пружају се одступајући од правила из члана 10. став 2. на папиру или другом трајном носачу који је потрошач одабрао путем „Европског информационог листа о потрошачком кредиту“ из Анекса II. Те информације морају бити јасне и разумљиве. Све информације које се наводе у том обрасцу морају бити једнако уочљиве. Сматра се да је давалац кредита испунио захтеве у вези с пружањем предуговорних информација утврђене у овом члану и члану 3. став 1. и 2. Директиве 2002/65/ЕЗ, ако је тај давалац кредита осигурао наведени образац.		Народна банка Србије прописује изглед и ближе уређује садржину образаца на којима се сачињава понуда и на којима се указује на ризике које корисник преузима када се услуга пружа у динарској противвредности стране				Уговори из члана 2(6) Директиве не постоје у домаћем праву. Планирано је прописивање обрасца који ће се односити на уговоре из члана 2(7) Директиве (уговори који се закључују између даваоца кредита и корисника који је у доцњи са испуњењем својих обавеза плаћања из уговора или је вероватно да ће доћи у доцњу, а којим се предвиђа могућност одложеног плаћања или неке друге опције плаћања од стране корисника, при чему такви договори између даваоца кредита и корисника могу да отклоне могућност покретања судског поступка у вези доцње корисника, а неће довести корисника у неповољнији положај у односу на онај који је корисник имао у првобитно

11.2.	Кад је реч о уговорима о кредиту из члана 2. став 6. или 7, у предуговорним информацијама из члана 10. став 1, одступајући од члана 10. став 3, наводе се сви следећи елементи на првом делу „Европског информационог листа о потрошачком кредиту“ на једној страници:			Делимично усклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Одредба није изричито унета али ће бити имплементирана приликом прописивања обрасца понуде, подзаконским актом.
11.2. (a)	идентитет даваоца кредита и, ако је примењиво, укљученог кредитног посредника;	Члан 20. став 13.	Код уговора којим је у складу са одредбама члана 44. ст. 1. и 3. овог закона предвиђена могућност одложеног плаћања или неки други облик измиривања новчане обавезе како би се кориснику олакшало испуњење те обавезе, понуда за закључење овог уговора садржи све елементе из става 8. овог члана, осим елемената из	Потпуно усклађено			
11.2. (b)	укупни износ кредита;						
11.2. (c)	трајање уговора о кредиту;						
11.2. (d)	номиналну каматну стопу, или све номиналне каматне стопе уколико се различите каматне стопе примењују у различитим околностима;						

11.2. (e)	годишња ефективна каматна стопа и укупан износ који потрошач мора платити;		тач. 14) и 15) тог става, као и обавештење о томе да ли се од корисника може захтевати потпуна отплата дуга у било ком тренутку.				
11.2. (f)	у случају кредита у форми одложеног плаћања одређених добара или услуге и у случају повезаних уговора о кредиту, та роба и услуге и њихова цена у готовини;						
11.2. (g)	трошкови у случају закаснелих плаћања, односно каматна стопа која се примењује у случају закаснелих плаћања и мере за њено прилагођавање те, према потреби, све накнаде које се морају платити у случају неиспуњавања обавезе плаћања;						

11.2. (h)	износ, број и учесталост отплате коју врши потрошач и, по потреби, редослед по којем се отплате имају расподелити на различите дуговане износе обрачунате по различитим номиналним каматним стопама;						
11.2. (i)	упозорење о последицама изосталих или закаснелих плаћања;						
11.2. (j)	постојање или непостојање права на одустанак од уговора;						
11.2. (к)	постојање права на превремену отплату и, ако је примењиво, информације о праву даваоца кредита на накнаду;						
11.2. (l)	адреса, број телефона и имејл адреса даваоца кредита и, ако је примењиво, адреса, број телефона и имејл адреса укљученог кредитног посредника.						

11.3.	Ако се сви елементи из става 2. не могу приказати на једној страници, приказују се у првом делу „Европског информационог листа о потрошачком кредиту“, на највише две странице. У том случају се информације из тачака (а) до (г) тог става приказују на првој страници обрасца.			Делимично усклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Одредба није изричито унета али ће бити имплементирана приликом прописивања обрасца понуде, подзаконским актом.
11.4.	У предуговорним информацијама из става 1. се наводе сви следећи елементи који се приказују након елемената наведених у ставу 2. и јасно су одвојени од њих:	Члан 20. став 13.	Код уговора којим је у складу са одредбама члана 44. ст. 1. и 3. овог закона предвиђена могућност одложеног плаћања или неки други облик измиривања новчане обавезе како би се кориснику олакшало	Потпуно усклађено			
11.4. (а)	врста кредита						

11.4. (b)	ако се у различитим околностима примењују различите номиналне каматне стопе, услови под којима је уређена примена сваке номиналне стопе и ако су доступни, било који индекс или референтна стопа који се примењују на почетну номиналну каматну стопу, трошкови који се примењују од тренутка закључења уговора о кредиту, и тамо где је примењиво, услови за промену тих трошкова;		испуњење те обавезе, понуда за закључење овог уговора садржи све елементе из става 8. овог члана, осим елемената из тач. 14) и 15) тог става, као и обавештење о томе да ли се од корисника може захтевати потпуна отплата дуга у било ком тренутку.				
11.4. (c)	репрезентативни пример ефективне каматне стопе и укупног износа који потрошач треба платити, који се односи на све претпоставке примењене приликом обрачуна те стопе;						

11.4. (d)	услови и поступак за раскид уговора о кредита;						
11.4. (e)	по потреби, информације о начину на који ће се накнада даваоца кредита у случају превремене отплате утврдити;						
11.4. (f)	по потреби, информацију о томе да од корисника може бити затражено да исплати целокупан износ кредита у било ком тренутку;						
11.4. (g)	право потрошача на то да се одмах и без накнаде обавести, на основу члана 19. став 6. о резултатима увида у базу података који је спроведен у сврху процене његове односно њене кредитне способности;						

11.4. (h)	према потреби, напомена да је цена персонализована на основу аутоматизоване обраде података, укључујући и профилисање;						
11.4. (i)	према потреби, период током којег су предуговорне информације пружене у складу са овим чланом обавезујуће за даваоца кредита;						
11.4. (j)	могућност коришћења механизма вансудских притужби и обештећења за потрошаче, те методе приступа том механизму;						
11.4. (к)	упозорење и објашњење правних и финансијских последица непоштовања других обавеза повезаних са одређеним уговором о кредиту;						

11.4 (l)	план отплате који садржи све уплате и исплате за време трајања уговора о кредиту, укључујући уплате и отплате за све споредне услуге повезане с уговором о кредиту које се истовремено продају, при чему се уплате и исплате, у случају да се у различитим околностима примењују различите номиналне каматне стопе, темеље на разумним повећањима номиналне каматне стопе.						

11.5.	Информације приказане у „Европском информационом листу о потрошачком кредиту“ морају бити усклађене. Морају бити јасно читљиве и притом се мора водити рачуна о техничким ограничењима носача на којем су приказане. Информације се приказују на одговарајући и прикладан начин на различитим каналима, узимајући у обзир интероперабилност.	Члан 20. став 17.	Народна банка Србије прописује изглед и ближе уређује садржину образаца на којима се сачињава понуда и на којима се указује на ризике које корисник преузима када се услуга пружа у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути, као и садржину тог указивања.	Делимично усклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Одредба није изричито унета али ће бити имплементирана приликом прописивања обрасца понуде, подзаконским актом.

11.6.	Одступајући од става 4. овог члана, код комуникације путем телефона, како је наведено у члану 3. став 3. Директиве 2002/65/ЕЗ, опис главних обележја финансијске услуге који се треба пружити на основу члана 3. става 3. тачке (б) друге алинеје те директиве обухвата барем елементе из става 2. овог члана. У том случају давалац кредита и, ако је примењиво, кредитни посредник потрошачу достављају „Европски информациони лист о потрошачком кредиту“ на трајном носачу одмах након закључења уговора о кредиту.	Члан 57. став 1.	На финансијске услуге из овог закона које се уговарају, односно пружају на даљину примењују се одредбе овог закона и закона којим се уређује заштита корисника финансијских услуга код уговарања на даљину.	Делимично усклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Предлог закона предвиђа да ће се на уговоре о финансијским услугама закљученим на даљину сходно применити правила овог закона (и закона којим се уређује заштита корисника код уговарања на даљину). С тим у вези, правила о садржини и достављању предуговорних информација, односно понуде, примењују се сходно и на уговоре на даљину. Дакле, и код ових уговора је понуду потребно уручити кориснику у разумном року пре закључења уговора, осим ако корисник изричито не захтева да уговор закључи и пре истека овог рока.

11.7.	На захтев потрошача давалац кредита и, ако је примењиво, кредитни посредник, поред „Европског информационог листа о потрошачком кредиту“, потрошачу без накнаде доставља примерак предлога уговора о кредиту на папиру или на другом трајном носачу, под условом да је давалац кредита у тренутку подношења тог захтева вољан наставити са закључењем уговора о кредиту с потрошачем.	Члан 20. став 14. и 15.	Давалац услуга дужан је да корисника који намерава да с њим закључи уговор обавести да на захтев може без накнаде добити текст предлога тог уговора – као предлог за његово закључивање. Ако корисник поднесе захтев из става 14. овог члана, давалац услуга дужан је да му без накнаде у писаној форми достави текст предлога уговора из тог става, ако је давалац услуга у моменту подношења тог захтева вољан да закључи уговор.	Потпуно усклађено			

11.8.	Овај се члан не примењује на добављаче робе или пружаоце услуга који делују у својству кредитних посредника у помоћној улози. Тиме се не доводи у питање обавеза даваоца кредита или, ако је примењиво, кредитног посредника да осигура да потрошач прими предуговорне информације из овог члана.			Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	У домаћем праву није регулисан појам кредитног посредника.

12.1.	Државе чланице дужне су да осигурају да се од даваоца кредита и, ако је примењиво, кредитних посредника захтева да потрошачу пруже примерена објашњења о предложеним уговорима о кредиту и свим спредним услугама на основу којих потрошач може да да процени да ли су предложени уговори о кредиту и споредне услуге прилагођени потребама и финансијској ситуацији потрошача. Таква објашњења пружају се без накнаде и пре закључења уговора о кредиту. Наведена објашњења укључују следеће елементе:	Члан 21. став 1.	Давалац услуга дужан је да кориснику без накнаде и пре закључења уговора о финансијским услугама за које је корисник показао интересовање – пружи примерена објашњења о том уговору и свим споредним услугама којима се кориснику омогућава да процени да ли су тај уговор и те споредне услуге прилагођени његовим потребама и финансијској ситуацији.	Потпуно усклађено			
12.1. (а)	информације из члана 10, 11. и 38.;		Примерена објашњења из става 1. овог члана	Потпуно усклађено			Информације из тачке а) ове одредбе Директиве (за наше

12.1. (b)	основна обележја предложеног уговора о кредиту или предложених споредних услуга;	Члан 21. став 2. и 4.	обухватају: 1) основна обележја предложеног уговора, као и предложених споредних услуга, ако постоје; 2) конкретне начине на које би предложени уговор или споредне услуге могле утицати на корисника, укључујући и последице неиспуњавања или неуредног испуњавања обавезе				право примењиви су чланови 10. и 11.) обухваћене су првом тачком ове одредбе закона, односно информације које чине предуговорне информације обухваћене су појмом „основна обележја предложеног уговора, као и предложених споредних услуга, ако постоје“ Свакако је у ставу 4. члана 21. предлога
12.1. (c)	конкретне учинке које би предложени уговор о кредиту или предложене споредне услуге могле имати на потрошача, укључујући последице неиспуњавања обавезе плаћања или задоцнелог плаћања од стране потрошача;						

12.1. (d)	ако су споредне услуге у пакету с уговором о кредиту, информације о томе да ли се сваки елемент из тог пакета може отказати посебно и које су последице таквог отказивања за потрошача.		плаћања; 3) ако се споредне услуге пружају заједно са уговором – податак о томе да ли се сваки елемент из тог пакета може отказати посебно, као и о последицама таквог отказивања по корисника. Народна банка Србије може ближе прописати садржину примерених објашњења за одређене финансијске услуге и начин давања тих објашњења.				закона предвиђено да НБС може ближе прописати садржину примерених објашњења, где би онда детаљније било набројано шта је садржано у овим објашњењима.
12.2.	У оправданим случајевима државе чланице могу прилагодити захтев из става 1. о начину давања објашњења и мери у којој се та објашњења дају:	Члан 21. став 3.	У оправданим случајевима, давалац услуге може своје обавезе из ст. 1. и 2. овог члана прилагодити околностима у којима се нуди конкретна финансијска услуга, врсти те услуге, као и лицу којем се она нуди.	Потпуно усклађено			
12.2. (a)	околностима ситуације у којој се кредит нуди;						

12.2. (b)	особи којој се кредит нуди;						
12.2. (c)	врсти понуђеног кредита.						
13.	Не доводећи у питање Уредбу (ЕУ) 2016/679, ако се потрошачима нуде персонализоване понуде које се темеље на аутоматизованој обради личних података, државе чланице захтевају да даваоци кредита и кредитни посредници на јасан и разумљив начин обавесте потрошаче о томе.	Члан 22.	Ако давалац услуга кориснику нуди персонализовану понуду која се темељи на аутоматизованој обради података о личности у смислу прописа којима се уређује заштита тих података – дужан је да га о томе обавести на јасан и разумљив начин.	Потпуно усклађено			
14.1.	Државе чланице морају допустити праксе обједињавања услуга, али забранити праксе везивања услуга.	Члан 52. став 1. и 2.	Давалац кредита може да примењује праксу обједињавања услуга. Даваоцу кредита забрањено је да примењује праксу везивања услуга.	Потпуно усклађено			

14.2.	Одступајући од става 1. и не доводећи у питање правила тржишне конкуренције, државе чланице могу даваоцима кредита допустити да од потрошача захтевају да отвори или одржи платни или штедни рачун ако је једина сврха таквог рачуна следеће:	Члан 52. став 3.	Изузетно од става 2. овог члана, давалац кредита може као услов за закључење уговора о кредиту да захтева од корисника отварање или одржавање претходно отвореног платног или штедног рачуна ако је сврха таквог рачуна искључиво: 1) прикупљање средстава за отплату кредита и/или 2) отплаћивање кредита и/или 3) пружање додатног средства обезбеђења у случају неиспуњавања обавеза.	Потпуно усклађено			
14.2. (a)	прикупљање капитала за отплату кредита;						
14.2. (b)	отплаћивање кредита;						
14.2. (c)	удруживање ресурса ради добијања кредита;						
14.2. (d)	пружање додатног средства обезбеђења за даваоца кредита у случају неиспуњавања обавеза.						

14.3.	Државе чланице могу допустити даваоцима кредита да од потрошача захтевају да поседује одговарајућу полису осигурања повезану с уговором о кредиту, водећи рачуна о пропорционалности. У таквим случајевима државе чланице осигуравају да давалац кредита мора прихватити полису осигурања од пружаоца осигурања који се разликује од њему пожељнијег пружаоца осигурања ако та полиса осигурања има исти ниво јемства као онај који је предложио давалац кредита, а притом давалац кредита не сме изменити услове кредита понуђеног потрошачу.	Члан 53. став 1. и 2.	Давалац кредита може од корисника да захтева достављање одговарајуће полисе осигурања повезане са уговором о кредиту, при чему је дужан да води рачуна о пропорционалности између износа кредита и захтеване полисе осигурања. У случају из става 1. овог члана давалац кредита дужан је да прихвати и полису осигурања коју је издао пружалац услуге осигурања који се разликује од оног којег је предложио тај давалац, ако та полиса осигурања пружа исти ниво јемства, при чему давалац кредита не може изменити услове кредита које је понудио кориснику.	Потпуно усклађено			

14.4.	Државе чланице захтевају да се лични подаци о дијагнозама онколошких болести потрошача не користе за потребе полисе осигурања која се односи на уговор о кредиту након периода које одреде државе чланице, а које не прелази 15 година од завршетка лечења потрошача.	Члан 53. став 3.	При издавању полисе осигурања повезане са уговором о кредиту не могу се користити лични подаци корисника који се односе на дијагнозе онколошких болести након протека 15 година од завршетка лечења корисника.	Потпуно усклађено			

14.5.	Како би потрошачи имали додатно време да упореде понуде осигурања повезаних с уговорима о кредиту пре куповине полисе осигурања како је наведено у ставу 3, државе чланице морају захтевати да се потрошачима обезбеди период од најмање три дана за упоређивање понуда осигурања повезаних с уговорима о кредиту без промене тих понуда и да они о томе буду обавештени. Потрошачи могу узети полису осигурања пре истека тог периода у трајању од три дана ако то изричито затраже.	Члан 53. став 4. и 5.	Давалац кредита дужан је да обавести корисника о томе да у периоду који не може бити краћи од три радна дана има право да упореди различите понуде осигурања повезаних са уговором о кредиту, при чему тај давалац у овом периоду не може мењати захтеване услове осигурања. Корисник може на свој изричит захтев прибавити полису осигурања и пре истека рока из става 4. овог члана.	Потпуно усклађено			

15.1.	Државе чланице су дужне осигурати да даваоци кредита и кредитни посредници не претпостављају да је потрошач дао пристанак на закључење било каквог уговора о кредиту или за куповину споредних услуга приказаних у оквиру унапред задатих опција. Унапред задате опције укључују и унапред означена поља.	Члан 7. став 1, 2. и став 3.	Давалац услуга не може кориснику пружити финансијску услугу без његовог претходног захтева, односно изричитог пристанка. Давалац услуга не може претпоставити да је корисник дао пристанак за закључење уговора о финансијској услузи или за куповину споредних услуга ако су били приказани у оквиру унапред задатих опција. Унапред задате опције из става 2. овог члана укључују и поља која су унапред означена на папиру или другом трајном носачу података.	Потпуно усклађено			

15.2.	Пристанак потрошача на закључење било каквог уговора о кредиту или куповину споредних услуга приказаних у пољима даје се јасном и недвосмисленом потврдном радњом којом се изражава добровољна, конкретна, информисана и недвосмислена сагласност потрошача са садржајем и суштином тих поља.	Члан 7. став 4.	Пристанак корисника на закључење уговора о финансијској услузи или куповину споредних услуга ако су приказани у пољима на папиру или другом трајном носачу података даје се јасном и недвосмисленом потврдном радњом корисника којом се изражава његова конкретна, прецизна, информисана и недвосмислена сагласност са садржајем и суштином тих поља.	Потпуно усклађено			
16.1.	Државе чланице морају захтевати да давалац кредита и, ако је примењиво, кредитни посредник у контексту одређене трансакције потрошача изричито обавесте о томе да ли су саветодавне услуге пружене или могу бити пружене.	Члан 55. став 3.	Банка је дужна да обавести корисника о томе да ли у вези са услугом коју тај корисник захтева та банка може пружити саветодавне услуге или их је већ пружила том кориснику.	Потпуно усклађено			

16.2.	Државе чланице захтевају да давалац кредита и, ако је примењиво, кредитни посредник пре пружања саветодавних услуга или закључења уговора о пружању таквих услуга омогуће потрошачу следеће информације на папиру или неком другом трајном носачу који је потрошач одабрао:	Члан 55. став 6.	Пре пружања саветодавних услуга или закључења уговора о пружању тих услуга, банка је дужна да кориснику у писаној форми достави следеће:	Потпуно усклађено			
16.2. (а)	информације о томе да ли се препорука темељити искључиво на њиховој понуди производа или на широкој понуди производа с целог тржишта у складу са ставом 3. тачка (ц);	Члан 55. став 6. тачка 1)	1) податак о томе да се препорука банке темељи искључиво на понуди производа и услуга те банке;	Потпуно усклађено			У предлог закона је унета варијанта где банка приликом пружања саветодавних услуга сагледава искључиво производе које нуди та банка.

16.2. (b)	према потреби, информације о накнади коју је потрошач дужан платити за саветодавне услуге, или ако се износ те накнаде у тренутку пружања информација не може утврдити, методу која се користи за њено израчунавање.	Члан 55. став 6. тачка 2)	2) податак о висини накнаде коју је корисник дужан да плати за пружање саветодавних услуга ако се таква накнада наплаћује или о методу који се користи за израчунавање ове накнаде у случају да се износ накнаде не може утврдити у тренутку достављања тих података.	Потпуно усклађено			
16.2. други подстав	Информације из првог подстава овога става могу се потрошачу пружити у облику додатних предуговорних информација у складу с чланом 10. став 6. други подстав.	Члан 55. став 7.	Податке из става 6. овог члана банка може доставити кориснику у оквиру предуговорног информисања.	Потпуно усклађено			
16.3.	Када се потрошачима пружају саветодавне услуге, државе чланице захтевају да даваоци кредита и, ако је примењиво, кредитни посредници:	Члан 56. став 1.	Када банка пружа кориснику саветодавне услуге, дужна је да:	Потпуно усклађено			

16.3. (a)	прикупе потребне информације о финансијској ситуацији потрошача, те његовим преференцијама и циљевима које се односе на уговор о кредиту како би давалац кредита или кредитни посредник могли препоручити уговоре о кредиту прикладне за потрошача;	Члан 56. став 1. тачка 1)	1) прикупи потребне информације о финансијској ситуацији корисника, његовим потребама и сврси која се намерава постићи уговором о финансијској услузи, како би могла да му препоручи за њега прикладан уговор;	Потпуно усклађено			
16.3. (b)	процене финансијску ситуацију и потребе потрошача на основу информација из тачке (a), које морају бити ажуриране у тренутку процене, и притом узму у обзир разумне претпоставке о ризицима у погледу финансијске ситуације потрошача током трајања препорученог уговора о кредиту;	Члан 56. став 1. тачка 2)	2) процени финансијску ситуацију и потребе корисника на основу информација из тачке 1) овог става, које морају бити ажуриране у тренутку процене, при чему је дужна да узме у обзир разумне претпоставке о ризицима који произлазе из финансијске ситуације корисника током трајања препорученог уговора о финансијској услузи;	Потпуно усклађено			

16.3. (c)	размотре довољно велики број уговора о кредиту из своје понуде и на основу тога препоруче један или више уговора о кредиту из те понуде који су прикладни с обзиром на потребе, финансијску ситуацију и личне околности потрошача;	Члан 56. став 1. тачка 3)	3) размотри довољно велики број услуга из своје понуде које су исте врсте и карактеристика као услуга за коју је корисник заинтересован и на основу тога препоручи један или више уговора о финансијској услузи из те понуде који су прикладни с обзиром на потребе, финансијску ситуацију и личне околности корисника;	Потпуно усклађено			
16.3. (d)	поступају у најбољем интересу потрошача и	Члан 56. став 1. тачка 4)	4) поступа у најбољем интересу корисника;	Потпуно усклађено			
16.3. (e)	потрошачу издају доказ о пруженој препоруци на папиру или неком другом трајном носачу који је потрошач одабрао и који је назначен у уговору о пружању саветодавних услуга.	Члан 56. став 1. тачка 5)	5) кориснику у писаној форми уручи доказ о пруженој препоруци коју је корисник одабрао и која је назначена у уговору о пружању саветодавних услуга.	Потпуно усклађено			

16.4.	Државе чланице могу забранити употребу појмова „савет” и „саветник” или сличних појмова ако саветодавне услуге потрошачима на тржишту нуде и пружају даваоци кредита или, ако је примењиво, кредитни посредници.	Члан 55. став 5.	Приликом пружања саветодавних услуга банка не може да користи израз „независни саветник“ или „независни савет“ и може саветовати корисника искључиво у погледу финансијских услуга које она пружа.	Потпуно усклађено			Како је држава остављена могућност да забране употребу појмова „савет“ и „саветовање,“ усвојено је правило по којем употреба ових израза није забрањена, већ израза „независни савет“ и „независни саветник“ а истовремено је омогућено да саветодавне услуге пружају искључиво банке и то само у погледу финансијских услуга које та банка пружа.

16.4. други подстав	Ако државе чланице не забрањују употребу појмова „савет” и „саветник” или сличних појмова, оне уводе следеће услове под којима даваоци кредита и кредитни посредници који пружају саветодавне услуге могу употребљавати појмове „независтан савет” или „независтан саветник”:						
(a)	даваоци кредита и, ако је примењиво, кредитни посредници дужни су да размотре довољно велики број уговора о кредиту доступних на тржишту; и						Исти коментар као и код претходне одредбе Директиве. Дакле, одабрано је правило да се употребљава израз „савет“ и „саветник“ а не „независни савет“ и „независни саветник“.
(b)	кредитни посредници не смеју добити накнаду за саветодавне услуге од једног или више даваоца кредита.		/	Потпуно усклађено			

	Други подстав тачка (б) примењује се само ако се сматра да број разматраних даваоца кредита не представља већину тржишта.						
16.4. трећи подстав	Државе чланице могу одредити строже захтеве за употребу појмова „независтан савет” или „независтан саветник” од стране даваоца кредита и, ако је примењиво, кредитних посредника.						
16.5.	Државе чланице морају захтевати да даваоци кредита и, ако је примењиво, кредитни посредници упозоре потрошача у случају да одређени уговор о кредиту може довести до појаве специфичног ризика за потрошача с обзиром на финансијску ситуацију потрошача.	Члан 56. став 2.	Банка је дужна да упозори корисника у случају да одређени уговор о финансијској услузи може довести до појаве специфичног ризика за корисника с обзиром на његову финансијску ситуацију.	Потпуно усклађено			

16.6.	Државе чланице морају захтевати да саветодавне услуге могу пружати искључиво даваоци кредита и, ако је примењиво, кредитни посредници.	Члан 55. став 1. и 2.	Банка може да пружа саветодавне услуге у погледу банкарских услуга у складу са одредбама овог закона. Давалац услуга који није банка не може пружати саветодавне услуге.	Потпуно усклађено			Одлучено је да је целисходно да саветодавне услуге пружају искључиво банке, не и други даваоци услуга (даваоци лизинга, платне институције и кредитне институције).
16.6. други подстав	Одступајући од првог подстава, државе чланице могу пружање саветодавних услуга допустити и другим лицима осим оних из првог подстава ако је испуњен један од следећих услова:						Како се државама даје могућност да пропишу да и друга лица могу пружати саветодавне услуге, одлучено је да није целисходно омогућавање пружање саветодавних услуга другим лицима наведеним у овом члану Директиве, већ се у предлогу закона предвиђа да ће ове услуге обављати искључиво банке у погледу банкарских услуга.
(а)	саветодавне услуге пружају се узгредно у оквиру обављања професионалне делатности која је уређена законским или другим прописима или етичким кодексом који не искључују пружање тих услуга;		/	Потпуно усклађено			

(b)	саветодавне услуге у контексту управљања постојећим дугом пружају стечајни управници, при чему је та делатност уређена законским или другим прописима;						
(c)	саветодавне услуге у контексту управљања постојећим дугом пружају јавни или добровољни пружаоци услуга саветовања о дугу из члана 36. који не послују на комерцијалној основи;						
(d)	саветодавне услуге пружају особе које су овластила и које надзиру надлежна тела.						
17.	Државе чланице забрањују свако одобравање кредита потрошачима без њиховог претходног захтева и изричитог пристанка.	Члан 7. став 1.	Давалац услуга не може кориснику пружити финансијску услугу без његовог претходног захтева, односно изричитог пристанка.	Потпуно усклађено			

18.1.	Државе чланице морају захтевати да пре закључења уговора о кредиту давалац кредита спроведе детаљну процену кредитне способности потрошача. Та процена кредитне способности спроводи се у интересу потрошача, како би се спречиле праксе неодговорног кредитирања и презаduженост, а притом се на одговарајући начин узимају у обзир фактори релевантни за проверу изгледа да ће потрошач испуњавати своје обавезе из уговора о кредиту.	Члан 23. став 1. и став 3.	Пре закључења уговора о кредитним услугама или уговора о лизингу – давалац услуга дужан је да изврши процену кредитне способности корисника. Процена кредитне способности корисника спроводи се у интересу корисника, како би се спречили његова презаduженост и неодговорно одобравање кредита код даваоца услуге. Код ове процене узимају се у обзир сви показатељи на основу којих се може закључити да ли ће корисник уредно испуњавати своје обавезе из уговора.	Потпуно усклађено			

18.2.	Државе чланице морају осигурати да кредитни посредници релевантном даваоцу кредита доставе тачне информације прибављене од потрошача у складу с Уредбом (ЕУ) 2016/679, а како би се могла провести процена кредитне способности.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	У домаћем праву не постоји кредитни посредник.

18.3.	Процена кредитне способности спроводи се на основу релевантних и тачних информација о приходима и расходима потрошача и другим финансијским и економским околностима које су нужне и пропорционалне природи, трајању, вредности и ризицима кредита за потрошача. Те информације могу обухватати доказе о приходима или другим изворима средстава за отплату, информације о финансијској имовини и обавезама или информације о другим финансијским обавезама.	Члан 23. став 4. и став 5.	Процена кредитне способности спроводи се на основу релевантних и тачних података о приходима и расходима корисника и другим финансијским и економским околностима које су од значаја за ову процену, водећи рачуна о природи, року отплате и укупном ризику кредитне услуге за корисника. Показатељи и подаци из ст. 3. и 4. овог члана могу да укључују доказ о приходима или другим изворима за отплату и податке о финансијској и укупној имовини и обавезама, у складу с прописом Народне банке Србије.	Потпуно усклађено			

	Те информације не укључују посебне категорије података из члана 9. став 1. Уредбе (ЕУ) 2016/679. Те се информације добијају из релевантних унутрашњих или спољних извора, међу осталим и од потрошача и, према потреби, на основу увида у базу података из члана 19. ове Директиве. Друштвене мреже не сматрају се спољним извором за потребе ове Директиве.	Члан 23. став 6.	Показатељи и подаци из ст. 3. и 4. овог члана не укључују посебне врсте података о личности у смислу закона којим се уређује заштита тих података.	Потпуно усклађено			

18.3. други подстав	Информације добијене у складу с овим ставом морају се примерено проверити, према потреби позивањем на документацију која се може независно проверити.	Члан 23. став 7. и 8.	Показатеље и податке из ст. 3. до 5. овог члана, давалац услуга прибавља из релевантних и поузданих извора којима се може доказати њихова веродостојност, од корисника, као и на основу увида у базу података о задужености корисника. Давалац услуга дужан је да на одговарајући начин провери показатеље и податке из ст. 3. до 5. овог члана, укључујући и употребу документације која се може независно проверити (попут извода из јавно доступних регистара и сл.).	Потпуно усклађено			
18.4.	Државе чланице морају захтевати да давалац кредита успостави поступке за процену из става 1, те да регулише и примењује такве поступке.	Члан 23. став 10.	Давалац услуга дужан је да унутрашњим актима уреди поступак за процену кредитне способности корисника, као и да утврди правила о документовању и чувању података и документације из ст. 3 до 5, 7. и 8. овог члана.	Потпуно усклађено			

18.4. други подстав	Државе чланице морају захтевати и да давалац кредита документира и чува информације из става 3.	Члан 23. став 10.	Давалац услуга дужан је да унутрашњим актима уреди поступак за процену кредитне способности корисника, као и да утврди правила о документовању и чувању података и документације из ст. 3 до 5, 7. и 8. овог члана.	Потпуно усклађено			
18.5.	Ако захтев за кредит заједнички подноси више потрошача, давалац кредита спроводи процену кредитне способности на основу заједничке способности отплате свих потрошача.	Члан 23. став 9.	Ако је један захтев за закључење уговора заједнички поднело више корисника, давалац услуга дужан је да спроводе процену кредитне способности на основу заједничке способности тих корисника да извршавају обавезе из уговора.	Потпуно усклађено			

18.6.	Државе чланице морају осигурати да давалац кредита потрошачу одобрава кредит само ако резултат процене кредитне способности указује на то да је вероватно да ће се обавезе које произилазе из уговора о кредиту испуњавати на начин прописан тим уговором, узимајући у обзир релевантне факторе наведене у ставу 1.	Члан 25. став 1.	Давалац услуга закључује уговор о кредитним услугама или уговор о лизингу само ако резултат процене кредитне способности указује на то да је вероватно да ће корисник испуњавати обавезе из уговора на начин и у роковима предвиђеним тим уговором.	Потпуно усклађено			

18.7.	Државе чланице морају осигурати да ако давалац кредита с потрошачем закључи уговор о кредиту, давалац кредита не сме накнадно отказати или изменити тај уговор о кредиту на штету потрошача на основу тога што је процена кредитне способности била неправилно спроведена. Овај се став не примењује ако се докаже да је потрошач свесно ускратио или кривотворио информације из става 3. које је пружио даваоцу кредита.	Члан 25. став 5.	Ако с корисником закључи уговор о кредитним услугама или уговор о лизингу, давалац услуга не може накнадно раскинути или изменити тај уговор на штету корисника на основу тога што је процена кредитне способности била неправилно спроведена. Ако у том случају ипак докаже да је корисник свесно ускратио или лажно приказао показатеље и информације, односно документацију из члана 23. ст. 3. до 5. и 7. овог закона – давалац услуга има право и да тај уговор раскине или да га измени на штету корисника.	Потпуно усклађено			

18.8.	Ако процена кредитне способности укључује примену аутоматизоване обраде личних података, државе чланице морају осигурати да потрошач има право да затражи и добије од даваоца кредита људску интервенцију, у оквиру које има право да:	Члан 26. став 1.	Ако давалац услуге одбије захтев за закључење уговора из члана 25. овог закона на основу процене кредитне способности корисника која укључује примену аутоматизоване обраде личних података, корисник има право да од даваоца услуга затражи и добије помоћ лица ангажованих од стране даваоца услуга, у оквиру које корисник има право да:	Потпуно усклађено			
18.8. (а)	затражи и добије од даваоца кредита јасно и разумљиво објашњење о процени кредитне способности, укључујући објашњење о логици и ризицима укљученим у аутоматизовану обраду личних података, као и о њеном значају и ефектима на одлуку;	Члан 26. став 1. тачка 1)	1) затражи и добије јасно и разумљиво објашњење о поступку процене кредитне способности, укључујући објашњење о аутоматизованој обради личних података, као и о њеним ризицима, значају и ефектима на одлуку;	Потпуно усклађено			

18.8. (b)	изрази своју тачку гледишта даваоцу кредита и	Члан 26. став 1. тачка 2)	2) искаже своје ставове о процени кредитне способности на основу аутоматизоване обраде личних података;	Потпуно усклађено			
18.8. (c)	затражи преиспитивање процене кредитне способности и одлуке о одобравању кредита од стране даваоца кредита.	Члан 26. став 1. тачка 3)	3) затражи да давалац услуга преиспита процену кредитне способности и донету одлуку.	Потпуно усклађено			
18.8. други подстав	Државе чланице морају осигурати да је потрошач обавештен о праву наведеном у првом подставу.	Члан 26. став 2.	Давалац услуга дужан је да корисника обавести о његовим правима из става 1. овог члана у обавештењу из члана 25. став 4. овог закона, с тим да је на даваоцу услуга терет доказивања да је кориснику пружио то обавештење.	Потпуно усклађено			

18.9.	Државе чланице морају осигурати да давалац кредита у случају одбијања захтева за кредит мора без одлагања обавестити потрошача о одбијању захтева и, према потреби, упутити га на лако доступне услуге саветовања о дугу.	Члан 25. став 4.	Ако давалац услуга одбије захтев за закључење уговора из става 1. овог члана, дужан је да без одлагања у писаној форми: 1) обавести корисника о одбијању овог захтева, а може да наведе и разлоге за одбијање тог захтева; 2) обавести корисника о подацима из базе податка из члана 24. овог закона који су утицали на одлуку о одбијању захтева.	Потпуно усклађено			Услуге саветовања о дугу нису унете у предлог закона, па упућивање на ове услуге није ни унето у предметну одредбу.

	Према потреби, од даваоца кредита се захтева да обавести потрошача о чињеници да се процена кредитне способности темељи на аутоматизованој обради података, те о праву потрошача на људску процену и поступку оспоравања одлуке.	Члан 26. став 1.	Ако давалац услуге одбије захтев за закључење уговора из члана 25. овог закона на основу процене кредитне способности корисника која укључује примену аутоматизоване обраде личних података, корисник има право да од даваоца услуга затражи и добије помоћ лица ангажованих од стране даваоца услуга, у оквиру које корисник има право да: 1) затражи и добије јасно и разумљиво објашњење о поступку процене кредитне способности, укључујући објашњење о аутоматизованој обради личних података, као и о њеним ризицима, значају и ефектима на одлуку; 2) искаже своје ставове о процени кредитне способности на основу аутоматизоване обраде личних података; 3) затражи да давалац услуга преиспита процену кредитне способности и донету одлуку.	Потпуно усклађено			

18.10.	Ако се стране након закључења уговора о кредиту договоре о промени укупног износа кредита, државе чланице морају осигурати да давалац кредита мора поновно проценити кредитну способност потрошача на основу ажурираних информација пре него што одобри било какво знатније повећање укупног износа кредита.	Члан 23. став 2.	Ако се уговорне стране након закључења уговора из става 1. овог члана сагласе да се задужење корисника повећа – давалац услуга дужан је да поново процени кредитну способност тог корисника.	Потпуно усклађено			

18.11	Државе чланице могу захтевати да даваоци кредита процењују кредитну способност потрошача на основу увида у релевантну базу података. Међутим, процена кредитне способности не темељи се искључиво на кредитној историји потрошача.	Члан 23. став 7.	Показатеље и податке из ст. 3. до 5. овог члана, давалац услуга прибавља из релевантних и поузданих извора којима се може доказати њихова веродостојност, од корисника, *као и на основу увида у базу података о задужености корисника*.	Потпуно усклађено			У члану 23. став 7. предлога закона је наведено да се процена кредитне способности врши, између осталог, на основу података који се могу прибавити увидом у базу података о задужености корисника. Истовремено, предвиђени су и други извори информација на основу којих банка доноси одлуку о процени кредитне способности корисника.

19.1.	Кад је реч о прекограничном кредиту, свака држава чланица мора осигурати даваоцима кредита из других држава чланица приступ базама података које се употребљавају у тој држави чланици у сврху процене кредитне способности потрошача. Услови приступа тим базама података морају бити недискриминаторни.			Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Ово питање постаје релевантно уласком Србије у ЕУ.
19.2.	Државе чланице морају осигурати да само даваоци кредита који су под надзором домаћег надлежног тела и који су у потпуности у складу с Уредбом (ЕУ) 2016/679 имају приступ базама података које се употребљавају за процену кредитне способности потрошача.		/	Потпуно усклађено			Приступ Кредитном бироу имају банке, даваоци лизинга и други корисници услуга Кредитног бироа, односно чланице које су закључиле uговор са Удружењем банака Србије.

19.3.	Став 1. примењује се и на јавне и на приватне базе података.			Потпуно усклађено			У Србији се базе података о задужености корисника воде у Кредитном бироу.
19.4.	Базе података из става 1. које садрже информације о уговорима о потрошачким кредитима морају садржати барем информације о доспелим неплаћеним обавезама потрошача при отплати кредита, о врсти кредита и о идентитету даваоца кредита.	Члан 24. став 1.	База података о задужености корисника садржи податке за чије је прикупљање и обраду корисник претходно дао сагласност у писаној форми и податке који се прикупљају и обрађују у тој бази непосредно на основу закона, и то нарочито податке о његовој задужености код давалаца услуга и других финансијских институција и уредности измиривања обавеза у вези с том задуженошћу.	Потпуно усклађено			Оперативним правилима Кредитног бироа су регулисани подаци који су садржани у овим извештајима, а где су између осталог обухваћени подаци из ове одредбе Директиве.

19.5.	Даваоци кредита и кредитни посредници не обрађују посебне категорије података из члана 9. став 1. Уредбе (ЕУ) 2016/679 и личне податке обрађене с друштвених мрежа који могу бити садржани у базама података из става 1. овог члана.	Члан 23. став 7.	Показатеље и податке из ст. 3. до 5. овог члана, давалац услуга прибавља из релевантних и поузданих извора којима се може доказати њихова веродостојност, од корисника, као и на основу увида у базу података о задужености корисника.	Потпуно усклађено			Из предметне одредбе произлази да се друштвене мреже не могу сматрати поузданим извором чија се веродостојност може доказати.
19.6.	Ако се захтев за кредит одбије на основу увида у базу података из става 1, државе чланице захтевају да даваоци кредита без непотребног одлагања и без накнаде обавесте потрошача о резултатима таквог увида и о детаљима у погледу базе података у коју је остварен увид, као и о категоријама података који су узети у обзир.	Члан 25. став 4.	Ако давалац услуга одбије захтев за закључење уговора из става 1. овог члана, дужан је да без одлагања у писаној форми: 1) обавести корисника о одбијању овог захтева, а може да наведе и разлоге за одбијање тог захтева; 2) обавести корисника о подацима из базе податка из члана 24. овог закона који су утицали на одлуку о одбијању захтева.	Потпуно усклађено			

19.7.	За потребе уговора о кредиту пружаоци база података успостављају поступке којима се осигурава да су информације садржане у њиховим базама података ажуриране и тачне. Државе чланице осигуравају да су потрошачи обавештени о:	Члан 24. став 2.	Давалац услуга дужан је да, ради обезбеђивања поузданости базе из става 1. овог члана, редовно доставља и ажурира податке који се воде у тој бази, а одговара и за тачност тих података.	Потпуно усклађено			

19.7. (a)	свим доспелим неплаћеним обавезама при отплати кредита наведеним у бази података у року од 30 дана од њиховог уношења у ту базу; и	Члан 42. став 1. и 2.	Давалац услуга дужан је да у року од 15 дана од дана уношења података о доцњи корисника у базу података о задужености, кориснику без накнаде достави обавештење о стању његовог дуга по уговору о кредиту, револвинг кредиту, односно лизингу. Обавештење из става 1. овог члана садржи податке о висини главнице, камата, накнада и др., изражених појединачно, податке о укупном стању дуга на одређени дан, као и објашњење да су подаци о доцњи евидентирани у бази податка о задужености, те последице које то може имати по корисника.	Потпуно усклађено			
19.7. (b)	својим правима у складу с Уредбом (ЕУ) 2016/679.		/	Потпуно усклађено			Наведена обавеза је регулисана Законом о заштити података о личности (законитост обраде података о личности).

19.8.	За потребе уговора о кредиту државе чланице морају осигурати постојање поступака за притужбе како би се потрошачима олакшало оспоравање садржаја база података, укључујући информације које се могу добити од трећих страна кроз те базе.		/	Потпуно усклађено			Корисници имају право на приговор банци и притужбу Народној банци Србије ради оспоравања садржине података у Кредитном бироу. Осим тога, Оперативна правила Кредитног бироа предвиђају право на рекламацију, којом се може захтевати исправка, односно допуна података садржаних у овој бази.

20.1.	Државе чланице морају захтевати да се уговори о кредиту и све измене тих уговора морају сачињават на папиру или неком другом трајном носачу те да све уговорне стране добију примерак уговора о кредиту.	Члан 6. став 1. и став 2.	Уговор о финансијској услузи (у даљем тексту: уговор) сачињава се у писаној форми и потписује се својеручно, односно квалификованим електронским потписом, коришћењем најмање два елемента за потврђивање корисничког идентитета (аутентификација) или коришћењем шема електронске идентификације високог нивоа поузданости, у складу са законом и другим прописима. Свака уговорна страна добија примерак уговора.	Потпуно усклађено			
20.2.	Државе чланице могу увести нова или задржати постојећа домаћа правила о ваљаности закључења уговора о кредиту која су у складу с правом Уније.	Члан 6. став 3.	Уговор не може да садржи одредбе којима се корисник одриче права која су му гарантована овим законом и такве одредбе су ништаве.	Потпуно усклађено			

21.1.	Државе чланице морају захтевати да се у уговору о кредиту јасно и сажето наведу сви следећи елементи:	Члан 27. став 1.	Уговор о кредиту садржи следеће обавезне елементе:	Потпуно усклађено			
21.1. (a)	врста кредита	Члан 27. став 1. тачка 1)	1) врсту кредита	Потпуно усклађено			
21.1. (b)	идентитет, адресе, бројеви телефона и имејл адресе уговорних страна и, ако је примењиво, идентитет и адреса укљученог кредитног посредника;	Члан 27. став 1. тачка 3)	3) пословно име, односно име, адресу и број телефона даваоца кредита и корисника, као и имејл адресу даваоца кредита и корисника, ако је корисник поседује;	Потпуно усклађено			
21.1. (c)	укупни износ кредита и услови којима је уређено повлачење средстава;	Члан 27. став 1. тачка 4)	4) износ кредита који се одобрава и услове повлачења средстава;	Потпуно усклађено			
21.1. (d)	трајање уговора о кредиту;	Члан 27. став 1. тачка 2)	2) период на који се кредит одобрава, односно рок отплате кредита;	Потпуно усклађено			

21.1. (е)	у случају кредита у облику одложеног плаћања за одређену робу или одређене услуге и у случају повезаних уговора о кредиту, та роба или услуге и њихова цена у готовини;	Члан 70. став 1.	При оглашавању, у понуди, као и у уговору о финансијским погодбама које нуди трговац, а нарочито код продаје са оброчним отплатама цене – трговац мора нарочито да наведе податке о роби или услузи, готовинску цену, као и износ који се плаћа унапред на име учешћа или прве рате.	Потпуно усклађено			
		Члан 27. став 2.	Повезани уговор о кредиту, поред елемената из става 1. овог члана, садржи и ознаку робе или услуге, њену готовинску цену и обавештење о престанку важења повезаног уговора у случају коришћења права на одустанак од уговора, као и о правима која корисник има према даваоцу кредита у складу с чланом 51. овог закона.	Потпуно усклађено			

21.1. (f)	номинална каматна стопа или све номиналне каматне стопе ако се у различитим околностима примењују различите номиналне каматне стопе, услови којима је уређена примена сваке номиналне каматне стопе и, ако су доступни, било који индекс или референтна стопа који се примењују на сваку почетну номиналну каматну стопу те периоди, услови и поступци промене сваке номиналне каматне стопе;	Члан 27. став 1. тачка 6)	6) висину номиналне каматне стопе уз одређење да ли је фиксна или променљива, а, ако је променљива – елементе на основу којих се одређује (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.), њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати, као и фиксни елемент ако је уговорен;	Потпуно усклађено			

21.1. (g)	ефективна каматна стопа и укупни износ који потрошач треба платити, израчунати у тренутку закључења уговора о кредиту, при чему треба навести све претпоставке примењене у том прорачуну;	Члан 27. став 1. тачка 7), 8) и 9)	7) ефективну каматну стопу, при чему је потребно навести све претпоставке примењене у рачунању ефективне каматне стопе; 8) укупну цену кредита за корисника; 9) укупан износ који корисник треба да плати на основу уговора о кредиту, израчунат на дан закључења уговора;	Потпуно усклађено			
21.1. (h)	износ, број и учесталост уплата које је потрошач дужан извршити те, ако је примерено, редослед по којем се отплате имају расподелити на различите дуговане износе обрачунате по различитим номиналним каматним стопама;	Члан 27. став 1. тачка 10)	10) број рата кредита, појединачни износ рате у тренутку закључења уговора, као и период у коме рате доспевају за наплату;	Потпуно усклађено			

21.1. (i)	уколико је у питању отплата главнице уговора о кредиту са дефинисаним трајањем, право потрошача да у било које доба током трајања кредита, на свој захтев, бесплатно добије извод рачуна у облику таблице отплате.	Члан 27. став 1. тачка 11)	11) план отплате кредита и *право корисника да у било ком тренутку у току трајања уговора бесплатно добије тај план* (ако се камата и трошкови отплаћују без истовремене отплате главнице – план отплате кредита треба да садржи само рокове и услове отплате камате и трошкова);	Потпуно усклађено			
21.1. (j)	уколико се трошкови и камате плаћају без отплате главнице, извод који приказује времена и услове исплате камате и било ког везаног вишекратног или једнократног трошка;	Члан 27. став 1. тачка 11)	11) план отплате кредита и право корисника да у било ком тренутку у току трајања уговора бесплатно добије тај план *(ако се камата и трошкови отплаћују без истовремене отплате главнице – план отплате кредита треба да садржи само рокове и услове отплате камате и трошкова*);	Потпуно усклађено			

21.1. (k)	према потреби, накнаде за вођење једног или више обавезних рачуна на којима се евидентирају и трансакције уплата и повлачења средстава, накнаде за употребу одређеног средства плаћања и за трансакције уплата и повлачења средстава, све друге накнаде које произилазе из уговора о кредиту и услови према којима се те накнаде могу мењати;	Члан 27. став 1. тачка 16)	16) врсту и висину свих накнада које падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксне или променљиве, а ако су променљиве – периоде у којима ће се мењати, као и врсту и висину других трошкова (порези, таксе, накнаде надлежним органима, трошак процене вредности непокретности и др.);	Потпуно усклађено			Одредба Директиве је обухваћена у оквиру тачке 16) предлога закона.
21.1. (l)	каматна стопа која се примењује у случају задоцнелих плаћања, како је била примењива у тренутку закључења уговора о кредиту, и мере за њено прилагођавање те, према потреби, све накнаде које се морају платити у случају неиспуњавања обавезе плаћања;	Члан 27. став 1. тачка 13)	13) обавештење о каматној стопи која се примењује у случају доцње у складу са овим законом и њену висину у време закључења уговора;	Потпуно усклађено			

21.1. (m)	упозорење о последицама изосталих или задоцнелих плаћања;	Члан 27. став 1. тачка 14)	14) остале последице у случају доцње (кашњења у отплати кредита, односно у случају неизмиривања обавеза), услове, поступак и последице отказа, односно раскида уговора о кредиту, као и податак о могућности поверавања активности наплате потраживања;	Потпуно усклађено			
21.1. (n)	према потреби, изјава о обавези плаћања накнада за услуге јавног бележника;		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	У домаћем праву, уговор о кредиту се не закључује у форми неке од врста јавнобележничких исправа предвиђене Законом о јавном бележништву.
21.1. (o)	према потреби, тражена јемства и инструменти обезбеђења;	Члан 27. став 1. тачка 17)	17) врсте средстава обезбеђења, могућност за њихову заменудругим средством обезбеђења током периода отплате кредита, као и услове активирања тих средстава у случају неизмиривања обавеза;	Потпуно усклађено			

21.1. (p)	постојање или непостојање права на одустанак од уговора о кредиту, рок за одустанак, према потреби, и други услови којима се уређује остваривање тог права, укључујући трајни носач који се употребљава за саопштавање из члана 26. став 5. првог подстава тачке (а), информације које се односе на обавезу потрошача утврђену у члану 26. ставу 5. првом подставу тачка (б) да плати главницу након повлачења средстава и камате, те износ камата које треба платити по дану;	Члан 27. став 1. тачка 19)	19) право корисника на одустанак од уговора, као и услове и начин тог одустанка;	Потпуно усклађено			
21.1. (q)	врста трајног носача који је потрошач одабрао и на којем ће примати следеће:	Члан 27. став 1. тачка 21)	21) врсту писане форме коју је корисник одабрао за обавештења која му давалац кредита доставља у складу са овим законом и уговором о кредиту (нпр. подсетник из члана 20. став 5. овог закона, обавештења у случају	Потпуно усклађено			
21.1. (q) (i)	према потреби, подсетник из члана 10. став 1. другог подстава;						

21.1. (q) (ii)	информације из члана 22;		измене закљученог уговора о кредиту, обавештења о промени номиналне каматне стопе, код уговора о револвинг кредиту – обавештења из члана 41. овог закона);				
21.1. (q) (iii)	информације о промени номиналне каматне стопе из члана 23. став 1. првог подстава;						
21.1. (q) (iv)	према потреби, информације из члана 24. став 1. и 2; и	Члан 29. став 1. и 2.	Уговор о дозвољеном прекорачењу садржи елементе из члана 28. став 1. овог закона. Уговором о дозвољеном прекорачењу уређује се и у којим случајевима се од корисника може захтевати потпуна отплата дозвољеног прекорачења, а овај уговор садржи и податак о праву корисника да то прекорачење у сваком тренутку превремено отплати без накнаде.	Потпуно усклађено			

21.1. (q) (v)	према потреби, информације о отказивању уговора о кредиту без рока доспећа из члана 28. става 1. другог подстава и члана 28. став 2;	Члан 27. став 1. тачка 21)	21) врсту писане форме коју је корисник одабрао за обавештења која му давалац кредита доставља у складу са овим законом и уговором о кредиту (нпр. подсетник из члана 20. став 5. овог закона, обавештења у случају измене закљученог уговора о кредиту, обавештења о промени номиналне каматне стопе, *код уговора о револвинг кредиту – обавештења из члана 41. овог закона*);	Потпуно усклађено			
21.1. (r)	према потреби, информације о правима наведенима у члану 27. и услови за остваривање тих права;	Члан 27. став 2.	Повезани уговор о кредиту, поред елемената из става 1. овог члана, садржи и ознаку робе или услуге, њену готовинску цену и обавештење о престанку важења повезаног уговора у случају коришћења права на одустанак од уговора, као и о правима која корисник има према даваоцу кредита у складу с чланом 51. овог закона.	Потпуно усклађено			

21.1. (s)	упућивање на право на превремену отплату наведену у члану 29, поступак превремене отплате и, према потреби, информације о праву даваоца кредита на накнаду те транспарентно и разумљиво објашњење како се израчунава накнада коју потрошач треба платити даваоцу кредита;	Члан 27. став 1. тачка 18)	18) услове и начин превремене отплате кредита и висину накнаде у вези с тим, као и транспарентно и разумљиво објашњење како се ова накнада израчунава;	Потпуно усклађено			
21.1. (t)	поступак који се примењује при остваривању права на отказивање уговора о кредиту;	Члан 27. став 1. тачка 14)	14) остале последице у случају доцње (кашњења у отплати кредита, односно у случају неизмиривања обавеза), услове, поступак и последице отказа, односно раскида уговора о кредиту, као и податак о могућности поверавања активности наплате потраживања;	Потпуно усклађено			

21.1. (u)	могућност коришћења механизма вансудских притужби и обештећења за потрошаче и методе приступа том механизму;	Члан 27. став 1. тачка 22)	22) право на приговор и притужбу и покретање поступка посредовања пред Народном банком Србије ради вансудског решавања спорног односа, уз објашњење кориснику о начину подношења приговора, притужбе и предлога за посредовање;	Потпуно усклађено			

21.1. (v)	према потреби, остали уговорни услови и одредбе;			Потпуно усклађено			У предлогу закона су у члановима 28. и 29. предвиђени елементи који се односе на уговоре о коришћењу кредитне картице и о дозвољеном прекорачењу. Такође, чланови 31. и 32. предлога закона регулишу обавезне елементе уговора о лизингу и депозиту. Додатно, члан 30. предлога закона предвиђа који су обавезни елементи оквирног уговора о отварању и вођењу текућег рачуна уколико банка одобри недозвољено прекорачење кориснику.
21.1. (w)	назив и адреса надлежног надзорног тела;	Члан 27. став 1. тачка 23)	23) адресу Народне банке Србије као органа који врши контролу давалаца кредита.	Потпуно усклађено			

21.1. (х)	релевантни контактни подаци пружаоца услуга саветовања о дугу и препорука потрошачу да се обрати тим пружаоцима у случају потешкоћа с отплатом.			Неусклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	У предлог закона нису унети пружаоци услуге саветовања о дугу.
21.1. други подстав	Информације из првог подстава требају бити јасно читљиве и прилагођене тако да се води рачуна о техничким ограничењима носача на којем су приказане. Информације се приказују на одговарајући и прикладан начин на различитим каналима.	Члан 27. став 3.	Обавезни елементи уговора о кредиту из става 1. овог члана и повезаног уговора о кредиту из става 2. овог члана морају бити јасно читљиви и прилагођени тако да се води рачуна о техничким ограничењима трајног носача података на којем су приказани.	Потпуно усклађено			Иста правила предвиђена су и за уговор о депозиту, лизингу, дозвољеном прекорачењу рачуна и коришћењу кредитне картице.

21.2.	Ако се примењује став 1. први подстав тачка (и), давалац кредита потрошачу, без накнаде и у било којем тренутку током трајања уговора о кредиту, ставља на располагање извод рачуна у облику таблице отплате.	Члан 27. став 1. тачка 11)	11) план отплате кредита и право корисника да *у било ком тренутку у току трајања уговора бесплатно добије тај план* (ако се камата и трошкови отплаћују без истовремене отплате главнице – план отплате кредита треба да садржи само рокове и услове отплате камате и трошкова);	Потпуно усклађено			
21.2. други подстав	У таблици отплате из првог подстава наводе се преостале уплате које треба извршити те период и услови који се односе на плаћање тих износа.	Члан 33.	Народна банка Србије прописује форму и садржину обрасца плана отплате кредита/лизинга и плана исплате депозита, као и прегледа обавезних елемената уговора о финансијским услугама.	Делимично усклађено			Предметна одредба није изричито унета у предлог закона, с обзиром да се бави нивоом детаљности који не одговара законској материји, али ће бити имплементирана приликом израде подзаконског аката којим ће се прописати обавезна садржина обрасца плана отплате кредита/лизинга, односно плана исплате депозита.

21.2. трећи подстав	Таблица отплате садржи и приказ сваке исплате рашчлањене на отплату главнице, камату израчунату на основу номиналне каматне стопе и, према потреби, сви евентуални додатни трошкови.	Члан 33.	Народна банка Србије прописује форму и садржину обрасца плана отплате кредита/лизинга и плана исплате депозита, као и прегледа обавезних елемената уговора о финансијским услугама.	Делимично усклађено			Предметна одредба није изричито унета у предлог закона, с обзиром да се бави нивоом детаљности који не одговара законској материји, али ће бити имплементирана приликом израде подзаконског аката којим ће се прописати обавезна садржина обрасца плана отплате кредита/лизинга, односно плана исплате депозита.

21.2. четврти подстав	Ако номинална каматна стопа није фиксна или ако се према уговору о кредиту додатни трошкови могу променити, у таблици отплате јасно се и сажето наводи да ће подаци из те таблице остати важећи само до тренутка промене те номиналне каматне стопе или тих трошкова у складу с уговором о кредиту.	Члан 33.	Народна банка Србије прописује форму и садржину обрасца плана отплате кредита/лизинга и плана исплате депозита, као и прегледа обавезних елемената уговора о финансијским услугама.	Делимично усклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Предметна одредба није изричито унета у предлог закона, с обзиром да се бави нивоом детаљности који не одговара законској материји, али ће бити имплементирана приликом израде подзаконског аката којим ће се прописати обавезна садржина обрасца плана отплате кредита/лизинга, односно плана исплате депозита.

21.3.	Кад је реч о уговору о кредиту према којем уплате које извршава потрошач не резултирају тренутном одговарајућом амортизацијом укупног износа кредита, већ се користе за стварање капитала током периода и према условима утврђенима уговором о кредиту или неким додатним уговором, уговор о кредиту, поред информација из става 1, садржи и јасну и сажету изјаву о томе да се таквим уговорима о кредиту не јамчи отплата укупног износа кредита након повлачења средстава према уговору о кредиту, осим ако се такво јемство изричито пружи.			Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Примена ове одредбе није препозната у домаћем праву, имајући у виду да се овакви финансијски инструменти у домаћој пракси не користе.

22.1.	Не доводећи у питање остале обавезе предвиђене овом Директивом државе чланице морају осигурати да, пре измене услова уговора о кредиту, давалац кредита на папиру или другом трајном носачу наведеном у уговору о кредиту саопшти потрошачу следеће информације:	Члан 35. став 1. и став 2.	Ако давалац услуга намерава да измени неки елемент уговора о финансијским услугама, осим у случају измене променљиве каматне стопе у складу са овим законом, дужан је да у писаној форми достави кориснику предлог тих измена, најмање месец дана пре почетка, односно планираног почетка њихове примене. Предлог из става 1. овог члана садржи:				

22.1. (а)	јасан опис предложених измена и, ако је примењиво, потребу за пристанком потрошача или појашњење измена уведених по сили закона;		1) јасан и прецизан опис предложених измена, са одговарајућим појашњењем о положају корисника у односу на положај пре тих измена; 2) напомену да је за предложене измене потребан пристанак корисника у ситуацијама прописаним чланом 36. овог закона, уз прецизирање начина и рока за давање такве сагласности; 3) појашњење измена које се примењују по сили закона, другог прописа или на основу уговора, ако је применљиво; 4) опис последица које могу наступити ако корисник не пристане на те измене, односно ако захтева раскид уговора, укључујући и навођење трошкова који падају на терет корисника у случају тог раскида;	Потпуно усклађено			У предлог закона је унета и обавеза да корисник буде обавештен и о последицама које могу наступити ако корисник (након што сазна за измену уговора) захтева раскид овог уговора.

22.1. (b)	рокове за примену измена из тачке (а);		5) датум од када се примењују ове измене.	Потпуно усклађено			
22.1. (c)	врсте притужби који су потрошачу на располагању у погледу измена из тачке (а);						Тачке с), d) и е) нису унете зато што би подстицале подношење углавном неоснованих приговора и притужби. Притом, највећи део измена уговора који су регулисани овим законом захтева изричиту сагласност корисника, где у случају да корисник није сагласан са предложеном изменом неће је ни прихватити, те неће ни доћи до ситуације да подноси приговор банци, односно притужбу Народној банци Србије. На крају корисници су већ добро упознати са правом на приговор, те нема разлога да се о томе посебно обавештавају баш у овим ситуацијама.
22.1. (d)	рок за подношење такве притужбе;						
22.1. (е)	назив и адресу надлежног тела којем се та притужба може поднети.			Неусклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	

23.1.	Ако даваоци кредита смеју променити номиналне каматне стопе из постојећих уговора о кредиту, државе чланице морају захтевати да давалац кредита обавести потрошача о свим променама номиналне каматне стопе, на папиру или другом трајном носачу наведеном у уговору о кредиту, довољно времена пре него што те промене ступе на снагу.	Члан 36. став 1. и	Ако давалац услуга намерава да измени неки од обавезних елемената уговора о финансијским услугама дужан је да с корисником закључи анекс уговора у форми која је прописана за тај уговор. Ако корисник није сагласан са овом изменом, давалац услуга не може из тог разлога једнострано изменити услове из уговора, нити уговор једнострано раскинути, односно отказати. Ако се висина фиксне каматне стопе или фиксног елемента променљиве каматне стопе, односно висине накнада и других трошкова мењају у корист корисника или ако се кориснику дају одређена права да користи додатне или споредне услуге без увођења нових или повећања постојећих камата, накнада и других трошкова – те измене могу се примењивати без примене става 1. овог члана и члана 35. овог	Потпуно			

		Члан 38. став 1. и 2.	Ако је уговорена променљива номинална каматна стопа, давалац услуга дужан је да, у складу са уговором, о измени те стопе корисника обавести у писаној форми, и то пре почетка примене измењене стопе (пре почетка периода отплате, односно коришћења преосталог износа кредита по тој новој стопи), односно најмање 15 дана пре доспећа рате кредита по измењеној каматној стопи која је измењена применом члана 12. овог закона, и да у том обавештењу наведе датум од када се измењена стопа примењује. Давалац услуга дужан је да у обавештењу из става 1. овог члана посебно прикаже нову вредност променљивог елемента (референтна стопа, индекс и сл.), уз податак о томе ког дана је та вредност објављена од стране администратора тог елемента, као и износ фиксног елемента и укупну висину нове каматне стопе.	Потпуно усклађено			

23.1. други подстав	Информације из првог подстава укључују износ уплата које треба извршити након ступања на снагу нове номиналне каматне стопе те, ако се промени број или учесталост уплата, појединости о њима.	Члан 36. став 3.	Ако је у корист корисника промењена висина фиксне каматне стопе или фиксног елемента промењиве каматне стопе, кориснику се доставља и измењени план отплате кредита или лизинга, односно план исплате депозита, и то пре почетка примене тих измена, ако прописом није друкчије одређено.	Потпуно усклађено			
		Члан 38. став 3. и став 4.	Уз обавештење из става 1. овог члана давалац услуга у писаној форми доставља кориснику и измењени план отплате кредита или лизинга, односно план исплате депозита. Давалац услуга дужан је да, на захтев корисника, план из става 3. овог члана учини доступним кориснику за све време трајања уговорног односа, и то без накнаде.	Потпуно усклађено			

23.2.	Одступајући од става 1, информације из тог става могу се периодично давати потрошачу ако су испуњени сви следећи услови:						
23.2. (a)	стране су у уговору о кредиту договориле такво периодично давање информација;						Државама чланицама је дата могућност, а не и обавеза уношења ове одредбе. Одредба није преузета јер представља изузетак, који умањује права корисника. Државе чланице имају право да предвиде више стандарде заштите од оних предвиђених директивом, између осталог и неимплементирањем изузетака којима се дају одређени уступци даваоцима услуга.
23.2. (b)	промена номиналне каматне стопе узрокована је променом референтне стопе;						
23.2. (c)	о новој референтној стопи је јавност обавештена благовремено и одговарајућим средствима;						
23.2. (d)	информације о новој референтној стопи доступне су и:						
23.2. (d) (i)	у просторијама даваоца кредита;						
23.2. (d) (ii)	на интернет страници даваоца кредита, ако постоји; и						
23.2. (d) (iii)	путем мобилне апликације даваоца кредита, ако постоји.		/	Потпуно усклађено			

24.1.	Ако је уговор о кредиту одобрен у облику дозвољеног прекорачења, државе чланице морају захтевати да давалац кредита током целог трајања уговора о кредиту потрошача редовно, барем једном месечно, на папиру или другом трајном носачу утврђеном у уговору о кредиту, обавештава путем извода са рачуна који садржи следеће елементе:	Члан 42. став 3. и 4.	У случају дозвољеног прекорачења, давалац кредита дужан је да најмање једанпут месечно кориснику без накнаде, у писаној форми, достави обавештење – извод о свим променама на његовом рачуну, а дужан је да то обавештење достави без одлагања на захтев корисника, с тим да у том случају има право да наплати примерену накнаду. Обавештење из става 3. овог члана обавезно садржи следеће податке: 1) број рачуна; 2) период на који се извод односи; 3) датум промене, опис промене, као и износ и врсту промене (одобрење или задужење рачуна); 4) претходно и ново стање рачуна, као и датум слања извода; 5) примењену номиналну каматну стопу; 6) све зарачунате накнаде и трошкове;	Потпуно усклађено			
24.1. (a)	тачан период на који се извод односи;						
24.1. (b)	износе и датуме повлачења средстава;						
24.1. (c)	стање у претходном изводу, као и датум његовог издавања;						
24.1. (d)	ново стање;						
24.1. (e)	датуме и износе уплата које је извршио потрошач;						
24.1. (f)	примењену номиналну каматну стопу;						

24.1. (g)	све евентуалне накнаде које су биле примењене;		7) ако постоји, минимални износ који корисник мора да плати.				
24.1. (h)	према потреби, минимални износ који потрошач треба платити.						
24.2.	Ако је кредит одобрен у облику дозвољеног прекорачења, државе чланице морају захтевати да давалац кредита обавештава потрошача на папиру или другом трајном носачу наведеном у уговору о кредиту о повећањима номиналне каматне стопе или о евентуалним накнадама које мора платити, благовремено пре него што дотичне промене ступе на снагу.	Члан 36. став 1. и члан 38. став 1.	Ако давалац услуга намерава да измени неки од обавезних елемената уговора о финансијским услугама дужан је да с корисником закључи анекс уговора у форми која је прописана за тај уговор. Ако корисник није сагласан са овом изменом, давалац услуга не може из тог разлога једнострано изменити услове из уговора, нити уговор једнострано раскинути, односно отказати. Ако је уговорена променљива номинална каматна стопа давалац	Потпуно усклађено			Државама чланицама је дата могућност, а не и обавеза уношења ове одредбе. Државе чланице корисницма могу пружити виши степен заштите од оног предвиђеног директивом. Неприхватањем овог изузетка, којим се иначе делимично сужавају права корисника предвиђена првим подставом, корисницима је пружен виши степен

24.2. други подстав	Одступајући од првог подстава информације из тог подстава могу се давати периодично на начин предвиђен у ставу 1. ако су испуњени следећи услови:		услуга дужан је да, у складу са уговором, о измени те стопе корисника обавести у писаној форми, и то пре почетка примене измењене стопе (пре почетка периода отплате, односно коришћења преосталог износа кредита по тој новој стопи), односно најмање 15 дана пре доспећа рате кредита по измењеној каматној стопи која је измењена применом члана 12. овог закона, и да у том обавештењу наведе датум од када се измењена стопа примењује.				заштите.
(a)	стране су у уговору о кредиту договориле такво периодично давање информација;						
(b)	промена номиналне каматне стопе узрокована је променом референтне стопе;						
(c)	о новој референтној стопи је јавност обавештена одговарајућим средствима;						
(d)	информације о новој референтној стопи доступне су и:						
(i)	у просторијама даваоца кредита;						
(ii)	на интернет страници даваоца кредита, ако постоји; и						
(iii)	путем мобилне апликације даваоца кредита ако постоји						

24.3.	Државе чланице морају захтевати од даваоца кредита да на договорени начин обавести потрошача о сваком смањењу дозвољеног прекорачења или отказивању дозвољеног прекорачења најмање 30 дана пре датума ступања на снагу тог смањења дозвољеног прекорачења или отказивања дозвољеног прекорачења.	Члан 43. став 1.	Ако давалац дозвољеног или недозвољеног прекорачења донесе одлуку о смањењу износа тих прекорачења или одлуку о раскиду уговора о дозвољеном прекорачењу, односно одлуку о престанку примене недозвољеног прекорачења – дужан је да о томе обавести корисника на уговорени начин месец дана пре датума примене тог смањења или раскида уговора, односно престанка примене недозвољеног прекорачења.	Потпуно усклађено			

24.4.	Ако је дозвољено прекорачење смањено или отказано, државе чланице морају захтевати од даваоца кредита да потрошачу пре покретања извршног поступка, без додатних трошкова, понуди могућност отплате стварно повученог износа до границе тог смањења односно отказивања. Таква отплата извршава се у 12 једнаких месечних рата, осим ако потрошач одлучи раније отплатити износ по номиналној каматној стопи која се примењује на дозвољено прекорачење.	Члан 43. став 2.	У случају из става 1. овог члана, давалац дозвољеног или недозвољеног прекорачења дужан је да кориснику, пре покретања извршног поступка и без додатних трошкова, понуди могућност отплате износа дуговања у 12 једнаких месечних рата, уз примену номиналне каматне стопе из уговора о дозвољеном прекорачењу, односно каматне стопе која се примењује за недозвољено прекорачење.	Потпуно усклађено			

24.5.	Државе чланице могу задржати или донети строжије одредбе у погледу заштите потрошача који користе дозвољено прекорачење, у односу на оне наведене у овом члану, а у складу с правом Европске уније.		/	Потпуно усклађено			Поред Закона о заштити корисника, у домаћем правном систему је заштита корисника дозвољеног прекорачења предвиђена и Законом о платним услугама.

25.1.	Ако се уговори отварање текућег рачуна код којег постоји могућност да се потрошачу допусти прећутно прекорачење, државе чланице морају захтевати од даваоца кредита да информације о тој могућности укључи у наведени уговор, као и информације о номиналној каматној стопи, условима који уређују примену те стопе, било којем индексу или референтној стопи који се примењује на иницијалну стопу задуживања, трошковима који се примењују од тренутка закључења уговора и, према потреби, условима према којима се ти трошкови смеју мењати. Давалац кредита је свакако дужан потрошачу редовно пружати те информације на папиру или другом трајном носачу који је потрошач одабрао и који је наведен у уговору о отварању текућег рачуна.	Члан 30. став 1.	Ако банка омогући кориснику недозвољено прекорачење – уговор о отварању и вођењу текућег рачуна, односно о пружању платних услуга, поред елемената оквирног уговора утврђених законом којим се уређују платне услуге, мора да садржи и следеће обавезне елементе: 1) податак да је кориснику омогућено недозвољено прекорачење по рачуну; 2) висину номиналне каматне стопе уз одређење да ли је фиксна или променљива, а ако је променљива – елементе на основу којих се одређује (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.), њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати, као и фиксни елемент ако је уговорен; 3) врсту и висину свих накнада које падају на терет корисника, уз одређење да ли су фиксне или променљиве, а ако су променљиве – периоде у којима ће се мењати, као и врсту и висину других трошкова	Потпуно усклађено			Део одредбе којим се наводи да је давалац кредита дужан да потрошачу редовно пружа информације из ове одредбе на папиру или другом трајном носачу који је потрошач одабрао и који је наведен у уговору о отварању текућег рачуна садржано је у Закону о платним услугама - члан 16. став 1. тачка 4 (4) којом је предвиђено да ће оквирни уговор садржи и податак о томе да корисник платних услуга има право да му се током трајања уговорног односа на његов захтев, доставе копија оквирног уговора и информације из овог члана и то на папиру или другом трајном носачу података.

25.2.	У случају значајног недозвољеног прекорачења које траје дуже од месец дана државе чланице захтевају да давалац кредита без одлагања, на папиру или другом трајном носачу који је потрошач одабрао и који је наведен у уговору о отварању текућег рачуна, обавести потрошача о свим следећим елементима:	Члан 42. став 5. и 6.	Банка је дужна да одмах и без одлагања обавести корисника ако је његов рачун задужен за износ који је довео до коришћења недозвољеног прекорачења. У обавештењу из става 5. овог члана банка наводи: 1) износ недозвољеног прекорачења; 2) тренутни износ прекорачења; 3) каматну стопу која ће се применити на износ прекорачења; 4) податке о другим евентуалним накнадама, трошковима и уговорним казнама; 5) датум до којег корисник мора извршити исплату дугованог износа.	Потпуно усклађено			
25.2. (a)	износ недозвољеног прекорачења;						
25.2. (b)	износ о којем је реч;						
25.2. (c)	номинална каматна стопа;						
25.2. (d)	свим евентуалним санкцијама, накнадама или каматама које су примењиве на доспеле неплаћене обавезе;						
25.2. (e)	датум отплате.						

25.2. други подстав	Осим тога, ако потрошач редовно користи недозвољено прекорачење рачуна, давалац кредита потрошачу нуди саветодавне услуге, ако су доступне, те га без накнаде упућује на услуге саветовања о дугу.	Члан 42. став 8.	Ако корисник редовно користи недозвољено прекорачење рачуна, банка је дужна да му понуди неку другу врсту кредитне услуге или пружање саветодавних услуга.	Потпуно усклађено			Услуге саветовања о дугу нису унете у предлог закона, па нису навођене ни у предметној одредби предлога закона.
25.3.	Овим се чланом не доводи у питање ниједно правило из домаћег права којим се од даваоца кредита захтева да понуди неку другу врсту кредитног производа у случају значајног трајања недозвољеног прекорачења.	Члан 42. став 8.	Ако корисник редовно користи недозвољено прекорачење рачуна, банка је дужна да му понуди *неку другу врсту кредитне услуге* или пружање саветодавних услуга.	Потпуно усклађено			

25.4.	Државе чланице морају захтевати од даваоца кредита да на уговорени начин обавести потрошача ако недозвољено прекорачење више није допуштено или ако је допуштени износ недозвољеног прекорачења смањен, и то најмање 30 дана пре датума ступања на снагу тог укидања или смањења недозвољеног прекорачења.	Члан 43. став 1.	Ако давалац дозвољеног или недозвољеног прекорачења донесе одлуку о смањењу износа тих прекорачења или одлуку о раскиду уговора о дозвољеном прекорачењу, односно одлуку о престанку примене недозвољеног прекорачења – дужан је да о томе обавести корисника на уговорени начин месец дана пре датума примене тог смањења или раскида уговора, односно престанка примене недозвољеног прекорачења.	Потпуно усклађено			

25.5.	Ако је недозвољено прекорачење смањено или отказано, државе чланице захтевају од даваоца кредита да потрошачу прије покретања извршног поступка, без додатних трошкова, понуди могућност отплате стварно повученог износа до границе тог смањења односно отказивања. Таква отплата извршава се у 12 једнаких месечних оброка, осим ако потрошач одлучи раније отплатити износ по номиналној каматној стопи која се примењује на недозвољено прекорачење.	Члан 43. став 2.	У случају из става 1. овог члана, давалац дозвољеног или недозвољеног прекорачења дужан је да кориснику пре покретања извршног поступка и без додатних трошкова, понуди могућност отплате износа дуговања у 12 једнаких месечних рата, уз примену номиналне каматне стопе из уговора о дозвољеном прекорачењу, односно каматне стопе која се примењује за недозвољено прекорачење.	Потпуно усклађено			

25.6.	Државе чланице могу задржати или донети строжије одредбе о питањима у погледу заштите потрошача који користе недозвољено прекорачење, у односу на оне наведене у овом члану, а у складу с правом Европске уније.		/	Потпуно усклађено			Поред Закона о заштити корисника, у домаћем правном систему је заштита корисника недозвољеног прекорачења предвиђена и Законом о платним услугама.
26.1.	Државе чланице морају осигурати да потрошач може одустати од уговора о кредиту без навођења разлога у року од 14 календарских дана.	Члан 13. став 1. и 2.	Корисник има право да одустане од закљученог уговора о кредиту, уговора о револвинг кредиту и уговора о лизингу – у року од 14 дана од дана закључења уговора, без навођења разлога за одустанак. Код уговора о стамбеном кредиту, односно уговора о кредиту који је обезбеђен хипотеком – корисник може одустати од уговора под условом да није почео да користи кредит, односно финансирање.	Потпуно усклађено			
26.1. други подстав	Рок за одустанак из првог подстава почиње тећи:						
(а)	од дана закључења уговора о кредиту; или						

(b)	од дана када потрошач прими услове уговора и информације у складу с члановима 20. и 21. ако је тај дан након датума из тачке (а) овог подстава.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Предлог закона предвиђа да се уговор закључује у писаној форми и у том тренутку је корисник упознат са свим елементима из уговора.
26.1. трећи подстав	Сматра се да је рок из првог подстава испоштован ако потрошач пре истека тог рока даваоцу кредита пошаље обавештење из става 5. првог подстава тачке (а).	Члан 13. став 4.	При одустанку од уговора из става 1. овог члана, а пре истека рока из тог става, корисник је дужан да о свом одустанку обавести даваоца услуга на начин којим се потврђује пријем овог обавештења, при чему се датум пријема тог обавештења сматра датумом одустанка од уговора. Ово обавештење доставља се у писаној форми.	Потпуно усклађено			

26.2.	Ако потрошач није примио услове уговора и информације у складу с члановима 20. и 21. рок за одустанак у сваком случају истиче 12 месеци и 14 дана након закључења уговора о кредиту. То се не примењује ако потрошач није обавештен о свом праву на одустанак од уговора у складу с чланом 21. ставом 1. првим подставом тачком (п).		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Сходно домаћем праву, не постоји ситуација у којој корисник није примио уговорне одредбе пре закључења уговора.

26.3	У случају повезаног уговора о кредиту за куповину робе с могућношћу поврата којом се осигурава потпуни поврат плаћеног износа у одређеном року дужем од 14 календарских дана, рок који се односи на право на одустанак од уговора продужава се како би био усклађен с трајањем наведене могућности поврата.	Члан 13. став 3.	Код повезаних уговора о кредиту који се закључују ради куповине одређене робе где је предвиђена могућност поврата робе и целокупног плаћеног износа у року који је дужи од 14 дана – корисник има право да у том року одустане од уговора о финансијској услузи.	Потпуно усклађено			

26.4.	Кад је реч о повезаним уговорима о кредиту, ако је домаћим законодавством које је примењиво на 19. новембар 2023. године већ предвиђено да се средства не могу ставити на располагање потрошачу пре истека одређеног рока, државе чланице могу, одступајући од става 1, предвидети да се на изричит захтев потрошача рок из тог става може скратити на исто трајање као и тај одређени рок.		/	Потпуно усклађено			Ова одредба Директиве је предвиђена као могућност за државе чланице, не и као обавеза.
26.5.	Ако потрошач остварује право на одустанак од уговора, дужан је предузети следеће мере:	Члан 13. став 4. и 5.	При одустанку од уговора из става 1. овог члана, а пре истека рока из тог става, корисник је дужан да о свом одустанку обавести даваоца услуга	Потпуно усклађено			

26.5. (a)	у року утврђеном у ставу 1. овог члана, на папиру или другом трајном носачу одабраном од стране потрошача и наведеном у уговору о кредиту, обавестити даваоца кредита у складу с информацијама које му је давалац кредита пружио на основу члана 21. става 1. првог подстава тачке (п);		на начин којим се потврђује пријем овог обавештења, при чему се датум пријема тог обавештења сматра датумом одустанка од уговора. Ово обавештење доставља се у писаној форми. Корисник који одустане од уговора о кредиту или уговора о револвинг кредиту дужан је да одмах, а најкасније у року од 30 дана од дана слања обавештења из става 4. овог члана, банци врати главницу и плати редовну камату из тог уговора, за период коришћења кредита или револвинг кредита.				
26.5. (b)	платити даваоцу кредита главницу и доспеле камате на ту главницу од датума повлачења средстава до датума отплате главнице, без непотребног одлагања и у сваком случају најкасније у року од 30 календарских дана након што је послато обавештење из тачке (а).						

26.5. други подстав	Камате из првог подстава тачке (б) обрачунавају се на основу договорене каматне стопе. Давалац кредита нема право ни на коју другу накнаду од стране потрошача у случају одустанка од уговора, осим за неповратне накнаде које је давалац кредита платио неком извршном органу.	Члан 13. став 7. и 8.	Давалац услуга из става 4. овог члана нема право на друге накнаде, осим накнада из ст. 5. и 6. овог члана и стварних трошкова, а у случају из става 2. овог члана – банка има право на накнаду стварних трошкова које је имала поводом закључења уговора о кредиту. Корисник мора бити упознат са стварним трошковима из става 7. овог члана пре закључења уговора о кредиту.	Потпуно усклађено			
26.6.	Ако давалац кредита или нека трећа страна на основу уговора између те треће стране и даваоца кредита пружају неку споредну услугу која се односи на уговор о кредиту, потрошача више не обавезује тај уговор о споредној услузи ако потрошач остварује право на одустанак од уговора о кредиту у складу с овим чланом.	Члан 13. став 9.	Ако давалац услуга или трећа страна на основу уговора с тим даваоцем, пружа и споредне услуге у вези с финансијским услугама из ст. 1. и 2. овог члана – корисника не обавезује уговор о споредним услугама ако користи своје право на одустанак од основног уговора.	Потпуно усклађено			

26.7.	Ако потрошач има право на одустанак од уговора на основу става 1, 5. и 6. овог члана, не примењују се чланови 6. и 7. Директиве 2002/65/ЕЗ.	Члан 57. став 1.	На финансијске услуге из овог закона које се уговарају, односно пружају на даљину примењују се одредбе овог закона и закона којим се уређује заштита корисника финансијских услуга код уговарања на даљину.	Потпуно усклађено			
26.8.	Државе чланице могу прописати да се ставови од 1. до 6. овог члана не примењују на уговоре о кредиту за које се на основу домаћег права захтева да буду закључени коришћењем услуга јавног бележника, под условом да јавни бележник потврди да се потрошачу јамче права предвиђена члановима 10, 11, 20. и 21.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Уговори о кредиту се у домаћем праву закључују у писаној форми, а не у форми неке од врста јавнобележничких исправа предвиђене Законом о јавном бележништву.

26.9.	Овим се чланом се не доводе у питање било каква правила домаћег права о утврђивању рока у којем извршење уговора не може започети.		/	/			Домаће право не садржи такво правило.
27.1.	Државе чланице дужне су осигурати да потрошач који је остварио право на одустанак од уговора на основу права Уније више не обавезује повезани уговор о кредиту у односу на уговор о испоруци робе или пружању услуга.	Члан 51. став 1.	Ако корисник своје право на одустанак од уговора о куповини робе, односно пружању услуге остварује у складу са законом којим се уређује заштита потрошача – не обавезује га повезани уговор о кредиту.	Потпуно усклађено			

27.2.	Ако роба или услуге обухваћени повезаним уговором о кредиту нису испоручене или пружене, или ако су само делимично испоручене или пружене, или ако нису сагласни уговору о њиховој испоруци или пружању, потрошач има право улагати правне лекове против даваоца кредита ако је потрошач уложио правне лекове против добављача односно пружаоца, али није остварио права која има према закону или према уговору о испоруци те робе или пружању тих услуга. Државе чланице одређују у којој мери и под којим условима се могу улагати ти правни лекови.						У питању је правило по угледу на правила картичних шема, где купци робе и услуга који су плаћених платним картицама имају могућност да оспоравају саобразност наручене робе, преко картичне шеме. Кроз тај рекламациони поступак картичне шеме подстичу на коришћење картица, јер купци имају још један, а код куповине на даљину, често и једини ефикасан механизам за остваривање својих права према трговцу. Оцењено је да би увођење таквог механизма код повезаних уговор о кредиту могло довести до преливања великог број спорова између трговаца и купаца на даваоце кредита, имајући притом у виду различит степен регулисаности и надзора трговаца и давалаца кредита.

27.3.	Овим се чланом не доводи у питање домаће право према којем је давалац кредита солидарно одговоран за сва потраживања која би потрошач могао имати према добављачу или пружаоцу ако се уговором о кредиту финансирала куповина робе или пружање услуга од тог добављача.		/	/	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Уговорне стране могу код повезаних уговора предвидети поделу одговорности на начин како је дефинисано у овој одредби.
28.1.	Потрошач може да откаже уговор о револвинг кредиту на уобичајен начин, бесплатно и у било које доба, осим уколико су се стране усагласиле о отказном року. Тај рок не може да буде дужи од једног месеца.	Члан 41. став 1.	Корисник може на уобичајени начин, без накнаде и у сваком моменту, осим ако је уговорен отказни рок, који не може бити дужи од месец дана – да откаже уговор о револвинг кредиту.	Потпуно усклађено			

28.1. други подстав	Државе чланице морају осигурати да давалац кредита, ако је тако договорено у уговору о кредиту, може да изврши уобичајено отказивање револвинг кредита обавештавањем потрошача најмање два месеца унапред записом на папиру или другом трајном носачу података. утврђеном у уговору о кредиту.	Члан 41. став 2.	Ако је тако уговорено, давалац кредита може отказати уговор о револвинг кредиту тако што ће корисника у писаној форми обавестити о отказу најкасније два месеца раније.	Потпуно усклађено			

28.2.	Државе чланице морају осигурати да давалац кредита, ако је тако договорено у уговору о кредиту, може из објективно оправданих разлога отказати право потрошача на подизање новца по основу уговора о револвинг кредиту. Давалац кредита обавештава потрошача о раскиду и разлозима раскида на папиру или другом трајном носачу утврђеном у уговору о кредиту, уколико је могуће пре самог раскида, а најкасније одмах након њега, осим ако је пружање таквих обавештења забрањено правом Уније или домаћим правом или ако је оно противно циљевима јавног поретка или јавне сигурности.	Члан 41. став 3.	Ако је тако уговорено, давалац кредита може из оправданих разлога (неовлашћено коришћење кредита, значајно погоршање кредитне способности корисника и др.) ускратити кориснику право на повлачење средстава, с тим да је дужан да га о разлозима тог ускраћивања обавести у писаној форми, и то, ако је могуће, одмах или у року од наредна три дана, осим у случају да је пружање таквих обавештења забрањено другим прописима.	Потпуно усклађено			

29.1.	Државе чланице морају осигурати да потрошач у сваком тренутку има право на превремену отплату. У таквим случајевима потрошач има право на смањење укупног трошка кредита за потрошача за преостали период трајања уговора. При израчунавању тог смањења морају се узети у обзир сви трошкови које је давалац кредита увео потрошачу.	Члан 48. став 1. и 2.	Корисник има право да у било ком тренутку, у потпуности или делимично, изврши своје обавезе из уговора о кредиту, у ком случају има право на умањење укупне цене кредита за износ камате и свих других накнада које се наплаћују у корист даваоца кредита за преостали период трајања тог уговора (превремена отплата). При обрачуну умањења из става 1. овог члана укупна цена кредита се умањује и за сразмерни износ накнада које су једнократно наплаћене у корист даваоца кредита за целокупан период отплате, а у случају потпуне превремене отплате може се умањити и за сразмерни износ накнада наплаћених у корист трећих лица (нпр. повраћај сразмерног износа премије осигурања).	Потпуно усклађено			

29.2.	Државе чланице морају осигурати да давалац кредита у случају превремене отплате има право на праведну и објективно оправдану накнаду могућих трошкова директно повезаних с превременом отплатом, под условом да је та превремена отплата извршена у периоду када је номинална каматна стопа била фиксна.	Члан 48. став 5.	Давалац кредита може да уговори накнаду за превремену отплату кредита ако је за период превремене отплате уговорена фиксна номинална каматна стопа, а код стамбених кредита ако је уговорена фиксна или променљива номинална каматна стопа.	Потпуно усклађено			

29.2. други подстав	Накнада из првог подстава не може да буде већа од 1% износа превремено отплаћеног кредита уколико је период између превремене отплате и договореног момента престанка уговора о кредиту дужи од једне године. Уколико период није дужи од једне године, накнада не може да буде већа од 0,5% износа превремено отплаћеног кредита.	Члан 48. став 6.	Накнада из става 5. овог члана може се уговорити до висине претрпљене штете због превремене отплате, а највише до 1% износа превремено отплаћеног кредита, и то ако је период између превремене отплате и рока испуњења обавезе из уговора о кредиту дужи од једне године, а ако је овај период краћи, ова накнада не може бити већа од 0,5% износа превремено отплаћеног кредита.	Потпуно усклађено			
29.3.	Државе чланице морају осигурати да давалац кредита нема право на накнаду из става 2. ако је испуњен један од следећих услова:	Члан 48. став 8.	Накнада из става 5. овог члана не може се захтевати у следећим случајевима:	Потпуно усклађено			
(a)	отплата се врши на основу уговора о осигурању чија је намена обезбеђивање отплате кредита;	Члан 48. став 8. тачка 1)	ако се отплата врши на основу закљученог уговора о осигурању чија је намена обезбеђивање отплате;	Потпуно усклађено			
(b)	кредит је одобрен у облику дозвољеног прекорачења;	Члан 48. став 8. тачка 2)	у случају дозвољеног прекорачења рачуна или кредитне картице;	Потпуно усклађено / проширена заштита			Предвиђено је да корисник неће бити у обавези да плати накнаду и у случају кредитне картице.

(c)	отплата обухвата период током којег стопа каматна није фиксна.	Члан 48. став 8. тачка 3)	ако се отплата врши у току периода за који је уговорена променљива номинална каматна стопа, осим код стамбених кредита.	Потпуно усклађено			
29.4.	Одступајући од става 2. државе чланице могу предвидети да:						Није прихваћен предлог Директиве из тачке (б) да давалац кредита може изузетно тражити већу накнаду ако може доказати да је губитак претрпљен услед превремене отплате већи од прописаног износа, будући да би тиме био смањен већ успостављен ниво права корисника у погледу превремене отплате. Државе чланице могу успоставити виши степен заштите од оног предвиђеног Директивом.
(a)	давалац кредита има право на накнаду из става 2. само под условом да је износ превремене отплате виши од прага утврђеног у домаћем праву, који не сме бити виши од 10 000 евра у оквиру периода од 12 месеци;						
(b)	давалац кредита може изузетно тражити већу накнаду ако може доказати да је губитак претрпљен услед превремене отплате већи од износа одређеног у складу са ставом 2.	Члан 48. став 7.	Давалац кредита може тражити накнаду из става 5. овог члана под условом да је износ превремене отплате у периоду од дванаест месеци већи од 1.200.000 динара.	Потпуно усклађено			

29.4. други подстав	Ако је накнада коју давалац кредита потражује већи од губитка који је стварно претрпљен због превремене отплате, потрошач има право на одговарајуће смањење.	Члан 48. став 6.	Накнада из става 5. овог члана може се уговорити *до висине претрпљене штете због превремене отплате*, а највише до 1% износа превремено отплаћеног кредита, и то ако је период између превремене отплате и рока испуњења обавезе из уговора о кредиту дужи од једне године, а ако је овај период краћи, ова накнада не може бити већа од 0,5% износа превремено отплаћеног кредита.	Потпуно усклађено			Предлог закона предвиђа висину претпрљене штете као горњи праг за износ накнаде коју давалац кредита може наплатити услед превремене отплате.
29.4. трећи подстав	У том случају губитак се састоји од разлике између почетно договорене каматне стопе и каматне стопе по којој давалац кредита може некоме на тржишту позајмити превремено отплаћени износ у тренутку те отплате, при чему се у обзир узима и утицај те превремене отплате на административне трошкове.	Члан 48. став 10.	Под штетом из овог члана подразумева се разлика између камате уговорене с корисником и тржишне камате по којој банка може да пласира износ добијен превременом отплатом у моменту ове отплате, укључујући и административне трошкове.	Потпуно усклађено			Предлог закона у ставу 11. члана 48. предвиђа и објашњење да се под тржишном каматом подразумева просечна пондерисана каматна стопа за ту врсту кредита коју на својој интернет страници објављује Народна банка Србије.

29.5.	Накнада из става 2. и става 4. тачке (б) ни у којем случају није већа од износа камате које би потрошач платио током периода од превремене отплате кредита до договореног датума престанка уговора о кредиту.	Члан 48. став 9.	Накнада из овог члана ни у једном случају не може бити већа од износа камате коју би корисник платио током периода између превремене отплате и рока испуњења обавезе из уговора о кредиту.	Потпуно усклађено			
30.1.	Годишња ефективна каматна стопа израчунава се у складу с математичком формулом наведеном у делу I Анекса III. Она је на годишњој основи једнака тренутној вредности свих обавеза (подигнутих средстава, отплата и трошкова), будућих или постојећих, договорених између даваоца кредита и потрошача.	Члан 10. став 1.	Ефективна каматна стопа као дисконтна стопа изједначава, на годишњој основи, садашње вредности свих новчаних токова, односно садашње вредности свих новчаних примања са садашњим вредностима свих новчаних издатака по основу коришћења финансијских услуга а који су познати у моменту исказивања те стопе.	Потпуно усклађено			
30.2.	У сврху израчунавања годишње ефективне	Члан 10. став 2. и 4.	Новчани токови из става 1. овог члана укључују	Потпуно усклађено			Народна банка Србије ће ближе утврдити услове и

	каматне стопе утврђује се укупна цена кредита за потрошача која, са изузетком евентуалних трошкова које потрошач плаћа за непоштовање обавеза утврђених уговором о кредиту и трошковника, садржи куповну цену коју, за куповину роба или услуга, потрошач мора да плати без обзира да ли је трансакција обављена готовински или на кредит.		најмање: 1) све отплате и исплате кредита/депозита; 2) накнаде које корисник плаћа даваоцу услуга, односно преко даваоца услуга (нпр. камате, накнаде, порези, таксе и сл.), односно погодности које прима (камате и друге безусловне погодности); 3) накнаде у вези са споредним услугама које представљају услов за коришћење финансијске услуге, односно за њено коришћење на одређени начин (нпр. трошкови осигурања живота, имовине и лица и др.). Новчани токови из става 1. овог члана не укључују: 1) трошкове настале због неиспуњења уговорних обавеза; 2) трошкове у вези с куповином робе настале независно од тога да ли се плаћање врши готовински или на други начин.				начин обрачуна ефективне каматне стопе за финансијске услуге.

30.2. други подстав	Трошкови одржавања рачуна где се бележе уплате и исплате, трошкови коришћења средстава плаћања за уплате и исплате и остали трошкови везани за плаћања се укључују у укупну цену кредита коју сноси потрошач осим уколико отварање рачуна није само понуђена опција, а трошкови рачуна су јасно и одвојено приказани у уговору о кредиту или неком другом споразуму закљученом са потрошачем.	Члан 10. став 3.	Ако је услов за коришћење финансијске услуге отварање текућег или другог платног рачуна, у новчане токове из става 1. овог члана укључују се и трошкови отварања и вођења тог рачуна, као и сви трошкови у вези са извршењем тих новчаних токова.	Потпуно усклађено			

30.3.	Израчунавање годишње ефективне каматне стопе се заснива на претпоставци да ће уговор о кредиту остати на снази током договореног периода и да ће давалац кредита и потрошач испунити своје обавезе по одредбама и у роковима наведеним у уговору о кредиту.	Члан 10. став 5. тачка 1) и 2)	Обрачун ефективне каматне стопе заснива се на следећим претпоставкама: *1) да ће уговор о финансијској услузи остати на снази током уговореног периода;* *2) да ће уговорне стране испунити своје уговорне обавезе и да ће то учинити у роковима наведеним у уговору;* 3) да ће номинална каматна стопа и остали трошкови остати непромењени до краја трајања уговора.	Потпуно усклађено			

30.4.	У случају да уговор о кредиту садржи клаузуле које дозвољавају измене номиналне каматне стопе и, по потреби, трошкова садржаних у годишњој ефективној каматној стопи који се не могу квантификовати у време обрачуна, годишња ефективна каматна стопа се израчунава под претпоставком да ће номинална каматна стопа и остали трошкови остати непромењени у односу на почетни ниво све до краја уговора о кредиту.	Члан 10. став 5. тачка 3)	Обрачун ефективне каматне стопе заснива се на следећим претпоставкама: 1) да ће уговор о финансијској услузи остати на снази током уговореног периода; 2) да ће уговорне стране испунити своје уговорне обавезе и да ће то учинити у роковима наведеним у уговору; *3) да ће номинална каматна стопа и остали трошкови остати непромењени до краја трајања уговора.*	Потпуно усклађено			

30.5.	Уколико је потребно, приликом израчунавања годишње ефективне каматне стопе примењују се додатне претпоставке побројане делу II Анекса III.	Члан 10. став 7. и 8.	Давалац услуга дужан је да ефективну каматну стопу обрачунава на јединствен, прописани начин, ради поређења истоврсних понуда различитих давалаца услуга. Народна банка Србије ближе утврђује услове и начин обрачуна ефективне каматне стопе за финансијске услуге.	Потпуно усклађено			

30.5. други подстав	Ако претпоставке наведене у овим члану и делу III Анекса II нису довољне за израчунавање годишње ефективне каматне стопе на унифициран начин или нису прилагођене тржишним условима, Комисија је овлашћена за доношење делегираниих аката у складу са чланом 45. како би изменио овај члан и део III Анекса II ради додавања потребних додатних претпоставки за израчун ефективне каматне стопе или измене постојећих претпоставки.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Одредба Директиве ће бити релевантна кад Србија уђе у Европску унију.

31.1.	Државе чланице морају увести мере, као што су горње границе, како би се делотворно спречила злоупотреба и осигурало да се потрошачима не могу наплатити претерано високе каматне стопе, ефективне каматне стопе или укупни трошкови кредита за потрошача.						
31.2.	Државе чланице могу увести забране или ограничења у погледу посебних накнада које даваоци кредита наплаћују на националној територији.	Члан 12.	*Ограничење каматних стопа*	Потпуно усклађено			

31.3.	Комисија до 20. новембра 2027. године јавно објављује мере које су државе чланице увеле у складу са ставом 1. Државе чланице извештавају Комисију о тим мерама до 20. новембра 2026. године.			Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

31.4.	Европска банкарска управа (*European Banking Authority*) до 20. новембра 2029. године објављује извештај о спровођењу мере из става 1. Тај извештај укључује процену мера уведених у државама чланицама, укључујући методологије за утврђивање горњих граница, ако је то релевантно, и њихове делотворности у ограничавању претерано високих каматних стопа или укупних трошкова кредита за потрошача, те укључује приступ који се темељи на најбољој пракси за успостављање таквих мера.			Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

32.1	Државе чланице морају захтевати да даваоци кредита и кредитни посредници поступају поштено, праведно, транспарентно и професионално, те да узимају у обзир права и интересе потрошача при спровођењу било које од следећих активности:	Члан 16. став 1 и 2.	Давалац услуга дужан је да поступа поштено, транспарентно и с пажњом доброг стручњака, као и да при спровођењу својих пословних активности узима у обзир права и интересе корисника и води рачуна о њиховој заштити. Пословне активности из овог става обухватају и креирање и оглашавање финансијских услуга, закључивање и спровођење уговора о финансијским услугама, као и пружање споредних и саветодавних услуга. При закључивању уговора о финансијским услугама и пружању саветодавних услуга, давалац услуга дужан је да узме у обзир све информације о околностима у којима се корисник налази, као и било које специфичне захтеве корисника, а које му је корисник предочио, те да има у виду и	Потпуно усклађено			
(a)	осмишљавање кредитних производа;						
(b)	оглашавање кредитних производа у складу с члановима 7. и 8.						
(c)	одобравање кредита, посредовање у одобравању кредита или олакшавање одобравања кредита;						
(d)	пружање саветодавних услуга;						
(e)	пружање споредних услуга потрошачима;						
(f)	спровођење уговора о кредиту.						

32.1. други подстав	Активности из првог подстава тачке (ц) и (д) темеље се на информацијама о околностима потрошача и о било којим специфичним захтевима које је потрошач истакао, те на разумним претпоставкама о ризицима у односу на ситуацију потрошача током целог трајања уговора о кредиту.		разумне претпоставке о ризицима који произлазе из ситуације у којој се корисник налази током целог периода трајања уговора о финансијским услугама, као и да упозори корисника на ове ризике.				
32.1. трећи подстав	Активности из првог подстава тачке (д) темеље се и на информацијама које се захтевају по основу члана 16. став 3. тачка (а).						

32.2.	Државе чланице морају осигурати да начин на који даваоци кредита исплаћују накнаде својим запосленима и кредитним посредницима, те начин на који кредитни посредници исплаћују накнаде својим запосленима не спречавају поштовање обавезе из става 1.	Члан 16. став 3.	Давалац услуга дужан је да изради и примењује политику исплате зарада и других накнада својим запосленима тако да исплата накнада не утиче на испуњавање обавеза из става 1. овог члана, као и да приликом пружања саветодавних услуга не доводи у питање поступање у најбољем интересу корисника, односно да пружање тих услуга не зависи од продајних циљева.				
32.3.	Државе чланице морају осигурати да, при изради и примени политика накнада за запослене одговорне за процену кредитне способности, даваоци кредита поштују следећа начела, на начин и у обиму који је примерен њиховој величини, унутрашњој организацији и карактеру, обиму и сложености њихових активности:	Члан 16. став 4.	Давалац услуга дужан је да при изради и примени политика исплате зарада и других накнада за своје запослене који су одговорни за процену кредитне способности поштује следећа начела:	Потпуно усклађено			

(a)	политика накнада је у складу и промовише одговарајуће и ефективно управљање ризиком, те не подстиче преузимање ризика које прелази границу ризика прихватљивог за даваоца кредита.	Члан 16. став 4. тачка 1)	1) политику исплате зарада и других накнада која промовише одговарајуће и ефективно управљање ризиком и не подстиче преузимање ризика које прелази границу ризика прихватљивог за даваоца услуга;	Потпуно усклађено			
(b)	политика накнада у складу је с пословном стратегијом, циљевима, вредностима и дугорочним интересима даваоца кредита, те укључује мере за избегавање сукоба интереса, пре свега осигуравајући да накнаде које примају запослени не зависе од броја или удела прихваћених захтева за кредит.	Члан 16. став 4. тачка 2)	2) политику исплате зарада и других накнада која је у складу с пословном стратегијом, циљевима, вредностима и дугорочним интересима даваоца услуга и која укључује мере за избегавање сукоба интереса (нпр. висина накнаде не зависи од броја одобрених захтева).	Потпуно усклађено			

32.4.	Државе чланице морају осигурати да, кад даваоци кредита или кредитни посредници пружају саветодавне услуге, структура накнада за запослене не доводи у питање њихову способност поступања у најбољем интересу потрошача те морају осигурати да та структура накнада не зависи од продајних циљева. Ради остваривања тог циља државе чланице могу забранити и провизије које давалац кредита исплаћује кредитном посреднику.	Члан 16. став 3.	Давалац услуга дужан је да изради и примењује политику исплате зарада и других накнада својим запосленима тако да исплата накнада не утиче на испуњавање обавеза из става 1. овог члана, као и да приликом пружања саветодавних услуга не доводи у питање поступање у најбољем интересу корисника, односно да пружање тих услуга не зависи од продајних циљева.	Потпуно усклађено			

32.5.	Државе чланице могу забранити или увести ограничења на плаћања која потрошачи извршавају према даваоцу кредита или кредитном посреднику пре закључења уговора о кредиту.		/	Потпуно усклађено			У делу одредбекоји се односи на даваоце кредита, указујемо да је предметна одредба предвиђена као могућност за државе чланице, а не као обавеза. У делу одредбе који се односи на кредитног посредника, указујемо да домаћи правни систем не познаје институт кредитног посредника.

33.1.	Државе чланице морају осигурати да даваоци кредита и кредитни посредници захтевају од својих запослених да поседују и редовно обнављају одговарајући ниво знања и стручности у односу на осмишљавање, понуду и одобравање уговора о кредиту, обављање делатности кредитног посредовања, те пружање саветодавних услуга, као и у односу на права потрошача у оквиру њихове привредне делатности. Ако закључење уговора о кредиту укључује споредне услуге, захтева се одговарајуће знање и стручност у односу на те споредне услуге.	Члан 15. став 1.	Запослени који су ангажовани на пословима продаје финансијских услуга, односно споредних услуга или пружању саветодавних услуга дужни су да поседују одговарајуће квалификације, знање и искуство, као и професионалне и личне квалитете, да поступају у складу с пажњом доброг стручњака, добрим пословним обичајима и пословном етиком, да поштују личност и интегритет корисника, те да кориснике потпуно и тачно информишу о условима коришћења тих услуга.	Потпуно усклађено			

33.2.	Државе чланице утврђују минималне захтеве у погледу знања и стручности за запослене даваоца кредита и кредитних посредника.	Члан 15. став 2. и став 3.	Давалац услуга дужан је да обезбеди да запослени који су ангажовани на пословима продаје, односно пружања услуга из става 1. овог члана поседују одговарајуће квалификације, као и да обезбеди редовну обуку тих запослених. Народна банка Србије може да пропише ближе услове у погледу знања, стручности и квалификација које морају поседовати запослени из става 2. овог члана, као и начин и услове за спровођење њихове обуке.	Потпуно усклађено			

33.3.	Државе чланице морају осигурати да надлежна тела надзиру поштовање захтева утврђених у ставу 1. и да та надлежна тела имају надлежности да од даваоца кредита и кредитних посредника захтевају да доставе доказе које надлежно тело сматра нужним да би се спровео такав надзор.		/	Потпуно усклађено			НБС кроз супервизорске поступке (поступак пријаве поверавања активности из Одлуке о управљању ризицима банке и контролне поступке) може утврђивати да ли давалац услуге испуњава услове и обавезе из члана 15. предлога закона.

34.1.	Државе чланице морају промовисати мере којима се подржава образовање потрошача у односу на одговорно задуживање и управљање дугом, а нарочито у односу на уговоре о кредитима. Потрошачима се пружају јасне и опште информације о поступку одобравања кредита како би се усмерили, првенствено они потрошачи који први пут узимају потрошачки кредит, а посебно ако то чине помоћу дигиталних канала. При осмишљавању и промовисању тих мера државе чланице се саветују с релевантним заинтересованим лицима, између осталог са удружењима потрошача.	Члан 16. став 5. и став 6.	Давалац услуга дужан је да предузима мере у циљу финансијске едукације корисника, а нарочито у питањима одговорног задуживања корисника и одрживог управљања дугом. Давалац услуга у обавези је да корисницима на јасан и прецизан начин пружа основне информације о поступку закључивања уговора о финансијским услугама, а посебну пажњу мора посветити корисницима који први пут закључују ове уговоре, нарочито ако то чине на даљину.	Потпуно усклађено			

34.1. други подстав	Државе чланице уједно морају осигурати ширење информација о смерницама које потрошачима могу пружати удружења потрошача и национална тела.						
34.2.	Комисија процењује финансијско образовање доступно потрошачима у државама чланицама и објављује извештај о томе, те наводи примере најбоље праксе који се могу даље разрадити ради повећања финансијске обавештености потрошача.			Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

35.1.	Државе чланице морају захтевати од даваоца кредита да, према потреби, примене разумне мере којима се олакшава отплата пре покретања извршног поступка. У оквиру ових мера, између осталог, узимају се у обзир појединачне околности потрошача. Од даваоца кредита се не захтева да потрошачима у више наврата нуде мере за којима се олакшава отплата, осим у оправданим случајевима.	Члан 44. став 1.	Ако у току трајања уговорног односа наступе околности које корисника доводе у тешко имовинско стање, односно друге битне околности на које корисник не може да утиче, давалац кредита мора применити разумне мере којима ће кориснику олакшати отплату дугованог износа пре покретања извршног поступка, при чему ће се посебно узети у обзир личне околности корисника.				

35.1. други подстав	Од даваоца кредита се приликом измене постојећих услова уговора о кредиту у складу с трећим подставом тачка (б) овог става не захтева да спроведу процену кредитне способности у складу с чланом 18, под условом да се изменом уговора о кредиту укупан износ који потрошач треба да плати не повећава знатно.	Члан 44. став 3. и 4.	Под разумним мерама из става 1. овог члана подразумевају се потпуно или делимично рефинансирање дуга из уговора, односно измене уговорених услова, попут следећих мера: 1) продужење рока отплате; 2) промена врсте уговора; 3) одложено плаћање целокупног износа кредита, камате, главнице, дозвољеног или недозвољеног прекорачења, дуга по кредитној картици или одређених рата кредита, за одређени период; 4) смањење каматне стопе; 5) одобрење да корисник не врши исплате у одређеном периоду; 6) делимична отплата	Потпуно усклађено			
35.1. трећи подстав	Мере за олакшавање отплате из првог подстава:						
(a)	могу укључивати, између осталог, потпуно или делимично рефинансирање уговора о кредиту;						
(b)	укључују измене постојећих услова уговора о кредиту, што може, између осталог, укључивати:						
(i)	продужење трајања уговора о кредиту;						
(ii)	промену врсте уговора о кредиту;						

(iii)	одложено плаћање целокупног износа кредита или одређених рата за одређени период;		дуга; 7) промена валуте у којој је изражена обавеза, ако новчана обавеза није изражена у динарима; 8) делимичан опрост и консолидација дуга; 9) проглашење застоја у отплати (мораторијум) за одређени период, у коме давалац кредита не обрачунава затезну камату на доспело а неизмирено потраживање. Приликом измене уговорених услова из става 3. овог члана, давалац кредита није дужан да спроводи процену кредитне способности корисника у смислу чл. 23. до 26. овог закона, под условом да се том изменом знатно не повећава укупан износ који корисник треба да плати.				
(iv)	смањење каматних стопа;						
(v)	понуда да потрошач не врши исплате у одређеном периоду;						
(vi)	делимична отплата;						
(vii)	конверзија валута;						
(vii)	делимичан опрост и консолидација дуга.						
35.2.	Пописом могућих мера из става 1. трећег подстава тачка (б) не доводи се у питање домаће право нити се њиме од држава чланица захтева да у свом домаћем праву предвиде све те мере.						

35.3.	Ако државе чланице допусте даваоцима кредита да одреде и потрошачу уведу накнаде које су последица неиспуњавања обавеза, те државе чланице могу захтевати да те накнаде не буду веће него што је потребно како би се даваоцу кредита надокнадили трошкови који су настали као последица неиспуњавања обавеза.	Члан 11. став 1.	Ако корисник из члана 2. тачка 13) подтачка (1) овог закона не испуни у уговореном року своју обавезу из уговора уређеног овим законом или законом којим се уређују платне услуге – на доспелу а неизмирену обавезу примењује се законска затезна камата прописана овим чланом или номинална редовна каматна стопа из уговора ако је она већа од те стопе законске затезне камате.	Потпуно усклађено			
35.4.	Ако државе чланице допусте даваоцима кредита наметање додатних накнада потрошачима у случају неиспуњавања обавеза, те државе чланице одређују горњу границу тих накнада.		/	Потпуно усклађено			Члан 11. предлога закона регулише начин обрачуна законске затезне камате код уговора регулисаних овим законом.

35.5.	Државе чланице не смеју спречити уговорне стране из уговора о кредиту да се изричито договоре да је за отплату кредита довољан поврат или пренос даваоцу кредита робе обухваћене повезаним уговором о кредиту или прихода од продаје те робе.	Члан 44. став 8.	Код повезаних уговора о кредиту, давалац кредита и корисник могу у уговору о кредиту изричито предвидети да је у случају доцње корисника и под условима утврђеним у уговору о кредиту за потпуну отплату кредита довољно да се на даваоца кредита изврши пренос права својине на роби обухваћеној повезаним уговором о кредиту или да се изврши пренос прихода од продаје те робе.	Потпуно усклађено			
36.1.	Државе чланице морају осигурати да су потрошачима који имају или би могли имати потешкоћа с испуњавањем својих финансијских обавеза доступне независне услуге саветовања о дугу с ограниченим накнадама које потрошач треба платити за те услуге.		/	Неусклађено			Услуге саветовања о дугу нису унете у предлог закона, али ће бити размотрено уношење, односно регулисање ове услуге у домаћи поредак у будућности, а након анализе функционисања овог института у земљама чланицама Европске уније.

36.2.	Ради испуњавања обавеза из става 1, даваоци кредита успостављају поступке и политике за рано откривање потрошача који имају финансијске потешкоће.						
36.3.	Државе чланице морају осигурати да даваоци кредита упуте потрошаче који имају потешкоћа с испуњавањем својих финансијских обавеза на услуге саветовања о дугу које су лако доступне потрошачу.						

36.4.	Комисија до 20. новембра 2028. године подноси извештај с прегледом доступности услуга саветовања о дугу у државама чланицама и у њему утврђује најбоље праксе за даљи развој таквих услуга. Државе чланице до 20. новембра 2026. године и сваке године након тога извештавају Комисију о доступним услугама саветовања о дугу.			Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
37.1.	Државе чланице морају осигурати да даваоци кредита и кредитни посредници подлежу примереном поступку за добијање овлашћења за рад, поступку регистрације и механизмима надзора које је успоставило независно надлежно тело.	Члан 71. став 1.	Народна банка Србије врши надзор над применом овог закона на даваоце услуга, у складу са овим законом, законом којим се уређују положај, организација, овлашћења и функције Народне банке Србије, као и законима којима се уређује пословање тих давалаца	Потпуно усклађено			Народна банка Србије врши послове издавања и одузимања дозвола за рад финансијским институцијама, као и надзором над њиховим радом (члан 63. став 1. Закона о Народној банци Србије). Кредитни посредници не

37.2.	Захтев у погледу примереног поступка давања овлашћења за рад и поступка регистрације не примењује се на даваоце кредита који су:		услуга.				постоје у домаћем праву.
(a)	кредитне институције како су дефинисане у члану 4. став 1. тачка 1. Уредбе (ЕУ) бр. 575/2013;						
(b)	институције за платни промет како су дефинисане у члану 4. тачка 4. Директиве (ЕУ) 2015/2366 за услуге из тачке 4. Анекса I те директиве; или						
(c)	институције за електронски новац како су дефинисане у члану 2. тачка 1. Директиве 2009/110/ЕЗ за одобравање кредита из члана 6. став 1. првог подстава тачке (б) те директиве.						

37.3	Државе чланице могу одлучити да захтеве у погледу издавања овлашћења за рад и регистрације из става 1. неће примењивати на добављаче робе или пружаоце услуга који се сматрају микропредузећима те малим и средњим предузећима како су дефинисани у Препоруци 2003/361/ЕЗ, који делују као:						
(a)	кредитни посредници у помоћној улози; или						
(b)	даваоци кредита у помоћној улози који одобравају кредит у облику одложеног плаћања за куповину робе и услуга које нуде, ако се кредит даје без камата и само уз ограничене накнаде које потрошач треба платити за задоцнела плаћања а које су одређене у складу с домаћим правом.						

38.	Државе чланице морају захтевати да кредитни посредници:						
(a)	наведу, у оглашавању и документима намењеним потрошачима, делокруг својих овлашћења, те да ли послују искључиво с једним или више даваоца кредита или као независни посредници;						
(b)	упознају потрошаче са свим накнадама које је потрошач дужан да плати кредитном посреднику за услуге које ће се пружати;						
(c)	постигну договор с потрошачем о свим накнадама из тачке (б) на папиру или неком другом трајном носачу пре закључења уговора о кредиту;			Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	У домаћем праву није уведен институт кредитног посредника.

(d)	саопште даваоцу кредита све накнаде из тачке (б) ради израчунавања ефективне каматне стопе.						
39.1.	Државе чланице морају осигурати да потрошач, у случају да се права даваоца кредита на основу уговора о кредиту или сам уговор о кредиту уступе *трећој страни*, има право да се позива на сва права да у односу на примаоца употреби све видове одбране која су му била доступна у односу на изворног даваоца кредита, укључујући и право на пребијање уколико је дозвољено у државама чланицама.	Члан 50. став 4.	У случају уступања потраживања даваоца кредита из уговора о кредитним услугама, корисник задржава сва права која су уговорена, као и право истицања приговора према другом даваоцу кредита које је имао и према првом даваоцу кредита, а други давалац кредита не може корисника довести у неповољнији положај од положаја који би имао да то потраживање није пренето и корисник због тога не може бити изложен додатним трошковима.	Потпуно усклађено			

39.2.	Државе чланице морају захтевати да изворни давалац кредита обавести потрошача о уступању из става 1, осим ако изворни давалац кредита, на основу уговора с примаоцем, настави да пружа кредитне услуге потрошачу.	Члан 50. став 2. и 4.	Давалац кредита дужан је да без одлагања обавести корисника о уступању потраживања из става 1. овог члана. У случају уступања потраживања даваоца кредита из уговора о кредитним услугама, корисник задржава сва права која су уговорена, као и право истицања приговора према другом даваоцу кредита које је имао и према првом даваоцу кредита, а други давалац кредита не може корисника довести у неповољнији положај од положаја који би имао да то потраживање није пренето и корисник због тога не може бити изложен додатним трошковима.	Потпуно усклађено			

40.1.	Државе чланице морају осигурати да потрошачи имају приступ примереним, брзим и делотворним поступцима вансудског решавања спорова између потрошача и даваоца кредита или кредитних посредника који се односе на права и обавезе у вези с уговорима о кредиту утврђене овом Директивом, уз помоћ, према потреби, постојећих субјеката који спроводе вансудско решавање спорова. Такви поступци вансудског решавања спорова и субјекти који их нуде морају задовољити критеријуме у погледу квалитета који су утврђени Директивом 2013/11/ЕУ.		*Глава X*	Потпуно усклађено			

40.2.	Државе чланице подстичу субјекте из става 1. који спроводе вансудско решавање спорова на сарадњу ради решавања прекограничних спорова који се односе на уговоре о кредиту.	Члан 67. став 4.	Народна банка Србије, односно други посредници дужни су да у случају прекограничних спорова активно сарађују и да, у складу са законом, размењују информације и податке с телима друге државе чланице овлашћеним за вансудско решавање спора између даваоца услуга и корисника.	Потпуно усклађено			Члан 67. предлога закона ће се примењивати након што Србија приступи Европској унији.
41.1.	Државе чланице одређују надлежна национална тела овлашћена да осигурају примену и извршавање ове Директиве и морају осигурати да овим телима доделе истражна овлашћења и овлашћења извршавања, као и одговарајуће ресурсе потребне за ефикасно и делотворно обављање њихових задатака.	Члан 71.	Народна банка Србије врши надзор над применом овог закона на даваоце услуга, у складу са овим законом, законом којим се уређују положај, организација, овлашћења и функције Народне банке Србије, као и законима којима се уређује пословање тих давалаца услуга. Министарство надлежно за заштиту потрошача	Потпуно усклађено			Народна банка Србије врши послове издавања и одузимања дозвола за рад финансијским институцијама, као и надзором над њиховим радом (члан 63. став 1. Закона о Народној банци Србије).

41.1. други подстав	Надлежна тела су јавна тела или тела која су призната националним правом или од стране јавних тела која су према националном праву изричито овлашћена за то. Она нису даваоци кредита или кредитни посредници.	Члан 71.	врши надзор над применом овог закона на даваоце финансијских погодби, у складу са законом којим се уређује заштита потрошача.				

41.2.	Државе чланице морају осигурати да надлежна тела, све особе које раде или које су радиле за надлежна тела, као и ревизори и стручне особе које су добиле налог од надлежних тела, подлежу обавези чувања пословне тајне. Поверљиве податке које су сазнали при обављању својих дужности не смеју открити ниједној другој особи ни телу, осим у сажетом или збирном облику, не доводећи у питање предмете обухваћене казненим правом или овом Директивом. Међутим, то не спречава надлежна тела да размењују или прослеђују поверљиве податке у складу с правом Уније и националним правом.		/	Потпуно усклађено			Обавеза чувања тајних података од стране запослених у Народној банци Србије регулисана је Законом о Народној банци Србије, Законом о тајности податка и интерним актима Народне банке Србије.

41.3.	Државе чланице морају осигуравати да су та надлежна тела једно од следећег:						
(а)	надлежна тела како су дефинисана у члану 4. тачки 2. Уредбе (ЕУ) бр. 1093/2010 Европског парламента и Савета; или		/	/	Вид. ђ)	Вид. ђ)	У домаћем правном систему, Народна банка Србије је овлашћена за вршење надзора над применом овог закона када су у питању банке, платне институције, институције електронског новца и даваоци финансијког лизинга, док је за надзор у погледу финансијских погодби у надлежности министарства надлежног за заштиту потрошача.
(б)	тела која нису надлежна тела из тачке (а), под условом да се у националним законима или другим прописима од тих тела захтева да сарађују с надлежним телима из тачке (а) кад год је то потребно ради обављања њихових задатака у складу са овом Директивом.		/		Вид. ђ)	Вид. ђ)	
41.4	Државе чланице морају осигурати да надлежна тела испуњавају критеријуме из члана 5. Уредбе (ЕУ) 2017/2394.		/	/	Вид. ђ)	Вид. ђ)	

41.5.	Државе чланице обавештавају Комисију о одређивању надлежних тела и о свим променама повезаним с тиме, те притом, ако на њиховом државном подручју постоји више надлежних тела, наводе евентуалне поделе задатака међу тим надлежним телима. Прво такво обавештење шаље се што пре, а најкасније до 20. новембра 2025. године		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније
41.6.	Надлежна тела извршавају своја овлашћења у складу с националним правом:		/	/			

(а)	директно у складу с властитим овлашћењем или под надзором правосудних тела; или		/	/	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Овлашћења Народне банке Србије су регулисана Законом о Народној банци Србије где је у члану 63. став 1. овог закона предвиђено да Народна банка Србије врши послове издавања и одузимања дозвола за рад финансијским институцијама, као и надзором над њиховим радом.
(б)	захтевом упућеним судовима који су надлежни за доношење потребне одлуке, укључујући, према потреби, и подношењем жалбе, ако захтев за доношење потребне одлуке није био успешан.		/	/	Вид. ђ)	Вид. ђ)	

41.7.	Ако на државном подручју држава чланица постоји више надлежних тела, државе чланице морају осигурари јасно одређење њихових задатака и њихову блиску сарадњу како би свако тело могло ефикасно обављати своје задатака.		/	/	Вид. ђ)	Вид. ђ)	У домаћем правном систему, Народна банка Србије је овлашћена за вршење надзора над применом овог закона када су у питању банке, платне институције, институције електронског новца и даваоци финансијког лизинга (надзор у погледу финансијских погодби потпада под надлежност министарства надлежно за заштиту потрошача).
41.8.	Комисија најмање једанпут годишње објављује попис надлежних тела у Службеном листу Европске уније и тај попис редовно ажурира на својој интернет страници.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

41.9.	Државе чланице могу применити национално законодавство како би надлежним националним телима доделиле овлашћења интервенисања у погледу производа ради повлачења кредитних производа у оправданим случајевима.		/	Потпуно усклађено			Народна банка Србије има овлашћења да у поступку у притужби корисника или контролном поступку наложи отклањање неправилности уочених у пословању банака.
42.1.	Ако ова Директива садржи усклађене одредбе, државе чланице не смеју у свом националном праву задржати одредбе нити у њега уводити нове одредбе које одступају од одредаба утврђених овом Директивом, осим ако је овом Директивом друкчије предвиђено.		/	/			

42.2.	Док се не постигне даља усклађеност, ако држава чланица употребљава неку од регулаторних могућности предвиђених у члану 2. ставовима од 5. до 8, члану 8. ставу 8, члану 14. ставовима 2. и 3, члану 16. ставовима 4. и 6, члану 18. ставу 1., члану 24. ставу 5., члану 25. ставу 6., члану 26. ставовима 4. и 8, члану 29. ставу 4, члану 31. ставу 2, члану 32. ставовима 4. и 5, члану 35. ставовима 3. и 4, члану 37. ставу 3. и члану 41. ставу 9, она без одлагања обавештава Комисију о томе, као и о свим каснијим променама. Комисија те информације објављује на интернет страници или на неки други лако доступан начин. Државе чланице предузимају и одговарајуће мере за ширење тих информација међу националним даваоцима кредита, кредитним посредницима и						Србија није чланица

43.1.	Државе чланице морају осигурати да се потрошачи не смеју одрећи права која су им додељена националним мерама којима се преноси ова Директива.	Члан 7. став 3.	Уговор не може да садржи одредбе којима се корисник одриче права која су му гарантована овим законом.	Потпуно усклађено			
43.2.	Државе чланице морају осигурати да се одредбе донете у сврху преношења ове Директиве не могу заобићи као резултат начина формулисања уговора.		/	/			

44.1.	Државе чланице утврђују правила о санкцијама које се примењују на повреде националних одредаба које се доносе на основу ове Директиве и предузимају све мере потребне ради осигуравања њиховог спровођења. Предвиђене санкције морају бити ефиксне, пропорционалне и на начин да одвраћају. Државе чланице до 20. новембра 2026. године обавештавају Комисију о тим правилима и мерама, те је без одлагања обавештавају о свим накнадним изменама које на њих утичу.		*Глава XII* *НАДЗОР* *Глава XIII* *КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ*	Потпуно усклађено			

44.2.	Државе чланице морају осигурати да санкције, када се морају изрећи у складу с чланом 21. Уредбе (ЕУ) 2017/2394, укључују могућност изрицања новчаних казни путем управних поступака или покретања судских поступака за изрицање новчаних казни, или обоје.						

44.3.	Државе чланице морају осигурати да надлежна тела могу обавештавати јавности о свим управним санкцијама изречених за повреде мера донетих у складу с овим Упуством, осим ако би такво објављивање могло озбиљно угрозити финансијска тржишта или укљученим странама проузроковати несразмерну штету.	Члан 65.	Народна банка Србије два пута годишње, за период од 1. јануара до 30. јуна и период од 1. јула до 31. децембра, на својој интернет страници и/или на други одговарајући начин објављује списак давалаца услуга према којима су изречене мере у складу с чл. 62. и 63. овог закона, односно у складу са законом којим се уређује пословање давалаца услуга.	Потпуно усклађено			
45.1.	Овлашћење за доношење делегираних аката додељује се Комисији сходно условима утврђеним у овом члану.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

45.2.	Овлашћење за доношење делегираних аката из члана 30. став 5. додељује се Комисији на период од пет година почевши од 19. новембра 2023. године Комисија израђује извештај о делегирању овлашћења најкасније девет месеци пре краја периода од пет година. Делегирање овлашћења прећутно се продужава за период једнаког трајања, осим ако се Европски парламент или Савет том продужењу успротиве најкасније три месеца пре краја сваког периода.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

45.3.	Европски парламент или Савет у сваком тренутку могу опозвати делегирање овлашћења из члана 30. става 5. одлуком о опозиву прекида се делегирање овлашћења које је у њој наведено. Опозив почиње производити ефекте следећег дана од дана објаве споменуте одлуке у Службеном листу Европске уније или на каснији дан наведен у споменутој одлуци. Он не утиче на ваљаност делегираних аката који су већ на снази.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
45.4.	Пре доношења делегираног акта Комисија се саветује са стручњацима које је именовала свака држава чланица у складу с начелима утврђенима у Међуинституцијском споразуму о бољој изради законодавства од 13. априла 2016. године.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

45.5.	Чим донесе делегирани акт, Комисија га истовремено саопштава Европском парламенту и Савету.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
45.6.	Делегирани акт донет на основу члана 30. става 5. ступа на снагу само ако ни Европски парламент ни Савет у року од три месеца од саопштавања тог акта Европском парламенту и Савету на њега не поднесу приговор или ако су пре истека тог рока и Европски парламент и Савет обавестили Комисију да неће поднети приговоре. Тај се рок продужава за два месеца на иницијативу Европског парламента или Савета.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид ђ)	Србија није чланица Европске уније.

46.1.	Комисија спроводи евалуацију ове Директиве до 20. новембра 2029. године и сваке четири године након тога. Евалуација укључује:						
(а)	процену да ли је подручје примене ове Директиве и даље примерено у односу на уговоре о кредиту који су осигурани нестамбеним некретнинама;						
(б)	процену прагова утврђених у члану 2. став 2. тачка (ц) и у делу II Анекса III и процената који се примењују у прорачуну накнаде која се плаћа у случају превремене отплате из члана 29. став 2, а при тој се процени узимају у обзир тржишна кретања у Унији и ситуација на дотичном тржишту;		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

46.2.	Комисија до 20. новембра 2025. године процењује потребу за заштитом потрошача који позајмљују и улажу путем платформи за групно финансирање, како су дефинисане у члану 2. став 1. тачка (д) Уредбе (ЕУ) 2020/1503, ако те платформе не делују као даваоци кредита или кредитни посредници, већ олакшавају одобравање кредита међу потрошачима.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
46.3.	Комисија посебно прати ефекте постојања регулаторних могућности из члана 42. на функционисање унутрашњег тржишта и на потрошаче.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

46.4.	Комисија о резултатима евалуације и процене из ставова 1, 2. и 3. подноси извештај Европском парламенту и Савету те, према потреби, том извештају прилаже законодавни предлог.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
47.1.	Директива 2008/48/ЕЗ ставља се ван снаге с ефектом од 20. новембра 2026.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
47.1. други подстав	Независно од првог става, Директива 2008/48/ЕЗ се наставља примењивати на уговоре о кредиту који постоје на датум 20. новембра 2026. године до њиховог престанка.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

47.1. трећи подстав	Међутим, чланови 23. и 24, члан 25. став 1. друга реченица, члан 25. став 2, чланови 28. и 39. ове Директиве примењују се на све уговоре о револвинг кредиту кредиту који постоје на датум 20. новембар 2026. године.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
47.1. четврти подстав	Упућивања на директиву стављену ван снаге сматрају се упућивањима на ову Директиву и читају се у складу с корелацијском таблицом наведеном у Анексу IV.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
48.1.	Државе чланице до 20. новембра 2025. године доносе и објављују законе и друге прописе који су потребни ради усклађивања с овом Директивом. Оне Комисији одмах достављају текст тих одредаба.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
48.1. други подстав	Оне примењују те мере од 20. новембра 2026. године		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

48.1. трећи подстав	Када државе чланице доносе те мере, оне морају садржати упућивање на ову Директиву или се на њу упућује приликом њихове службене објаве. Државе чланице одређују начине тог упућивања и начин обликовања те изјаве.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
48.2.	Државе чланице Комисији достављају текст главних мера домаћег права које донесу у области на које се односи ова Директива.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
49.	Ова Директива ступа на снагу двадесетог дана од дана објаве у Службеном листу Европске уније.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
50.	Ова је Директива упућена државама чланицама.		/	/			/

1. Назив прописа ЕУ Directive 2014/17/EU of the European Parliament and of the Council of 4 February 2014 on credit agreements for consumers relating to residential immovable property and amending Directives 2008/48/EC and 2013/36/EU and Regulation (EU) No 1093/2010 Директива 2014/17/ЕУ Европског парламента и Савета од 4. фебруара 2014. године о уговорима о кредитима за потрошаче који се односе на стамбене непокретности и којом се мења Директива 2008/48/ЕЗ и 2013/36/ЕУ и Уредба (ЕУ) бр. 1093/2010	2. „CELEX” ознака ЕУ прописа 32014L0017
3. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа **Народна банка Србије**	4. датум израде табеле 22. новембар 2024. године
5. Назив (важећег, нацрта, предлога) прописа чије одредбе су предмет анализе усклађености са прописом ЕУ **Предлог закона о заштити корисника финансијских услуга – Draft Law on Financial Services Consumer Protection**	6. Бројчане ознаке (шифре) планираних прописа из базе НПИ 2022-87

7. Усклађеност одредаба прописа са одредбама прописа ЕУ

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)	ђ)
Одредба прописа ЕУ (члан, став, подстав, тачка, анекс)	Садржина одредбе	Одредбе прописа (члан, став, тачка)	Садржина одредбе	Усклађеност одредбе прописа са одредбом прописа ЕУ (потпуно усклађено, делимично усклађено, неусклађено, непреносиво)	Разлози за делимичну усклађеност, неусклађеност или непреносивост	Предвиђени датум за постизање потпуне усклађености	Напомена о усклађености прописа са прописима ЕУ

1.	Овом се Директивом утврђује заједнички оквир за одређене аспекте закона и других прописа држава чланица о уговорима који обухватају кредите за потрошаче који су обезбеђени хипотеком или се на други начин односе на обезбеђење повезано са стамбеним непокретностима, укључујући и обавезу спровођења процене кредитне способности пре одобравања кредита као основ за развој ефикасних стандарда преузимања ризика у односу на стамбене непокретности у државама чланицама, као и за одређене бонитетне и надзорне захтеве,	Члан 1.	Овим законом уређују се права корисника финансијских услуга које пружају банке, даваоци финансијског лизинга, платне институције, институције електронског новца, јавни поштански оператор и трговци, као и услови и начин остваривања и заштите тих права.	Потпуно усклађено / проширена заштита			Обухват предлога закона је шири, јер превазилази уговоре о стамбеном кредиту, те обухвата и потрошачке кредите, као и неке друге финансијске услуге – попут финансијског лизинга, а садржи и главу која се односи на финансијске погодбе. Истовремено, предлог закона садржи и одредбе које се односе на финансијске услуге које се пружају на даљину.

	укључујући и успостављање и надзор кредитних посредника, именованих представника и некредитних институција.						
2.1.	Ова Директива не спречава државе чланице да задрже или уведу строже одредбе с циљем заштите потрошача, под условом да су те одредбе у складу с њиховим обавезама према праву Уније.			Потпуно усклађено			Предлог закона садржи и одредбе које се примењују искључиво на уговоре о стамбеном кредиту, попут одредби о измирењу обавеза по стамбеном кредиту у случају проблема у отплати.
2.2.	Изузетно од става 1, државе чланице не смеју задржавати нити уводити у своје домаће право одредбе које одступају од оних утврђених у члану			Делимично усклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Приликом дефинисања образаца понуде, уговора и сл, Народна банка Србије ће имати у виду одредбе ове Директиве, као и

	14. став 2. и Анексу II делу А у погледу стандардних информација пре закључења уговора путем Европског стандардизираног информативног обрасца (ESIS) и члану 17. ставови од 1. до 5, 7. и 8. те Анексу I у погледу заједничког, конзистентног стандарда Уније за обрачун ефективне каматне стопе (ЕКС).						Директиве о потрошачким кредитима (Директива ЕУ 2023/2225) у деловима који дефинишу изглед ових образаца.
3.1.	Ова Директива се примењује на следеће:	Члан 1.	Овим законом уређују се права корисника финансијских услуга које пружају банке, даваоци финансијског лизинга, платне институције, институције електронског новца, јавни поштански оператор и трговци, као и услови и начин остваривања и заштите тих права.	Потпуно усклађено			
3.1. (а)	уговоре о кредиту обезбеђене	Члан 2. став 1.	15) **уговор о стамбеном**	Потпуно усклађено			

	хипотеком или неким другим сличним средством обезбеђења који се обично употребљава у тој држави чланици за стамбену непокретност или обезбеђене правом у вези с том стамбеном непокретности; и	тачка 15)	**кредиту** означава уговор о кредиту који је банка закључила с корисником ради куповине, изградње, адаптације или реконструкције стамбене непокретности (кућа, стан, део стамбене зграде који је намењен становању, гаража или гаражно место заједно са станом и земљиште са грађевинском дозволом за изградњу куће) а који је обезбеђен хипотеком на стамбеној непокретности, као и уговор о кредиту који је банка закључила ради рефинансирања таквог кредита;				
3.1. (b)	уговоре о кредиту који за циљ имају да стекну или задрже имовинска права над земљиштем или на постојећој или пројектованој грађевини.						
3.2.	Ова Директива се не примењује на следеће:						
3.2. (a)	уговоре о кредиту уз отплату кредита из вредности заложене непокретности, према којима давалац кредита:						Ови уговори (енг. equity release credit agreements) нису заступљени код нас у пракси. Информације ради, ови уговори су најзаступљенији у
(i)	исплаћује кредит уплатом паушалног		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	

	износа, оброчним плаћањем или на неки други начин у замену за износ који произлази из будуће продаје стамбене непокретности или права које се односи на стамбену непокретност; те						Енглеској (најчешћи видови - lifetime mortgage -пренос својине на непокретности након смрти корисника и home reversion plan- продаја непокретности док корисник остаје да живи као закупац без обавезе плаћања закупнине).
(ii)	неће тражити отплату кредита док се не догоди један или више специфичних догађаја у животу потрошача, како их одреде државе чланице осим ако потрошач прекрши уговорне обавезе што даваоцу кредита омогућује да раскине уговор о кредиту.						
3.2. (b)	уговоре о кредиту на основу којих послодавац одобрава кредит својим запосленима као секундарну делатност, а такав се уговор о кредиту	Члан 3. став 1. тачка 5)	5) уговоре о зајму на основу којих послодавац, као споредну активност, запосленом позајмљује средства без камате или по стопи нижој од оне по којој се кредит нуди на тржишту	Потпуно усклађено			

	нуди без камата или по ЕКС-у нижем од стопа које превладавају на тржишту и која се обично не нуде јавности;		и који се не нуди широј јавности;				
3.2. (c)	уговоре о кредиту према којима се кредит одобрава без камата и без икаквих других накнада, осим оних које служе за надокнаду трошкова директно повезаних с обезбеђењем кредита;	Члан 3. став 1. тачка 6)	6) уговоре о кредиту код којих је ефективна каматна стопа 0%;	Потпуно усклађено			
3.2. (d)	уговоре о кредиту у облику дозвољеног прекорачења по рачуну када се кредит мора отплатити у року од месец дана;		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Дозвољено прекорачење рачуна које би било повезано са осигурањем у виду хипотеке није заступљено у нашој домаћој пракси.
3.2. (e)	уговоре о кредиту који су резултат нагодбе постигнуте на суду или пред неким другим телом са законским овлашћењима;	Члан 3. став 1. тачка 3)	3) уговоре о кредиту, односно финансијске погодбе закључене у поступку поравнања пред судом или другим органом јавне власти;	Потпуно усклађено			

3.2. (f)	уговоре о кредиту који се односе на одложено плаћање постојећег дуга, без накнаде, а који нису обухваћени тачком (а) става 1.	Члан 3. став 1. тачка 4)	4) уговоре о кредиту, односно финансијске погодбе којима се бестеретно одлаже плаћање постојећег дуга;	Потпуно усклађено			
3.3.	Државе чланице могу одлучити да неће примењивати:						
3.3. (а)	чланове 11. и 14. те Анекс II на уговоре о кредитима са потрошачима обезбеђене хипотеком или неким другим сличним средством обезбеђења који се обично употребљава у тој држави чланици за стамбену непокретност или обезбеђене правом у вези с том стамбеном непокретности, под условом да сврха тога није стицање или задржавање права на стамбеној непокретности те под условом да			Потпуно усклађено - проширена заштита			У предлог закона су инкорпорисане како одредбе ове (Хипотекарне директиве), тако и Директиве о потрошачким кредитима (Директиве ЕУ 2023/2225) којом се ставља ван снаге Директиве 2008/48/ЕЗ.

	државе чланице примењују на такве уговоре о кредиту чланове 4. и 5. те анексе II и III Директиве 2008/48/ЕЗ;						
3.3. (b)	ову Директиву на уговоре о кредиту који се односе на непокретности у којима је предвиђено да потрошач или члан породице потрошача не сме у било које време непокретност користити као кућу, стан или друго боравиште, а непокретност се, на основу уговора о најму, треба користити као кућа, стан или друго боравиште;			Потпуно усклађено - проширена заштита			Није изузето из примене, тако да су и ови уговори обухваћени предлогом закона.
3.3. (c)	ову Директиву на уговоре о кредиту који се односе на кредите који се одобравају ужој јавности према			Потпуно усклађено – проширена заштита			Предметни уговори нису изузети из примене, тако да су и ови уговори обухваћени предлогом закона.

	законским одредбама с циљем општег интереса, без камата или по нижим стопама задуживања од оних које превладавају на тржишту или према неким другим условима који су повољнији за потрошача од оних који превладавају на тржишту те по стопама задуживања које нису више од оних које превладавају на тржишту;						
3.3. (d)	ову Директиву на кредите за премошћивање;		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Ови уговори нису заступљени у нашој домаћој пракси.
3.3. (е)	ову Директиву на уговоре о кредиту према којима је давалац кредита организација обухваћена чланом 2. став 5. Директиве 2008/48/ЕЗ.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Наш банкарски систем не познаје штедно-кредитне задруге на које се ова одредба превасходно односи.
3. 4.	Државе чланице које користе могућност из става 3. тачка (б)		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Могућност из става 3. тачка (б) није инкорпорисана у

	морају осигурати примену одговарајућег оквира за ову врсту кредита, на националној основи.						предлог закона, па нема места примени ове одредбе.
3.5.	Државе чланице које користе могућност из става 3, тачака (ц) или (е), морају осигурати примену примерених алтернативних аранжмана којима се осигурава да потрошачи благовремено примају информације о главним карактеристикама, ризицима и трошковима везаним уз такве уговоре о кредиту у предуговорној фази те да је оглашавање таквих уговора о кредиту поштено, јасно и да не доводи у заблуду.		/	Потпуно усклађено			Како нису искоришћене могућности из тачака ц) и е) става 3. члана 3. Директиве, нема места примени ни ове одредбе.
4.	За потребе ове Директиве,						

	примењују се следеће дефиниције:						
4. 1)	„потрошач” означава потрошача у складу с дефиницијом у члану 3. тачка (а) Директиве 2008/48/ЕЗ;	Члан 2. став 1. тачка 13)	13) **корисник финансијске услуге** (у даљем тексту: корисник) јесте физичко лице које користи или је користило финансијске услуге или се даваоцу услуга обратило ради коришћења финансијских услуга, и то: (1) физичко лице које ове услуге користи, користило их је или намерава да их користи у сврхе које нису намењене његовој пословној или другој комерцијалној делатности, (2) предузетник, у смислу закона којим се уређују привредна друштва, (3) пољопривредник, као носилац или члан породичног пољопривредног газдинства у смислу закона којим се уређују пољопривреда и рурални развој;	Потпуно усклађено-проширена заштита			Предлог закона предвиђа шири појам корисника финансијских услуга у односу на појам потрошача из Директиве о потрошачким кредитима (Директива 2023/2225) којом се ставља ван снаге Директиве 2008/48/ЕЗ, обухватајући не само физичко лице које делује у сврхе која је изван његове делатности, пословања или професије, већ обухвата и предузетника и пољопривредника као носиоца или члана породичног пољопривредног газдинства (али само као физичко лице). Поред наведеног,

							предлог закона се примењује и на правна лица када се нађу у улози корисника платних услуга или ималаца електронског новца у смислу закона којим се уређују платне услуге (наведено произилази из члана 4. предлога закона).
4. 2)	„давалац кредита“ означава физичко или правно лице које одобрава или обећава одобравање кредита у оквиру своје делатности, пословања или професије;	Члан 2. став 1. тачке 6), 7), 8), 9), 10), 11) и 12)	6) **давалац кредита** јесте банка када пружа кредитну услугу, као и платна институција и институција електронског новца када пружају ову услугу у складу са законом којим се уређују платне услуге; 7) **давалац лизинга и предмет лизинга** имају значења одређена законом којим се уређује финансијски лизинг; 8) **банка** има значење утврђено законом којим се уређују банке;	Потпуно усклађено			Даваоцем кредита су обухваћени банка, платна институција и институција електронског новца, док даваоца финансијских услуга чине поред даваоца кредита и давалац финансијског лизинга. Додатно, дефинисан је и трговац у погледу услуга које се односе на финансијске погодбе.

			9) **платна институција** означава платну институцију у смислу закона којим се уређују платне услуге и јавног поштанског оператора када пружа услуге у складу с тим законом; 10) **институција електронског новца** има значење утврђено законом којим се уређују платне услуге; 11) **трговац** је правно или физичко лице које врши продају финансијском погодбом и наступа на тржишту у оквиру своје пословне делатности или у друге комерцијалне сврхе; 12) **давалац финансијских услуга** (у даљем тексту: давалац услуга) јесте: (1) банка када пружа банкарске услуге, (2) платна институција и				

			институција електронског новца као даваоци кредита, (3) давалац лизинга;				
4. 3)	„уговор о кредиту“ означава споразум по којем давалац кредита одобрава или обећава одобравање кредита који потпада под подручје примене члана 3. у форми одложеног плаћања, кредита или сличног финансијског аранжмана.	Члан 2.став 1. тачке 1), 2) 3) 4), 5) и 14)	1) **кредитне услуге** су услуге које банка, платна институција и институција електронског новца пружају корисницима ових услуга по основу уговора о кредиту, уговора о кредитној картици, уговора о дозвољеном прекорачењу, а у случају банке – и по основу недозвољеног прекорачења; 2) **банкарске услуге** су кредитне услуге и услуге које пружа банка по основу уговора о депозиту; 3) **финансијски лизинг** (у даљем тексту: лизинг) јесте посао који има значење утврђено законом којим се уређује финансијски лизинг; 4) **финансијске услуге** су банкарске услуге, кредитне услуге и услуге	Потпуно усклађено - проширена заштита			Предлог закона прави разлику између више појмова – кредитне услуге које могу обављати банке, али и платне институције и институције електронског новца (осим у случају недозвољеног прекорачења које услуге пружају само банке), банкарских услуга које пружа само банка и која поред кредитних услуга обухвата и услуге по основу уговора о депозиту и уговора о кредиту који је регулисан Законом о облигационим односима. Поред наведеног, предлог закона (за

			финансијског лизинга; 5) **финансијска погодба** је продаја са оброчним отплатама цене или други облик финансирања корисника који има исту економску суштину, а коју нуди трговац и која подразумева одложено плаћање дуга у току одређеног периода; 14) **уговор о кредиту** има значење утврђено у закону којим се уређују облигациони односи;				разлику од Директиве) регулише и финансијски лизинг, а банкарске услуге, кредитне услуге и услуге финансијског лизинга су у предлога збирно означене као финансијске услуге. Поред наведеног предлог закона у Глави XI предвиђа и да се на финансијске погодбе сходно примењују чланови од 5 до 9, чл. 14. и чл. 17. овог закона, а садржи и одредбе које се односе специфично за ове уговоре.
4. 4)	„споредна услуга” означава услугу која се нуди потрошачу у вези с уговором о кредиту;	Члан 2. став 1. тачка 20)	20) **споредне услуге** су услуге које давалац услуга нуди кориснику у вези с уговором о финансијским услугама;	Потпуно усклађено			
4. 5)	„кредитни посредник” означава физичко или правно		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Закон о банкама не познаје институт кредитног

	лице које не делује као давалац кредита или јавни бележник и које није ограничено само на повезивање, директно или индиректно, потрошача с даваоцем кредита, те која у оквиру своје делатности, пословања или професије за накнаду која може бити у новчаном облику или било којем другом договореном финансијском облику:						посредника.
(a)	представља или нуди уговоре о кредиту потрошачима;						
(b)	помаже потрошачима предузимањем припремних радњи или друге врсте предуговорних административних послова у погледу						

	неких других уговора о кредиту осим оних из тачке (а); или						
(с)	закључује уговоре о кредиту с потрошачима у име даваоца кредита;						
4. 6)	„група“ означава групу давалаца кредита који ће се консолидирати у циљу израде консолидованих финансијских извештаја, као што је дефинисано у Директиви 2013/34/ЕУ Европског парламента и Савета од 26. јуна 2013. године о годишњим финансијским извештајима, консолидованим финансијским извештајима и повезаним извешћима одређених врста привредних друштава.		/	/	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Предметна дефиниција није унета, имајући виду да није била релевантна за преостале одредбе предлога закона.

4. 7)	„везани кредитни посредник” означава сваког кредитног посредника који делује у име и под пуном и безусловном одговорношћу:						
(a)	само једног даваоца кредита;						
(b)	само једне групе; или						
c)	више давалаца кредита или групе који не представљају већину тржишта;		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Закон о банкама не познаје институт кредитног посредника.
4. 8)	„именовани представник” означава физичко или правно лице која обавља активности из тачке 5, а које делује у име и под пуном и безусловном одговорношћу само једног кредитног посредника		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Закон о банкама не познаје институт именованог представника.
4. 9)	„кредитна институција” означава кредитну		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Закон о банкама не познаје кредитну институцију у

	институцију у складу с дефиницијом из члана 4. став 1. тачка 1. Уредбе (ЕУ) бр. 575/2013;						домаћем праву.
4. 10)	„некредитна институција” означава сваки давалац кредита који није кредитна институција.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Закон о банкама не познаје некредитну институцију у домаћем праву.
4. 11)	„особље“ означава						
(a)	свако физичко лице које ради за даваоца кредита или кредитног посредника која се директно бави активностима обухваћеним овом Директивом или која је у дотицају с потрошачима у оквиру активности обухваћених овом Директивом						Предметна дефиниција није унета, имајући виду да није била релевантна за преостале одредбе предлога закона.
(b)	свако физичко лице које ради за именованог представника који је у односу с		/	/	Вид. ђ)	Вид. ђ)	

	потрошачима у оквиру активности обухваћених овом Директивом						
(с)	свако физичко лице које директно управља и/или надзире физичка лице из подтачака (а) или (б).						
4. 12)	„укупан износ кредита“ означава укупни износ кредита на начин како је дефинисано у тачки (л) члана 3. Директиве 2008/48/ЕЗ.	Члан 2. став 1. тачка 26)	26) **износ кредита** је укупна сума која је одобрена кориснику у складу са уговором;	Потпуно усклађено			Дефиниција усклађена са Директивом о потрошачким кредитима (Директива ЕУ 2023/2225) којом се ставља ван снаге Директива 2008/48/ЕЗ.
4. 13)	„укупни трошак кредита за потрошача” значи укупни трошак кредита за потрошача у складу с дефиницијом из члана 3. тачке (г) Директиве 2008/48/ЕЗ, укључујући трошак процене имовине ако је та процена	Члан 2. став 1. тачка 27)	27) **укупна цена кредита за корисника** означава све трошкове тог кредита за корисника, укључујући камату и накнаде у корист банке, порезе, као и накнаде у вези с кредитом које је корисник дужан да плати трећим лицима директно или преко банке а које су банци познате, укључујући и накнаде за	Потпуно усклађено			Дефиниција усклађена и са овом директивом, као и са Директивом о потрошачким кредитима (Директива ЕУ 2023/2225) којом се ставља ван снаге Директива 2008/48/ЕЗ.

	нужна за одобрење кредита, али искључујући трошкове регистрације за пренос власништва над непокретности. Он искључује све накнаде које је потрошач дужан платити за непоштовање обавеза утврђених уговором о кредиту;		споредне услуге које су обавезне да би се кредит добио, односно да би се добио под одређеним условима;				
4. 14)	„укупни износ који плаћа потрошач" означава укупан износ који плаћа потрошач у складу с дефиницијом из члана 3. тачка (x) Директиве 2008/48/ЕЗ.	Члан 2. став 1. тачка 28)	28) **укупан износ који корисник треба да плати** на основу уговора о кредиту јесте збир износа кредита и укупне цене кредита за корисника;	Потпуно усклађено			Дефиниција усклађена са Директивом о потрошачким кредитима (Директива ЕУ 2023/2225) којом се ставља ван снаге Директива 2008/48/ЕЗ.
4. 15)	„ефективна каматна стопа" (ЕКС) означава укупни трошак кредита за потрошача, изражен као годишњи проценат укупног износа кредита, укључујући, према	Члан 2. став 1. тачка 30)	30) **ефективна каматна стопа код уговора о кредиту** означава укупну цену кредита за корисника изражену у односу на износ кредита као проценат на годишњем нивоу, а која се обрачунава	Потпуно усклађено			

	потреби и трошкове из члана 17. став 2. те изједначује на годишњој основи садашњу вредност свих будућих или постојећих обавеза (повлачења транше, отплата и накнада), договорених између даваоца кредита и потрошача		у складу са овим законом и подзаконским прописима донетим на основу тог закона;				
4. 16)	„каматна стопа” означава стопу задуживања у складу с дефиницијом из члана 3. тачке (ј) Директиве 2008/48/ЕЗ.	Члан 2. став 1. тачка 29)	29) **номинална каматна стопа** означава каматну стопу изражену као фиксни или променљиви проценат који се на годишњем нивоу примењује на износ повучених кредитних средстава, односно на износ нето финансирања лизинга, односно на примљени депозит;	Потпуно усклађено			Дефиниција усклађена са Директивом о потрошачким кредитима (Директива ЕУ 2023/2225) којом се ставља ван снаге Директива 2008/48/ЕЗ.
4. 17)	„процена кредитне способности” означава процену вероватности испуњавања дужничке обвезе која произлази из уговора о кредиту;		/	/	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Процена кредитне способности регулисана у члановима 23-26. предлога закона, није било потребе за уношење дефиниције.
4. 18)	„трајни носач”	Члан 2.	36) **трајни носач података**	Потпуно			Дефиниција

	означава трајни носач у складу с дефиницијом из члана 3. тачке (м) Директиве 2008/48/ЕЗ	став 1. тачка 36) и 37)	означава папир и свако друго средство (нпр. оптички диск, меморијске картице, хард диск рачунара и електронску пошту) које кориснику омогућава да сачува податке који су му намењени, да тим подацима приступи и да их репродукује у неизмењеном облику у периоду који одговара сврси њиховог чувања; 37) **писана форма** означава текст, односно документ сачињен на папиру или другом трајном носачу података, укључујући и електронски документ, осим ако је овим законом другачије одређено;	усклађено			усклађена са Директивом о потрошачким кредитима (Директива ЕУ 2023/2225) којом се ставља ван снаге Директива 2008/48/ЕЗ.
4. 19) (а)	„матична држава чланица” значи ако је даваалц кредита или кредитни посредник физичко лице, држава чланица у		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

	којој је смештена канцеларија тог лица						
(b)	ако је давалац кредита или кредитни посредник правно лице, држава чланица у којој се налази регистрирано седиште овог лица или, ако према меродавном праву лица оно нема регистровано седиште, држава чланица у којој се налази средишња управа овог лица;						
4. 20)	„држава чланица домаћин” означава државу чланицу различита од матичне државе чланице, у којој давалац кредита или кредитни посредник има филијалу или пружа услуге.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
4. 21)	„саветодавне услуге“ означавају препоруке кориснику у погледу једне или више	Члан 2. став 1. тачка 41)	41) **саветодавне услуге** означавају личне препоруке у погледу једне или више банкарских	Потпуно усклађено			

	трансакција које се односе на уговоре о кредиту и које чине посебну активност у односу на одобравање кредита и активности кредитног посредовања наведене у тачки 5;		услуга које корисник који се обратио банци захтева, а које представљају одвојену активност у односу на банкарске услуге.				
4. 22)	„надлежно тело“ означава тело које држава чланица именује као надлежно у складу с чланом 5;		/	Потпуно усклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	У домаћем правном систему, Народна банка Србије је овлашћена за вршење надзора над применом овог закона када су у питању банке, платне институције, институције електронског новца и даваоци финансијског лизинга, док надзор у погледу финансијских погодби потпада под надлежност министарства надлежног за заштиту потрошача.
4. 23)	„кредит за премошћивање”		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	У домаћем правном систему није

	означава уговор о кредиту на неодређено време или који доспева за исплату у року од 12 месеци, а који потрошач користи као привремено решење за финансирање током преласка на неки други финансијски аранжман за непокретност;						заступљен овај вид кредита.
4. 24)	„потенцијална обавеза или јемство” означава уговор о кредиту који служи као јемство за другу, одвојену и помоћну трансакцију и према којем се главница обезбеђена непокретности повлачи само ако дође до једног или више догађаја наведених у уговору.		/	/	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Предметна дефиниција није унета, имајући виду да није била релевантна за преостале одредбе предлога закона.
4. 25)	„уговор о кредиту са заједничким власничким капиталом”		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	У домаћем правном систему није заступљен овај вид кредита.

	означава уговор о кредиту при којем се отплата главнице темељи на уговорно утврђеном проценту вредности непокретности у тренутку отплате главнице или отплата износа кредита;						
4. 26)	„пракса везивања услуга“ означава понуду или продају уговора о кредиту у пакету с другим засебним финансијским производима или услугама ако уговор о кредиту није потрошачу расположив засебно;	Члан 2. став 1. тачка 21)	21) **пракса везивања услуга** означава понуду и закључивање уговора о кредиту у пакету с другим финансијским или платним услугама или услугама осигурања ако уговор о кредиту не би био доступан појединачно и независно од понуђеног пакета;	Потпуно усклађено			
4. 27)	„пракса обједињавања услуга“ означава понуду или продаја уговора о кредиту у пакету с другим засебним финансијским производима или услугама ако је	Члан 2. став 1. тачка 22)	22) **пракса обједињавања услуга** означава понуду и закључивање уговора о кредиту у пакету с другим финансијским или платним услугама или услугама осигурања ако је уговор о кредиту кориснику доступан и појединачно,	Потпуно усклађено			

	уговор о кредиту потрошачу расположив и засебно, али не нужно под истим условима као кад је понуђен у пакету с тим другим производима или услугама;		али не нужно под истим условима као кад је понуђен у пакету са овим услугама;				
4. 28)	„кредит у страној валути” значи уговор о кредиту у којем је кредит:						
(a)	номиниран у валути која се разликује од оне у којој потрошач прима приход или држи имовину из које се кредит треба исплатити; или						
(b)	номиниран у валути која се разликује од валуте државе чланице у којој потрошач има боравиште.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
5.1.	Државе чланице именују домаћа надлежна тела овлашћена да			Потпуно усклађено			У домаћем правном систему, Народна банка Србије је овлашћена за

	осигурају примену и извршење ове Директиве и морају осигурати им доделу истражних и извршних овлашћења, те адекватних ресурса потребних за успешно и ефикасно обављање својих задатака.						вршење надзора над применом овог закона када су у питању банке, платне институције, институције електронског новца и даваоци финансијског лизинга, док надзор у погледу финансијских погодби потпада под надлежност министарства надлежног за заштиту потрошача.
5.1. други подстав	Тела из првог подстава су или јавна тела или тела призната према домаћем праву или од стране јавних тела изричито овлашћених у ту сврху према домаћем праву. Та тела не смеју бити даваоци кредити, кредитни посредници или именовани представници.						
5.2.	Државе чланице морају осигурати да надлежна тела, све особе које раде или које су радиле за		/	Потпуно усклађено			Обавеза чувања тајних података од стране запослених у Народној банци Србије регулисана је

	надлежна тела, као и ревизори и стручне особе које су добиле налог од надлежних тела, подлежу обавези чувања пословне тајне. Поверљиве податке које су сазнали током обављања својих дужности не смеју открити другим особама нити телима, осим у сажетом или општем облику, не доводећи у питање случајеве из казненог права или ове Директиве. Међутим, то не спречава надлежна тела да међусобно размењују или прослеђују поверљиве податке у складу с овом Директивом и с домаћим правом те правом Уније.						Законом о Народној банци Србије, Законом о тајности податка и интерним актима Народне банке Србије.
5.3.	Државе чланице морају осигурати да су тела именована		/	Потпуно усклађено			У домаћем правном систему, Народна банка Србије је

	као надлежна да осигурају примену и извршење члана 9, 29, 32, 33, 34. и 35. ове Директиве барем једно од следећег:						овлашћена за вршење надзора над применом овог закона када су у питању банке, платне институције, институције електронског новца и даваоци финансијског лизинга, док је за надзор у погледу финансијских погодби у надлежности министарства надлежног за заштиту потрошача.
(a)	надлежна тела, како су дефинисана у члану 4. став 2. Уредбе (ЕУ) бр. 1093/2010;						
(b)	тела која се разликују од надлежних тела из подтачке (a), под условом да домаћи закони или други прописи захтевају од тих тела сарадњу с надлежним телима из подтачке (a) кад год је то потребно за обављање својих задатака у оквиру ове Директиве, укључујући за потребе сарадње с Европским надзорним телом (Европским надзорним телом за банкарство) (ЕБА),						

	како је прописано овом Директивом.						
5.4.	Државе чланице обавештавају Комисију и ЕБА-у о именовању надлежних тела и о било којим променама те при томе наводе евентуалне поделе задатака између различитих надлежних тела. Прво се такво обавештење шаље у најкраћем могућем року, а најкасније 21. марта 2016.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
5.5.	Надлежна тела извршавају своја овлашћења у складу с домаћим правом:						Овлашћења Народне банке Србије су регулисана Законом о Народној банци Србије где је у члану 63. став 1. овог закона предвиђено да Народна банка Србије врши послове издавања и одузимања дозвола за рад финансијским институцијама, као и надзором над
(a)	директно према својим овлашћењима или под надзором правосудних тела; или						
(b)	захтевом упућеним судовима надлежним за доношење			Потпуно усклађено			

	потребних одлука, укључујући, према потреби, и жалбом, ако захтев за добијање потребне одлуке није био успешан, осим за чланове 9, 29, 32, 33, 34. и 35.						њиховим радом.
5.6.	Ако на државном подручју држава чланица постоји више од једног надлежног тела, државе чланице морају осигурати јасно одређење њихових задатака и њихову блиску сурадњу како би свако тело могло ефикасно обављати своје задатке.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
5.7.	Комисија најмање једном годишње објављује попис надлежних тела у Службеном листу Европске уније и стално га ажурира на својој интернет страници.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

6.1.	Државе чланице морају промовисати мере којима се подржава образовање потрошача у односу на одговорно задуживање и управљање дугом, а нарочито у односу на уговоре о кредитима обезбеђене хипотеком. Ради усмеравања потрошача, а посебно оних који по први пут узимају хипотекарни кредит, потребна је доступност јасних и општих информација о поступку одобравања кредита. Такође, неопходно је пружање информација о саветовању које организације потрошача и домаћа тела могу пружити потрошачима.	Члан 16. став 5. и 6.	Давалац услуга дужан је да предузима мере у циљу финансијске едукације корисника, а нарочито у питањима одговорног задуживања корисника и одрживог управљања дугом. Давалац услуга у обавези је да корисницима на јасан и прецизан начин пружа основне информације о поступку закључивања уговора о финансијским услугама, а посебну пажњу мора посветити корисницима који први пут закључују ове уговоре, нарочито ако то чине на даљину.	Потпуно усклађено			

6.2.	Комисија је дужна објавити процену финансијског образовања доступног потрошачима у државама чланицама и навести примере најбоље праксе који се могу даље развити ради повећања финансијске обавештености потрошача.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
7.1.	Државе чланице морају захтевати да приликом осмишљавања кредитних производа, одобравања, посредовања или пружања саветодавних услуга о кредиту и према потреби, пружања споредних услуга потрошачима или	Члан 16. став 1. и 2.	Давалац услуга дужан је да поступа поштено, транспарентно и с пажњом доброг стручњака, као и да при спровођењу својих пословних активности узима у обзир права и интересе корисника и води рачуна о њиховој заштити. Пословне активности из овог става обухватају и креирање и оглашавање финансијских услуга,	Потпуно усклађено			

	приликом извршавања уговора о кредиту, давалац кредита, кредитни посредник или именовани представник поступају поштено, праведно, транспарентно и професионално, узимајући у обзир права и интересе потрошача. У односу на одобравање, посредовање или пружање саветодавних услуга о кредиту, активности се морају темељити на информацијама о околностима потрошача и о било којим посебним захтевима које је потрошач обелоданио, те на разумним претпоставкама о ризицима у односу		закључивање и спровођење уговора о финансијским услугама, као и пружање споредних и саветодавних услуга. При закључивању уговора о финансијским услугама и пружању саветодавних услуга, давалац услуга дужан је да узме у обзир све информације о околностима у којима се корисник налази, као и било које специфичне захтеве корисника, а које му је корисник предочио, те да има у виду и разумне претпоставке о ризицима који произлазе из ситуације у којој се корисник налази током целог периода трајања уговора о финансијским услугама, као и да упозори корисника на ове ризике.				

	на потрошачев положај током трајања уговора о кредиту. У односу на такво пружање саветодавних услуга, активност се такође мора темељити и на информацијама захтеваним у члану 22. став 3.						
7.2.	Државе чланице морају осигурати да начин на који даваоци кредита исплаћују накнаде својим запосленима и кредитним посредницима, те начин на који кредитни посредници исплаћују накнаде својим запосленима и именованим представницима не спречавају поштовање обавезе из става 1.	Члан 16. став 3.	Давалац услуга дужан је да изради и примењује политику исплате зарада и других накнада својим запосленима тако да исплата накнада не утиче на испуњавање обавеза из става 1. овог члана, као и да приликом пружања саветодавних услуга не доводи у питање поступање у најбољем интересу корисника, односно да пружање тих услуга не зависи од продајних циљева.	Потпуно усклађено			
7.3.	Државе чланице морају осигурати да,	Члан 16. став 4.	Давалац услуга дужан је да при изради и примени	Потпуно усклађено			

	при изради и примени политика накнада за запослене одговорне за процену кредитне способности, даваоци кредита поштују следећа начела, на начин и у обиму који је примерен њиховој величини, унутрашњој организацији и карактеру, обиму и сложености њихових активности:		политика исплате зарада и других накнада за своје запослене који су одговорни за процену кредитне способности поштује следећа начела:				
(а)	политика накнада је у складу и промовише одговарајуће и ефективно управљање ризиком, те не подстиче преузимање ризика које прелази границу ризика прихватљивог за даваоца кредита	Члан 16. став 4. тачка 1)	1) политику исплате зарада и других накнада која промовише одговарајуће и ефективно управљање ризиком и не подстиче преузимање ризика које прелази границу ризика прихватљивог за даваоца услуга;	Потпуно усклађено			
(б)	политика накнада у складу је с пословном	Члан 16. став 4. тачка 2)	2) политику исплате зарада и других накнада која је у складу с пословном	Потпуно усклађено			

	стратегијом, циљевима, вредностима и дугорочним интересима даваоца кредита, те укључује мере за избегавање сукоба интереса, пре свега осигуравајући да накнаде које примају запослени не зависе од броја или удела прихваћених захтева за кредит.		стратегијом, циљевима, вредностима и дугорочним интересима даваоца услуга и која укључује мере за избегавање сукоба интереса (нпр. висина накнаде не зависи од броја одобрених захтева).				
7.4.	Државе чланице морају осигурати да, кад даваоци кредита, кредитни посредници или именовани представници пружају саветодавне услуге, структура накнада за запослене не доводи у питање њихову способност поступања у најбољем интересу потрошача, а нарочито да та структура накнада	Члан 16. став 3.	Давалац услуга дужан је да изради и примењује политику исплате зарада и других накнада својим запосленима тако да исплата накнада не утиче на испуњавање обавеза из става 1. овог члана, као и да приликом пружања саветодавних услуга не доводи у питање поступање у најбољем интересу корисника, односно да пружање тих услуга не зависи од продајних циљева.	Потпуно усклађено			

	не зависи од продајних циљева. Ради остваривања тог циља, државе чланице могу забранити и провизије које давалац кредита исплаћује кредитном посреднику.						
7.5.	Државе чланице могу забранити или увести ограничења на плаћања која потрошачи извршавају према даваоцу кредита или кредитном посреднику пре закључења уговора о кредиту.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаћи правни систем не познаје институт кредитног посредника.
8.	Државе чланице морају осигурати да када се информације пружају потрошачима у складу са условима утврђеним у Директиви, такве информације буду пружене потрошачу без накнаде.	Члан 14. став 1.	Давалац услуга нема право да наплати никакву накнаду за податке и информације које је дужан да достави кориснику у складу са овим законом, без обзира на форму и начин достављања тих података и информација.	Потпуно усклађено			

9.1.	Државе чланице морају осигурати да даваоци кредита, кредитни посредници и именовани представници захтевају од својих запослених да поседују и редовно обнављају одговарајући ниво знања и стручности у односу на осмишљавање, понуду и одобравање уговора о кредиту, обављање делатности кредитног посредовања наведених у члану 4 тачка 5) или пружање саветодавних услуга. Ако закључење уговора о кредиту укључује споредне услуге, захтева се	Члан 15. став 1.	Запослени који су ангажовани на пословима продаје финансијских услуга, односно споредних услуга или пружању саветодавних услуга дужни су да поседују одговарајуће квалификације, знање и искуство, као и професионалне и личне квалитете, да поступају у складу с пажњом доброг стручњака, добрим пословним обичајима и пословном етиком, да поштују личност и интегритет корисника, те да кориснике потпуно и тачно информишу о условима коришћења тих услуга.	Потпуно усклађено			

	одговарајуће знање и стручност у односу на те споредне услуге.						
9.2.	Осим у случајевима предвиђеним у ставу 3, државе чланице утврђују минималне захтеве у погледу знања и стручности за запослене даваоца кредита, кредитних посредника и именованих представника у складу са принципима утврђеним у Анексу III.	Члан 15. став 2. и 3.	Давалац услуга дужан је да обезбеди да запослени који су ангажовани на пословима продаје, односно пружања услуга из става 1. овог члана поседују одговарајуће квалификације, као и да обезбеди редовну обуку тих запослених. Народна банка Србије може да пропише ближе услове у погледу знања, стручности и квалификација које морају поседовати запослени из става 2. овог члана, као и начин и услове за спровођење њихове обуке.	Потпуно усклађено			
9.3.	Ако давалац кредита или кредитни посредник пружа своје услуге на подручју једне или више држава чланица:		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

(i)	посредством филијале, држава чланица домаћин одговорна је за утврђивање минималних захтева у погледу знања и стручности примењивих на запослене у филијали;						
(ii)	под окриљем слободе пружања услуга, матична држава чланица одговорна је за утврђивање минималних захтева у погледу знања и стручности примењивих на запослене у складу с Анексом III, међутим, држава чланица домаћин може утврдити минималне захтеве у погледу знања и стручности за захтеве наведене у Анексу III, ставу 1. тачке (б), (ц), (е) и (ф) става 1. Анекса						

	III.						
9.4.	Државе чланице морају осигурати да надлежна тела надзиру поштовање захтева утврђених у ставу 1. и да та надлежна тела имају надлежности да од даваоца кредита, кредитних посредника и именованих представника захтевају да доставе доказе које надлежно тело сматра нужним да би се спровео такав надзор.		/	Потпуно усклађено			НБС кроз супервизорске поступке (поступак пријаве поверавања активности из Одлуке о управљању ризицима банке и контролне поступке) може утврђивати да ли давалац услуге испуњава услове и обавезе из члана 15. предлога закона.
9.5.	За ефикасан надзор давалаца кредита и кредитних посредника који пружају своје услуге на државном подручју једне или више држава чланица у складу са слободом пружања услуга, надлежна тела држава чланица		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

	домаћина и матичних држава чланица блиско сарађују с циљем ефикасног надзора и извршења минималних захтева који се тичу знања и стручности државе чланице домаћина. У ту сврху могу међусобно делегирати задатке и одговорности.						
10.	Не доводећи у питање Директиве 2005/29/ЕЗ, државе чланице морају захтевати да се све врсте оглашавања и маркетиншке комуникације уговора о кредиту буду поштене, јасне и необмањујуће. Посебно је забрањена употреба израза која би код потрошача могла створити лажна очекивања у вези с доступношћу или трошковима	Члан 17. став 1.	Финансијске услуге морају да се оглашавају на јасан и разумљив начин, а оглашавање не сме да садржи нетачне информације, односно информације које могу створити погрешну представу о условима под којима корисник може користити ове услуге, о њиховој доступности и трошковима, као и о укупном износу који корисник треба да плати ради коришћења тих услуга.	Потпуно усклађено			

	кредита.						
11.1.	Државе чланице морају осигурати да оглашавање које се односи на уговоре о кредиту у којем се наводи каматна стопа или било какви бројчани подаци који се односе на било који трошак кредита за потрошача, обухвата стандардне информације у складу са овим чланом.	Члан 18. став 1.	Давалац услуга дужан је да при оглашавању финансијских услуга код којих огласна порука садржи каматну стопу или било који нумерички податак који се односи на цену или приход – јасно и прецизно, тако да буду лако читљиве или јасно чујне и прилагођене техничким ограничењима носача путем којег се врши оглашавање, у оквиру те огласне поруке на репрезентативном примеру наведе следеће стандардне информације:	Потпуно усклађено			
11.1. други подстав	Државе чланице могу прописати да се први подстав не примењује када домаће право захтева навођење ЕКС-а у оглашавању које се односи на уговоре о кредиту, а у којем се не наводе каматна стопа нити други бројчани	Члан 18. став 3.	Давалац услуга при оглашавању финансијске услуге није дужан да наведе репрезентативни пример ако у огласној поруци наведе ефективну каматну стопу без навођења номиналне каматне стопе или било ког другог нумеричког податка у вези с том услугом.	Потпуно усклађено			

	подаци који се односе на трошкове кредита за потрошача у смислу првог подстава.						
11.2.	У стандардним информацијама наводе се јасно, сажето и уочљиво следеће ставке:	Члан 18. став 1.	Давалац услуга дужан је да при оглашавању финансијских услуга код којих огласна порука садржи каматну стопу или било који нумерички податак који се односи на цену или приход – јасно и прецизно, тако да буду лако читљиве или јасно чујне и прилагођене техничким ограничењима носача путем којег се врши оглашавање, у оквиру те огласне поруке на репрезентативном примеру наведе следеће стандардне информације:	Потпуно усклађено			
(a)	идентитет даваоца кредита или, према потреби, кредитног посредника или именованог представника;	Члан 18. став 1. тачка 1)	1) пословно име или другу ознаку из које недвосмислено произлази о ком даваоцу услуга је реч;	Потпуно усклађено			
(b)	да ће, према потреби, уговор о	Члан 18. став 1.	12) средства обезбеђења;	Потпуно усклађено			

	кредиту бити обезбеђен хипотеком или неким другим сличним средством обезбеђења који се обично употребљава у тој држави чланици за стамбену непокретност или правом у вези с том стамбеном непокретности;	тачка 12)					
(c)	каматну стопу, уз навођење да ли је фиксна или варијабилна или комбинација обе, заједно са детаљима везаним за било какве трошкове укључене у укупну цену кредита коју сноси потрошач;	Члан 18. став 1. тачка 4)	4) висину и врсту номиналне каматне стопе (фиксну, променљиву или обе ако је примењиво), заједно с појединостима о свим накнадама укљученим у укупну цену кредита, односно лизинга за корисника;	Потпуно усклађено			
(d)	укупан износ кредита;	Члан 18. став 1. тачка 3)	3) износ кредита/депозита/предмета лизинга;	Потпуно усклађено			
(e)	годишњу ефективну каматну стопу, која мора бити укључена у оглашавању барем једнако уочљиво као	Члан 18. став 1. тачка 5)	5) ефективну каматну стопу;	Потпуно усклађено			

	било која каматна стопа;						
(f)	ако је примењиво, трајање уговора о кредиту;	Члан 18. став 1. тачка 8)	8) рок отплате кредита/лизинга, односно рок исплате депозита;	Потпуно усклађено			
(g)	ако је примењиво, износ рата;	Члан 18. став 1. тачка 11)	11) укупан износ који корисник плаћа на основу уговора о кредиту/револвинг кредиту/лизингу, број рата и висину појединачне рате, а код уговора о депозиту укупан износ (износ депозита и камата) који је банка дужна да исплати;	Потпуно усклађено			
(h)	ако је примењиво, укупан износ који плаћа потрошач;						
(i)	ако је примењиво, број рата;						
(j)	ако је примењиво, упозорење које се тиче могуће флуктуације код курсних разлика могу да утичу на укупан износ који потрошач плаћа.	Члан 18. став 1. тачка 13)	13) тамо где је примењиво – упозорење да промена курсних разлика може довести до промене у укупном износу који корисник плаћа по основу уговора о кредиту/револвинг кредиту/лизингу;	Потпуно усклађено			
11.3.	Информације наведене у ставу 2, осим оних наведених у тачкама (а), (б) или (ј), наводе се у облику репрезентативног	Члан 18. став 1.	Давалац услуга дужан је да при оглашавању финансијских услуга код којих огласна порука садржи каматну стопу или било који нумерички податак који се односи на	Потпуно усклађено			

	примера и с њим су у складу у целости. Државе чланице доносе критеријуме за одређивање репрезентативног примера.		цену или приход – јасно и прецизно, тако да буду лако читљиве или јасно чујне и прилагођене техничким ограничењима носача путем којег се врши оглашавање, у оквиру те огласне поруке *на репрезентативном примеру* наведе следеће стандардне информације:				
11.4.	Уколико је закључење уговора о споредним услугама, посебно о осигурању, обавезно за одобрење кредита или одобрење кредита под условима из огласа, а трошак те услуге се не може одредити унапред, обавеза закључења таквог уговора се наводи јасно, сажето и уочљиво, заједно с ЕКС-ом.	Члан 17. став 5.	Ако је за закључење уговора о кредитној услузи и о лизингу обавезно и закључење уговора о споредним услугама (нпр. уговора о осигурању), а притом се цена споредне услуге не може одредити унапред – постојање такве обавезе исказује се на репрезентативном примеру јасно, сажето и на видљив начин, заједно са исказивањем ефективне каматне стопе.	Потпуно усклађено			
11.5.	Информације из ставова 2. и 4. морају бити јасно читљиве или према	Члан 18. став 1.	Давалац услуга дужан је да при оглашавању финансијских услуга код којих огласна порука	Потпуно усклађено			

	потреби јасно чујне, зависно од носача који се користи за оглашавање.		садржи каматну стопу или било који нумерички податак који се односи на цену или приход – јасно и прецизно, тако да буду *лако читљиве или јасно чујне и прилагођене техничким ограничењима носача путем којег се врши оглашавање*, у оквиру те огласне поруке на репрезентативном примеру наведе следеће стандардне информације:				
11.6.	Државе чланице могу захтевати укључивање сажетог и пропорционалног упозорења о посебним ризицима повезаним с уговорима о кредиту. Оне Комисију без одлагања обавештавају о тим захтевима.	Члан 18. став 1. тачка 14)	14) упозорење о постојању ризика који је специфичан за конкретан уговор о кредиту/револвинг кредиту/лизингу, ако је примењиво.				
11.7.	Овај члан не доводи у питање Директиву 2005/29/ЕЗ.		/	Потпуно усклађено			Непоштена пословна пракса и неправичне уговорне одредбе у погледу

							финансијских услуга регулисане су у члану 58. предлога закона.
12.1.	Државе чланице морају допустити праксе обједињавања услуга, али забранити праксе везивања услуга.	Члан 52. став 1. и 2.	Давалац кредита може да примењује праксу обједињавања услуга. Даваоцу кредита забрањено је да примењује праксу везивања услуга.	Потпуно усклађено			
12.2.	Одступајући од става 1, државе чланице могу даваоцима кредита допустити да од потрошача или члана породице потрошача или лица у блиском односу са потрошачем:	Члан 52. став 3.	Изузетно од става 2. овог члана, давалац кредита може као услов за закључење уговора о кредиту да захтева од корисника отварање или одржавање претходно отвореног платног или штедног рачуна ако је сврха таквог рачуна искључиво: 1) прикупљање средстава за отплату кредита и/или 2) отплаћивање кредита и/или 3) пружање додатног средства обезбеђења у случају неиспуњавања обавеза.	Потпуно усклађено			
(а)	да отвори или одржи платни или штедни рачун ако је једина сврха таквог рачуна прикупљање капитала за отплату кредита, отплаћивање кредита, удруживање ресурса ради добијања						

	кредита или пружање додатног средства обезбеђења за даваоца кредита у случају неиспуњавања обавеза.						
(b)	купи или држи инвестициони производ или приватни пензиони производ, при чему такав производ који улагачу првенствено обезбеђује приход у доба пензионисања такође служи за пружање додатног средства обезбеђења за даваоца кредита у случају неиспуњавања обавеза или за прикупљање капитала за отплату кредита, отплаћивање кредита или удруживање ресурса за добијања кредита.						Овакви примери нису заступљени у нашем домаћем правном систему.
(c)	с циљем одобрења кредита закључи посебни уговор о		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	

	кредиту у вези с уговором о заједничком власничком капиталу.						
12.3.	Изузетно од става 1, државе чланице могу допустити праксу везивања услуга ако давалац кредита може доказати својем надлежним телу да везани производи или категорије производа који се нуде под међусобно сличним условима, а који нису доступни засебно, доводе до јасне користи за потрошаче, узимајући у обзир доступност и цене релевантних производа који се нуде на тржишту. Овај се став примењује само на производе који су стављени на тржиште након 20. марта 2014. године.	Члан 54. став 1. и 2.	Пракса везивања услуга дозвољена је и ако банка у поступку пред Народном банком Србије учини извесним да везивање производа или категорија производа за уговор о кредиту у конкретном случају доводи до јасне користи за кориснике, узимајући притом у обзир доступност и цене релевантних производа који се нуде на тржишту. Народна банка Србије може уредити поступак из става 1. овог члана.	Потпуно усклађено			

12.4.	Државе чланице могу допустити даваоцима кредита да од потрошача захтевају да поседује одговарајућу полису осигурања повезану с уговором о кредиту. У таквим случајевима државе чланице морају осигурати да давалац кредита мора прихватити полису осигурања од пружаоца осигурања који се разликује од њему пожељнијег пружаоца осигурања ако та полиса осигурања има исти ниво јемства као онај који је предложио давалац кредита.	Члан 53. став 1. и 2.	Давалац кредита може од корисника да захтева достављање одговарајуће полисе осигурања повезане са уговором о кредиту, при чему је дужан да води рачуна о пропорционалности између износа кредита и захтеване полисе осигурања. У случају из става 1. овог члана давалац кредита дужан је да прихвати и полису осигурања коју је издао пружалац услуге осигурања који се разликује од оног којег је предложио тај давалац, ако та полиса осигурања пружа исти ниво јемства, при чему давалац кредита не може изменити услове кредита које је понудио кориснику.	Потпуно усклађено			
13.1.	Државе чланице морају осигурати да даваоци кредита или, ако је примењиво, кредитни	Члан 19. став 1.	Корисник има право да од даваоца услуга у било ком тренутку, у писаној форми, на начин за који се корисник определио,	Потпуно усклађено			

	посредници или њихови именовани представници, потрошачима у сваком тренутку учине доступним јасне и разумљиве опште информације о уговорима о кредиту, и то на папиру или неком другом трајном носачу или у електронском облику. Поред тога, државе чланице могу одредити да невезани кредитни посредници такође морају ставити на располагање опште информације.		добије јасне и разумљиве информације о финансијским услугама које тај давалац нуди.				
13.1. други подстав	Такве опште информације обухватају најмање следеће:	Члан 19. став 3.	Информације из овог члана обухватају:	Потпуно усклађено			
(a)	идентитет и адресу даваоца информација;	Члан 19. став 3. тачка 1)	1) пословно име, адресу, број телефона и имејл адресу даваоца услуга;	Потпуно усклађено			
(b)	сврхе у које се	Члан 19.	2) намену за коју та	Потпуно			

	кредит може користити;	став 3. тачка 2)	финансијска услуга може бити искоришћена;	усклађено			
(c)	облике средстава обезбеђења, укључујући, када је то примењиво, могућност да се оно налази у некој другој држави чланици;	Члан 19. став 3. тачка 11)	11) средства обезбеђења;	Потпуно усклађено			
(d)	могуће трајање уговора о кредиту;	Члан 19. став 3. тачка 3)	3) потенцијално трајање уговора;	Потпуно усклађено			
(e)	врсте доступне каматне стопе, уз навођење да ли је фиксна или променљива или комбинована, заједно с кратким описом карактеристика фиксне и променљиве стопе, укључујући импликације за потрошача повезане с тиме;	Члан 19. став 3. тачка 4) и 5)	4) висину и променљивост номиналне каматне стопе; 5) елементе на основу којих се одређује уговорена променљива номинална каматна стопа, њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати и начин измене, као и фиксни елемент ако је уговорен;	Потпуно усклађено			
(f)	ако су доступни кредити у страној валути, страна валута или валуте	Члан 19. став 3. тачка 8)	8) валуту у којој се уговара финансијска услуга, а код уговора индексираних у страној валути и	Потпуно усклађено			

	морају бити наведене, заједно с објашњењем о импликацијама за потрошача ако је кредит номиниран у страној валути;		објашњење о последицама које примена те индексације може имати на корисника;				
(g)	репрезентативни пример укупног износа кредита, укупне цене кредита за потрошача, укупни износ који плаћа потрошач и ЕКС;	Члан 19. став 3. тачка 6) и 7)	6) репрезентативни пример на којем ће бити приказани укупан износ и укупна цена финансијске услуге, као и укупан износ који корисник плаћа на основу уговора о финансијској услузи; 7) ефективну каматну стопу, као и све претпоставке примењене у њеном рачунању;	Потпуно усклађено			
(h)	навођење могућих додатних трошкова који нису укључени у укупни трошак кредита за потрошача, а који се требају платити у вези с уговором о кредиту	Члан 19. став 3. тачка 9)	9) врсту и висину свих потенцијалних накнада и других трошкова који ће пасти на терет корисника уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви – периоде у којима ће се мењати и начин измене;	Потпуно усклађено			Предметна тачка х) је обухваћена у тачки 9) става 3. члана 19. предлога закона.
(i)	избор различитих доступних могућности за	Члан 19. став 3. тачка	10) избор различитих доступних опција у погледу могућности	Потпуно усклађено			

	повраћај кредита даваоцу кредита (укључујући број, учесталост и износ редовних рата за отплату);	10)	извршења обавеза корисника по основу уговора, укључујући број рата и износ појединачне рате, као и периоде у којима рате доспевају за наплату;				
(j)	према потреби, јасну и сажету изјаву да придржавање услова из уговора о кредиту не јамчи отплату укупног износа кредита у складу с уговором о кредиту;		/	Неусклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Оцењено да овај елемент није сврсисходно уносити, имајући у виду да су из других елемената општих информација кориснику јасни услови под којима се кредит одобрава и начин испуњења његових обавеза у вези с извршењем уговора.
(k)	опис услова који се директно односе на превремену отплату;	Члан 19. став 3. тачка 12)	12) право корисника на превремену отплату по основу уговора, услове и начин остваривања овог права, као и висину накнада у вези с тим;	Потпуно усклађено			
(l)	податак да ли је потребно извршити процену вредности непокретности и према потреби, ко је	Члан 19. став 3. тачка 15)	15) код уговора код којих је као средство обезбеђења уговорена хипотека на непокретности –	Потпуно усклађено			

	одговоран да осигура спровођење процене вредности, као и да то представља додатни трошак за потрошача;		обавештење кориснику да ли је неопходна процена непокретности, ко је одговоран за спровођење те процене и да ли се за корисника јављају трошкови у вези с тим;				
(m)	навођење споредних услуга које је потрошач дужан узети како би му се одобрио кредит или како би му се кредит одобрио према условима по којима се нуди на тржишту и према потреби, појашњење да споредне услуге може купити од даваоца услуге који није давалац кредита; и	Члан 19. став 3. тачка 14)	14) евентуалну обавезу закључивања уговора о споредним услугама које су у вези са уговором о финансијској услузи, кад је то закључивање обавезно ради закључења уговора о финансијској услузи или ради његовог закључења под условима на тржишту и, према потреби, појашњење да споредне услуге корисник може купити од другог пружаоца услуга;	Потпуно усклађено			
(n)	опште упозорење о могућим последицама непоштовања обавеза повезаних с уговором о кредиту.	Члан 19. став 3. тачка 16)	16) опште упозорење о могућим последицама у случају неиспуњења обавеза корисника из уговора о финансијској услузи, као и каматне стопе које се примењују у случају доцње.	Потпуно усклађено			

13.2.	Државе чланице могу обавезати даваоце кредита да укључе друге врсте упозорења које су релевантне у држави чланици. Оне Комисију без одлагања обавештавају о тим захтевима.	Члан 19. став 5.	Народна банка Србије може ближе уредити садржину општих информација из овог члана и начин њиховог пружања, односно може утврдити поступак по којем ће давалац услуга ближе уредити садржину и начин обавештавања из овог члана.	Потпуно усклађено			Државама је остављено као могућност (не и обавеза) да унесу и додатне врсте упозорења за корисника, али је сматрано да није целисходно уносити додатне елементе у предлог закона. Народној банци Србије је свакако остављено као могућност да подзаконским прописима ближе уреди садржину општих информација.
14.1.	Државе чланице морају осигурати да давалац кредита и, према потреби, кредитни посредник или именовани представник, потрошачу стави на располагање персонализоване информације које су му потребне да	Члан 20. став 1. и 2.	Давалац услуга дужан је да кориснику пружи јасне и разумљиве информације и објашњења о условима који се односе на уговор о финансијској услузи за који је корисник показао интересовање (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди	Потпуно усклађено			

	упореди кредите доступне на тржишту, процену њихових импликација и доношење информисане одлуке о томе да ли ће ли закључити уговор о кредиту:		понуде различитих давалаца тих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији. Давалац услуга дужан је да кориснику достави понуду у примереном року пре закључења уговора, односно прихватања понуде.				
(a)	без неоправданог одлагања, након што је потрошач дао потребне информације о својим потребама, финансијском стању и преференцијама у складу с чланом 20; те						
(b)	благовремено, пре него што се потрошач обавеже уговором о кредиту или понудом.						
14.2.	Персонализоване информације из става 1, на папиру или на неком другом трајном носачу, дају се путем ЕСИС-а, како је утврђено у	Члан 20. став 17.	Народна банка Србије прописује изглед и ближе уређује садржину образаца на којима се сачињава понуда и на којима се указује на ризике које корисник преузима када се	Делимично усклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Приликом прописивања садржине и образаца од стране Народне банке Србије, потребно је да се садржина овог обрасца прилагоди

	Анексу II.		услуга пружа у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути, као и садржину тог указивања.				захтевима из члана 14. Директиве и Анексу II (као и захтевима из Директиве о потрошачким кредитима 2023/2225).
14.3.	Државе чланице морају осигурати да, ако се потрошачу достави понуда која је обавезујућа за даваоца кредита, она се доставља на папиру или на неком другом трајном носачу и заједно са ESIS-ом ако:	Члан 20. став 1. и 2	Давалац услуга дужан је да кориснику пружи јасне и разумљиве информације и објашњења о условима који се односе на уговор о финансијској услузи за који је корисник показао интересовање (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца тих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији. Давалац услуга дужан је да кориснику достави понуду у примереном року пре закључења уговора, односно прихватања	Потпуно усклађено			
(a)	потрошачу претходно није био пружен ESIS; или						
(b)	се карактеристике понуде разликују од информација из претходно пруженог ESIS-а.						
14.4.	Државе чланице могу одредити да је давалац кредита дужан пружити ESIS пре давања						

	понуде која је обавезујућа за даваоца кредита. Ако држава чланица тако одреди, она захтева да се ESIS потрошачу треба поновно доставити само ако је задовољен услов из става 3. тачке (б).		понуде.				
14.5.	Државе чланице које су пре 20. марта 2014. године примењивале информативни образац који задовољава идентичне захтеве у погледу информација као оне из Анекса II, могу га и даље употребљавати за потребе овог члана до 21. марта 2019. године.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
14.6.	Државе чланице утврђују временски рок од барем седам дана током којег ће потрошач имати довољно времена да	Члан 20. став 3, 4. и став 5.	Примерени рок из става 2. овог члана у случају кредитних услуга не може бити краћи од два радна дана, а рачуна се од дана	Потпуно усклађено			

	упореди понуде, процени њихове импликације и донесе информисане одлуке.		пријема обавезујуће понуде даваоца услуга до дана када је корисник закључио уговор или прихватио понуду за закључење уговора. Ако корисник изричито захтева да у писаној форми закључи уговор или прихвати понуду за закључење уговора одмах након достављања понуде, давалац услуга није дужан да сачека протек примереног рока из става 3. овог члана. Ако је понуда кориснику достављена у периоду краћем од 24 часа пре него што је закључио уговор или прихватио понуду, давалац услуга дужан је да кориснику у року који не може бити краћи од три дана нити дужи од седам дана од закључења уговора или прихватања понуде пошаље подсетник у којем ће га обавестити о				
14.6. други подстав	Државе чланице одређују да временски рок наведен у првом подставу представља или период разматрања пре закључења уговора о кредиту или период да се изврши право на одустанак након закључења уговора о кредиту или њихову комбинацију.						

			његовом праву да одустане од уговора и објаснити поступак одустанка од уговора предвиђен чланом 13. овог закона. Овај подсетник ће кориснику бити достављен у писаној форми – на начин предвиђен уговором.				
14.6. трећи подстав	Ако држава чланица одреди период разматрања пре закључења уговора о кредиту:	Члан 20. став 1, 2. и став 3.	Давалац услуга дужан је да кориснику пружи јасне и разумљиве информације и објашњења о условима који се односе на уговор о финансијској услузи за који је корисник показао интересовање (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца тих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији. Давалац услуга дужан је да кориснику достави понуду у примереном року пре закључења уговора,	Потпуно усклађено			
(a)	понуда је обавезујућа за даваоца кредита за време трајања периода разматрања; те						
(b)	потрошач за време периода разматрања може у било које доба прихватити понуду.						

			односно прихватања понуде. Примерени рок из става 2. овог члана у случају кредитних услуга не може бити краћи од два радна дана, а рачуна се од дана пријема обавезујуће понуде даваоца услуга до дана када је корисник закључио уговор или прихватио понуду за закључење уговора.				
14.6. четврти подстав	Државе чланице могу одредити да потрошачи не могу прихватити понуду у одређеном раздобљу које не прелази првих десет дана од периода разматрања.	Члан 20. став 3. и 4.	Примерени рок из става 2. овог члана у случају кредитних услуга не може бити краћи од два радна дана, а рачуна се од дана пријема обавезујуће понуде даваоца услуга до дана када је корисник закључио уговор или прихватио понуду за закључење уговора. Ако корисник изричито захтева да у писаној форми закључи уговор или прихвати понуду за закључење уговора одмах	Потпуно усклађено			Предлог закона предвиђа и изузетак од правила да је потребно да протекне примерени рок између достављања информација и закључења уговора, а то је када корисник изричито захтева да уговор закључи одмах након достављања понуде. Наведено правило је унето из разлога практичности и препознате потребе

			након достављања понуде, давалац услуга није дужан да сачека протек примереног рока из става 3. овог члана.				да би корисницима у одређеним ситуацијама наведено правило по којем су дужни да сачекају протек одређеног времена представљао терет (то би подразумевало нпр. поновни долазак у филијалу, излазак са посла и слично).
14.6. пети подстав	Ако се каматна стопа или други трошкови примењиви на понуду одређују на основу продаје основних обвезница или других дугорочних инструмената финансирања, државе чланице могу одредити да се каматна стопа или други трошкови могу разликовати од оних наведених у понуди, у складу с вредности основне обвезнице или		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Предметни институт није заступљен у нашем домаћем праву.

	другог дугорочног инструмента финансирања.						
14.6. шести подстав	Ако потрошач има право на одустанак у складу с другим подставом овог става, члан 6. Директиве 2002/65/ЕЗ-а се не примењује.		/	Потпуно усклађено			Директива 2002/65/ЕЗ је инкорпорисана у домаће право кроз Закон о заштити корисника финансијских услуга код уговарања на даљину.
14.7.	Сматра се да су давалац кредита и, према потреби, кредитни посредник или именовани представник који је потрошачу доставио ESIS испунили захтеве о информисању потрошача пре закључења уговора на даљину како је утврђено у члану 3. ставу (1) Директиве 2002/65/ЕЗ те се сматра да су задовољили захтеве члана 5. став 1. те директиве само ако су пре закључења	Члан 57. став 1.	На финансијске услуге из овог закона које се уговарају, односно пружају на даљину примењују се одредбе овог закона и закона којим се уређује заштита корисника финансијских услуга код уговарања на даљину.	Потпуно усклађено			Предлог закона предвиђа да ће се на уговоре о финансијским услугама закљученим на даљину сходно применити правила овог закона (и закона који регулише заштиту корисника код уговарања на даљину). С тим у вези, правила о садржини и достављању предуговорних информација, односно понуде, примењују се сходно и на уговоре на
		Члан 20. став 1, 2. и став 3.	Давалац услуга дужан је да кориснику пружи јасне и разумљиве информације и објашњења о условима који се односе на уговор о финансијској услузи за који је корисник показао интересовање (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику				

	уговора барем доставили ESIS.		омогућити да упореди понуде различитих давалаца тих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији. Давалац услуга дужан је да кориснику достави понуду у примереном року пре закључења уговора, односно прихватања понуде. Примерени рок из става 2. овог члана у случају кредитних услуга не може бити краћи од два радна дана, а рачуна се од дана пријема обавезујуће понуде даваоца услуга до дана када је корисник закључио уговор или прихватио понуду за закључење уговора.				даљину. Дакле, и код ових уговора је понуду потребно уручити кориснику у разумном року пре закључења уговора, осим ако корисник изричито не захтева да уговор закључи и пре истека овог рока.
14.8.	Државе чланице не смеју мењати образац ESIS-а, осим на начин предвиђен у Анексу II. Све додатне	Члан 20. став 17.	Народна банка Србије прописује изглед и ближе уређује садржину образаца на којима се сачињава понуда и на којима се указује на ризике које	Делимично усклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Приликом прописивања садржине и образаца од стране Народне банке Србије, потребно је да се

	информације које би давалац кредита или, према потреби, кредитни посредник или именовани представник могао дати потрошачу или их је обавезан дати потрошачу према домаћем праву, дају се у засебном документу који се може приложити ESIS-у.		корисник преузима када се услуга пружа у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути, као и садржину тог указивања.				њихова садржина прилагоди захтевима ове директиве, као и Директиве о потрошачким кредитима (Директива ЕУ 2023/2225).
14.9.	Комисија је овлашћена за доношење делегираних аката у складу с чланом 40. с циљем измене стандардног текста у делу А или инструкција у делу Б Анекса II за потребе давања информација или упозорења о новим производима који нису били стављени на тржиште пре 20. марта 2014. Такви делегирани акти не смеју, међутим,		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

	мењати структуру или облик ESIS-а.						
14.10.	У случају гласовне телефонске комуникације из члана 3. став 3. Директиве 2002/65/ЕЗ, опис главних карактеристика финансијске услуге коју треба пружити према другој алинеји члана 3. став 3. тачке (б) те Директиве обухвата барем елементе из дела А, одељака од 3. до 6. Анекса II ове Директиве.	Члан 57. став 1.	На финансијске услуге из овог закона које се уговарају, односно пружају на даљину примењују се одредбе овог закона и закона којим се уређује заштита корисника финансијских услуга код уговарања на даљину.	Делимично усклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Предлог закона предвиђа да ће се на уговоре о финансијским услугама закљученим на даљину сходно применити правила овог закона (и закона који регулише заштиту корисника код уговарања на даљину). С тим у вези, приликом дефинисања образаца понуде за ове уговоре биће узети у обзир захтеви из ове директиве, као и Директиве о потрошачким кредитима (Директива ЕУ 2023/2225).
		Члан 20. став 17.	Народна банка Србије прописује изглед и ближе уређује садржину образаца на којима се сачињава понуда и на којима се указује на ризике које корисник преузима када се услуга пружа у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути, као и садржину тог указивања.				
14.11.	Државе чланице морају осигурати да, ако не постоји право одустанка, давалац кредита или, према потреби, кредитни	Члан 20. став 14. и 15.	Давалац услуга дужан је да корисника који намерава да с њим закључи уговор обавести да на захтев може без накнаде добити текст	Потпуно усклађено			

	посредник или именовани представник барем потрошачу ставе на располагање примерак нацрта уговора о кредиту у тренутку доставе понуде која је обавезујућа за даваоца кредита. Ако постоји право на одустанак, државе чланице морају осигурати да, давалац кредита или, према потреби, кредитни посредник или именовани представник потрошачу понуди стави на располагање примерак нацрта уговора о кредиту у тренутку доставе понуде која је обавезујућа за даваоца кредита.		нацрта тог уговора – као предлог за његово закључивање. Ако корисник поднесе захтев из става 14. овог члана, давалац услуга дужан је да му без накнаде у писаној форми достави текст нацрта уговора из тог става, ако је давалац услуга у моменту подношења тог захтева вољан да закључи уговор.				
15.1.	Државе чланице морају осигурати да, пре обављања било које од делатности		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Закон о банкама не познаје институт кредитног посредника или

	кредитног посредовања наведених у члану 4. тачка 5, кредитни посредник или именовани представник благовремено потрошачу стави на располагање барем следеће информације и то на папиру или на неком другом трајном носачу:						именованог представника.
(a)	идентитет и адресу кредитног посредника;						
(b)	регистар у који је уписан, према потреби, регистарски број и начин провере таквог уписа;						
(c)	податак да ли је кредитни посредник везан за или ради искључиво за једног или више давалаца кредита. Ако је кредитни посредник везан за или ради искључиво за једног						

	или више давалаца кредита, наводи имена давалаца кредита за које послује. Кредитни посредник може открити да је независан ако задовољава услове утврђене у складу с чланом 22. став 4.;						
(d)	податак да ли кредитни посредник нуди саветодавне услуге;						
(e)	према потреби, накнаду, коју је потрошач дужан платити кредитном посреднику за његове услуге или ако то није могуће, методу израчунавања накнаде;						
(f)	поступке којима се потрошачима или другим заинтересованим странама омогућује интерно подношење приговора о кредитним						

	посредницима и према потреби, о начину подношења вансудских притужби и правних лекова;						
(g)	према потреби, постојање и, ако је то познато, износ провизија или других подстицаја, које давалац кредита или треће стране плаћају кредитном посреднику за његове услуге у односу на уговор о кредиту. Ако износ није познат у тренутку објаве, кредитни посредник обавештава потрошача да ће прави износ бити откривен у каснијој фази, у оквиру ESIS-а.						
15.2.	Кредитни посредници који нису везани, али који примају провизију од једног или више давалаца		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Закон о банкама не познаје институт кредитног посредника.

	кредита, на захтев потрошача дају на располагање информације о варијацијама у обиму провизије коју су дужни платити различити даваоци кредита који нуде уговоре о кредиту који се нуде потрошачу. Потрошач се обавештава о праву да затражи такву информацију.						
15.3.	Ако кредитни посредник наплати потрошачу накнаду и уз то прими провизију од даваоца кредита или треће стране, кредитни посредник дужан је потрошачу објаснити да ли ће се провизија делимично или у потпуности пребити с накнадом.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Закон о банкама не познаје институт кредитног посредника.
15.4.	Државе чланице морају осигурати да накнада, ако таква		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Закон о банкама не познаје институт кредитног

	постоји, коју је потрошач дужан платити кредитном посреднику за његове услуге, буде саопштена даваоцу кредита од стране кредитног посредника у сврху израчуна ЕКС-а.						посредника.
15.5.	Државе чланице одређују да су кредитни посредници дужни осигурати да, осим објава прописаних овим чланом, њихов именовани представник открије потрошачу у којем својству послује и којег кредитног посредника представља пре него што контактира било којег потрошача или с њиме послује.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Закон о банкама не познаје институт кредитног посредника.
16.1.	Државе чланице морају осигурати да даваоци кредита и према потреби, кредитни	Члан 21. став 1.	Давалац услуга дужан је да кориснику без накнаде и пре закључења уговора о финансијским услугама за	Потпуно усклађено			

	посредници или именовани представници потрошачу пруже адекватна објашњења о предложеним уговорима о кредиту и било којом споредном услугом, како би потрошачу омогућили да процени да ли су предложени уговори о кредиту и споредне услуге прилагођени његовим потребама и финансијској ситуацији.		које је корисник показао интересовање – пружи примерена објашњења о том уговору и свим споредним услугама којима се кориснику омогућава да процени да ли су тај уговор и те споредне услуге прилагођени његовим потребама и финансијској ситуацији.				
16.1. други подстав	Објашњења, где је примењиво, укључују:	Члан 21. став 2. и 4.	Примерена објашњења из става 1. овог члана обухватају: 1) основна обележја предложеног уговора, као и предложених споредних услуга, ако постоје; 2) конкретне начине на које би предложени уговор или споредне услуге могле утицати на корисника, укључујући и последице	Потпуно усклађено			Информације из тачке а) ове одредбе Директиве обухваћене су првом тачком ове одредбе предлога закона, односно информације које чине предуговорне информације обухваћене су појмом „основна обележја
(a)	информације пре закључења уговора које се пружају у складу с:						
(i)	чланом 14. у случају даваоца кредита;						
(ii)	члановима 14. и 15. у случају кредитних посредника или именованих						

	представника;		неиспуњавања или неуредног испуњавања обавезе плаћања; 3) ако се споредне услуге пружају заједно са уговором – податак о томе да ли се сваки елемент из тог пакета може отказати посебно, као и о последицама таквог отказивања по корисника. Народна банка Србије може ближе прописати садржину примерених објашњења за одређене финансијске услуге и начин давања тих објашњења.				предложеног уговора, као и предложених споредних услуга, ако постоје“. Свакако је у ставу 4. члана 21. предлога закона предвиђено да НБС може ближе прописати садржину примерених објашњења, где би онда детаљније било набројано шта је садржано у овим објашњењима.
(b)	битне карактеристике предложених производа;						
(c)	посебне ефекте које би предложени производи могли имати на потрошача, укључујући и последице неиспуњавања обавезе плаћања од стране потрошача; те						
(d)	ако споредне услуге долазе у пакету с уговором о кредиту, може ли се сваки елемент из пакета отказати засебно, те последице за потрошача ако то учини.						
16.2.	Државе чланице могу прилагодити начин и степен у којем се дају објашњења из става 1, као и субјекта који пружа та	Члан 21. став 3.	У оправданим случајевима, давалац услуге може своје обавезе из ст. 1. и 2. овог члана прилагодити околностима у којима се нуди конкретна финансијска услуга, врсти	Потпуно усклађено			

	објашњења, околности ситуације у којој се нуди уговор о кредиту, особи којој се он нуди и врсти понуђеног кредита.		те услуге, као и лицу којем се она нуди.				
17.1.	ЕКС се израчунава у складу с математичком формулом наведеном у Анексу I.	Члан 10. став 1.	Ефективна каматна стопа као дисконтна стопа изједначава, на годишњој основи, садашње вредности свих новчаних токова, односно садашње вредности свих новчаних примања са садашњим вредностима свих новчаних издатака по основу коришћења финансијских услуга а који су познати у моменту исказивања те стопе.	Потпуно усклађено			
17.2.	Трошкови отварања и одржавања конкретног рачуна, трошкови коришћења средстава плаћања за уплате и исплате и остали трошкови везани за плаћања се укључују у укупну	Члан 10. став 3.	Ако је услов за коришћење финансијске услуге отварање текућег или другог платног рачуна, у новчане токове из става 1. овог члана укључују се и трошкови отварања и вођења тог рачуна, као и сви трошкови у вези са извршењем тих новчаних	Потпуно усклађено			

	цену кредита коју сноси потрошач увек када је отварање или одржавање рачуна обавезно у циљу одобрења кредита или одобрења кредита под условима под којима се нуди на тржишту.		токова.				
17.3.	Израчунавање годишње ефективне каматне стопе се заснива на претпоставци да ће уговор о кредиту остати на снази током договореног периода и да ће давалац кредита и потрошач испунити своје обавезе по одредбама и у роковима наведеним у уговору о кредиту.	Члан 10. став 5. тачке 1) и 2)	Обрачун ефективне каматне стопе заснива се на следећим претпоставкама: *1) да ће уговор о финансијској услузи остати на снази током уговореног периода;* *2) да ће уговорне стране испунити своје уговорне обавезе и да ће то учинити у роковима наведеним у уговору;* 3) да ће номинална каматна стопа и остали трошкови остати непромењени до краја трајања уговора.	Потпуно усклађено			
17.4.	У случају уговора о			Делимично	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Одлука о ефективној

	кредиту који садрже клаузуле које допуштају варијације каматне стопе и, према потреби, накнада садржаних у ЕКС-у, али које се не могу одредити у тренутку израчунавања, ЕКС се израчунава према претпоставци да ће каматна стопа и остали трошкови остати фиксни у односу на ниво утврђен при закључењу уговора.			усклађено			каматној стопи садржи одређене претпоставке на основу којих се израчунава годишња ефективна каматна стопа, али нису садржане све претпоставке из ове директиве, те је у овом делу потребно извршити усклађивање ове одлуке.
17.5.	За уговоре о кредитима за које је договорена фиксна каматна стопа у односу на почетни период од барем пет година, на крају којег се преговара о новој каматној стопи како би се договорила нова фиксна стопа за даљи период, обрачун додатног, илустративног ЕКС-						

	а наведеног у ESIS-у покрива само почетни период фиксне стопе и темељи се на претпоставци да је на крају периода фиксне каматне стопе неподмирена главница отплаћена.						
17.6.	Ако уговор о кредиту допушта варијације каматне стопе, државе чланице морају осигурати да је потрошач, барем путем ESIS-а, обавештен о могућим ефектима варијација на износе које је дужан платити и на ЕКС. То се врши тако што се купцу доставља нови ЕКС који илустрира могуће ризике повезане са значајним повећањем каматне стопе. Ако није одређена горња граница каматне						

	стопе, те информације морају бити праћење с упозорењем у којем је наглашено да се укупан трошак кредита за потрошача, који ЕКС приказује, може променити. Ова се одредба не примењује на уговоре о кредиту при којима је каматна стопа фиксна у почетном периоду од барем пет година, на крају којег се преговара о новој каматној стопи како би се договорила нова фиксна стопа за даљи период, за које је у ESIS-у предвиђени додатни, огледни, ЕКС.						
17.7.	При обрачуну ЕКС-а користе се, ако је примењиво, додатне претпоставке из Анекса I.						

17.8.	Комисија је овлашћена за доношење делегираних аката у складу с чланом 40. с циљем измене напомена или ажурирања претпоставки које се користе за обрачун ЕКС-а из Анекса I, посебно ако напомене или претпоставке из овог члана и из Анекса I нису довољне за обрачун ЕКС-а на једнообразан начин или ако оне нису више прилагођене комерцијалној ситуацији на тржишту.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
18.1.	Државе чланице морају осигурати да, пре закључења уговора о кредиту, давалац кредита спроведе детаљну процену кредитне способности потрошача. Процена	Члан 23. став 1. и 3.	Пре закључења уговора о кредитним услугама или уговора о лизингу – давалац услуга дужан је да изврши процену кредитне способности корисника. Процена кредитне способности корисника	Потпуно усклађено			

	узима у обзир чиниоце релевантне за проверу вероватности да ће потрошач испунити своје обавезе из уговора о кредиту.		спроводи се у интересу корисника, како би се спречили његова презаduженост и неодговорно одобравање кредита код даваоца услуге. *Код ове процене узимају се у обзир сви показатељи на основу којих се може закључити да ли ће корисник уредно испуњавати своје обавезе из уговора.*				
18.2.	Државе чланице морају осигурати да су поступци и информације на којима се темељи процена успостављени, документовани и одржавани.	Члан 23. став 10.	Давалац услуга дужан је да унутрашњим актима уреди поступак за процену кредитне способности корисника, као и да утврди правила о документовању и чувању података и документације из ст. 3 до 5, 7. и 8. овог члана.	Потпуно усклађено			
18.3.	Процена кредитне способности не сме се претежно ослонити на то да је вредност стамбене непокретности већа од износа кредита или на претпоставку да ће вредност	Члан 23. став 3,4. и став 5.	Процена кредитне способности корисника спроводи се у интересу корисника, како би се спречили његова презаduженост и неодговорно одобравање кредита код даваоца услуге. Код ове процене	Делимично усклађено			Предметна одредба није изричито унета у предлога закона, али се из одредби члана 23. став 3, 4. и став 5. предлога закона може закључити које све информације и

	стамбене непокретности расти, осим ако је сврха уговора о кредиту изградња или обнова стамбене непокретности.		узимају се у обзир сви показатељи на основу којих се може закључити да ли ће корисник уредно испуњавати своје обавезе из уговора. Процена кредитне способности спроводи се на основу релевантних и тачних података о приходима и расходима корисника и другим финансијским и економским околностима које су од значаја за ову процену, водећи рачуна о природи, року отплате и укупном ризику кредитне услуге за корисника. Показатељи и подаци из ст. 3. и 4. овог члана могу да укључују доказ о приходима или другим изворима за отплату и податке о финансијској и укупној имовини и обавезама, у складу с прописом Народне банке Србије.				подаци се морају узимати у обзир приликом процене кредитне способности, као и да се одлука о одобрењу захтева за одређени кредитни производ доноси искључиво онда када се на основу свих релевантних података закључи да је вероватно да ће корисник уредно испуњавати своје обавезе из уговора у предвиђеним роковима.

		Члан 25. став 1.	Давалац услуга закључује уговор о кредитним услугама или уговор о лизингу само ако резултат процене кредитне способности указује на то да је вероватно да ће корисник испуњавати обавезе из уговора на начин и у роковима предвиђеним тим уговором.				
18.4.	Државе чланице морају осигурати да, ако давалац кредита с потрошачем закључи уговор о кредиту, давалац кредита га не сме накнадно отказати или изменити на основу тога што је процена кредитне способности била нетачно проведена. Овај се став не примењује ако се докаже да је потрошач свесно ускратио или кривотворио информације у	Члан 25. став 5.	Ако с корисником закључи уговор о кредитним услугама или уговор о лизингу, давалац услуга не може накнадно раскинути или изменити тај уговор на штету корисника на основу тога што је процена кредитне способности била неправилно спроведена. Ако у том случају ипак докаже да је корисник свесно ускратио или лажно приказао показатеље и информације, односно документацију из члана 23. ст. 3. до 5. и 7. овог закона – давалац услуга има право и да тај уговор раскине или	Потпуно усклађено			

	смислу члана 20.		да га измени на штету корисника.				
18.5.	Државе чланице морају осигурати да:						
(a)	давалац кредита потрошачу ставља на располагање кредит само ако резултат процене кредитне способности указује како је вероватно да ће се обавезе које произлазе из уговора о кредиту извршити на начин прописан тим уговором;	Члан 25. став 1.	Давалац услуга закључује уговор о кредитним услугама или уговор о лизингу само ако резултат процене кредитне способности указује на то да је вероватно да ће корисник испуњавати обавезе из уговора на начин и у роковима предвиђеним тим уговором.	Потпуно усклађено			
(b)	у складу с чланом 10. Директиве 95/46/ЕЗ, давалац кредита унапред обавештава потрошача да се треба извршити увид у базу података;		/	Потпуно усклађено			Наведена обавеза је регулисана Законом о заштити података о личности (законитост обраде података о личности).
(c)	ако је захтев за одобрењем кредита одбијен давалац кредита без одлагања	Члан 25. став 4.	Ако давалац услуга одбије захтев за закључење уговора из става 1. овог члана, дужан је да без одлагања у писаној форми:	Потпуно усклађено			

	обавештава потрошача о одлуци одбијања и, према потреби, о томе да се та одлука темељи на аутоматизованој обради података. Ако се одлука о одбијању темељи на резултатима увида у базу података, давалац кредита обавештава потрошача о резултатима таквог увида те о појединостима базе података из које је прибавио податке.		1) обавести корисника о одбијању овог захтева, а може да наведе и разлоге за одбијање тог захтева; 2) обавести корисника о подацима из базе податка из члана 24. овог закона који су утицали на одлуку о одбијању захтева.				
		Члан 26. став 1.	Ако давалац услуге одбије захтев за закључење уговора из члана 25. овог закона на основу процене кредитне способности корисника која укључује примену аутоматизоване обраде личних података, корисник има право да од даваоца услуга затражи и добије помоћ лица ангажованих од стране даваоца услуга, у оквиру које корисник има право да: 1) затражи и добије јасно и разумљиво објашњење о поступку процене кредитне способности, укључујући објашњење о аутоматизованој обради личних података, као и о	Потпуно усклађено			

			њеним ризицима, значају и ефектима на одлуку; 2) искаже своје ставове о процени кредитне способности на основу аутоматизоване обраде личних података; 3) затражи да давалац услуга преиспита процену кредитне способности и донету одлуку.				
18.6.	Државе чланице морају осигурати да се кредитна способност потрошача процени поново на основу ажурираних информација, пре одобравања било каквог значајног повећања укупног износа кредита након закључења уговора о кредиту, осим ако је овај додатни кредит био предвиђен и укључен у изворну процену кредитне способности.	Члан 23. став 2.	Ако се уговорне стране након закључења уговора из става 1. овог члана сагласе да се задужење корисника повећа – давалац услуга дужан је да поново процени кредитну способност тог корисника.	Потпуно усклађено			
18.7.	Овим се чланом не		/	Потпуно			У домаћем правном

	доводи у питање Директива 95/46/ЕЗ.			усклађено			поретку, обрада података о личности је регулисана Законом о заштити података о личности.
19.1.	Државе чланице морају осигурати развијање поузданих стандарда процене стамбене непокретности за потребе давања хипотекарних кредита на свом државном подручју. Државе чланице захтевају од даваоца кредита да осигурају употребу тих стандарда ако сами врше процену имовине или да предузму разумне мере с циљем осигуравања примене тих стандарда ако процену врши трећа страна. Ако су домаћа тела надлежна за регулисање		/	Потпуно усклађено			У домаћем праву, питања из овог члана Директиве регулисана су Законом о проценитељима вредности непокретности („Сл. гласник РС“, бр. 108/2016 и 113/2017 - др. закон). Овај закон регулише услове и начин вршења процене вредности непокретности од стране лиценцираних проценитеља, њихову стручну оспособљеност лица и услове за добијање лиценце за вршење процене вредности непокретности, обавезност процене вредности

	независних проценитеља који врше процену имовине, они морају осигурати да се проценитељи придржавају постојећих домаћих правила.						непокретности надзор над вршењем процене вредности непокретности, проверу рада лиценцираних проценитеља, дисциплинску одговорност лиценцираних проценитеља, као и друга питања у вези са вршењем процене вредности непокретности од стране лиценцираних проценитеља. С тим у вези, у члану 3. став 1. тачка 1) овог закона прописано је да се одредбе овог закона примењују на процене вредности непокретности које се врше за потребе закључења уговора о кредиту обезбеђених хипотеком и закључења других послова
19.2.	Државе чланице морају осигурати да су унутрашњи и спољашњи проценитељи који врше процену непокретности стручно оспособљени и довољно независни од процеса одобравања кредита, на начин да могу извршити непристрано и објективно вредновање које се документује на трајном носачу, а о чему давалац кредита води евиденцију.		/	Потпуно усклађено			

							финансијских институција обезбеђених хипотеком.
20.1.	Процена кредитне способности из члана 18. спроводи се на основу информација о приходима и расходима потрошача и другим финансијским те економским околностима које се нужне, довољне и пропорционалне. Информације прикупља давалац кредита из релевантних унутрашњих или спољашњих извора, укључујући и од потрошача и укључујући информације стављене на располагање кредитном посреднику или именованом представнику за	Члан 23. став 4, 5, 7. и став и 8.	Процена кредитне способности спроводи се на основу релевантних и тачних података о приходима и расходима корисника и другим финансијским и економским околностима које су од значаја за ову процену, водећи рачуна о природи, року отплате и укупном ризику кредитне услуге за корисника. Показатељи и подаци из ст. 3. и 4. овог члана могу да укључују доказ о приходима или другим изворима за отплату и податке о финансијској и укупној имовини и обавезама, у складу с прописом Народне банке Србије. Показатеље и податке из ст. 3. до 5. овог члана	Потпуно усклађено			

	време поступка предаје захтева за одобрење кредита. Информације се примерено проверавају, укључујући, према потреби, посредством упућивања на документацију која се може независно проверити.		давалац услуга прибавља из релевантних и поузданих извора којима се може доказати њихова веродостојност, од корисника, као и на основу увида у базу података о задужености корисника. Давалац услуга дужан је да на одговарајући начин провери показатеље и податке из ст. 3. до 5. овог члана, укључујући и употребу документације која се може независно проверити (попут извода из јавно доступних регистара и сл.).				
20.2.	Државе чланице морају осигурати да кредитни посредници или именовани представници тачно подносе све потребне информације прибављене од потрошача релевантном		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	У домаћем правном поретку не постоје кредитни посредници ни именовани представници.

	даваоцу кредиту како би се могла спровести процена кредитне способности.						
20.3.	Државе чланице морају осигурати да даваоци кредита током предуговорне фазе јасно и директно наведу потребне информације и доказе који се могу независно проверити, а које потрошач мора доставити те временски оквир унутар којег потрошач мора доставити те информације. Такав захтев у погледу доставе информација мора бити пропорционалан и ограничен на оно што је потребно за спровођење правилне процене кредитне	Члан 20. став 8. тачка 22)	Понуда се сачињава на прописаном обрасцу у писаној форми и садржи јасно и сажето приказане следеће податке: 22) информацију да корисник има право на обавештење о резултатима увида у базу података ради процене своје кредитне способности и да је то обавештење бесплатно у случају из члана 25. став 4. овог закона;	Делимично усклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	У предуговроном информисању је корисник обавештен да ће се процена кредитне способности вршити увидом у базу података о задужености корисника, те да ће корисник у случају одбијања захтева за одобрење кредита имати право на обавештење о резултатима увида у ову базу.
		Члан 23. став 8.	Показатеље и податке из ст. 3. до 5. овог члана давалац услуга прибавља из релевантних и поузданих извора којима се може доказати њихова веродостојност, од корисника, као и на основу увида у базу података о задужености корисника.				

	способности. Државе чланице допуштају даваоцима кредита да траже појашњење информација које су примили као одговор на тај захтев, ако је то потребно да би се могла спровести процена кредитне способности.						
20.3. други подстав	Државе чланице не смеју допустити даваоцу кредита да раскине уговор о кредиту на основу тога што су информације које је пружио потрошач пре закључења уговора о кредиту биле непотпуне.	Члан 25. став 5.	Ако с корисником закључи уговор о кредитним услугама или уговор о лизингу, давалац услуга не може накнадно раскинути или изменити тај уговор на штету корисника на основу тога што је процена кредитне способности била неправилно спроведена. Ако у том случају ипак докаже да је корисник свесно ускратио или лажно приказао показатеље и информације, односно документацију из члана 23. ст. 3. до 5. и 7. овог закона – давалац услуга има право	Потпуно усклађено			
20.3. трећи подстав	Други подстав не спречава државе чланице да допусте раскид уговора од стране даваоца кредита ако се докаже да је потрошач свесно ускратио или						

	кривотворио информације.		и да тај уговор раскине или да га измени на штету корисника.				
20.4.	Државе чланице доносе мере којима се осигурава да су корисници свесни неопходности да пруже тачне информације као одговор на захтев из првог подстава члана 3. и да такве информације морају бити потпуне до мере која је потребна за спровођење правилне процене кредитне способности. Давалац кредита, кредитни посредник или именовани представник упозоравају потрошача да се кредит не може одобрити ако давалац кредита није у стању спровести процену	Члан 25. став 4.	Ако с корисником закључи уговор о кредитним услугама или уговор о лизингу, давалац услуга не може накнадно раскинути или изменити тај уговор на штету корисника на основу тога што је процена кредитне способности била неправилно спроведена. Ако у том случају ипак докаже да је корисник свесно ускратио или лажно приказао показатеље и информације, односно документацију из члана 23. ст. 3. до 5. и 7. овог закона – давалац услуга има право и да тај уговор раскине или да га измени на штету корисника.	Делимично усклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Имајући у виду одредбе којима је регулисано предуговорно информисање корисника, као и процена кредитне способности, несумњиво произилази да корисник мора доставити тачне информације у циљу процене своје кредитне способности, у супротном ће давалац услуга имати право да закључени уговор раскине или га измени на штету корисника, као што је прописано у члану 25. став 4. предлога закона.

	кредитне способности јер потрошач не жели пружити информације или потврде потребне за процену кредитне способности. То се упозорење може дати у стандардизираном облику.						
20.5.	Овим се чланом не доводи у питање Директива 95/46/ЕЗ, а посебно њен члан 6.		/	Потпуно усклађено			У домаћем правном поретку, обрада података о личности је регулисана Законом о заштити података о личности.
21.1.	Свака држава чланица мора осигурати приступ свим даваоцима кредита из свих држава чланица базама података које се у тој држави чланици користе за процену кредитне способности потрошача и то искључиво у сврху надзора поштовања обавеза из уговора о		/	Потпуно усклађено			Приступ Кредитном бироу имају банке, даваоци лизинга и други корисници услуга Кредитног бироа, односно чланице које су закључиле uговор са Удружењем банака Србије. Део који се односи на приступ подацима из других држава чланица ће постати

	кредиту од стране потрошача, током трајања уговора о кредиту. Услови за такав приступ су недискриминишући.						релевантно кад Србија уђе у Европску унију.
21.2.	Став 1. примењује се и на базе података којима управљају приватне кредитне канцеларије и на јавне регистре.		/	Потпуно усклађено			У Србији се базе података о задужености корисника воде у Кредитном бироу.
21.3.	Овим се чланом не доводи у питање Директива 95/46/ЕЗ.		/	Потпуно усклађено			У домаћем правном поретку, обрада података о личности је регулисана Законом о заштити података о личности.
22.1.	Државе чланице морају осигурати да давалац кредита, кредитни посредник или именовани представник, у контексту одређене трансакције, потрошача изричито обавесте да ли су му пружене саветодавне услуге или му ове услуге могу бити пружене.	Члан 55. став 3.	Банка је дужна да обавести корисника о томе да ли у вези са услугом коју тај корисник захтева та банка може пружити саветодавне услуге или их је већ пружила том кориснику.	Потпуно усклађено			

22.2.	Државе чланице морају осигурати да пре пружања саветодавних услуга или према потреби, закључења уговора о пружању саветодавних услуга, давалац кредита, кредитни посредник или именовани представник достављају потрошачу следеће информације на папиру или на неком другом трајном носачу:	Члан 55. став 6.	Пре пружања саветодавних услуга или закључења уговора о пружању тих услуга, банка је дужна да кориснику у писаној форми достави следеће:	Потпуно усклађено			
(а)	да ли ће се препорука темељити на разматрању искључиво властитог избора производа у складу с тачком (б) став 3. или широког избора производа на тржишту у складу с тачком (ц) став 3, како би потрошач могао разумети на темељу чега се даје	Члан 55. став 6. тачка 1)	1) податак о томе да се препорука банке темељи искључиво на понуди производа и услуга те банке;	Потпуно усклађено			

	препорука;						
(b)	према потреби, накнаду коју је потрошач дужан да плати за саветодавне услуге, или ако се тај износ у тренутку објаве не може утврдити, методу која се користи за њезин обрачун.	Члан 55. став 6. тачка 2)	2) податак о висини накнаде коју је корисник дужан да плати за пружање саветодавних услуга ако се таква накнада наплаћује или о методу који се користи за израчунавање ове накнаде у случају да се износ накнаде не може утврдити у тренутку достављања тих података.	Потпуно усклађено			
22.2. други подстав	Информације наведене у првом подставу тачке (а) и (б) могу се пружити потрошачу у облику додатних информација пре закључења уговора.	Члан 55. став 7.	Податке из става 6. овог члана банка може доставити кориснику у оквиру предуговорног информисања.	Потпуно усклађено			
22.3.	Ако се потрошачима пружају саветодавне услуге, државе чланице, осим захтева из члана 7. и 9, морају осигурати да:	Члан 56. став 1.	Када банка пружа кориснику саветодавне услуге, дужна је да:	Потпуно усклађено			
(a)	даваоци кредита, кредитни посредници или именовани	Члан 56. став 1. тачка 1)	1) прикупи потребне информације о финансијској ситуацији корисника, његовим	Потпуно усклађено			

	представници прибаве потребне информације о личној и финансијској ситуацији потрошача, његовим преференцијама и циљевима, како би могли препоручити одговарајуће уговоре о кредиту. Таква се процена темељи на информацијама које су у том тренутку ажурне и узима у обзир разумне претпоставке о ризицима у погледу ситуације потрошача током трајања предложеног уговора о кредиту;		потребама и сврси која се намерава постићи уговором о финансијској услузи, како би могла да му препоручи за њега прикладан уговор;				
(b)	даваоци кредита, везани кредитни посредници или именовани представници везаних кредитних посредника разматрају довољно	Члан 56. став 1. тачка 3)	3) размотри довољно велики број услуга из своје понуде које су исте врсте и карактеристика као услуга за коју је корисник заинтересован и на основу тога препоручи један или	Потпуно усклађено			

	велики број уговора о кредиту у својем распону производа и препоручују прикладни уговор о кредиту или неколико прикладних уговора о кредиту из свог избора производа који одговарају потребама, финансијској ситуацији и личним околностима потрошача;		више уговора о финансијској услузи из те понуде који су прикладни с обзиром на потребе, финансијску ситуацију и личне околности корисника;				
(c)	невезани кредитни посредници или именовани представници невезаних кредитних посредника разматрају довољно велики број уговора о кредиту доступних на тржишту и препоручују прикладни уговор о кредиту или неколико прикладних уговора о кредиту који су		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Предметна одредба се односи на невезане кредитне посреднике и именоване представнике које наше домаће право не познаје. У предлог закона је унета варијанта где банка приликом пружања саветодавних услуга сагледава искључиво производе које нуди та банка. (члан 56.

	доступни на тржишту, а одговарају потребама, финансијској ситуацији и личним околностима потрошача;						став 1. тачка 3) предлога закона).
(d)	даваоци кредита, кредитни посредници или именовани представници поступају у најбољем интересу потрошача тако да:	Члан 56. став 1. тачка 4) и 5)	4) поступа у најбољем интересу корисника; 5) кориснику у писаној форми уручи доказ о пруженој препоруци коју је корисник одабрао и која је назначена у уговору о пружању саветодавних услуга.	Потпуно усклађено			
(i)	се информишу о потребама и околностима потрошача; и						
(ii)	препоручују прикладне уговоре о кредиту у складу с тачкама (а), (б) и (ц); те						
(e)	даваоци кредита, кредитни посредници или именовани представници дају на располагање потрошачу, на папиру или другом	Члан 56. став 1. тачка 5)	5) кориснику у писаној форми уручи доказ о пруженој препоруци коју је корисник одабрао и која је назначена у уговору о пружању саветодавних услуга.	Потпуно усклађено			

	трајном носачу, евиденцију о пруженој препоруци.						
22.4. први подстав	Државе чланице могу забранити употребу појмова „савет” и „саветник” или сличних појмова ако саветодавне услуге потрошачима пружају даваоцима кредита, везани кредитни посредници или именовани представници везаних кредитних посредника.	Члан 55. став 5.	Приликом пружања саветодавних услуга банка не може да користи израз „независни саветник“ или „независни савет“ и може саветовати корисника искључиво у погледу финансијских услуга које она пружа.	Потпуно усклађено			Како је државама остављена могућност да забране употребу појмова „савет“ и „саветовање,“ усвојено је правило по којем употреба ових израза није забрањена, већ израза „независни савет“ и „независни саветник“ а истовремено је омогућено да саветодавне услуге пружају искључиво банке и то само у погледу финансијских услуга које та банка пружа.
22.4. други подстав	Ако државе чланице не забрањују употребу појмова „савет” и „саветник”, оне намећу следеће услове за употребу појма „независтан		/	Потпуно усклађено			Исти коментар као и код претходне одредбе Директиве. Дакле, одабрано је правило да се употребљава израз „савет“ и „саветник“ а не „независни

	савет” или „независан саветник” од стране даваоца кредита, кредитних посредника или именованих представника који пружају саветодавне услуге:						савет“ и „независни саветник“.
(a)	даваоци кредита, кредитни посредници или именовани представници разматрају довољно велики број уговора о кредиту доступних на тржишту; те						
(b)	даваоци кредита, кредитни посредници или именовани представници не смеју добити накнаду за те саветодавне услуге од једног или више давалаца кредита.						
22.4. трећи подстав	Други подстав тачка (б) примењује се само ако се сматра да број разматраних						

	даваоца кредита не представља већину тржишта.						
22.4. четврти подстав	Државе чланице могу одредити строже захтеве у односу на употребу појма „независтан савет” или „независтан саветник” од стране даваоца кредита, кредитних посредника или именованих представника, укључујући забрану примања накнаде од стране даваоца кредита.						
22.5.	Државе чланице могу прописати да су даваоци кредита, кредитни посредници и именовани представници обавезни упозорити потрошача ако би, узимајући у обзир финансијску ситуацију потрошача, уговор о	Члан 56. став 2.	Банка је дужна да упозори корисника у случају да одређени уговор о финансијској услузи може довести до појаве специфичног ризика за корисника с обзиром на његову финансијску ситуацију.	Потпуно усклађено			

	кредиту могао представљати посебан ризик за потрошача.						
22.6.	Државе чланице морају осигурати да саветодавне услуге пружају искључиво даваоци кредита, кредитни посредници или именовани представници.	Члан 55. став 1. и 2.	Банка може да пружа саветодавне услуге у погледу банкарских услуга у складу са одредбама овог закона. Давалац услуга који није банка не може пружати саветодавне услуге.	Потпуно усклађено			Одлучено је да је целисходно да саветодавне услуге пружају искључиво банке, не и други даваоци услуга (даваоци лизинга, платне институције и кредитне институције).
22.6. други подстав	Државе чланице могу одлучити да неће примењивати први подстав на лица која:						Како се државама даје могућност да пропишу да и друга лица могу пружати саветодавне услуге, одлучено је да није целисходно омогућавање пружање саветодавних услуга другим лицима наведеним у овом члану Директиве, већ се у предлог закона предвиђа да ће ове услуге обављати искључиво банке у погледу банкарских услуга.
(а)	обављају делатности кредитног посредовања из члана 4. тачка 5. или пружају саветодавне услуге ако се те делатности или услуге обављају узгредно у оквиру обављања професионалне делатности и ако је та делатност уређена законским		/	Потпуно усклађено			

	или другим прописима или етичким кодексом за ту професију који не искључују обављање тих делатности или услуга;						
(b)	пружају саветодавне услуге у контексту управљања постојећим дугом, а које су стечајни управници и под условом да је та делатност уређена законским или другим прописима, или јавне или добровољне службе за саветовање о дугу које не послују по тржишним условима; или						
(c)	пружају саветодавне услуге, а нису даваоци кредита, кредитни посредници или именовани представници, под условом да су те особе овлашћене од						

	стране надлежних тела и под њиховим надзором, у складу са захтевима за кредитне посреднике према овој Директиви.						
22.6. трећи подстав	Особе које остварују корист од одрицања у другом подставу не остварују корист од права из члана 32. став 1. на пружање услуга на целом подручју Уније.						
22.7.	Овај члан не доводи у питање члан 16. и надлежност држава чланица да осигурају да се потрошачима ставе на располагање услуге које служе да им помогну у разумевању властитих финансијских потреба и врста производа који би те потребе вероватно задовољили.	Члан 21. став 1.	Давалац услуга дужан је да кориснику без накнаде и пре закључења уговора о финансијским услугама за које је корисник показао интересовање – пружи примерена објашњења о том уговору и свим споредним услугама којима се кориснику омогућава да процени да ли су тај уговор и те споредне услуге прилагођени његовим потребама и финансијској ситуацији.	Потпуно усклађено			

23.1.	Државе чланице морају осигурати да, ако се уговор о кредиту односи на кредит у страној валути, у тренутку закључења уговора о кредиту постоји прикладан регулаторни оквир којим се осигурава барем да:		Давалац услуга дужан је да кориснику услугу понуди у динарима, осим ако корисник не захтева да му се услуга понуди у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути, у складу с прописима којима се уређује девизно пословање. Давалац услуга дужан је да кориснику у писаној форми укаже на ризике које корисник преузима кад се услуга пружа у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути. Народна банка Србије прописује у којој страној валути давалац услуга може кориснику понудити и одобрити, односно индексирати кредит, лизинг и кредитну картицу – ако корисник захтева да му се услуга понуди у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути у складу са				
(a)	потрошач има право да уговор о кредиту конвертује у алтернативну валуту, под одређеним условима; или						
(b)	постоје други аранжмани којима се ограничава курсни ризик којем је потрошач изложен у оквиру уговора о кредиту.						
23.2.	Алтернативна валута из става 1. тачка (а) је или:						
(a)	валута у којој потрошач примарно прима приход или држи имовину из	Члан 20. став 6. и 7.		Потпуно усклађено			Изабрана је друга опција – предвиђена у тачки б) става 1. члана 23. Директиве.

	које се кредит треба исплатити, како је наведено у тренутку кад је спроведена последња процене кредитне способности у односу на уговор о кредиту; или		ставом 6. овог члана.				
(b)	валута државе чланице у којој је потрошач имао боравиште у тренутку закључења уговора о кредиту или у којој тренутно има боравиште.						
23.2. други подстав	Државе чланице могу одредити да ли су потрошачу доступне обе могућности наведене у тачкама (а) и (б) првог подстава или само једна од њих или може допустити даваоцима кредита да одреде да ли су потрошачу доступне обе могућности наведене у тачкама (а) и (б) првог						

	подстава или само једна од њих.						
23.3.	Ако потрошач има право претворити уговор о кредиту у алтернативну валуту у складу са ставом 1. тачком (а), држава чланица осигурава да је курс који се користи за претварање тржишни курс који се примењује на дан извршеног претварања, осим ако је у уговору о кредиту другачије одређено.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Пошто је преузета опција из тачке б) става 1. члана 23. Директиве, ова одредба није инкорпорисана у предлог закона (с обзиром да се односи на тачку а) става 1. члана 23. Директиве).
23.4.	Државе чланице морају осигурати да, ако потрошач има кредит у страној валути, давалац кредита потрошачу редовно шаље упозорења, на папиру или другом трајном носачу, барем ако вредност укупног неисплаћеног износа	Члан 20. став 6. и 7.	Давалац услуга дужан је да кориснику услугу понуди у динарима, осим ако корисник захтева да му се услуга понуди у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути, у складу с прописима којима се уређује девизно пословање. Давалац услуга дужан је да кориснику у писаној форми укаже на ризике	Делимично усклађено	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Када су у питању кредити индексирани у страној валути, заштита корисника обезбеђена је кроз упозорење корисника о ризицима одобравања кредита у страној валути која се корисницима пружа приликом

	који плаћа потрошач или редовних ануитета варира за више од 20% од оне коју би износила ако би се применио курс између валуте уговора о кредиту и валуте државе чланице који је важио у тренутку закључења уговора. У том се упозорењу потрошач обавештава о повећању укупног износа који је дужан платити, а наводе се, према потреби, право на претварање у алтернативну валуту и услови под којима се то може извршити, те се објашњавају било који други примењиви механизми за ограничавање валутног ризика којем је потрошач изложен.		које корисник преузима кад се услуга пружа у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути. Народна банка Србије прописује у којој страној валути давалац услуга може кориснику понудити и одобрити, односно индексирати кредит, лизинг и кредитну картицу – ако корисник захтева да му се услуга понуди у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути у складу са ставом 6. овог члана.				предуговорног информисања, као и правилом примене истог типа курса дефинисаног у члану 46. предлога закона.
		Члан 27. став 1. тачка 5)	Уговор о кредиту садржи следеће обавезне елементе: 5) код кредита индексираног у страној валути – валуту индексације, назнаку да се при одобравању и отплати кредита примењује званични средњи курс динара према тој валути на дан одобравања, односно отплате и датум обрачуна;				

		Члан 46. став 1.	Давалац кредита дужан је да и при одобравању кредита индексираног у страној валути и при отплати тог кредита примењује званични средњи курс динара према валути у којој је тај кредит индексиран.				
23.5.	Државе чланице могу додатно регулисати кредите у страној валути, под условом да се такви прописи не примењују ретроактивно.		/	Потпуно усклађено			У домаћем праву је донет закон којим је регулисана конверзија стамбених кредита индексираних у швајцарским францима.
23.6.	Аранжмани примењиви у оквиру овог члана објављују се потрошачу у ESIS-у и у уговору о кредиту. Ако у уговору о кредиту не постоји одредба којом се валутни ризик којем је потрошач изложен ограничава на флуктуацију курса	Члан 20. став 6. и 7.	Давалац услуга дужан је да кориснику услугу понуди у динарима, осим ако корисник захтева да му се услуга понуди у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути, у складу с прописима којима се уређује девизно пословање. Давалац услуга дужан је да кориснику у писаној форми укаже на ризике које корисник преузима	Потпуно усклађено			

	за мање од 20%, ESIS укључује илустративни пример ефекта 20% флуктуације курса.		кад се услуга пружа у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути. Народна банка Србије прописује у којој страној валути давалац услуга може кориснику понудити и одобрити, односно индексирати кредит, лизинг и кредитну картицу – ако корисник захтева да му се услуга понуди у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути у складу са ставом 6. овог члана.				
		Члан 27. став 1. тачка 5)	Уговор о кредиту садржи следеће обавезне елементе: 5) код кредита индексираног у страној валути – валуту индексације, назнаку да се при одобравању и отплати кредита примењује званични средњи курс динара према тој валути на дан одобравања, односно отплате и датум обрачуна;				

26.1.	Ако је уговор о кредиту кредит с променљивом стопом, државе чланице морају осигурати да:		Информације из овог члана обухватају: 5) елементе на основу којих се одређује уговорена променљива номинална каматна стопа, њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати и начин измене, као и фиксни елемент ако је уговорен; Понуда се сачињава на прописаном обрасцу у писаној форми и садржи јасно и сажето приказане следеће податке: 9) елементе на основу којих се одређује уговорена променљива номинална каматна стопа, њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати и начин измене, као и фиксни елемент ако је уговорен; Уговор о кредиту садржи следеће обавезне елементе:	Потпуно усклађено			Предлог закона предвиђа да ће даваоци кредита обавештавати кориснике, како у предуговорној, тако и уговорној фази, о елементима на основу којих се одређује уговорена променљива номинална каматна стопа, њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати, те начин измене. Такође, предлог закона у члану 39. садржи одредбе о резервној, односно заменској стопи, која се примењује у случају да је уговорена променљива стопа заснована на референтној стопи чији обрачун и објављивање престану.
(a)	било који индекси или референтне стопе који се користе за обрачун каматне стопе буду јасни, доступни, објективни те да их стране уговора о кредиту и надлежна тела могу проверити; и						
(b)	историјске евиденције индекса за обрачун каматних стопа одржавају пружаоци тих индекса или даваоци кредита.	Члан 19. став 3. тачка 5) Члан 20. став 8. тачка 9) Члан 27. став 1. тачка 6)					

			6) висину номиналне каматне стопе уз одређење да ли је фиксна или променљива, а ако је променљива – елементе на основу којих се одређује (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.), њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати, као и фиксни елемент ако је уговорен;				
25.1.	Државе чланице морају осигурати да потрошач има право да, у целости или делимично, испуни своје обавезе према уговору о кредиту пре истека тог уговора. У таквим случајевима, потрошач има право на смањење укупних трошкова кредита за потрошача, а такво смањење се састоји од камата и	Члан 48. став 1. и 2.	Корисник има право да у било ком тренутку, у потпуности или делимично, изврши своје обавезе из уговора о кредиту, у ком случају има право на умањење укупне цене кредита за износ камате и свих других накнада које се наплаћују у корист даваоца кредита за преостали период трајања тог уговора (превремена отплата).	Потпуно усклађено			

	трошкова за преостало трајање уговора.		При обрачуну умањења из става 1. овог члана укупна цена кредита умањује се и за сразмерни износ накнада које су једнократно наплаћене у корист даваоца кредита за целокупан период отплате, а у случају потпуне превремене отплате може се умањити и за сразмерни износ накнада наплаћених у корист трећих лица (нпр. повраћај сразмерног износа премије осигурања).				
25.2.	Државе чланице могу одредити да се остваривање права из става 1. може условити. Такви услови могу укључивати временска ограничења за остваривање права, различито поступање зависно од врсте каматне стопе или од тренутка када потрошач остварује право, као и	Члан 48. став 5.	Давалац кредита може да уговори накнаду за превремену отплату кредита ако је за период превремене отплате уговорена фиксна номинална каматна стопа, а код стамбених кредита ако је уговорена фиксна или променљива номинална каматна стопа.	Потпуно усклађено			

	ограничењима у вези с околностима под којима се право може остварити.						
25.3.	Државе чланице могу одредити да давалац кредита, ако је то оправдано, има право на праведну и објективну компензацију за могуће трошкове директно повезане с превременом отплатом, али потрошачу не може наметнути казну. У том погледу, компензација не прелази финансијски губитак даваоца кредита. У складу са овим условима, државе чланице могу одредити да компензација не сме прелазити одређен износ или може бити допуштена само за одређени временски период.	Члан 48. став 6. и 7.	Накнада из става 5. овог члана може се уговорити до висине претрпљене штете због превремене отплате, а највише до 1% износа превремено отплаћеног кредита, и то ако је период између превремене отплате и рока испуњења обавезе из уговора о кредиту дужи од једне године, а ако је овај период краћи, ова накнада не може бити већа од 0,5% износа превремено отплаћеног кредита. Давалац кредита може тражити накнаду из става 5. овог члана под условом да је износ превремене отплате у периоду од дванаест месеци већи од 1.200.000 динара.	Потпуно усклађено			

25.4.	Ако потрошач жели испунити своје обавезе из уговора о кредиту пре истека уговора, давалац кредита по пријему захтева без одлагања потрошачу доставља на папиру или на неком другом трајном носачу, информације потребне за разматрање те могућности. У тим се информацијама се најмање приказују квантитативне последице за потрошача који испуни своје обавезе пре истека уговора о кредиту и јасно наводе све примењене претпоставке. Све примењене претпоставке морају бити разумне и оправдане.	Члан 48. став 3.	Када корисник захтева отплату кредита, давалац кредита дужан је да му одмах по пријему тог захтева у писаној форми достави све податке потребне за разумевање последица те одлуке, као што су износ умањења укупне цене кредита за износ камате и накнада, укључујући износ умањења за сразмеран износ једнократно наплаћене накнаде, као и износ накнаде за превремену отплату коју је корисник дужан да плати даваоцу кредита.	Потпуно усклађено			

25.5.	Ако превремена отплата потпада под временско период током којег се примењује фиксна каматна стопа, државе чланице могу одредити да је остваривање права из става 1. подложно постојању легитимног интереса на страни потрошача.		/	Потпуно усклађено			Предметном одредбом је предвиђено могућност, а не обавеза за државе чланице, те иста није унета у предлог закон.
26.1.	Државе чланице дужне су осигурати постојање одговарајућих механизама којима се осигурава да су захтеви давалац кредита у погледу средства обезбеђења извршиви. Државе чланице такође морају осигурати да даваоци кредита воде одговарајућу евиденцију о врстама имовине која је прихваћена као средство	Члан 45. став 1.	Код уговора о стамбеном кредиту код којих је као средство обезбеђења уговорена хипотека на непокретности, пре покретања вансудског поступка намирења у складу са законом којим се уређује хипотека, односно пре покретања извршног поступка, банка је дужна да кориснику понуди следеће: 1) да у року који банка одреди, а који не може бити краћи од два месеца, корисник изврши продају	Потпуно усклађено			

	обезбеђења, као и о праксама у погледу преузетих хипотекарних кредита.		непокретности и да банци пренесе приход од продаје те непокретности, ради плаћања укупног износа дуга по стамбеном кредиту, укључујући доспелу камату и евентуалне трошкове; 2) да у року од месец дана банци пренесе право својине на тој непокретности.				
		Члан 45. став 8.	Ако корисник одбије понуду из става 1. овог члана, односно у року из тог става који је банка одредила не пренесе приход од продаје непокретности или не пренесе право својине на непокретности на банку – банка може покренути вансудски поступак намирења у складу са законом којим се уређује хипотека, односно извршни поступак, а ради намирења свог потраживања.				
26.2.	Државе чланице предузимају мере		/	Потпуно усклађено			На основу Закона о проценитељима

	потребне да се осигура одговарајуће статистичко праћења тржишта стамбених непокретности, укључујући, према потреби, за потребе надзора тржишта, подстичући развој и употребу специфичних индекса цена који могу бити јавни или приватни или обоје.						вредности непокретности и Одлуке о садржају, роковима и начину достављања извештаја о проценама вредности непокретности („Службени гласник РС“, бр. 55/2017) које су предмет хипотеке и кредитима обезбеђеним хипотеком, Народна банка Србије увела је базу података о проценама вредности непокретности које су предмет хипотеке. У складу с поменутим законом и одлуком, банке и лиценцирани проценитељи могу остварити увид у одређене податке о проценама вредности непокретности које су предмет хипотеке.

							На тај начин се даје допринос смањењу ризика настанка нових проблематичних кредита, као и развоју тржишта проблематичних кредита који су обезбеђени непокретностима.
27.1.	Државе чланице морају осигурати да давалац кредита потрошача обавештава о свим променама каматне стопе, на папиру или неком другом трајном носачу, пре него што те промене почну производити дејства. У тим информацијама се наводи барем износ уплата које треба извршити након што нова стопа каматна почне производити дејства те, ако се промене - број или учесталост уплата,	Члан 36. став 2. и 3.	Ако се висина фиксне каматне стопе или фиксног елемента променљиве каматне стопе, односно висине накнада и других трошкова мењају у корист корисника или ако се кориснику дају одређена права да користи додатне или споредне услуге без увођења нових или повећања постојећих камата, накнада и других трошкова – те измене могу се примењивати без примене става 1. овог члана и члана 35. овог закона. Ако је у корист корисника	Потпуно усклађено			

	као и појединости о њима.		промењена висина фиксне каматне стопе или фиксног елемента променљиве каматне стопе, кориснику се доставља и измењени план отплате кредита или лизинга, односно план исплате депозита, и то пре почетка примене тих измена, ако прописом није друкчије одређено.				
		Члан 38. став 1, 2. и став 3.	Ако је уговорена променљива номинална каматна стопа, давалац услуга дужан је да, у складу са уговором, о измени те стопе корисника обавести у писаној форми, и то пре почетка примене измењене стопе (пре почетка периода отплате, односно коришћења преосталог износа кредита по тој новој стопи), односно најмање 15 дана пре доспећа рате кредита по измењеној каматној стопи која је измењена применом члана 12. овог закона, и да у том обавештењу наведе датум				

			од када се измењена стопа примењује. Давалац услуга дужан је да у обавештењу из става 1. овог члана посебно прикаже нову вредност променљивог елемента (референтна стопа, индекс и сл.), уз податак о томе ког дана је та вредност објављена од стране администратора тог елемента , као и износ фиксног елемента и укупну висину нове каматне стопе. Уз обавештење из става 1. овог члана давалац услуга у писаној форми доставља кориснику и измењени план отплате кредита или лизинга, односно план исплате депозита.				
27.2.	Међутим, државе чланице могу допустити да се стране у уговору о кредиту могу договорити да се информације из		/	Потпуно усклађено			Државама чланицама је дата могућност, а не и обавеза уношења ове одредбе. Одредба није

	става 1. потрошачу пружају периодично, ако је промена каматне стопе повезана с променом референтне стопе, ако се нова референтна стопа ставља на располагање јавности одговарајућим средствима, те ако су информације о новој референтној стопи доступне у просторијама даваоца кредита и посебно саопштене потрошачу заједно с износом нових периодичних ануитета.						преузета јер представља изузетак, који умањује права корисника. Државе чланице имају право да предвиде више стандарде заштите од оних предвиђених директивом, између осталог и неимплементирањем изузетака којима се дају одређени уступци даваоцима услуга.
27.3.	Даваоци кредита могу и даље периодично обавештавати потрошаче у случајевима кад промена каматне стопе није повезана с променом						

	референтне стопе, ако је то било допуштено према домаћем праву пре 20. марта 2014. године.						
27.4.	Ако се промене каматне стопе одређују аукцијом на тржиштима капитала па тако давалац кредита не може обавестити потрошача о било каквој промени пре него што та промена почне производити дејства, давалац кредита пре аукције, благовремено, на папиру или другом трајном носачу, обавештава потрошача о предстојећем поступку и даје му на располагање назнаку о томе како би то могло утицати на каматну стопу.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Непреносиво у нашем домаћем правном систему.
28.1.	Државе чланице доносе мере с циљем подстицања	Члан 44. став 1.	Ако у току трајања уговорног односа наступе	Потпуно усклађено			

	даваоца кредита да покажу разумно стрпљење пре покретања извршног поступка.		околности које корисника доводе у тешко имовинско стање, односно друге битне околности на које корисник не може да утиче, давалац кредита мора применити разумне мере којима ће кориснику олакшати отплату дугованог износа пре покретања извршног поступка, при чему ће се посебно узети у обзир личне околности корисника.				
28.2.	Државе чланице могу одредити да, ако је даваоцу кредита допуштено да потрошачу одреди и наметне плаћање накнада које произлазе из неиспуњавања обавеза, те накнаде не смеју бити веће него што је то потребно да би давалац кредита остварио компензацију за трошкове који су	Члан 11. став 1.	Ако корисник из члана 2. тачка 13) подтачка (1) овог закона не испуни у уговореном року своју обавезу из уговора уређеног овим законом или законом којим се уређују платне услуге – на доспелу а неизмирену обавезу примењује се законска затезна камата прописана овим чланом или номинална редовна каматна стопа из уговора ако је она већа од те стопе	Потпуно усклађено			

	настали као последица неиспуњавања обавеза.		законске затезне камате.				
28.3.	Државе чланице могу допустити даваоцима кредита наметање додатних накнада потрошачима у случају неиспуњавања обавеза. У том случају, државе чланице утврђују горњу границу износа тих накнада.						
28.4.	Државе чланице не спречавају стране из уговора о кредиту да се изричито договоре да је повраћај или пренос средства обезбеђења или прихода од продаје средства обезбеђења довољан за отплату кредита.	Члан 45. став 1. и 8.	Код уговора о стамбеном кредиту код којих је као средство обезбеђења уговорена хипотека на непокретности, пре покретања вансудског поступка намирења у складу са законом којим се уређује хипотека, односно пре покретања извршног поступка, банка је дужна да кориснику понуди следеће: 1) да у року који банка	Потпуно усклађено			
28.5.	Ако постигнута цена непокретности утиче на износ који потрошач дугује, државе чланице			Потпуно усклађено			

	морају имати поступке или мере који ће омогућити постизање најбоље цене за непокретност која је предмет стицања.		одреди, а који не може бити краћи од два месеца, корисник изврши продају непокретности и да банци пренесе приход од продаје те непокретности, ради плаћања укупног износа дуга по стамбеном кредиту, укључујући доспелу камату и евентуалне трошкове; 2) да у року од месец дана банци пренесе право својине на тој непокретности. Ако корисник одбије понуду из става 1. овог члана, односно у року из тог става који је банка одредила не пренесе приход од продаје непокретности или не пренесе право својине на непокретности на банку – банка може покренути вансудски поступак намирења у складу са законом којим се уређује хипотека, односно				

			извршни поступак, а ради намирења свог потраживања.				
28.5. други подстав	Ако је након извршног поступка дуг и даље неисплаћен, државе чланице морају осигурати доношење мера с циљем олакшавања отплате у сврху заштите потрошача.	Члан 45. став 3.	Пренос права својине из става 1. тачка 2) овог члана представља замену испуњења у смислу закона којим се уређују облигациони односи и не сматра се преносом уз накнаду у смислу закона којим се уређује порез на имовину.	Потпуно усклађено			
29.1.	Овлашћење кредитним посредницима за обављање свих или дела делатности кредитног посредовања из члана 4. тачка 5. или за пружање саветодавних услуга даје надлежно тело у њиховој матичној држави чланици. Ако држава чланица допушта постојање именованих представника у оквиру члана 31,		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника нити именованог представника.

	није потребно да се такав именовани представник овласти као кредитни посредник у оквиру овог члана.						
29.2.	Државе чланице морају осигурати да је давање овлашћења кредитним посредницима подложно испуњењу барем следећих захтева у погледу стручности, поред захтева предвиђених у члану 9:		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.
(а)	Кредитни посредници имају осигурање од професионалне одговорности које важи на читавом подручју на којем нуде услуге или неко друго одговарајуће јемство које покрива одговорност за професионални немар. Међутим, што се тиче везаних		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.

	кредитних посредника, матична држава чланица може предвидети да такво осигурање или одговарајуће јемство може пружити давалац кредита у чије је име везани кредитни посредник овлашћен да делује.						
(а) други подстав	Комисији су додељена овлашћења за доношење и према потреби, измену регулаторних техничких стандарда којима се прописује минимални новчани износ осигурања од професионалне одговорности или одговарајућег јемства из првог става ове тачке. Ти се регулаторни технички стандарди доносе у складу с члановима 10. до 14.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника, а истовремено Србије није чланица Европске уније.

	Уредбе (ЕУ) бр. 1093/2010.						
(а) трећи подстав	ЕБА израђује нацрт регулаторних техничких стандарда којима се прописује минимални новчани износ осигурања од професионалне одговорности или одговарајућег јемства из првог става ове тачке и доставља га Комисији до 21. септембра 2014. године, ЕБА прегледава и према потреби, израђује нацрт регулаторних техничких стандарда којима се прописује минимални новчани износ осигурања од професионалне одговорности или одговарајућег јемства из првог ставка ове тачке и по први пута га доставља Комисији		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника, а истовремено Србије није чланица Европске уније.

	до 21. марта 2018. и сваке две године након тога.						
(b)	Физичко лице које је кредитни посредник, чланови управе кредитног посредника које је правно лице и физичко лице у кредитном посреднику које је правно лице, али нема управни одбор, обављају истоврсне послове, морају имати добар углед. Најмањи је услов тај да немају полицијски досије или други еквивалентни документ према националним прописима везан уз кривична дела против имовине или у подручју финансијских делатности, те да над њима није био проглашен стечај, осим ако је		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.

	спроведена њихова рехабилитација у складу с домаћим правом.						
(c)	Физичко лице које је кредитни посредник, чланови управног одбора кредитног посредника који је правно лице и физичко лице у кредитном посреднику које је правно лице, али нема управни одбор, обављају истоврсне послове, морају поседовати одговарајући ниво знања и стручности у односу на уговоре о кредиту. Матична држава чланица утврђује одговарајућу ниво знања и стручности у складу с начелима из Анекса III.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.
29.3.	Државе чланице морају осигурати јавно објављивање критеријума		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.

	утврђених како би особље кредитних посредника или давалаца кредита задовољило њихове захтеве у погледу стручности.						
29.4.	Државе чланице морају осигурати да су сви овлашћени кредитни посредници, без обзира да ли су физичка или правна лица, уписани у регистар надлежног тела у својој матичној држави чланици. Државе чланице морају осигурати да се регистар кредитних посредника редовно ажурира и да је јавно доступан путем интернета.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.
29.4. други подстав	Регистар кредитних посредника садржи најмање следеће податке:						Домаће право не познаје институт кредитног посредника нити именованог представника.
(а)	имена лица у управи која су одговорна за делатност		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	

	посредовања. Државе чланице могу такође захтевати регистрацију свих физичких лица које обављају функцију директног контакта с клијентом у привредном друштву чија је делатност кредитно посредовање;						
(b)	државе чланице у којима кредитни посредник обавља делатност према правилима слободе пословног успостављања или слободе пружања услуга и о којима је кредитни посредник обавестио надлежно тело матичне државе чланице у складу с чланом 22. ставом 2;						
(c)	да ли је кредитни посредник везан или не.						
29.4. трећи	Државе чланице које одлуче да искористе						

подстав	могућност из члана 30. морају осигурати да је у регистру наведен давалац кредита у чије име везани кредитни посредник делује.						
29.4. четврти подстав	Државе чланице које одлуче да искористе могућност из члана 31. морају осигурати да је у регистру наведен кредитни посредник, или у случају именованог представника везаног кредитног посредника, давалац кредита, у чије име именовани представник делује.						
29.5.	Државе чланице морају осигурати да:						
(а)	сваки кредитни посредник који није правно лице има седиште управе у истој држави чланици у којој се налази његово регистровано седиште, ако према свом домаћем праву		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.

	има регистровано седиште;						
(b)	сваки кредитни посредник који није правно лице или сваки кредитни посредник који јесте правно лице, али према домаћем праву које се на њега примењује нема регистровано седиште, има средиште управе у истој држави чланици у којој заиста обавља своју главну делатност.						
29.6.	Свака држава чланица успоставља јединствено информативно место које омогућује брз и једноставан јавни приступ информацијама из националног регистра, које се прикупљају електронским путем и стално ажурирају. Та информативна места садрже		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника нити именованог представника.

	идентификационе податке надлежних тела сваке државе чланице.						
29.6. други подстав	ЕБА на својој интернет страници објављује упућивања или хиперлинкове на то информативно место.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника нити именованог представника, а истовремено Србија није чланица Европске уније.
29.7.	Матичне државе чланице морају осигурати да сви овлашћени кредитни посредници и именовани представници трајно поштују захтеве утврђене у ставу 2. Овај став не доводи у питање одредбе чланова 30 и 31.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника нити именованог представника.
29.8.	Државе чланице могу одлучити да не примењују овај члан на лица која обављају делатности кредитног посредовања из члана 3. тачке 5. ако		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.

	се те делатности обављају узгредно у оквиру обављања професионалне делатности и ако је та делатност уређена законским или другим прописима или етичким кодексом за ту делатност, који не искључују обављање тих делатности.						
29.9.	Овај се члан не примењује на кредитне институције које имају одобрење за рад у складу с Директивом 2013/36/ЕУ или на друге финансијске институције које према домаћем праву подлежу истоветном режиму одобрења за рад и надзора.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитне институције.
30.1.	Не доводећи у питање члан 31. став 1, државе чланице могу допустити		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.

	давање овлашћења везаним кредитним посредницима наведеним у члану 4. тачка 6. подтачка (а) од стране надлежних тела путем давалаца кредита у чије име везани кредитни посредник искључиво делује.						
30.1. други подстав	У тим случајевима давалац кредита остаје у пуној мери и безусловно одговоран за све радње или пропусте везаног кредитног посредника који делује у име даваоца кредита у областима уређеним овом Директивом. Државе чланице од давалаца кредита захтевају да осигурају да ти везани кредитни посредници удовољавају барем захтевима у погледу стручности		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.

	одређеним у члану 29. ставу 2.						
30.2.	Не доводећи у питање члан 34, даваоци кредита прате послове везаних кредитних посредника наведених у члану 4. тачка 7. подтачка (а) како би се осигурала даља усклађеност с овом Директивом. Конкретно, давалац кредита је одговоран за праћење испуњавања захтева у погледу знања и стручности везаног кредитног посредника и његовог особља.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.
31.1.	Државе чланице кредитном посреднику могу допустити именовање представника. Када именованог представника именује везани кредитни посредник		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника и именованог представника.

	наведен у члану 4. тачка 7. подтачка (а), државе чланице захтевају да давалац кредита остаје у пуној мери и безусловно одговоран за све радње или пропусте именованог представника који делује у име тог везаног кредитног посредника у областима уређеним овом Директивом. У осталим случајевима кредитни посредник остаје у пуној мери и безусловно одговоран за све радње или пропусте именованог представника који делује у име кредитног посредника у областима уређенима овом Директивом.						
31.2	Кредитни посредници морају		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт

	осигурати да њихови именовани представници испуњавају барем захтеве у погледу стручности одређене у члану 29. став 2. Међутим, матична држава чланица може предвидети да осигурање од професионалне одговорности или одговарајуће јемство пружа кредитни посредник у чије је име именовани представник овлашћен деловати.						кредитног посредника и именованог представника.
31.3.	Не доводећи у питање члан 34, кредитни посредници прате послове својих именованих представника како би се осигурала потпуна усклађеност с овом Директивом. Конкретно,		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника и именованог представника.

	кредитни посредник одговоран је за праћење испуњености захтева у погледу знања и стручности именованих представника и њиховог особља.						
31.4.	Државе чланице које кредитном посреднику допусте именовање представника успостављају јавни регистар у којем се наводе барем подаци из члана 29. став 4. Именовани представници региструју се у јавном регистру у држави чланици у којој су пословно успостављени. Наведени регистар се редовно ажурира. Мора бити доступан јавности на интернету.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника и именованог представника.
32.1.	Давање овлашћења кредитном посреднику од		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног

	стране надлежног тела његове матичне државе чланице како је утврђено у члану 29. став 1. на снази је на читавом подручју Уније при чему за обављање делатности или пружање услуга обухваћених овлашћењем није потребно додатно овлашћење од стране надлежних тела држава чланица домаћина, под условом да овлашћење обухвата послове које кредитни посредник намерава да обавља у државама чланицама домаћинима. Међутим, кредитним посредницима није допуштено пружати своје услуге у односу на уговоре о кредиту које потрошачима нуде						посредника.

	некредитне институције у држави чланици где таквим некредитним институцијама није допуштено деловати.						
32.2.	Представницима именованим у државама чланицама које користе могућност на основу члана 31. није допуштено да обављају неке или све делатности кредитног посредовања наведене у члану 4. тачка (5) нити да пружају саветодавне услуге у државама чланицама у којима таквим именованим представницима није допуштено деловати.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.
32.3.	Сваки овлашћени кредитни посредник који намерава први пут пословати у једној или више држава чланица на		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.

	основу слободе пружања услуга или приликом оснивања филијале обавештава надлежна тела своје матичне државе чланице.						
32.3. други подстав	У року од месец дана од информисања, та надлежна тела обавештавају надлежна тела једне или више дотичних држава чланица домаћина о намери кредитног посредника, те истовремено о тој информацији обавештавају и дотичног кредитног посредника. Она обавештавају надлежна тела држава чланица домаћина о даваоцима кредита за које је везан кредитни посредник, као и о томе да ли даваоци		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.

	кредита преузимају пуну и безусловну одговорност за послове кредитног посредника. Држава чланица домаћин служи се подацима добијеним од матичне државе чланице за уношење потребних података у свој регистар.						
32.3. трећи подстав	Кредитни посредник може започети пословање месец дана након датума када га је надлежно тело матичне државе чланице обавестило о информацији из другог подстава.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.
32.4.	Пре него што филијала кредитног посредника почне с радом или у року од два месеца од пријема информација из другог подстава става 3, надлежна тела државе чланице домаћина		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.

	припремају надзор кредитног посредника у складу с чланом 34. те, ако је потребно, указују кредитном посреднику на услове под којима се, у областима која нису усклађена с правом Уније, ти послови обављају у држави чланици домаћину.						
33.1.	Надлежна тела државе чланице домаћина могу одузети овлашћење одобрено кредитном посреднику у складу с чланом 29. ако тај кредитни посредник:						
(а)	изричито одбије овлашћење или ако није обављао делатности кредитног посредовања наведене у члану 4. тачка 5. нити пружао саветодавне услуге током		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.

	претходних шест месеци, осим ако та држава чланица донесе прописе по којима ово овлашћење у том случају престаје да важи;						
(b)	добије овлашћење на основу лажних или обмањујућих изјава или на било који други противзаконит начин;						
(c)	више не испуњава услове на основу којих је издато овлашћење;						
(d)	потпада под неки од случајева у којима је домаћим правом, у погледу питања изван подручја примене ове Директиве, предвиђено одузимање овлашћења;						
(e)	озбиљно је или систематски кршио одредбе донете у						

	складу са овом Директивом којима се уређују услови пословања кредитних посредника.						
33.2.	Ако је кредитном посреднику овлашћење одузело надлежно тело матичне државе чланице, ово надлежно тело што пре, а најкасније у року од 14 дана, на одговарајући начин обавештава надлежна тела држава чланица домаћина о том одузимању.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.
33.3.	Државе чланице морају осигурати да се кредитни посредници којима је одузето овлашћење без непотребног одлагања бришу из регистра.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.
34.1.	Државе чланице морају осигурати		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт

	надзор текућих послова кредитних посредника од стране надлежних тела матичне државе чланице.						кредитног посредника.
34.1. други подстав	Матичне државе чланице морају осигурати да везани кредитни посредници подлежу надзору непосредно или као део надзора даваоца кредита у чије име делују ако је давалац кредита кредитна институција с прибављеним одобрењем за рад у складу с Директивом 2013/36/ЕУ, или нека друга финансијска институција која према домаћем праву подлеже истоветном режиму одобрења за рад и надзора. Међутим, ако везани кредитни		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.

	посредник пружа услуге у држави чланици осим матичне државе чланице, тада подлеже непосредном надзору.						
34.1. трећи подстав	Матичне државе чланице које кредитним посредницима омогућавају именовање представника у складу с чланом 31. морају осигурати да такви именовани представници подлежу надзору, било непосредно или као део надзора кредитног посредника у чије име ти представници делују.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника и именованог представника.
34.2.	Надлежна тела држава чланица у којима кредитни посредник има филијалу одговорна су да осигурају да		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.

	услуге које пружа кредитни посредник на њеном подручју буду у складу с обавезама утврђеним у члану 7. став 1, те члановима 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 22. и 39, као и мерама донетим у складу са овим члановима.						
34.2. други подстав	Ако надлежна тела државе чланице домаћина утврде да кредитни посредник који има филијалу на њеном подручју крши мере донете у тој држави чланици у складу с чланом 7. став 1, те члановима 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 22. и 39, та тела морају тражити од тог кредитног посредника да прекине такво противзаконито поступање.						

34.2. трећи подстав	Ако кредитни посредник не удовољи овом захтеву, надлежна тела државе чланице домаћина делују на одговарајући начин како би се осигурало да тај кредитни посредник прекине противзаконито поступање. Врста тог деловања саопштава се надлежним телима матичне државе чланице.						
34.2. четврти подстав	Ако, упркос деловању које је предузела држава чланица домаћин, кредитни посредник настави са кршењем мере из првог подстава који су на снази у држави чланици домаћину, држава чланица домаћин може, након обавештавања надлежних тела матичне државе чланице, предузети						

	одговарајуће деловање како би спречила или санкционисала даље неправилности и према потреби забранила кредитном посреднику покретање нових трансакција на њеном подручју. Комисију треба обавестити о сваком таквом деловању без неоправданог одлагања.						
34.2. пети подстав	Ако се надлежно тело матичне државе чланице не слаже с деловањем које је предузела држава чланица домаћин, може се обратити ЕБА-и и затражити њену помоћ у складу с чланом 19. Уредбе (ЕУ) бр. 1093/2010. У том случају ЕБА може деловати у складу са својим овлашћењима које						

	су јој додељене тим чланом.						
34.3.	Надлежна тела једне или више држава чланица у којима је смештена филијала имају право да контролишу организацију филијале и затраже измене које су неопходне како би могла испунити своје дужности на основу става 2. и како би се надлежним телима матичне државе чланице омогућило да изврше обавезе на основу члана 7. став 2, 3. и став 4, као и да спроведу мере донете на основу ових чланова, у вези с услугама које пружа филијала.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.
34.4.	Ако надлежно тело државе чланице домаћина има јасне и оправдане разлоге да закључе да		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.

	кредитни посредник који на њеном подручју послује на основу слободе пружања услуга крши обавезе које произлазе из мера донетих на основу ове Директиве или да кредитни посредник који има филијалу на њеном државном подручју крши обавезе које произлазе из мера донетих на основу ове Директиве, осим оних наведених у ставу 2, о својим сазнањима обавештава надлежно тело матичне државе чланице које предузима одговарајуће деловање.						
34.4. други подстав	Ако надлежно тело матичне државе чланице не предузме никакво деловање у року од месец дана од информисања о		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника, а истовремено Србија није чланица

	тим сазнањима или када, упркос деловању које је предузело надлежно тело матичне државе чланице, кредитни посредник наставља деловати на начин који очито штети интересима потрошача државе чланице домаћина или уредном функционисању тржишта, надлежно тело матичне државе чланице:						Европске уније.
(а)	након обавештавања надлежног тела матичне државе чланице, предузима свако одговарајуће деловање које је потребно за заштиту потрошача и осигурање уредног функционирања тржишта, између осталог, спречавањем кредитног посредника који делује на такав						

	штетан начин у покретању даљих трансакција на њеном државном подручју. Комисију и ЕБА-у о таквом се деловању обавештава без неоправданог одлагања;						
(b)	може се обратити ЕБА-и и затражити њену помоћ у складу с чланом 19. Уредбе (ЕУ) бр. 1093/2010. У том случају ЕБА може деловати у складу са својим овлашћењима које су јој додељене тим чланом.						
34.5.	Државе чланице морају осигурати да, ако је кредитни посредник који је овлашћен у другој држави чланици основао филијалу на њеном државном подручју, надлежна тела матичне државе чланице могу у		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.

	оквиру обављања својих овлашћења и, након обавештавања надлежних тела државе чланице домаћина, извршити непосредни надзор те филијале.						
34.6.	Расподела послова међу државама чланицама наведена у овом члану не доводи у питање надлежности држава чланица у односу на области која нису обухваћена овом Директивом у складу с њиховим обавезама на основу права Уније.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
35.	Државе чланице морају осигурати да су некредитне институције подвргнуте прикладном поступку издавања овлашћења који укључује уписивање некредитне институције у регистар и уређење		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт некредитне институције.

	надзора од стране надлежног тела.						
36.1.	Надлежна тела разних држава чланица међусобно сарађују увек када је то потребно у сврху извршавања њихових задатака на основу ове Директиве, користећи се овлашћењима утврђеним у овој Директиви или домаћем праву.						
36.1. други подстав	Надлежна тела пружају помоћ надлежним телима других држава чланица. Посебно размењују податке и сарађују у било којим истражним или надзорним активностима.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
36.1. трећи подстав	Ради олакшавања и убрзавања сарадње, а посебно ради размене информација, државе чланице именују једно		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

	надлежно тело као место контакта за потребе ове Директиве. Државе чланице достављају Комисији и другим државама чланицама имена надлежних тела одређених за пријем захтева за размену информација или сарадњу у складу с овим ставом.						
36.2.	Државе чланице предузимају потребне административне и организационе мере за олакшавање пружања помоћи предвиђене у ставу 1.						
36.3.	Надлежна тела држава чланица која су именована као место контакта за потребе ове Директиве у складу са ставом 1. треба да без неоправданог одлагања међусобно доставе		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

	информације потребне за извршавање задатака надлежних тела одређених у складу с чланом 5. и утврђених у мерама донетим на основу ове Директиве.						
36.3. други подстав	Надлежна тела која размењују информације с другим надлежним телима на основу ове Директиве могу назначити код размене информација да се те информације не смеју откривати без њихове изричите сагласности, у којем се случају такве информације могу разменити само у сврху за коју су та тела дала сагласност.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
36.3. трећи подстав	Надлежно тело које је именовано као место контакта може пренети примљене		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

	информације другим надлежним телима, међутим, оно не сме преносити информације другим телима или физичким или правним лицима без изричите сагласности надлежних тела која су информације доставила и то само у сврху за коју су та тела дала сагласност, осим у оправданим околностима, у којем случају се одмах обавештава место контакта које је послало информације.						
36.4.	Надлежно тело може одбити захтев за сарадњу у спровођењу истражних радњи или надзорних активности или одбити размену информација предвиђену у члану		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

	3. само ако:						
(a)	би истражне радње, непосредни назор, надзорне активности или размена информација могли негативно утицати на суверенитет, сигурност или јавну политику те државе чланице;						
(b)	већ су покренути судски поступци против истих лица и за исте радње пред телима те државе чланице;						
(c)	већ је донета правноснажна пресуда против истих лица и за исте радње у тој држави чланици.						
36.4. други подстав	У случају одбијања сарадње надлежно тело о томе обавештава надлежно тело које је затражило сарадњу и доставља што више		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

	појединости.						
37.	Надлежна тела могу се обратити ЕБА-и везано уз случајеве када је захтев за сарадњу, посебно за размену информација, одбијен или није обрађен у разумном року, те затражити помоћ ЕБА-е у складу с чланом 19. Уредбе (ЕУ) бр. 1093/2010. У тим случајевима ЕБА може поступати у складу с овлашћењима које су јој додељене на основу тог члана и свака обавезујућа одлука ЕБА-е у складу с тим чланом обавезујућа је за та надлежна тела, без обзира на то ли су та надлежна тела чланови ЕБА-е.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
38.1.	Државе чланице утврђују правила о санкцијама које се		*Глава XII* *НАДЗОР*	Потпуно усклађено			

	примењују у случају повреде домаћих одредаба донетих на основу ове Директиве и предузимају потребне мере како би осигурале да се оне примењују. Те санкције требају бити ефикасне, пропорционалне и на начин да одвраћају.		*Глава XIII* *КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ*				
38.2.	Државе чланице морају осигурати надлежним телима могућност да открију јавности све управне санкције које се одређују у случају кршења мера донетих ради преношења ове Директиве, осим ако би такво откривање могло озбиљно угрозити финансијска тржишта или укљученим странама проузроковати	Члан 65.	Народна банка Србије два пута годишње, за период од 1. јануара до 30. јуна и период од 1. јула до 31. децембра, на својој интернет страници и/или на други одговарајући начин објављује списак давалаца услуга према којима су изречене мере у складу с чл. 62. и 63. овог закона, односно у складу са законом којим се уређује пословање давалаца услуга.	Потпуно усклађено			

	несразмерну штету.						
39.1.	Државе чланице морају осигурати успостављање прикладних и ефикасних поступака притужби и правних лекова у оквиру вансудског решавања спорова између потрошача и даваоца кредита, кредитних посредника и именованих представника у односу на уговоре о кредиту, путем постојећих тела где је то прикладно. Државе чланице морају осигурати примењивост тих поступака на даваоце кредита и кредитне посреднике, као и да обухватају послове именованих представника.		*Глава X*	Потпуно усклађено			
39.2.	Државе чланице од тела одговорних за	Члан 67. став 4.	Народна банка Србије, односно други посредници	Потпуно усклађено			

	вансудско решавање потрошачких спорова захтевају да сарађују ради решавања прекограничних спорова у односу на уговоре о кредиту.		дужни су да у случају прекограничних спорова активно сарађују и да, у складу са законом, размењују информације и податке с телима друге државе чланице овлашћеним за вансудско решавање спора између даваоца услуга и корисника.				
40.1.	Овлашћење за доношење делегираних аката додељује се Комисији сходно условима утврђенима у овом члану.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
40.2.	Овлашћење за доношење делегираних аката из члана 14. став 9. и члана 17. став 8. додељује се Комисији на неодређено време почевши од 20. марта 2014. године.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
40.3.	Европски парламент или Савет у сваком тренутку могу		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

	опозвати делегирање овлашћења из члана 14. став 9. и члана 17. став 8. одлуком о опозиву којом се прекида делегирање овлашћења које је у њој наведено. Опозив производи дејство дан након објаве у Службеном листу Европске уније или на каснији дан наведен у споменутој одлуци. Он не утиче на ваљаност делегираних аката који су већ на снази.						
40.4.	Чим донесе делегирани акт, Комисија га истовремено саопштава Европском парламенту и Савету.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
40.5.	Делегирани акт донет на основу члана 14. став 9. и члана 17. став 8. ступа на снагу само		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

	ако Европски парламент или Савет у року од три месеца од саопштења тог акта Европском парламенту и Савету на њега не уложе никакав приговор или ако су пре истека тог рока и Европски парламент и Савет обавестили Комисију да неће уложити приговоре. Тај се рок продужава за три месеца на иницијативу Европског парламента или Савета.						
41.	Државе чланице морају осигурати да се:						
(а)	потрошачи не смеју одрећи права која су им додељена домаћим правом којим се преноси ова Директива;	Члан 6. став 3.	Уговор не може да садржи одредбе којима се корисник одриче права која су му гарантована овим законом и такве одредбе су ништаве.	Потпуно усклађено			

(b)	мере које оне донесу приликом преношења ове Директиве не могу се заобићи тако да би то могло довести до губитка заштите коју потрошачима осигурава ова Директива као резултат начина формулисања уговора, посебно интегрисањем уговора о кредиту који потпадају под подручје примене ове Директиве у уговоре о кредиту чија би природа или сврха омогућили избегавање примене тих мера.		/	/			
42.1.	Државе чланице најкасније до 21. марта 2016. године доносе и објављују законе и друге прописе потребне за усклађивање с овом Директивом. Оне Комисији одмах достављају текст		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

	тих мера.						
42.2.	Државе чланице примењују мере из става 1. од 21. марта 2016. године.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
42.2. други подстав	Кад државе чланице доносе ове мере, те мере приликом њиховог службеног објављивања садрже упућивање на ову Директиву или се уз њих наводи такво упућивање. Начине тог упућивања одређују државе чланице.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
42.3.	Државе чланице Комисији достављају текст главних одредаба домаћег права које доносе у областима на које се односи ова Директива.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
43.1.	Ова се Директива не примењује на уговоре о кредиту који већ постоје пре 21. марта 2016. године.	Члан 75.	Одредбе члана 42. став 8. овог закона у делу који се односи на пружање саветодавних услуга и чл. 55. и 56. овог закона примењиваће се од 1.	Потпуно усклађено			У прелазним и завршним одредбама је дефинисано ступање закона на снагу, те почетак примене закона,

			јануара 2026. године. Одредбе члана 67. овог закона примењиваће се од дана приступања Републике Србије Европској унији.				укључујући и примену закона у односу на поједине одредбе - нпр. услуге пружања саветодавних услуга, ограничење каматних стопа.
		Члан 76.	Одредбе члана 12. ст. 2. и 3. овог закона примењују се од 1. јануара 2028. године. До почетка примене члана 12. став 2. овог закона, променљива каматна стопа код уговора о стамбеном кредиту не може се применити у вредности већој од просечне пондерисане каматне стопе за постојеће уговоре о стамбеном кредиту с променљивом каматном стопом у истој валути (индексације) увећане за 1/5 те стопе. До почетка примене члана 12. став 3. овог закона фиксна каматна стопа код уговора о стамбеном кредиту не може се				

			уговорити у вредности већој од просечне пондерисане каматне стопе за нове уговоре о стамбеном кредиту са фиксном каматном стопом у истој валути (индексације) увећане за 1/5 те стопе. До 31. децембра 2025. године променљива каматна стопа код уговора о стамбеном кредиту не може се применити, односно фиксна каматна стопа код уговора о стамбеном кредиту не може се уговорити у вредности већој од 5%. На уговоре о кредитној картици који су закључени до почетка примене овог члана примењује се номинална каматна стопа која не може бити већа од стопе законске затезне камате из члана 11. овог закона која важи на тај дан увећане за шест				

			процентних поена. На уговоре о дозвољеном прекорачењу који су закључени до почетка примене овог члана примењује се номинална каматна стопа која не може бити већа од стопе законске затезне камате из члана 11. овог закона која важи на тај дан увећане за осам процентних поена.				
		Члан 81.	Овај закон ступа на снагу трећег дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а примењује се од 1. јула 2025. године, осим одредаба чл. 11, 12, 45, 49, 76. и 77. овог закона, које се примењују од 1. јануара 2025. године.				
43.2.	Кредитни посредници који већ обављају делатности кредитног посредовања из члана 4. тачка 5. пре 21. марта 2016.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника.

	године и који још нису овлашћени у складу с условима одређеним у домаћем праву матичне државе чланице која преноси ову Директиву могу наставити да обављају те активности у складу с домаћим правом до 21. марта 2017. године. Ако се ослања на наведено одступање, кредитни посредник може обављати активности само у својој матичној држави чланици, осим ако испуњава и нужне правне захтеве државе чланице домаћина.						
43.3.	Даваоци кредита, кредитни посредници или именовани представници који обављају активности уређене		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Домаће право не познаје институт кредитног посредника, нити именованог представника, док у погледу даваоца

	овом Директивом пре 21. марта 2014. морају да испуне услове из одредаба домаћег права које преносе члан 9. до 21. марта 2017. године.						кредита предлог закона регулише почетак примене и ступања на снагу када је у питању члан 15. предлога закона.
44.	Комисија преиспитује ову Директиву до 21. марта 2019. године. У преиспитивању се разматра ефикасност и прикладност одредаба за потрошаче и унутрашње тржиште.		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.
44. други подстав	Преиспитивање укључује следеће:						
(a)	процена коришћења ESIS-а, разумевања ESIS од стране потрошача, те њиховог задовољства ESIS-ом;						
(b)	анализу других предуговорних откривања;		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

(c)	анализу прекограничног пословања кредитних посредника и даваоца кредита;						
(d)	анализу развоја тржишта за некредитне институције које нуде уговоре о кредиту који се односе на стамбене непокретности;						
(e)	процену потребе за додатним мерама, укључујући исправе за некредитне институције које нуде уговоре о кредиту који се односе на стамбене непокретности;						
(f)	разматрање потребе за увођењем додатних права и обавеза у вези с фазом након закључења уговора о кредиту;						
(g)	процену ради утврђивања да ли је подручје примене						

	ове Директиве и даље прикладно, узимајући у обзир његов утицај на друге замењиве облике кредита;						
(h)	процену нужности додатних мера којом се осигурава конзистентност уговора о кредиту који су обезбеђени стамбеним непокретностима;						
(i)	процену доступности података о трендовима с обзиром на цене стамбених непокретности и о мери у којој су подаци упоредиви;						
(j)	процену ради утврђивања да ли и је даље прикладно примењивати Директиву 2008/48/ЕЗ на необезбеђене кредите чија је сврха реновирање стамбене						

	непокретности и који обухватају укупан износ кредита изнад највишег износа наведеног у члану 2. став 2. тачка (ц) те Директиве;						
(k)	процену ради утврђивања да ли су решења за објављивање санкција на основу члана 38. став 2. довољно транспарентна;						
(l)	процену пропорционалности упозорења из члана 11. став 6. и из члана 13. став 2, те могућности за даље усклађивање упозорења о ризицима.						
45.	Комисија до 21. марта 2019. подноси свеобухватни извештај у којем се процењују већи изазови приватне презадужености директно повезани		/	Непреносиво	Вид. ђ)	Вид. ђ)	Србија није чланица Европске уније.

	са кредитним пословима. У њему ће се такође разматрати потреба за надзором кредитних регистара и могућност развоја флексибилнијих и поузданијих тржишта. Тај извештај прате, где је то примерено, законодавни предлози.						
46.	У члану 2. Директиве 2008/48/ЕЗ уноси се следећи став: „2.а Независно од члана 2. став 2, ова Директива се примењује на необезбеђене уговоре о кредиту чија је сврха реновирање стамбене непокретности и који обухватају укупан износ кредита изнад 75.000 евра.”		/	/			

47.	У Директиви 2013/36/ЕУ, уноси се следећи члан: „Члан 54.а Чланови 53. и 54. не доводе у питање истражна овлашћења поверена Европском парламенту у складу с чланом 226. УФЕУ-а.”		/	/			
48.	Уредба (ЕУ) бр. 1093/2010 мења се: 1. Члан 13. став 1. подстав 2. мења се на следећи начин: „Ако Комисија усвоји регулаторни технички стандард који је једнак нацрту регулаторног техничког стандарда поднесеног од стране Тела, период током којег Европски парламент и Савет могу поднети приговоре јесте месец дана од датума обавештења. На иницијативу Европског		/	/			

	парламента или Савета тај период се продужава на почетни период од месец дана и може се накнадно продужити периодом од месец дана.”						
	2. Члан 17. став 2. подстав 2. мења се на следећи начин: „Не доводећи у питање овлашћење утврђено у члану 35, надлежно тело, без одлагања, пружа Телу све информације које Тело сматра неопходним за истрагу, укључујући и како се акти наведени у члану 1. став 2. примењују у складу с правом Уније.”		/	/			
49.	Ова Директива ступа на снагу двадесетог дана од дана објављивања у Службеном листу Европске уније.		/	/			

50.	Ова Директива је упућена државама чланицама.		/	/			